

KRISTNI-SAGA

OK

ÞATTR AF
ISLEIFI BISKUPI.

Sumtibus Legati Magnæani.

819.3

Kri

40+199

+109

13421772. Feb

KRISTNI-SAGA,

five

Historia Religionis

Christianæ in Islandiam introductæ;

nec non

P A T T R A F

ISLEIFI BISKUPI,

five

Narratio de Isleifo Episcopo;

Ex Manuscriptis Legati Magnæani

*cum Interpretatione Latina, notis, Chronologia,
tabulis Genealogicis, & Indicibus, tam
rerum, quam Verborum.*

Lundsköping

HAFNIÆ 1773.

EX TYPOGRAPHEO REGIÆ UNIVERSITATIS APUD VIDUAM A. H.
GODICHE, PER FRID. CHRISTIAN. GODICHE.

1. 12. 1911

2. 11

3. 10

4. 9

5. 8

6. 7

7. 6

8. 5

9. 4

10. 3

11. 2

12. 1

13. 0

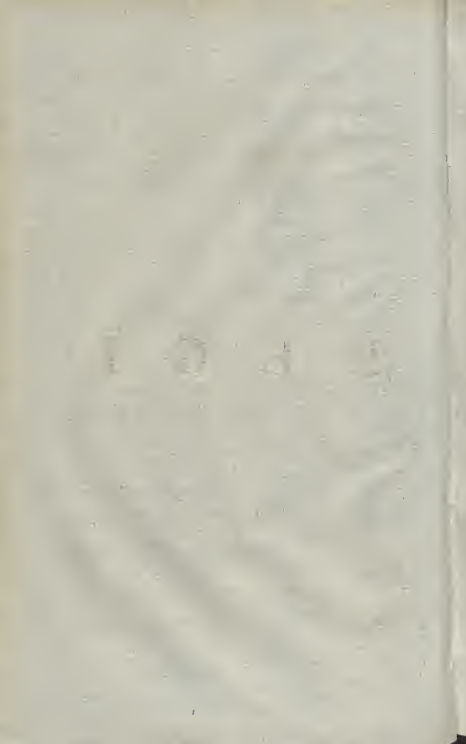
14. 0

15. 0

16. 0

17. 0

R E G I.

Alacres & obsequeventisfimi
ad facellum Musarum
tuarum, DOMINE, primi-
tias deferimus antiquitatum,
qvas publicari jubes, Septen-
trionalium, HISTORIAM IN-
VECTI ET ASSERTI CHRISTIANI
CULTUS IN ISLANDIA. Carum
TIBI insulæ nomen esse novi-
mus, qvæ, postquam sua esse
desiit, Norvegiæ TUÆ sem-
per & fideliter adhæsit, eam-
que TE, ut veram & non igno-
bilem ditionis TUÆ partem,
neutiquam ut annexam bo-
nis ædibus servitutem, spe-
ctare. Nec obstat, qvòd re-

giam beneficentiam necessitates ejus frequenter implorent; ita enim TIBI abundet aurea mesfis, ut TU lubens lætusque egentibus TUIS congiaria distribueres. Perpicuum quidem est, ultimam hanc, ut olim credita est, Thulen, quamvis & pisoso mari gaudeat, & opimis pascuis, nihil tamen in se continere, quod aut cum Cimbriæ, contiguarumque insularum arvis frugiferis, & amoenitate locorum, aut cum illius, quam supra nominavimus, regionis, foetis metallo
mon-

montibus, fylvisqve semper
virentibus, componi possit;
At verò, si ad fulgentem &
triumphalem illius Deæ, quæ
cunctos, quotquot excelsio-
ris sunt animi, post se trahit,
currum respicimus, non deest
Islandiæ, unde, sicut ex pa-
terno in illam amore TIBI du-
dum parta est gloria, ita ex
prisca insulæ gloria amor illi-
us TIBI enasci potuerit.

Illa quippe genese exemplo,
mirum, quàm insolito, & vix,
nisi antiquissimis temporibus,
audito, (confluxerat enim ex
diversis familiis, nullo duce,

nullo inter se civitatis vinculo
connexis) proprio sibi Marte
Rempublicam constituit, re-
gimine ornavit, jura legesque
condidit, inter civilium dissi-
diorum miseras strenuos bel-
latores excitavit, commercia
longe latèque exercuit, ad
Orientis claustra cum laude
penetravit, Oceanum navi-
gavit, ignotas indagavit ter-
ras, colonias deduxit, in illa
ignorantiæ caligine bonas lit-
teras excoluit, novum, &
artificiofum Poëseos genus,
si non excogitavit, certè per-
fecit & perpolivit, &, quod
caput

caput est, sesquifeculi spatio
tantam bonorum scripto-
rum, veracium imprimis hi-
storicorum, effudit copiam,
ut, (fidenter dicimus) totus
ille reliquus quantus est, sep-
tentrio, & ante, & tunc, &
diu postea, vix decimam eo-
rum partem ostendere po-
tuerit.

Sed, ut hæc olim fuerunt,
ita nihil nobis ardentius vo-
vendum est, quam ut splen-
doris hujus, TUO sub scep-
tro, iterum emergat radius.
Quid enim est felicius, DO-
MINE, faustiusque, quid vi-
fu

fu dignius, quam pii, prudentis, clementis Principis mores & conatus in universo populo, tanquam in speculo, repræsentati.

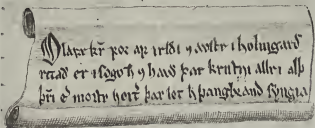
Scribebamus Hafniæ d. 4 Sept.

MDCCLXXIII.

Se-viri

Antiquitatibus Septentrionalibus
evulgandis constituti.

Ad

Ad Lectorem.

Parti orbis eruditi jam pridem innotuisse non dubitamus, Monarcham nostrum, qui ingenitam & verè regiam in Musas propensionem, tot tantisque documentis, etiam apud externos, dudum manifestavit, hoc inter alia curæ cordique habere, ut quæ ad illustrandam regnorum septentrionalium antiquam historiam aliquid conferre possent, monumenta in lucem proferantur.

Com-

Ad Lectorem.

Commodum ad manus erat copiosus & quantivis pretii thesaurus Codicum Mstorum, quem summa & industria & judicio, vir, nullo hac in re præconio inferior, ARNAS MAGNÆUS, Islandus ipse, Antiquitatum Septentrionalium in alma Havniensi Professor, investigaverat, collegerat, instruxerat, & e mediis funesti Hafniensis incendii flammis quasi miraculo ereptum, Universitati cum lauto legato moriens reliquerat, eum in finem, ut scripta, quibus abundabat, sensim in usus publicos typis vulgarentur.

Hunc igitur thesaurum Augustus noster excuti jusfit per nos, binos nempe *Instituti Arncani* Ephoros, & quatuor insuper, quos hujusmodi studiis ab ipsa juventute delectatos fuisse inaudiverat, scripta a. d. 24 Septembris 1772 lege, qua in hoc jubemur incumbere, ut non solum proluxa, & majoris

Ad Lectorem.

ris momenti opera prælo matura red-
dantur, sed & interim quovis anno
unum saltem scriptum in conspectum
prodeat. Atqui non inficiandum est,
agitata de negotio hoc perficiendo
consilia hætenus intra solum fere co-
natum substituisse, idque tam diu, ut
Resp. litteraria ab actione ad exhiben-
dum, si flagitasset, tandem vix jure
depelli potuisset.

Obtulerunt se statim ab initio im-
pedimenta quædam, quæ non sine
molestiis amota sunt. Succesit aut
otii defectus, aut opportunitatis. Re-
rum denique vicissitudines & ipse se-
culi aliquamdiu obfuit gustus. Ne
tamen interea temporis nihil actum
quis credat, sciendum est, duobus Stu-
diosis Islandis, quorum unus, Johan-
nes Olavius, ab ipso ARNA nominatus
& adhuc superstes est, numerato annuo
stipendio jugiter commissum fuisse, ut
textus

Ad Lectorem.

textus conferrent & corrigerent, exemplaria describerent, Glossaria concinnarent, intricatas sæpe & abstrusioris sensus Odas explanarent, & quæ sunt reliqua. Hi quæ cum nequiquam bonas horas desidia aut incuria perdiderint, effecerunt, ut eo paratior nobis ad ædificandum disposita sit materies. Interim tamen nobis

Magnum maris æquor arandum est.

Habemus enim irriguos illos fontes, unde religionis, poëseos, imo incunabulorum gentis nostræ notitia manat, decantatissimas nempe *Eddas*, alteram *Sæmundi*, alteram, quæ *Snorronis* nomen præfert, &, si *Scaldam* annumeret, quadripartita est. Habemus integros & plenos codices historiarum, quæ circa heroica versantur tempora, quarum & catalogum collectioni suæ intexuit *Biørnerus*, & editiones præoccuparunt vicini nostri & consanguinei,

Ad Lectorem.

nei, quorum laboribus cum fructu, & sine invidia, quin & grato, ut par est, animo, dudum fruimur, plurimum quoque ineditarum, & quæ adhuc litteratum orbem laterent, nisi iis subinde *Torfaeus* usus fuisset, earumque præcipuè in *Serie*, & *Historia Norvegica*, mentionem fecisset.

In *Heimskringla*, sive luculenta illa *Snorronis Sturlæi* historia Norvegica, diu multumque apud nos desudatum est, eamque *Peringskiöldiana* illa melioris notæ editione, plenior, correctior, &, favente Numine, coeptis viri docti nobisque amicissimi, qui expeditionem in Norvegiam litterariam sumptibus regiis nuper aggreffus est, ornatiorem aliquando prodituram speramus.

Ex iis verò autoribus, qui *Snorroni* quasi latus jungentes, eadem cum ipso interdum intervalla temporum

b

rum

Ad Lectorem.

rum descripserunt, posſidemus non modo duas illas omnino diverſas *Ola-vi Tryggvii filii*, historias, quarum unam quidem *Thorlacius* Skalholti 1689, alteram *Reenbielmus* Upſaliæ 1691, vulgarunt, at majorem curam, limamque ulteriorem deſiderantes; ſed etiam duplicem *Olafi Sancti*, ejusdem planè conditionis, *vitam*, præter ſingulares alias, nec numero paucas, virorum illuſtrium, quæ etiam ad Magni Boni, Haraldiſque Severi tempora ſe extendunt.

Inter ea, quæ *Snorronem* excipiunt, monumenta, Regum *Sverreris* & *Haconis* *Haconidæ* eminent *hiſtoriæ*, perpetuam rerum geſtarum ſeriem per integri ferè ſeculi decurſum exhibentes, quibus proxime accedit *vita* Skalholtensis Episcopi *Arnæ Thorlacii*, vulgo *Arna Biſcops-Saga*, quam ſi nobis temporum invidiſſet injuria, æter-

Ad Lectorem.

æternum nos fugissent præcipua capita civilis sub regibus Magno Lagabæter, ejusque filio Erico Cleromacho, regiminis, funestorum inprimis disfidiorum, quæ imperium & sacerdotium sub his regnis intercesserunt, & tam fervidis animorum motibus, tamque indecentibus, ut ita dicamus, alterationibus celebrata sunt.

Originibus Norvegicis (nam de Islandicis nondum sermo est) adjungendæ sunt confines, eæ nempe, quibus prælucentibus *Orcades*, *Færoam*, *Grönlandiam*, *Vinlandiamque*, antiquas, immortalis noster *Torfæus* illustravit. Tales sunt *Orkneyinga-Saga*, opus præclarum, *Sagæ Eiriki Rauda*, *Thorfinni Karlsefnii*, *Einaris Sockii filii*, tum *Floamanna Saga*, *Fostbrædra Saga*, i. e. *Thorgeiris Havardi filii*, & *Thormodi Kolbrunarskald*, qui *Grönlandiam* frequentarunt, historia, & aliæ.

Ad Lectorem.

In Islandiam transeuntibus numerosum scriptorum agmen obviam venit. Brevitatis studiosi paucos delibabimus.

In historia sacra occurrit, & hanc, quam nunc damus, proximè infectura est *Hungurvaka*, quinque primorum Skalholtensium Episcoporum gesta exponens. Habemus præterea *vitas* trium episcoporum, quibus sanctorum turbam Septentrionalis auxit Ecclesia, *Johannis Ögmundi filii & Gudmundi Bonni*, Holensium, & *Thorlaci Thorballi filii*, Skalholtensis; Item *historiam* Episcoporum *Pauli, Arnæ Thorlacii*, &, quæ primo loco memorari debuisset, *Laurentii Kalfi filii*, insignis ad res ineuntis seculi XIV. enucleandas utilitatis commentarium.

Historiæ civili facem præferunt, præter *Landnamam*, quæ non nostris quidem, æquè faustis tamen auspiciis, prope-

Ad Lectorem.

propediem exitura, occupationem Islandiæ, primorumque adquirentium genealogias ad seculum usque XI, & quod excurrit, etiam borealis idioma-
tis ignaris, graviter & succinctè narrare potest, alia non levioris momenti volumina, ut *Eyrbyggja-Saga*, *Laxdæla-Saga*, *Vatnsdælasaga*, *Egils-Saga* *Skallagrimsfona*, *Níalsfaga*, & palmaria illa *Sturlungasaga*, omnium Insulæ factorum factorumque a seculo XII ad Reip. occasum inculcata testis, quæ, quasi redivivi *Snorronis*, & fidem præstat, & reducit eloquentiam.

Post honorificam *Sagarum* mentionem ad *Annales* veniendum est. Ignoscat Clariss. *Augustus Ludovicus Schlözerus*, qui in libro *de rebus septentrionalibus in genere* p. 216. 217. satis clarè, & absque verborum ambitu edixit: Omnem omnino *Annalibus* nostris fidem habendam esse, *Sagis* verò

Ad Lectorem.

nullam. Ignoscat, &, meliora doctus
frivolam hanc nulloque plane funda-
mento nixam distinctionem missam fa-
ciat. Voce *Saga*, a verbo *segia*, di-
cere, significatur *narratio* quævis.
Habemus veraces *Sagas*, & fabulo-
sas, nec *Annalium* nostrorum alia est
ratio, & reipsa hic obtinet illa Asel-
lionis apud Gellium 5, 18. finitio: *An-
nales*, quid quovis anno factum sit,
pronunciare, *Sagas* verò, quo con-
silio, quaque ratione factum sit, de-
monstrare. Si cui verò formam vul-
tumque annalium nostrorum noscere
volupe est, adeat, speciminis instar,
Annales illos *Islandicos vetustiores*, qui
inter *Scriptores Rerum Danicarum* To-
mo II. No. LV. p. 177. sqq. comparent.

De antiquarum legum codicibus
minus solliciti sumus. Cum enim Con-
siliarius Status *Kofod Ancher*, qui in
Corpore juris Danici antiqui promul-
gando

Ad Lectorem.

gando hodie totus est, quotqvot eorum huic scopo inserviunt, sagaciter excusserit, qvin paria Themidi Norvego-Islandicæ officia Labeo noster præbere velit, nulli dubitamus. *Diplomata* vero, qvorum apparatus satis instructum ostendere possumus, qvatenus ad Res Ecclesiasticas Islandiæ pertinent, ab interitu partim vindicavit, & ulterius vindicabit summe venerabilis episcopus *Finnus Johanneus*, in *Historia sua ecclesiastica Islandiæ*.

Et certè injurii essemus in memoriam, nunqvam oblitterandam b. ARNÆ, si vitam ejus & merita, indefessosque labores, si notitiam pretiosæ illius Codicum, qvos legavit, penus, curatamque circa eos diligentiam, si denique tot eruditionis & in litteras amoris, qvæ dedit specimina, silentio premeremus. Unus ex nobis archetypam viri imaginem, a *Hiallthio*

Ad Lectorem.

Thorsteinis filio, territorii Isafiordensis olim Præposito, ad vivum depictam, inter ornamenta Musei sui custodit, unde caput in brevius contractum, æriqve incisum, frons libri repræsentat.

Sed ut hæc, & plura, favente Deo, suo curanda sunt tempore, ita nunc properantibus nobis, ut desideriis optimi Regis quantum ocus iremus obviam, circumspiciendum erat de scripto aliquo, nec grandioris molis, nec operositatis nimiae, utilitatis tamen non adeo vulgaris. Prævorfi igitur sumus ad hoc, quod damus, opusculum, utpote quod & historiae generalis Islandiae ab anno 981 ad 1121 vicem quodammodo subire potest, & non exilem cum historia Norvegiae nexum habet, sicut enim regiminis sub Haralldo pulchricomo mutatio dissidentium Norvegiae civium animos alienaverat, & ad Islandiam
occu-

Ad Lectorem.

occupandam instigaverat, ita religio christiana primam ad eosdem reconciliandos viam rursus aperuit, innuente id s. v. *Finno Johanneo* Hist. Eccl. Island. Tom. I. p. 50, qui liber ob selectæ eruditionis, & judicii limati, & pectoris a partium studio vacui notas, si quis alius, legi meretur.

Quod ad narrationis indolem attinget, omnia nudè & candidè, absque ambitu verborum, & planè sicut gesta sunt, recensentur; Commentitia miracula, violentiæ, pugnæ ac cædes utramque paginam faciunt, & barbarum seculi genium ubique internoscis.

Probè novimus, quam talia arrideant infanientis sapientiæ consultis, qui, quid de divinitate cultus per ejusmodi facinora intrusi sentiendum sit? malignè quærent, eodem ore, quo sæpius insusurrant: Fatendum

Ad Lectorem.

esse, mundum quam pesximè gubernari, ut hanc scilicet inde conclusiunculam eliciant, Numen, si quod existit, mortalia non curare. Atqui, sicut ex hoc ultimo argumento ipsum ejus, quod colligere deberent, contrarium colligunt (verum enim est, tanto magis curare, &, ni faceret, dudum neque virtutes superesse potuisse, neque bonos mores), ita ex primo firmitatis aliquid sententiæ suæ acqvirendi spes eis vel minima animi intentione adhibita decollare debet.

Fingamus enim exercitum, ex novis & inexpertis hominibus conflatum, quos inter vix auditum unquam disciplinæ nomen, duces, æqvè militiæ, ambitioni, luxuriæ, rapinis deditos, incautos, nunquam unanimos, sæpius inter se, quam cum hostibus digladiantes, hanc vero colluviem totum sibi terrarum orbem subjugandum

Ad Lectorē.

dum proponere. Consulatur haruspex vel peritissimus, & quid aliud pronuntiabit, quam ne oportere quidem in aciem egredi contra tam inanes copias, quæ vel exiguo pulveris jactu perculsæ diffuant & evanescant? Interim exercitus noster exequitur quod animo præsumferat; Instar hyberni fluminis, quæ fertur, omnia torrente suo involvit, munitissima castella dejicit; nihil apud hostes tam aut majestate venerandum, aut sanctitate septum offendit, quod non evertat, proculcet, internecione deleat, adeoque insuper ludibrio exponat, ut ipsæ ruinæ etiam cultoribus suis & risus fiant & fabula, breviter, omnia facit, quæ in illo Christianæ religionis cum Idololatria conflictu facta esse nemo nescit. Quærimus jam, an Camilli, Alexandri, Pompeji, Cæsares, an denique integrum Romanæ virtutis & constantiæ

Ad Lectorem.

tiae robur, si, quod per omnes Reip.
ætates dispersum erat, in unum quasi
corpus colligatur, his patrandis suffi-
cerent.

Certè aut ultro cæcutimus, aut
hic non possumus non agnoscere ve-
stigia Imperatoris illius unici, æterni,
omnipotentis, invicti, qui, si libue-
rit, ipsas locustas in ferrugineos, ig-
nemque & sulfura vomentes cataphra-
ctos transformat, nec dubitare, quin
Christi cultus ipsi curæ cordique fue-
rit. Sed hæc hactenus, neque adeo
hujus sunt loci.

Procedimus igitur ad hunc, quem
præ manibus habemus, scriptorem,
in tempora, quibus floruit, paululum
inquisituri. Ætate inferiorem *Ario*
polyhistore, qui 1148 decessit, fuisse,
ejusque scriniis non pauca nec vulga-
ria debuisse, vel ex ipsis, quæ nobis
restant, *Arii Schedis* constat, quæ
quidem

Ad Lectorem.

quidem adiisse laudabile, si quod unquam, consilium fuit, cum eo majorem sibi apud posteros fidem conciliaverit. Qvin & *Arium* nomine, &, ut meretur, honorificè excitat p. 108.

Immo ad sequens seculum, vel huic proximum sine injuria eum deprimi posse opinamur. Dum enim caput sextum sic orditur: „Olafr Kongr
„for af Irlande oc austr i Holmgard,
„enn or Holmgardi til Noregs, sem
„ritat er i sögu hans.“ Id est: *Rex Olafus ex Irlandia orientem versus in Holmgardiam tendit, inde in Norvegi-
am reversus est, ut in Vita ejus scriptum est*: vix dubitari potest, qvin respiciat ad *Oddum* monachum Thingeyrensem, qvi, ut ad h. l. notavimus, in *vita Olai Tryggvii filii* (edit. *Reinhielmianæ* cap. 16. pag. 73.) eadem narrat. Vixit verò Oddus vergente ad finem Seculo XII & XIII^{ti} initio. His probè per-

Ad Lectorem.

perpensis, & præsertim, cum stylus opusculi antiquum lingvæ genium non satis spirare videatur, ea nos duci conjectura facile passus sumus, ut credamus *Haukum Erlandi filium* verum esse ejus autorem.

Fuit autem *Haukus*, qui, docente id doctissimo Episcopo *Finno Johanneo* in Hist. Eccl. Tom. I. p. 589, anno 1306 electus est Islandiæ Legifer, anno verò 1334 decessit, concinator libri *Originum Islandiæ*, qui vulgò *Landnama*, & subinde *Hauksbok*, idest, *Codex Haukianus* appellatur. Atque hoc quidem extra omnem controversiam est, sed ut eundem etiam *Historiæ Christianismi* manus admovisse credamus, non pauca sunt, quæ nobis persuadent. Primò enim eam nusquam seorsim, sed semper alicui *Landnamæ* exemplo adjunctam reperi-
mus; tum in *appendice*, quæ *Land-*
namam

Ad Lectorem.

namam feqvitur, qvatuor codices
Msti Biblioth. Arnæanæ, ad locum,
ubi 40 naves anno III8 ad Islandiam
appuliffe narratur, margini adscrip-
tum habent, in libro *Hauki* 35 tantum
numerari. Atqv id ipfum eft, qv od
autor noster Cap. XIV exprimit his
verbis: „ pad fumar foro XXXV fki-
pa ut hingat. “ Deniqve ex fcripto
qvodam *Johannis Gudmundi* inedito
discimus, eum *Historiam Christianismi*
pro parte *Haukiani Codicis* habuiffe,
qvem qvidem virum in testimonium
advocare facile superfederemus, cum
non integræ fatis apud populares fuos
exiftimationis fuerit, nifi idem studio-
fus antiquitatis fuiffet, & hinc ad mi-
nimum eluceret, conflantem eam fe-
culo, qvo claruit, decimo feptimo
famam fuiffe. De particula, qvæ
qvafdam, in privata *Isleifi Epifcopi*
vita occurrentes, easqve non frivolas,
circum-

Ad Lectorem.

circumstantias continet, minus aqva hæret. Hanc, non antea vulgatam, ex *collectionis Arneanae* No. 554. Lit. H. in Quarto, excerpſimus, variasqve lectiones addidimus ex *Codice Flateyensi*, ubi in *Vita Olai Sancti* iterum occurrit; Cumqve in confesso sit, vitam hanc *Styrmerum polyhistorem*, qvi, post *Arium*, cum *Sturlio Thordi filio* & *Kolskeggo polyhistore* symbolam contulit ad materiaciones, qvas in *libro Originum* ſtruendo ordinavit *Haukus* (cf. *Torf. Seriem* p. 47 & *F. Johann. Hist. Eccl.* Tom. I. p. 213.) agnoſcere autorem, ſeqvitur, hanc laciniamejusdem quoqve foetum eſſe.

Reſtat, ut ſubſidia, qvibus in procuranda hac editione uſi ſumus, breviter attingamus. Unicum hujus ſcripti nobis ſuperest exemplar membranaceum, idqve valde mancum & mutilum, initio deſtitutum & fine, qva-

Ad Lectorem.

quatuor tantum foliis, quorum bina
insuper cultelli violentiam pertulerunt,
constans. Laceras has vetustatis re-
liquias ad calcem codicis itidem mem-
branacei, in Bibl. ARNÆ MAGNÆI
No. 371. 4to, offendimus, qui *Landna-
mam*, seu *librum Originum Islandiæ*, com-
plectitur, & ab eodem, quo codex
ipse, librario circa initium Seculi XIV
descriptus videtur, prout & literarum
ductus, quos præfixa huic præfationi
lamella æræa exhibet, & ipsa fuligo,
fidem faciunt.

Leviorem hanc jacturam effecit
Johannes Erlandi, Pastor quondam
Villingaholtenfis in Islandia, anno 1672
demortuus. Is, clariss. *Brynjolfi Sve-
nonis*, Episcopi Skalholtenfis, ama-
nuensis, præter alia antiquitatis mo-
numenta, etiam hunc, de quo loqui-
mur, *Landnamæ* codicem, & cum hoc
simul, eam, quam edimus, *Christni-
Sagam*,

Ad Lectorem.

Sagam, fed, ut tunc erat, integram, descripsit; Apographum chartaceum, quod cum codice ipso, ne lapsibus quidem calami exceptis, ex asse quadrat, servant foruli *Arnæani* sub No. 105. in fol.

- Huic demum *Johannis Erlandi* apographo editionem suam superstruxit *Thordus Thorlacius*, Bryniolfi in Episcopatu Skalholtensi successor, & Manuscriptorum ejus, quoad magnam partem, hæres, qui privilegio Regis, die 7 Aprilis 1688 dato, munitus, e carceribus officinæ typographicæ, quam Ejusdem indulgentia antehac intruxerat, varia ad historias & Antiquitates septentrionales spectantia, forma quarta, & sine interpretatione, eodem anno emisit, ut *Landnamam*, *Arii Schedas*, *Historiam Grönlandiæ*, *vitam Regis Olai Tryggvii filii*, & speciatim *Historiam Christianismi* in Islandiam introducti,

troducti, sub titulo: *Christendomsfaga bliodande um þad hvornenn christen tru kom fyrst a Island*: adjectis quidem notis vel lemmatibus margini allitis, sed nec accuratis, nec ullius ponderis, ut ab editoris ipsius manu non esse profecta, liqvido possis agnoscere, quare & eorum in editione hac nostra nullam rationem habere potuimus.

Nunquam sane non laudanda est clariss. viri diligentia, &, siquid esset, cur ei forsan leviter succenseremus, id ejus in recensendis carminibus, quæ huic historiæ interspersa sunt, operam unicè spectaret.

Notum est, & inter alios *Torfcus Serie L. I. C. 6.* jam docuit, ejusmodi odas non ab annalium concinnatoribus, quasi pro re nata, effictas esse, sed, sub ipsis rerum eventibus ab excitatoribus Poëtarum coætaneorum ingenius procreatas, & a sequioribus

Ad Lectorem.

historicis, ut indubitata veritatis testimonia, fundamenti loco adhibitas esse, pluresque Scriptores ad easdem, velut ad communes fontes concurrisse. Quæ cum ita sint, eademque poemata, quæ hanc *Kristnisagam* ornant, etiam ob prædictam causam tam in *Nialsaga*, quam in *Olafi Tryggvii filii vita* legantur, fugit nos ratio, cur ea potius ex codice *Flateyensi*, ubi Regis hujus vita occurrit, quam ex *Erlandini* apographo exscribi curaverit, cum nominati codicis tam depravata hic sit lectio, ut vix, ac ne vix quidem commodus ex ea sensus elici potuerit, quem tamen, duce apographo, feliciter fatis nos extricasse confidimus.

Consultis igitur, fragmento membranaceo, apographo chartaceo *Erlandino*, & editione impressa, (quæ siglis M. c. & *impr.* notavimus) ut textus quam maxime genuinus exhiberetur,

Ad Lectorem.

tur, operam navavimus, notatis sub-
tus lectionum diversitatibus; Religioni
enim habuimus aliquid aut mutare,
aut substituere, cujus lectorem anti-
qvitat's studiosum non admoneremus.

Interpretationem ita temperare co-
nati sumus, ut & Islandicæ lingvæ
conservaretur indoles, & scriptorem
latino ore (si modo, qv'cqv'id ætate
hac plus qv'am ferrea scribitur, lati-
num dici potest) loquentem introdu-
ceremus. Eandem in convertendis
carminibus paululum luxuriare passi
sumus, si forte umbram rhythm'i spi-
ritusqve poëtici vernaculi delineare
nobis hac ratione contingeret.

Annotationibus adjunctis id egi-
mus, ut narratio auctoris, collatis alio-
rum scriptorum (qvorum cum pleri-
qve adhuc inediti sint, honorificam
mentionem facere, & præsentiam in-
dicare, simul nobis volupe fuit) testi-

Ad Lectorem.

moniis vel stabiliretur, vel emendaretur, unàque nonnulla rituum, morum, legum, ut & alia ex antiquitate capita obiter illustrarentur, brevitati ubique litantes, quæ ratio est, cur duos prolixiores de *furore berferkico*, & *centenario argenti* discursus ad calcem amandavimus.

Operam dedimus, ut facta singula ad certos æræ Christianæ reducerentur annos, quos partim in notis exhibuimus, partim exteriori paginarum oræ adlevimus, neque supervacaneum existimatum iri, putamus, quem superaddidimus, Imperatorum, Pontificum, Septentrionalium Regum, rerumque memorabilium *synchronismum*, ut, quod decurrimus, intervalli, quasi compages quædam chronologica hoc pacto appareat.

Statorum religionis christianæ in Islandia *stemmata* prætermittere nolimus,

Ad Lectorem.

mus, cum ipsa se nobilitate commendent, utpote subinde Regum Principumque nominibus superbientia. Gratos hac in parte labores nostros ipsis potissimum Islandis fore confidimus, qui & studiosissimi semper genealogiarum scrutatores fuere conservatoresque, & quos inter adhuc vivunt, qui ab aliquo insulæ Solone aut Numa genus ducunt. Enim verò, si hoc natura fiat & casu, si educatione & cura, si utroque, salutare certe Reip. accidit, quoties cum ipsa nobilitate fundamentum ejus, virtus, perpetuatur in prosapia.

Clauditur agmen duplici *indice*, virorum rerumque, & vocum. Ultimum hunc eo consilio paululum ampliavimus, ut ad absolutum, quod adhuc desideramus lingvæ borealis lexicon convasandum viam sternere possit, & in exterorum gratiam, quibus

Ad Lectorem.

bus forte vocabula ad primitivam formam proprio Marte reducere nimis molestum foret, eadem in conversionibus suis, casuumque, ut ajunt, & modorum & temporum obliquitatibus ostendimus.

Vale, Lector candide, & aspirante aura divina, regiaque favente clementia, plura a nobis & majora annis vertentibus expecta.

Hafniæ d. IV. Sept. 1773.

LÜXDORPH. SUHM. KALL. MÖLLMANN. LANGEBECK. ERICHSEN.

*Legati Magnæani
Ephori.*

FINSSEN.

KRISTNISAGA.

I. Cap.

A. C.
981

Nu hefer þat hverfu kristni kom a Island, at madr het Þorvalldr Kodranssun, brodursun Atla ens Rama, þeir varo syner Eylifs Arnar, (1) Bardarfunar or Al, Ketelsfunar Refs, Skidafunar ens Gamla. Kodran bio at Gilia i Vatnsdal, oc var agiætr madr. Þorvalldr sun hanns (2) for utan, oc var fyrst i hernadi, enn lutskipti þat er hann fekk, lagdi hann til utlausnar herteknum mönnom, allt þat er hann þurfti eigi at hafa til kostar ser, af sliko vard hann agiætr oc vinfæll. Þorvalldr for vida um sudurlönd, hann fann i Saxlandi sudur Biskup þann er Fridrikr (3) het, oc tok

---

(1) *Landnamabok* part. 3. cap. 6. & *Olafs saga Tryggvasonar* Edit. Skalholt. part. 2. pag. 42. inferunt Atlium filium Skidii, nepotem Bardi.

(2) Hæc & plura de Thorvalldo exhibent *Olafs saga Tryggvaf.* part. 2. pag. 42-47. & vita ipsius Thorvalldi, vulgo dicta *Þorvalldsfaga Vidförla*, quæ omnia viri fata copiose enarrat.

Cap. I.

Incipit narratio de introducta in Islandiam religione Christiana. Erat vir A. C. 981
quidam, nomine Thorvalldus, filius Kodranis, Atlii Ramii ex fratre nepos. Erant (hi duo fratres) filii Eylifi Arnar, nepotes Bardi ex Al, pronepotes Ketillis Ref, filii Skidii grandævi. Kodran, vir illustris, habitabat in Giliæ, in Vatnsdal. Filius ejus Thorvalldus, ad externos prædatum abiens, quantum ei ab usu vitæ supererat prædæ, captivis redimendis impendit. Hinc illi & claritas nominis, & favor. Dum terras australes late pervagatur, ibidem in Saxonia incidit in Episcopum quendam, Fridericum nomine,

A 2

-
- (3) Qvis hic Fridericus fuerit, dubium est, nec in alium Germaniæ tum temporis Episcopum omnes, quæ de nostro perhibentur, circumstantiæ melius quadrant, quam in Fridericum Episcopum Cizientsem, qui Hugoni Anno 980 successit. vid. Calles Annal. Eccl. German. Tom. 4. p. 575. 584. Sed tamen

A. C tok af hanom skirn oc tru retta, oc var
 981 med hanom um rid. Þorvalldr bad Biskup
 fara til Íslands með sér, oc skira föd-
 ur sinn oc möður oc adra frændur sína
 þá er hanns radi villdo fylgia, Biskup
 veitti hanom þat. Þeir Fridrekr Biskup
 oc Þorvalldr kvámo til Íslands sumar
 þat er landit hafði bygt verið (a) tí-
 tí vetrar (b), þá hafði Þorkell Mani
 lögfögu (4), enn þessir varo þá stærst-
 er höfðingar á landeño: Eyolfur Val-
 gerðarfun (5) norður, oc Víga-Grumr
 (6), Arnor Kerlingarnef (7) Spakböd-
 varsfun, oc þeir Starri bróðir í Guddöl-
 um (8), Þorkell Kráfla í Vatnsdal (9).
 Enn

- (a) *Ita restituendum. Impr. habet. sextio, i. e. sexaginta, sed c. lacunam ibidem relinquit.*
 (b) Oc síau vetur *add. c. & septem hyemes*, qvöð
 & reliqua monumenta historica confirmant.

---

tamen vero simillimum est, Fridericum hunc aut sacerdotio solum initiatum fuisse, qvi in terra ethnica Episcopus facile salutabatur, aut etiam unum Episcoporum in partibus infidelium, qvi ordinatione episcopali ornati, & inter infideles agentes autoritate simul præditi erant, qvamvis nulli iis certa dioecesis assignata esset.

- (4) Anno 981: ut præter *Annales Vetusiores* disertè testatur *Olafs saga Tryggvaf.* part. 2. pag. 47.

ne, a quo baptizatus, & veram religio- A. C.
 nemedoctus est. Post breve contubernium 981
 Episcopum rogavit, ut secum Islandiam
 peteret, parentes & quotquot consangvi-
 neorum auctoritatem ejus sequi vellent,
 per baptismum initiaturus. Annuit pre-
 cibus Episcopus. Ambo itaque centesi-
 ma post occupationem terræ hyeme ad Is-
 landiam appellunt. Eo tempore Legifer
 erat Thorkell Mani, hi autem Opti-
 mates Insulæ præcipui: In Provincia bo-
 reali, Eyolfus filius Valgerdæ, Viga-
 Glumus, Arnor Kerlingarnef filius Spak-
 Bødvaris, Starrius & frater in Gud-
 dalis, Thorkell Krafla in Vatnsdal. In
 A 3 occi-

-
- (5) Vid. *Mantissa* quæ *Landnamabok* subnectitur.
 (6) Res ab eo gestas plurima ejus ætatis monumenta
 tangunt, data vero opera omnes exponit ejus vita,
 vulgo *Viga-Glumsfaga* edita Holis 1756.
 (7) De Arnore Kerlingarnef plura habet *Olafsfaga*
Tryggvaf. part. 2. pag. 233-235 secundum quam
 non fuit filius Spak-Bødvaris, ut hic perhibetur,
 sed Bjornis, filii Thordi, occupatorum Islandiæ no-
 bilissimi, quod & *Landnamabok* part. 3. cap. 10.
 ulterius confirmat.
 (8) Conf. *Landnamabok* part. 3. cap. 7. & part. 5. cap. 15.
 (9) Multa viri fata & res gestas, præter alios enarrat
Vatnsdalafaga, quæ historiam tractus Vatnsdalensis
 in

- A. C. Enn vestur voro þa: Ari Marsfun (10),
 281 Asgeir Knattarfun (11), Eyolfur Grai (12),
 Gestur enn Spaki (13), Olafur Þa (14), Vi-
 ga-Styr (15), Snorri Godi var atian vet-
 ra, oc hafði tekit við þui at Helgafelli
 (16), Þorsteinn Egilsson (17), Illugi enn
 Raudi (18), oc (*) Þorkell Mani (19); oc
 Þor-

---

in boreali Islandia, inprimis Ingegunni Grandævi
 & posterorum, a tempore occupatæ Islandiæ ad ad-
 ventum Thorvalldi & Friderici, describit.

- (10) Vid. *Landnamabok* part. 2. cap. 22; *Eyrbyggja-
 saga*, quæ historiam tractus Thorsnesensis & vici-
 norum in provincia occidentali, a prima ejus occu-
 patione, ad Snorrii Pontificis mortem circa annum
 1031 describit; & passim quoque *Sturlungasaga*, quæ
 historiam totius Islandiæ ab anno 1120 ad finem
 Reipublicæ, sive annum 1264, libris undecim com-
 plectitur.
- (11) Conf. *Landnamabok* part. 2. cap. 21.
- (12) Vid. *Eyrbyggjasaga*; *Lifringisaga*, quæ Havardí &
 filii Olai fata, & res, maxime seculo decimo, in
 tractu Isafjordensi gestas enarrat; & *Gisla Sursson-
 arsaga*, quæ historiam familiæ Syrdalensis, quæ se-
 culo decimo floruit, continet.
- (13) Vid. *Landnamabok* part. 2. cap. 28. *Olafisaga*
Tyggevas part. 2. pag. 219. 220. *Laxdalasaga*
 quæ familiæ Laxdalensis in occidentali, & *Níals-
 saga*, quæ tractus Rangarvallenensis in australi Islan-
 dia, historiam, a prima occupatione, hæc ad annum
 circiter 1016, illa ulterius adhuc, persequuntur.

occidentali: Arius, filius Maris, Asgeir A. C. 981
 filius Knatti, Eyolfur Grai, Gestus Sa-
 piens, Olafus Paa, Viga-Styr, Snorri-
 us Pontifex, qui octodecim hyemes natus,
 villam Helgafiall adierat, Thorsteinus fili-
 us Egillis, Illugius Rufus, Thorkell Ma-
 ni, Thoroddus Pontifex, Gissurus Al-
 bus;

A 4

bus;

-
- (14) De illo plura subministrant Nialsfaga & Egilsfaga Skalla-Grimsfönar, quæ tractus Borgarfjordenfis in occidentali Islandia, & imprimis Myramannorum familiæ historiam describit, data tamen opera Olai vitam Laxdælafaga præ cæteris exponit.
- (15) Exstant adhuc momenta præcipua & argumentum ejus Vita, quæ vulgò Vigafylsfaga audit, & in incendio Havniensi 1728 periisse creditur. Sed præterea multa ab eo gesta Eyrhyggjafaga ab interitu vindicavit.
- (16) Plurimæ quidem hujus ætatis historiæ viri prudentissimi, simulque callidissimi, mentionem injiciunt, præ cæteris tamén Heidarvigafaga, quæ prælii a Bardo Gudmundi filio ad vindicandam fratris Halli cædem contra Borgfjordenfes initio seculi XI gesti historiam & exitum describit; Eyrhyggjafaga & Laxdælafaga ejus vitam & res gestas operose describunt.
- (17) Vid. Egilsfaga Skalla-Grimsfönar & Saga af Gunnlauge Ormstungu, quæ poetarum Gunnlaugi & Rafnis vitam, quæ in ultimam seculi decimi & primam seculi undecimi partem incidit, complectitur.
- (18) Vid. Landnamabok part. 1. cap. 21.
- (*) Videtur deesse vox sudur, i. e. in Provincia australi.

A. C. Þoroddr Godi (20), Gíffor hinn Hvíti 281 (21), Asgrímr Ellidagrímsfun (22), Hiallti Skeggíafun (23), Valgarr at Hofi (24), Runolfr Ulfsson (25), oc syner Örnulfs í Skogum (26). Ern austur: syner Þordar Freys-Goda (27), Sidu Hallr (28), Helgi Asbiarnarfun (29), Vigabiarni (30) oc Gæiter (31). Sva er sagt, er þeir Biskup oc Þorvalldr foro um Nordlendinga fiordung, oc taladi Þorvalldr tru fyrer mönnom, þviat Biskup understod þa eigi Norrænu, enn Þorvalldr flutti diarfliga Guds erindi, enn flester menn vikuft litt under af ordum þeirra, toko við tru Ön-
undr

---

(19) Conf. *ibid.* part. 1. cap. 9.

(20) Vid. loc. cit. libr. 5. cap. 13. *Níalsfaga* cap. 56. pag. 86. *Grettisfaga* passim, & imprimis *Floamannafaga*, quæ historiam tractus Arneseensis in meridionali Islandia, & præcipue Thorgilfis Orrabeinis Alumni vitam, ab occupatione Islandiæ ad initia sæculi undecimi, continet.

(21) Vix ulla est hujus ætatis historia quæ viri laudes & gesta non tangat. Plurima tamen præter authorem nostrum de eo subministrant *Níalsfaga* pag. 72. 78-81. 85-87. 110. 114-117. 163. 180. 187-191. 216. 226-229. 243-245. 250. *Olafsfaga Tryggvassonar* part. 2. p. 219-222. 240. & *Hungurvaka*, sive quinqve primorum Episcoporum Skalholtensium vita.

bus, Asgrimus filius Ellida-Grimi, A. C. Hialtius filius Skeggii, Valgardus in 981 Hof, Runolfus filius Ulfi, & filii Örnulfi in Skogis. In orientali: filii Thordi Pontificis Freyi, Sidu-Hallus, Helgius filius Asbiornis, Viga-Biarnius, & Geiter. Traditur, Episcopo & Thorvaldo provinciam borealem perambulantibus, cum ille lingvæ Norvagicæ nondum gnarus esset, Thorvaldum de fide amplectenda ad populum verba fecisse, DEIque negotium strenuè gessisse, sed paucissimos dicto audientes habuisse. Acceperunt tamen conditionem Önundus Christianus

A 5

(inde

(22 & 23) Præter Authores not. 21. laudatos, plura de Asgrimo habet *Floamannasaga*, de Hialtio vero *Olafisaga Helga*, sive Olai Sancti Norvegiæ Regis vita.

(24) Conf. *Nialsaga* pag. 72. 99. 166. 167.

(25) Conf. *Nialsaga*. cap. 51. p. 81.

(26) Vid. loc. cit. cap. 58. p. 89.

(27) Sc. Thorgeir, Steinn, Kolbeinn, Egill, Starkadus & Flofus. vid. *Nialsaga* quæ præsertim de Flofio multis agit.

(28) Ejus in monumentis patriæ coævæ crebra mentio, plenissime tamen *Nialsaga* & *Olafsf.* Trygg. de eo agunt.

(29) Vid. *Vopnfirdingasaga* & *Droplaugarsomnasaga* quæ ejus gesta fuscè enarrant.

(30 & 31) Vid. *Vopnfirdingasaga* multis.

A. C. undr hinn Krístni sun Þorgils or Reykiar-
 981 dal Greniadar (c) sunar; oc Hlenni hinn
 Gamli sun Orms Töskubaks, oc Þor-
 vardr Spakbödvarsun i Afi i Hialltadal;
 enn Eyolfr Valgerdarun let primsign-
 ast (32).

II. Cap.

Biskup oc Þorvalldr varo at Gilia
 med Kodrani hinn fyrsta vetur (33) med
 prettan manna, Þorvalldr bad födur sinn
 skirast, enn hann tok því seinliga. At
 Gilia stod steinn sa er þeir frændur höf-
 du blotat (34), oc kölludu þar i bua ar-
 mann sinn. Kodran letst eigi mundi
 fyrr

(c) sun. *impr.* i. e. filius.

---

(32) Hanc Thorvaldi & Friderici expeditionem com-
 memorant Þorvaldsfaga Vidförla & Olafs saga Trygg-
 vasonar part. 2. pag. 43. quæ hanc verbi prædica-
 tionem ad annum sequentem 982 refert.

(33) Anno 981 exeunte & 982 ineunte.

(34) Quod montibus, fluviis, animalibus, & aliis id ge-
 nus rebus, spiritus, genios, vel vim quandam di-
 vinam, antiqui septentrionales inesse crediderint,
 multis historicorum testimoniis aliisque argumen-

tis

(inde dictus) filius Thorgilfis ex Reykiar- A. C.
dal, nepos Greniadi, Hlennius Grand- 981
ævus, filius Ormi Töskubaki, & Thor-
vardus filius Spak-Bödvaris in As in
Hialtadal. Qvin & Eyolfus filius Val-
gerdæ cruce signari voluit.

Cap. II.

Prima hyeme Episcopus & Thorval-
dus cum tredecim sociis in Gilia mora-
bantur apud Kodranem. Thorvaldus
patri proposuit, ut baptizari se sineret;
Ille vero cunctanter annuit. In Gilia
erat lapis, quem majores eorum religiose
coluerant, utpote a genio suo tutelari in-
habi-

---

tis probari posset. De cultu lapidum testes sunt
Landnamabok part. 3. cap. 17. de Eyvindo filio Lo-
dinis, qui territorii occupati limitem esse voluit la-
pides nomine Gunnsteinos, quos & religiose coluisse
perhibetur; cui suffragatur Hardarsaga ok Holm-
veria, a Bartholino Auct. Dan. libr. 3. cap. 2. pag.
627. 628. laudata, qui tamen hunc locum de ido-
lo lapideo minus recte intellexisse videtur. A ta-
libus vero spiritibus vel geniis lapides inhabitant-
ibus, distingvendi omnino sunt Dverggar sive nani,
quos antiqui lapides quidem incolere crediderunt,
sed honore divino non sunt prosecuti.

A. C. fyrr skiraft lata, enn hann visfi hvör
 98¹. meir mætti Biskup edur armadr i stein-
 inum. Epter þat for Biskup til steins-
 ins, oc song yfer þar til er steinninn
 braf i sundur, þa þottist Kodran skilia
 at armadr var fignadr, let Kodran þa
 skira sic oc hju hanns öll nema Ormr
 funr hanns villdi eigi vid tru taka, for
 hann þa sudur i Borgarfjörð, oc kauper
 land at Hvanneyri. Ormr atti Þor-
 vöru dottur Össurar oc Beru Egilsdott-
 ur Skalla - Grimsfunar, þeirra dotter
 var Ingvilldur er atti Hermundr Illu-
 gafun. Sidan atti Ormr Geirlaugu
 dottur Steinmods or Diupadal, þeirra
 dotter var Bera er atti Skuli Þor-
 steinsfun. Þeir Biskup oc Þorvalldr
 gerdu þu at Lækiamoti i Vididal oc
 bioggu þar fíora vetur. Þeir foru
 vida um Island at boda tru. Þeir
 Biskup oc Þorvalldr varo at haustbo-
 di i Vatnsdal at (d) Haukagili (35)
 med Olafi, þar var þa kominn Þor-
 kell Krafla oc margt annara manna.

Þar

(d) *Gilia impr. c.*

(35) *Qvæ seqvuntur Olafsfaga Tryggvaf. part. 2. pag.*

43. 44.

habitari tradentes. Kodran prius se baptizatum iri negavit, quam nosceret, utrum plus posset Episcopus an genius lapidis incola. Accedit Episcopus ad lapidem, & cantum super eum recitat, usque adeò, ut disrumperetur. Unde Kodran genium superatum esse concludens, baptizari se fecit cum tota sua familia, excepto Ormo filio, qui religioni nomen dare recusavit, & meridiem versus in Borgarsfiord demigrans fundum Hvanneyri emit. Ormus uxorem duxit Thorvaram filiam Ossuris & Beræ, filiæ Egillis, qui Skallagrimi filius erat. Eorum filia erat Ingvillda Hermundo Illugii filio nupta. Secundis nuptiis Ormus duxit Geirlaugam filiam Steinmodi ex Diupadal, ex qua genuit Beram, uxorem Skulii filii Thorsteinis. Episcopus & Thorvalldus in Lækiamoti in Vididal per quatuor hyemes sedem figentes, interim late per Islandiam profecti sunt, ut Christianam religionem annunciarent. Dum convivio autumnali apud Olafum in Haukagilo in
Vatns-

43. 44. & *Vatnsdalasaga*, sed paulo aliter, referunt.
Conf. Finni Johannis Hist. Eccl. Island. Tom. 1.
pag.

A. C. Þar komu berferker tveir (*), er Haukr
 981 het hvartveggi, þeir budo mönnum
 kugan, oc gengo greniandi oc odu
 ellda, þa báðo menn Biskup at hann
 skyldi fyrerkoma þeim. Epter þat
 vigdi Biskup elldin adur þeir ædi,
 oc brunnu þeir þa miöc. Epter þat
 gengo menn at þeim oc drapo þa,
 oc varo þeir færder a fiall upp hia
 gilinu, því heiter þar Haukagil fidan.
 Epter þat let Þorkell Krafla primsign-
 aft, enn marger varo skirder þeir er
 vid þennan atburd varo.

982 Þeir (36) Þorvalldr oc Biskup foro
 i Vestfirðinga fiordung at boda tru, þeir
 kvomu i Hvamum alþing til Þorarins(e)
 Fylfennis, oc var hann þa a þingi, enn
 Fridgerdur kona hanns var heima, oc
 sun

(e) Fyhennis c.

---

pag. 43-45. ubi & ipsa *Varnsdælasaga* verba adferuntur. *Olafsfaga* loc. cit. hæc ad annum 985 vel

Vatnsdal interfunt, ubi tunc Thorkell A. C. 981
Kräfta multique alii simul aderant, adve-
niunt duo berferki, quibus nomen Hau-
kus ambobus erat, qui unicuique insul-
tare, & rudere, & ignes per medios trans-
ire solebant. Rogatus episcopus, ut eos
e medio tolleret, ignem, antequam trans-
irent, consecravit, quo facto miserè am-
bugsti sunt. Protinus, convivis in eos irru-
entibus, caduntur, & cadavera eorum ad
montem deportantur prope rivum ex fissu-
ra, cui postea exinde nomen Haukagil in-
ditum est, delabentem. Hinc Thorkell
Kräfta se cruce signari passus est, multique
alii testes hujus eventus baptizati sunt.

Inde Thorvallus & Episcopus in 982
Provinciam Occidentalem profecti sunt,
ut ibi religionem Christianam annuncia-
rent, & comitiorum universalium tem-
pore ad Thorarinem Fylfenni, qui in
Hvam habitavit, venerunt. Intererat
ille

---

986 refert, Author vero noster ad Annum 982 referre videtur.

(*) De berferkis vide quæ ad calcem hujus editionis paulo uberius annotata sunt.

(36) Conf. *Olafs saga Tryggvaf.* part. 2. pag. 43.

A. C. fun þeirra Skeggi. Þorvalldr taladi þar
 982 tru fyrer mönnum, enn Fridgerdur var
 meðan i hófino oc blotadi, oc heyrði
 hvart þeirra ord annars, enn sveinninn
 Skeggi hlo at þeim, þa kvad Þorvalldr
 þetta :

For ec (37) með dom hinn dyra,
 Drengrhlyddi mér engi,

Gatúm had (f) at hreyti
 (g) Hlauteins goda sveini.

Enn (h) við (i) enga svinnu
 Alldin (k) rigur (l) við skaldí,

Þa kreppi (m) Guð gydiu,
 Gall (n) úr heidnum (o) stalla.

Ekki letu menn skirast af þeirra ord-
 um i Vestfirðingafirðungi, sva at
 menn viti þat, enn i Norðlendinga
 firðungi höfnodo marger menn blot-
 um,

(f) Af. *impr.* t. e. *ā* (g) Hræteins. *impr.* (h) Med.
impr. (i) Ögnar fennu. *impr.* t. e. *minace*
jurgio (k) Ridur. *impr.* (l) At. *impr.* (m)
 Gerder. *impr.* (n) Um, c. (o) Stalli. *impr.*

(37) Ordo verborum in priori carminis parte hic est :
 „ Ek fór með hinn dyra dom, engi drengur hlyddi
 „ mér, gatúm had at sveini hreyti hlauteins goda. „

Id

ille tum comitiis, sed uxor, Fridgerda A. C.
 filiusque Skeggius domi erant. Dum 982
 Thorvalldus adstantes ad Religionem am-
 plectendam sermonibus invitat, Fridgerda
 in templo numina invocat, ita ut alter alte-
 rius verba audiret; Puer vero Skeggius
 illos derisit. Tunc Thorvalldus ita cecinit:

Rei pretiosæ fecimus præconium.

Linguis nemo favet, nemo virorum.

*Sanna nos excipit puer sacricola,
 Verna aspergilli saniem vibrans;*

*Dum moribus morata malis vetula
 Amus Vati obstreperit canenti*

(Ita Dii angore crucient Antistitam)

Exululata delubri ab ara.

*Nemo in occidentali provincia, quantum
 scimus, sermonibus eorum permotus est,
 ut baptizaretur, sed multi in boreali, ab
 idololatria desciscientes, simulacra con-*
 B *frege-*

Id est: Rem pretiosam tractavi, nullus vir mihi au-
 rem præbuit; Irreisionem expertus sum a puero, asper-
 gillum cruoris, idolis sacri, agitante. Ordo vero po-
 sterioris partis hic est: „Enn alldin rigur gall vid
 „enga svinnu or heidnum stalla vid skalldi. Þa
 „gydiu kreppi gud. „ Id est: Sed annosa mulier
 omnis urbanitatis experta ab ara profana poetam (me)
 sonora laceffebat. Illam sacerdotem Deus perdidit.

A. C. um, oc bruto skurdgud fin, enn fumer
982 villdu eigi giallda höftolla.

III. Cap.

984 Þorvardr Spakbödvarsfun let gora kyrkiu a bæ finum i Afi (38), þat likadi mönnom storilla þeim er heidner varo. Madr het Klaufi fun Þorvallds Refsfunar fra Bardi, hann var höfðingi, hannom likar þetta storilla vid Þorvard, oc for hann at finna Arngeir brodur Þorvards, oc baud honom kost a, hvart hann villdi helldur brenna kyrkiuna, eda drepa prest þann er Biskup hafdi þar til fengit, þa svarar Arngeir: let ec hvern minna vina at gora prestinum mein, þviat broder minn hefer grimmliga hefnt smærri motgerda, enn gott rad ætla ec þat at brenna kyrkiuna, enn þo vil ec mer engo affkipta. Litlo fidar for Klaufi til um nott, oc villdi brenna kyrkiuna, þeir varo saman tio, enn er þeir komu i kyrkiugardin, syndist þeim sem elldr fyki ut um alla gluggana a kyrk-

fregerunt. Erant quoque, qui tributa fa- A. C.
nis pendere detrectarent. 982

Cap. III.

Thorwardus Spakböðvaris filius tem- 984
plum Christo in fundo suo in As ædificave-
rat, id quod Ethnicis maxime displicuit.
In primis optimatum unus, Klaufius,
filius Thorvaldi filii Refi ex Bardo, ea-
propter Thorvardo gravissime succensuit.
Adit igitur Arngeirem Thorvardi fra-
trem, eique optionem dat, utrum mallet
templum comburere, an sacerdotem ab
episcopo ibi constitutum interficere. Arn-
geir respondet: Ego vero nemini amico-
rum auctor fuerim sacerdotem lædendi,
frater enim meus etiam leviores offensas
crudeliter ultus est; Consultius forte fo-
ret, templum comburere, sed, quomodo-
cunque hæ res cadant, iis me immiscere
nolo. Paulo post Klaufius cum novem co-
mitibus ad comburendum templum noctu
proficiscitur. Ut ad cæmiterium veniunt,
ecce ignis per omnes fenestras templi erum-
B 2
pere

A. C. kyrkiunni, oc foro því brott, at þeim
 984 fyndist öll kyrkian elldfull. Oc er
 hann spurdi at kyrkian var eigi brunn-
 in, for hann til adra nott oc Arn-
 geir, oc atladi at brenna kyrkiuna.
 Enn er þeir höfdo uppbrotit kyrkiu-
 na, þa kveikti hann elldin med fiall-
 rapa þurum. Elldr kviknadi feint,
 þa lagdist hann nidur, oc bles at inn-
 yfer preskilldin, þa kwam ör i golf-
 it yfer höfði honom, enn önnur mill-
 öm skyrtunnar oc fido hanss, þa liop
 hann upp, oc kalladist eigi mundi bi-
 da hinnar þridiu, for Arngeir þa heim.
 Enn kyrkia sú var gor sextan vetrum adur
 kristni væri lögtekin (39), enn hun stod
 þa er Botolfr Biskup var a Holum (40), sva
 at ekki var atgort utan at torfum.

IV. Cap.

Þeir Fridrekr Biskup oc Þorvalldr
 foro til þings (41), oc bad Biskop Þor-
 valld

---

(39) Conf. *Olafsfoga Trygg. f. loc. cit. & Annales.*

(40) Botolfus sedit ab Anno 1239 ad Annum 1246
 vid.

pere visus est. Totum igitur templum A. C. ardere sibi persuadentes, retro abiere. 984 Edoctus postea illaesum esse, alia nocte Arngeirem secum assumit, ut illud incenderent. Effractis foribus, ramali betulae ignem suscipere conatur, sed aegre accensus est. Promus igitur super limen dum flatu eum suscitare nititur, una sagitta super caput ejus in pavimentum decedit, alia vero inter indusium & latus ejus se insinuavit. Exsiluit Klausius, tertiam se expectaturum negans. Rediit igitur Arngeir domum. Templum istud constructum fuit sedecim hyemibus ante christianam religionem legibus sancitam, & adhuc, Botolpho Episcopo Holis sedente, ita manserat integrum, ut non nisi novi ce-spites interdum substituerentur.

Cap. IV.

Profectis ad comitia universalia Episcopo Friderico & Thorvalldo, ille hunc

B 3

roga-

vid. Finni Johannei Histor. Eccl. Island. Tom. I. pag. 362.

(41) Vid. Olaf. Tryggvaf. part. 2. pag. 44. quæ alias etiam circumstantias addit.

A. C. valld telia tru fyrer mönnum at Lög-
 984 bergi, fva at hann væri hia, enn er
 Þorvalldr taladi, þa svaradi hanom
 mörgom ordom oc illum göfgr madr
 Hedinn fra Svalbardi or Eyafirdi. Hed-
 inn var sun Þorbiarnar Skagafunar,
 hann atti Ragneidi stiupdottor oc brod-
 urdottur Eyolfs Valgerdarfunar. Þa
 bado þeir skalld nida þa Þorvalld oc
 Biskup, þetta var þa kvedit:

Hefer börn borit

Biskup nio

Þeirra er allra

Þorvalldr fader.

Fyrer nid þat vag Þorvalldr tva
 menn, Biskup spurdi hvi hann vægi
 þa? þviat þeir sögdo okkor eiga börn
 saman. Biskup svarar, þeir lugu a okk-
 or, enn þu færder oord þeirra afleid-
 is, þvi at ec matta vel bera börn þin
 epter mer.

Enn

rogavit, ut se præsente in Logberga (3: A. C. rupe, in qua jus dicebatur) religionem 984 christianam populo prædicaret. Thorvaldum verba facientem nobilis quidam Hedinn ex Svalbardo in Eyafjordo multis contumeliosis verbis lacesivit. Hedinn ille erat filius Thorbiörnis, Skagii nepos, & duxerat in matrimonium Ragneidam Eyulfi Valgerdæ filii privignam & ex fratre neptim. Hi poëtas excitarunt, ut in Thorvaldum & Episcopum probrosa carmina stringerent, quorum unum erat:

Gestavit Episcopus
 Filios novem
 Quorum est omnium
 Pater Thorvalldus.

Propter hoc carmen duos viros Thorvalldus occidit. Quærenti Episcopo, cur occidisset? quidni? inquit Thorvalldus, cum nos invicem liberis operam dare dixerint. Hoc quidem, respondit Episcopus, de nobis ementiti sunt: sed tu interim mala eorum verba in pejorem partem detorfisti; tuos enim liberos sinu gestare mihi nunquam pudori fuerit.

A. C. Enn er þeir Þorvalldr oc Biskup vill-
 98) do rida a Hegrans ping (42), foro heid-
 ner menn moti þeim, oc bördo þa grioti, sva
 at þeir nado eigi fram at fara, þar epter gor-
 do menn þa seka at heidnom lögum (43).

Enn þat fumar epter a alþinge (44),
 söfnudu höfðingiar lidi, oc rido med
 tvau hundrud manna oc ætludu at
 brenna þa Biskup inni. Þeir adu
 roffum finom adur þeir rido heim a
 bæin at Lækiamoti, enn er þeir skyll-
 do a bak laupa, flugu fuglar upp hia
 þeim, vid þat fældust hestar þeirra,
 oc fellu menn af baki, sumer bruto
 hendur sínar, enn sumer fætur, eda
 skeindust a vopnum finom, fra sum-
 um liopo roffin, oc foro þeir vid þat
 heim aptur; vid þetta herlaup urdo
 þeir Biskup ekki varir fyrr enn ept-
 er, þa höfdo þeir þria vetur buit
 at Lækiamoti, þeir bioggo þar fimm
 vetur (p). Sidan epter þat foro þeir
 utan

(p) *Rectius forte* fíora vetur i. e. quatuor hye-
 mes, *quod tam cum ante dictis pag. 12. quam*
Olafsaga Tryggvas. part. 2 pag. 42 convenit.

---

(42) Conf. *Olafsaga* loc. cit.

Thorvaldum autem & Episcopum co- A. C.
mitia in Hegraneso adeuntes, ethnici obvi- 985
am facti, jactis lapidibus arcebant, ita ut
progredi nequirent; & postea eos ex legi-
bus ethnicorum reos peragebant.

Sequenti æstate in comitiis Universa-
libus optimates copias colligunt, & ducen-
tis viris stipati Episcopum cum comitatu
crematum eunt. Antequam villam Lækia-
mot adirent, substiterant, ut equis quie-
scendi & libere pascendi facultatem da-
rent; Dum verò in eo erant, ut equos de-
nuo ascenderent, hi repentino avium evo-
latu consternati sessores deturbant. Aliis
brachia fracta sunt, aliis crura; quidam
propriis armis vulnerantur; a quibusdam
equi aufugerunt, & sic domum redire
coacti sunt. Tumultuariam hanc expedi-
tionem Episcopus & familiares non nisi
interjecto quodam tempore resciverunt.
Habitaverant tunc per tres hyemes in Læ-
kiamoto, ubi in totum per quinque hye-
 B 5 mes

(43) Ob cædes scilicet a Thorvalldo commissas; Nondum enim in leges relatam erat, religionem christianam relegationis causam esse. Vid. infra cap. 6.

(44) Conf. *Olafsfaga Tryggvasf.* part. 2. pag. 45.

A. C. utan (45), enn er þeir kvámo til
 986 Noregs, lágo þeir í einni höfn, þá
 kom þar Hedin af Íslandi í þá sö-
 mo höfn, og fór þegar upp í skóg
 at höggva víð. Enn er Þorvaldr
 varð var víð þat, fór hann með
 þræl sinn, og lét vega hann þar.
 Enn er Biskup víssi þat, þá sagði Bisk-
 up at þá mundi skíla félag þeirra,
 þat er hann var heiptrækr. Biskup
 fór þá súður í Saxland og andaðist
 þar, og er hann máðr sannheilagr, enn
 Þorvaldr var þá fyrst í kaupferðum
 um ríð.

V. Cap.

A dögum Harallds Kongs Gorms-
 sunar (46), kom Albertus Biskup af
 Brimom (47) á Jotland til Aros, og
 settist

---

(45) *Olafsfaga Tryggvasonar* part. 2. pag. 225. collat.
 cum pag. 224. *ibid.* hæc ad ann. 985 refert, quod
 cum iis, quæ supra not. 4 allata sunt, conciliari nequit.

(46) *Conf. Olafsf. Tryggvaf.* part. 1. p. 92.

(47) *Albertus* hic idem esse videtur ac *Adelbrech*, *Adel-*
brichi, vel *Adelbreib* (nam unum idemque nomen
 est)

*mes habitarunt. Post hoc tempus peregre A. C. 986
profecti, in Norvegiam delati sunt, ubi He-
dinus ex Islandia veniens, ad eundem, in
quo hærent, portum appellit, & in sylvam
lignatum se illico confert. Thorvaldus hu-
jus rei certior factus cum servo suo eo con-
tendit, ibique eum occidi fecit. Quod ut
Episcopus rescivit, societatem eorum dissol-
lutum iri pronunciavit, quòd Thorvaldus
vindiçtæ adeo cupidus esset. Meridiem ita-
que versus in Saxoniam profectus est Epi-
scopus, ibique mortem obiit, verè pro sancto
reputandus, Thorvaldus verò mercatu-
ram aliquandiu exercere cæpit.*

Cap. V.

*Regnante Haraldo Gormi filio, Al-
bertus Episcopus Bremis in Jutlandiam
Arosiam venit, ibique Cathedram ascen-
dit.*

---

*est) quem quædam exemplaria Adami Bremensis (Hi-
stor. Eccl. libr. 2. cap. 16.) loco Folcbræti ab Adal-
dago in Daniam ordinati substituunt, alia vero
numero Episcoporum Danorum ab eodem conse-
cratorum addunt. Vid. Lindenbrog. Script. Rer.
German. pag. 20. unde patet nostrum in eis quæ
de*

A. C. settiðt þar a stola, Þangbrandr het Klerkr hanns, sun Vilballdus Greifa af Brimum. Enn þa er Þangbrandr var vaxinn, baud Hugbertus Biskup af Kantaraborg (48) Albertus brodur sinum til sín, at þeirri veltflo gaf Hugbertus Alberto giafer oc öllum förunautum hanns. Þa mællti Biskup vid Þangbrand: þu ert hattadr sem Riddarar, þvi gef ec þer skiöld, oc er amarkadr kross med likneski Drottins vors, þat merker lærdom þinn. Litlo síðar fann Þangbrandr

Olaf

---

de Alberto vel Adelbreth Episcopo Arhufiensi in medium profert, scriptorium se antiquiorum auctoritatem secutum esse. Nec rationes chronologicæ obstant: Adaldagus enim Archiepiscopatum Hamburgensem ab Anno 936 ad Annum 988 tenuit. Vid. *Lambecii Chronolog. & Auct. Libr. I. Rec. Hamburg.* incertum igitur est, quo jure *Busseus* Nor. in Sched. *Ærii* p. 54 hanc auctoris nostri narrationem penitus rejecerit.

(48) Quid de hoc Hugberto statuendum sit indicare videtur Whartonus qui *Angl. Sacrae* Tom. I. p. 150. testatur: „nullum, a tempore B. Augustini primi Archiepiscopi Cantuariensis (Anno 609), usque ad tempus Lanfranci Archiepiscopi (1071) per 462 annos, Archidiaconum in civitate vel dioecesi Cantuariensi fuisse; Sed a tempore Theodori Archiepi-

dit. Erat ei clericus, Thangbrandus A. C. nomine, filius Vilballdi, Comitum Bremensis. Hoc jam pubere, Albertus cum tota familia a fratre suo Hugberto Episcopo Cantuariensi ad convivium vocatus est. Hugbertus xenia hospitibus distribuens, ut ventum est ad Thangbrandum, Tu verò, inquit, equitem præ te fers, scutum igitur tibi dono, in quo crux cum imagine Domini nostri conspicitur, ut simul studium tuum significet. Brevi post, cum Thangbrandus Olafum Tryggvii filium in terra Vendorum offenderet, quæ-
sivit

---

chiepiscopi (Auno 672), qui sextus erat a B. Augustino, usque ad tempus prædicti Lanfranci (1071), fuisse in ecclesia S. Martini in suburbio Cantuariæ Episcopum quendam, auctoritate Vitaliani Papæ a S. Theodoro ordinatum, qui in tota civitate & dioecesi Cantuariensi vices Archiepiscopi gerebat, in ordinibus celebrandis, ecclesiis consecrandis, pueris confirmandis, & aliis officiis pontificalibus exequendis, ipso absente. Eundem etiam Episcopum omnimodam jurisdictionem in civitate & dioecesi Cantuariensi, sede plena, auctoritate Archiepiscopi, ipso absente, & sede vacante in tota provincia, auctoritate Capituli, per 399 annos usque ad tempus prædicti Lanfranci exercuisse tradit. Hinc enim concludi potest Hugbertum ad episcopos suburbii referendum esse, in quorum tempora, a Warthono notata, Haraldus Gormonis imperium incidit.

A. C. Olaf Tryggvafun i (q) Vindlandi, Olafur spurdi: hvörn dyrkit þer kristner menn á krossi þindan? Þangbrandr svarar: Drottinn vorn Jesum Christum. Kongr spyr: Fyrer hvað var hann þindr? Eða hvað sök gördi hann? Þa sagði Þangbrandr Olafi Kongi innvirdiliga frá þíning Drottins vafars, og taknom krossins. Kongr faladi þa skíöldin, enn Þangbrandr gaf honum þa skíöldin, enn Kongr gaf hannom jafnvirði skíalldarins í brendu sýlfri, og mælti: Ef þú þarft nokkurs trausts eður hallds, kom þu til mín, og mun ég þu launa þer skíöldin. Nokko-

993 ro síðar lét Olafur Kongr skirast í Syllingum (49) á Írlandi. Þangbrandr kaupar með eina Írsku og fagra með sýlfrenu (50), enn er hann kvað heim með hana, þa villði þa maður, er Otto enn Ungi Keisari hafði gíflað þangat, taka af hana með-

una,

(q) Vinlandi *impr.*

---

(49) Insulas Syllingas non ad Hiberniam, sed ad Britanniam pertinere, dudum observavit Author *Olafis Trygg.* part. 1. pag. 98. qui varia miracula de Regis baptismo addit, eumque ad Annum 993. refert. Vid. *ibid.* pag. 100.

svit Olafus: Quisnam ille est, quem A. C. Christiani in cruce excarnificatum colitis? Respondit Thangbrandus: Est Dominus noster Jesus Christus. Instat Rex: Quamobrem excruciatus est, aut quid deliquit? Tunc Thangbrandus regi perperfectionem Domini nostri, crucisque miracula sollicitè enarrat. Tunc Rex scutum licitatus est, quod cum ei Thangbrandus traderet, valorem Rex argento puro rependit, & si quando, ait, tibi aut patrocinio opus fuerit aut refugio, me conveni, & scutum tibi remunerabo. Nec multo post Olafus Rex Syllingis in Irlandia baptismum recepit. Thangbrandus puellam Irlandicam venustam, hoc ipso argento emptam, domum advexerat. Hanc vir quidam, obses ab Imperatore Ottone Juniore illuc missus, abducere tentabat, renitente Thangbrando. Ob-
ses,

---

(50) Conf. Olafsf. Tryggvaf. part. 1. cap. 119. pag. 135. quæ majore sine dubio veri specie tradit duelum Bremis commissum esse, & Thangbrando ea de causa non fuisse integrum in Saxonia manere, eumque ideo ad Regem Olafum in Angliam se contulisse, quod & Torfæus Hist. Norvegiæ Tom. 2. p. 341. probat.

A. C. una, enn hann villdi eigi laufa lata. Gífl-
 993 im var kappi mikill, oc baud Þang-
 brandi a patalldur, en Þangbrandr hafdi
 .figur oc drap hann, því matti Þangbrandr
 eigi vera i Danmörk, oc for hann þa til Olafs
 Kongs Tryggvasunar, oc tok hann vel vid
 hanom, oc var hann vigdr þar til prests,
 oc var hann Hirdprestr hanns um rid.

VI. Cap.

995 Olafr Kongr for af Irlandi oc
 austur i Holingard, enn or Holmgardi
 til Noregs, sem ritat er i sögo hanns (51),
 oc baud þar kristni allri alpydo. Hann
 let gora (52) fyrstu kyrkiu i ey þeirri er
 Mostur

---

(51) Author hic *Oddum* Monachum secutus esse vi-
 detur, qui Regem Olauum ex Russia in Norvegi-
 am recta venisse tradit; vid. *Olafisaga Tryggvasonar*
 Edit. Svec. pag. 73. quam & narrationem *Torfaus*
Histor. Norv. Tom. 2. pag. 345. commemorat.
 Contra vero *Snorro Sturlaus* in *Heimskringla* ed.
 Svec. Tom. 1. pag. 264. seqv. refert Olauum ex Hi-
 bernia primum Hebudes, post inde Orcades pe-
 tiisse, tandemque hinc recta in Norvegiam traje-
 cisse, quod non tantum consensu *Codiciis Flateyen-*
sis (vid. *Olafisaga Tryggvas.* Edit. Island. part. 1.
 pag.

ses, athleta fortissimus, Thangbran- A. C.
dum ad duellum provocat, & certa- 993
mine victus, occiditur. Non erat in-
tegrum Thangbrando post hanc cædem
in Dania manere. Contulit se igitur
ad Olafum Tryggvii, a quo benignè ex-
ceptus, & sacerdotio initiatus, ad tem-
pus Regi a concionibus aulicis fuit.

Cap. VI.

Rex Olafus ex Irlandia orientem 995
versus in Holmgardiam tendit, inde in
Norvegiam reversus est, ut in vita ejus
scriptum est, ibique universum populum
ad christianismum excitavit. Primum

C in

---

pag. 211-214. 224-226.) & Torfæi loc. cit. pag. 344-347. sed & ipsa rerum gestarum serie satis comprobatur. Imo Oddus, ut prima ejus narratio subsistere & cum reliquis conciliari posset, profectio- nis ex Anglia in Norvegiam necessitatem agno- visse videtur, nam Olaum Regem, postquam unum annum in Norvegia regnaverat, iter in Angliam suscepisse statuit, quod tamen cum rebus a Rege gestis, aliisque temporis & locorum circumstantiis, consistere non potest.

(52) Vid. loc. cit. pag. 226.

A. C. Mostur heiter, þar let hann Þang-
 995 brand fygja i eyinni, oc fekk han-
 om bu oc jarder. Hann var eyd-
 flumadr mikill oc örr, oc gekk bratt
 upp fe hanns, þa fekk hann fer
 langskip, oc heriadi a heidna menn,
 oc rænti vinda, oc lagdi þat fe fyrer
 lid sitt. Olafr Kongr kwam i Noreg
 a öndverdri (53) gö, med hanom
 varo marger Islensker menn, þa var
 einn er Stefner het (54), hann var
 fun Þorgils Eilifsfunar Helgafunar Beo-
 996 lo af Kialarnefi. Olafr Kongr fendi
 Stefner til Islands hit fyrsta sunar er
 hann kom i Noreg at boda þar
 Guds erinde. Enn er hann kom til
 Islands, þa toko menn illa vid han-
 om, oc frændur hanns verft, þviat
 allr lydr var þa heidinn a landi her,
 enn hann for diarfliga bædi nordur
 oc

---

(53) *Go est nomen mensis, qvi hyemis erat penulti-
 mus, & die solis inter dies 8 & 15 Februarii in-
 cidente incipiebat. Secundum Chronologiam Au-
 thoris nostri oportet Regem Olauum in Norvegiam
 vepisse 996, qvov tamen anno præcedenti factum
 esse series rerum ab illo gestarum & aliæ circum-
 stantiæ*

in insula, cui Mostur nomen, templum ex- A. C.
 struxit, Thangbrandum sacris ritibus 995
 præfecit, eique villam & fundos in manus
 tradidit. Profusus erat Thangbrandus
 & prodigus, ut qui quàm maximè. Opi-
 bus igitur citò dilapidatis, celocem in-
 struit, ab ethnicis longè latèqve prædas
 agit, & his copias suas sustentat. Ve-
 nerat in Norvegiam Rex Olafus initio
 mensis, quem Go majores vocant, Islan-
 dis stipatus quàm plurimis. Hos inter
 erat Stefner quidam, filius Thorgilsis,
 nepos Eilifi, pronepos Helgii Biolæ ex
 Kialarnefo. Hunc Rex prima post adven- 996
 tum suum æstate ad Islandiam ablegat,
 ut veram ibi religionem nunciet. Hic
 quamvis ab incolis, ipsisqve præcipuè co-
 gnatis suis, malignè exciperetur, (erat
 enim tota insula tunc temporis ethnici-
 smo dedita) provincias tamen, & borealem

C 2

& au-

---

stantiæ evincunt. vid. Finni Johannis Histor. Eccl.
 Island. Tom. I. p. 51. 53. not. a. Cætera eundem
 cum nostro errorem errat Oddus Monachus in
 Olafis. Tryggvas. Edit. Svec. pag. 73. conf. supra
 not. 51.

(54) Vid. Olafsfaga Tryggvas. part. 2. p. 61. 62.

A. C. oc fudur, oc kendi mönnum retta
 996 tru, enn menn skipudust litt við
 hans kenningar. Oc er hann fa at
 þat hafði engan framgang, þa tok
 hann at meida hof oc hörða, enn
 briota skurðgud. Þa fömnudu heid-
 ner menn lidi, oc komst hann þa a
 Kialarnes nauduliga, oc var þar með
 997 frændum sínum. Skip hans stóð
 uppi i Gufarösi, þat tok ut um vetr-
 in i vatnavöxtum oc ofvidri, þar um
 kváðu heidner menn þetta:

(55) Nu hefir stafnvalin (r) Stef-
 nis,

Straumur ferr um hol knerri,

Fellivedur af fialli

Fiallrænt brotit allan.

Helldur (s) kved ek víst at
 valldi,

(t) Vindr

(r) Stefner *impr.*

(s) Getu ver at. c. M. Id est: *conjectimus.*

---

(55) „Ordo verborum in priori carminis parte hic est:
 „Nu hefir fiallrænt fellivedur af fialli brotit allan
 „Stefnis stafnvalin; Straumur ferr um hol knerri., i.
 c. *Nunc tempestas montana, de montibus perflans, ro-*

Et australem strenue peragrarè non desti- A. C.
tit, Et ubique verbi divini præconium fa- 996
cere. Cum verò homines institutionibus

ejus parum dociles, omnemque conatum
irritum fore, animadverteret, ad delubra
arasque diruendas, Et idola confringenda,
se convertit. Tum verò ethnici copias co-

gunt, e quorum manibus ægrè elapsus in
Kiarlarnesum, apud cognatos delituit. Na- 997.

vis ejus, quæ in ostio annis Gufa hyber-
nabat, æstu Et tempestatibus in altum de-
lata est. Qua de re ita cecinerunt ethnici:

Actum est. Stefneri navem accipi-
tris ænulam

(Fluctus per laterum concava volvitur)

Tempestat altis ingruens derupibus,
Turbo monticola, totam confregit.

Fallor, an in causa est vis superior,
cur sic

C 3

Solve-

---

tum accipitrem proæ (i. e. navim) Stefneris perfre-
git; Fluctus cavitatem navis permeat.

„Ordo partis posterioris: Vindr sleit band a
„lande (oc) geyfar a med slikum isi, hellur kved
nek vift at allrikr Freyr valldi.,,

Ventus (quidem) retinacula in continente disruptit,
Et tanta glacie irruit; Certius (tamen) mihi est præ-
potentem Freyum in causa fuisse.

- A. C. (t) Vindr fleit band a landi,
 997 Geyfar a med isi,
 (u) Allrikr Freyr, slikom.

Skip kom a land oc litt brotit, oc let Stefner gora at því um varit. Þat sumar (56) a alþingi var þat i lög tekit, at frændor hinna kristno manna skyldo fækia um þa gudlöftun, nanari (x) þridia brædra, oc firnari enn næsta brædra (57). Þat sumar var Stefner

- (t) Vera mano bönd i löndom, c. M. Id est: *sunt ligamenta in continente.*
 (u) Asriki gny slikom c. M. Id est: *potentiam deorum talis fragoris* (causam esse.)
 (x) Enn þridia, enn næsta brædra *impr. c.*

---

(56) Hæc *Olafsfaga Tryggvasonar* part. 2. pag. 63. ad annum præcedentem refert, quasi Stefneris condemnatio navis læsionem præcellerit, quod tamen reliquis historiæ circumstantiis repugnare videtur.

(57) Quod *þridia brædra* consobrinorum pronepotes, & *næsta brædra* consobrinorum filios denotet, patet ex Codice Legum *Gragas*, in *Vigslode* (Titulo de cædibus) & quidem in *Baugatal* (recensu mulctarum), cujus verba hæc sunt: „Þeir menn erenom „vegna manne ero firnare en bröðrunga. edr syst- „kyna syner. edr systrungar. scolo taca mörc af „iasnnanom fröndom vegandans. Næsta brödra „vegandans scolo böta næsta bröðrum hins veg-

Solverint retinacula venti, A. C.

Vehemens irruerit glacies? 997

Ille est, ille omnipotens Freyr.

Rejecta est navis ad littus, modicè vitiata, eamque ineunte vere Stefner refarciri fecit. Hac æstate in comitiis universalibus lex lata est, ut cognati Christianorum, quotquot proximiores, quam consobrinorum pronepotes, sed remotiores quam consobrinorum filii essent, actionem de con-

C 4 *temptu*

„ na ortog ens VI eyris. Þeir menn en ero man-
 „ ne firnare veganda enn næsta bröðra. scola giall-
 „ da halfan fiorda eyri iamnanom frændom ens
 „ vegna. Annarra bröðra ens vegna scola taka or-
 „ tog ens Þriþia eyris af annarra bröðra veganda.
 „ Þeir menn en ero manni firnari veganda enn sva.
 „ scola böta halfom odrom eyri iamnanom frænd-
 „ om ens vegna. Þriþe bröðra ens vegna scola
 „ taka einn eyre af Þriþia bröðrum veganda,, Id
 est: *Qui occisum uno gradu remotiore quam duorum*
fratrum, vel fratris & sororis, vel duarum sororum
filiis, (i. e. in 2 & 3 lineæ collateralis inæqualis
gradu cognati) tangunt, a consanguineis occisoris æque
propinquis marcam recipiunt. Consobrinorum filii,
(i. e. in 3 lineæ collateralis æqualis gradu cognati) ex
parte occisoris quinque uncias cum triente consobri-
orum filiis occisi expendunt. Qui uno gradu remotio-
res consanguinei occisoris sunt quam consobrinorum
filiis (i. e. in 3 & 4 lineæ collateralis inæqualis gra-
 du

A. C. Stefner sottr um kristni, þa sök sotto
 997 þeir frændur hanns, þvíat kristnin
 var þa köllut frændaskömm. Syner
 (58) Ösvífurs ens Spaka, Þorólfr oc
 Askell, Vandradr oc Torradr sotto
 hann, enn Úspakr villdi engan lut at
 eiga. Enn Stefner mællti: Ekki mein
 man mer verda at sekt minni, enn fyrer
 þessa sök ma yður henda mikil ugipta at
 farra vetra fresti. Stefner for ut um sumar-
 it, oc tok Ólafr Kongr vel vid hanom.

VII. Cap.

Þa er Ólafr Kongr spurdi úspekt-
 er þær er Þangbrandr gordi (59),
 stefn-

---

du cognati) *uncias tres & dimidiam consanguineis*
occisi æque propinquis numeranto. Interfecti e consob-
rynitis nepotes (i. e. in 4to lineæ collateralis æqua-
 lis gradu cognati) *duas uncias & trientem a nepotibus*
consobrinorum occisoris recipiunt. Qui uno adhuc
 propinquitatis gradu ab occifore remotiores sunt, (i.
 e. in 4 & 5 lineæ collateralis inæqualis gradu co-
 gnati) *æque propinquis interfecti consanguineis sesqui*
unciam

temptu Deorum instituere tenerentur, & A. C. illico Stefner christianismi accusatur, 997 actoribus consanguineis, cum christianismus tum temporis gentilitium haberetur opprobrium. Agebant filii Orvifi Sapientis, Thorolfus, Askell, Vandradus, & Torradus, at Uspakus causæ accedere noluit. Mibi verò, inquit Stefner, damnatio mea nullum pariet incommodum, sed eadem, paucas post hyemes, magno vos mactabit infortunio. Ea ipsa æstate Stefner peregre abiit, & ab Olafò Rege hospitaliter exceptus est.

Cap. VII.

Auditis, quas Thangbrandus excitaverat, turbis, Rex Olafus eum ad se

C 5

ar-

---

unciam solvunt. Consobrinorum casi pronepotes (i. e. in 5to lineæ collateralis æqualis gradu cognati) unam unciam a pronepötibus consobrinorum homicidæ recipiunt.

(58) Vid. *Laxdælasaga. Olafsfaga. Tryggvasf.* part. 2. pag. 63. 255.

(59) Vid. *Olafsfaga Tryggvasf.* part. 2. pag. 150. 151 & 214. *Nialsfaga* pag. 157. *Arji Polyhistoris Sebæd.* Edit. Skalholt. pag. 6.

A. C. stefndi hann hanom til sín, oc bar
 997 sáker a hann, oc kvad hann ekki
 skyldu vera i sinni pionosto, er hann
 var ransmadr. Þangbrandr bad Kong
 leggja a hendur sér nokkora torvellða
 sendiferð, Kongr mælti: satter skulu
 við ef þu fær til Islands oc fær kristnat
 landit. Þangbrandr mælti: til þess man
 ec hætta. Þat sumar (60) fór Þang-
 brandr til Islands. Hann kvam i Alpta-
 feord hinn nyrðra i Selvaga fyrer nord-
 an Melrakkanes. Enn er menn vissu
 at Þangbrandr var kristinn oc hanns
 menn, þa villdu þeir ekki við þa mæla
 landsmennernar, oc eigi vísa þeim til
 hafnar. Þa bio Sidu-Hallr at A, hann
 fór til Fliotsdals, enn er hann kvam
 heim, þa fór Þangbrandr at finna hann,
 oc sagði honum, at Olafur Kongr hafði
 sendan hann til Halls ef hann kvæmi i
 Auðfjörðu, oc bad hann vísa þeim til
 hafnar, oc veita þeim annan dugnad þann
 er þeir þurftu. Hallr lét flytja þa til Alp-
 tafiardar hinns syðra i Leyruvág, oc setti
 upp

---

(60) Conf. loca in nota præcedenti citata & Fin-
 ni

arcescit, commissa ei objicit crimina, & A. C.
 in ministerio suo, cum raptor esset, du- 997
 raturum negat. Rogavit Thangbran-
 dus, ut Rex ei laboriosam aliquam im-
 poneret legationem: Rex ait: Reconcili-
 ati erimus, si in Islandiam trajeceris,
 eamque regionem ad christianismum per-
 duxeris. Periculum faciam, respondit
 Thangbrandus, & ea ipsa æstate in Islan-
 diam profectus est. Appulerat in boreali
 Alptasiordo, apud Selvagos a septentrione
 Melrackanesi; Ut verò innotuit, Thang-
 brandum ejusque socios christianos esse,
 nemo incolarum eos alloqui, aut portum
 monstrare, voluit. Aberat tunc in Fliots-
 dal Sidu-Hallus, qui in A habitabat.
 Hunc reducem rectà petit Thangbrandus,
 narrat: jusfisse Olafum Regem, ut eum
 conveniret, si forte ad tractum Austfior-
 densen appellaret; utque suis portum in-
 dicaret, aliaque, quibus opus haberent,
 officia præstaret, rogat. Hallus eos ad
 meridionalem Alptasiordum in Leiruvag
 devehit, navemque in locum, qui nunc
 Thang-

A. C. upp skip þeirra þar er nu heiter Þang-
 997 brandsrof, en Hallr færði skipfarmin
 heim a tunvöll sinn, oc gordi þar tialld,
 þat er þeir Þangbrandr váro i, þar song
 Þangbrandr meflo. Hinn næsta dag fyr-
 er Mikíalsmeflo, þa leto þeir Þangbrandr
 heilagt at noni, þa var Hallr þar i tialld-
 ino, hann spurdi: Hvi letti þer nu ver-
 ki? Þangbrandr segir: a morgin er ha-
 tid Mikíals Höfut-Engils. Hallr spurdi:
 Hverfo er hann hattadr? Þangbrandr
 svarar: Hann er settr til þefs at fara mot
 salum kristinna manna. Sidan sagði
 Þangbrandr margt fra dyrd Guds Engla,
 Hallr mælti: Volldugr man þa er þessir
 Englar pionar? Þangbrandr svarar: Gud
 gefer þer þessa skilning. Hallr sagði um
 kvölldit hium finom: a morgin hallda
 þeir Þangbrandr heilagt Gudi finom, oc
 nu vil ec at þer niotit þefs, oc skulu þer
 ekki vinna a morgin, oc skulu ver nu
 ganga at þia athæfi kristenna manna. Um
 morginn veitti Þangbrandr tider i tialldi
 fino, enn Hallr gekk oc hiun hanns at
 þia athæfi þeirra, oc heyrdo klokknaliod,
 oc kendo ilm af reykelfi, oc þa menn
 flkrydda

Thangbrandsrof dicitur, subduci fecit; A. C.
 onere vero navis in aream ville suæ tra- 997.
 ducto, tentorium erexit. Id Thangbran-
 dus cum sociis occupavit, ibique missam
 cantavit. Pridie festi Michaëlis, cum
 hora post meridiem tertia comites Thang-
 brandi feriarentur, Hallus, qui tunc in
 tentorio erat, cur ab opere cessarent? in-
 quisivit. Cras, inquit Thangbrandus,
 festum est Michaëlis, primi ordinis An-
 geli. Iterum quærenti, quis & qualis
 esset? Respondit Thangbrandus: Datum
 ei hoc muneris est, ut animabus christia-
 norum obviam eat, & hac occasione multa
 de excellentia Angelorum Dei subjunxit.
 Hallus ait: Præpotens sit, oportet, cui
 tales ministrant Angeli. Reges sit Thang-
 brandus: atqui perspicacem hunc animi
 sensum tibi Deus ipse indit. Vesper
 Hallus famulis suis dixit: Cras Thang-
 brandus & socii Deo suo ferias agunt, iis-
 dem ego vos etiam frui volo. Nemo ve-
 strum cras labori vacet, sed cæremonias
 christianorum spectatum ibimus. Mane,
 cum Thangbrandus in tentorio sacra face-
 ret, Hallus cum familia ritus celebrantium
 observat.

A. C. íkrydda gudvef oc purpura. Hallr
 997 spurdi hiun fin hverfo þeim þokknad-
 íft athæfi kristenna manna, enn þáu
 leto vel yfer. Hallr var íkirdr laug-
 ardagin fyrer páska (61), oc hiun
 998 hanns öll þar i anni, hun er síðan
 köllut (62) Þvatta.

Um sumarit (63) reid Þangbrandr
 til alþingis með Halli, enn er þeir
 kvámu í Skogahverfi, þá kaupa heidn-
 er menn at þeim manni er Galldra-
 Hedinn het, at hann felldi jörd und-
 er Þangbrandi. Þann dag er þeir
 rido or Kyrkiobæ frá Surts Asbiarn-
 arfutar, Ketellsfunar hins Fíflska (64),
 þeir varo aller íkirder langfedgar,
 þá fell hestr Þangbrands í jörd nid-
 ur, enn hann liop af baki, oc stod
 a bakk-

---

(61) Qvod *Kristnisaga* hic, & *Olafisaga Tryggvaf.*
 part. 2. pag. 217. pridie paschatos Anno 998 fa-
 ctum esse tradunt, id *Nialsaga* pag. 157 ad autum-
 num Anni 997, sed minori veri specie, refert.

(62) Hoc prædium minus recte, forte solo typothetæ
 vitio,

observat. Audiunt tintinnabulorum soni- A. C.
tum, sentiunt fragrantiam thuris, aspici- 997
unt viros textilibus & purpura amictos.
Quærit ex famulis Hallus, quid iis videretur
de christianorum ritibus. Illi: placere
sibi, respondent. Baptizatus est Hallus cum
familia pridie Paschatos ejusdem loci in 998
anne, cui postea nomen Thvatta indi-
tum.

Æstivo tempore Thangbrandus cum
Hallo ad comitia universalia equitabat.
Ut ad Skogabverfum pervenerant, ethnici
virum, cui Galldra-Hedinn nomen erat,
pretio conducunt, ut terram sub Thang-
brando debiscere faceret. Eodem igitur
die, quo ex domo Surti in Kyrkiubæ (erat
autem Surtus filius Asbearni, nepos Ke-
tillis Stulti, & una cum his majoribus
suis baptizatus erat) profecti sunt, equus
Thangbrandi terra absorberi coepit; ille
autem celeriter e dorso exsiliens, salvus
in

---

vitio, Thvera, appellatur in Olafsaga Tryggvason-
ar Edit. Svec. pag. 135.

(63) Vid. Olafsaga Tryggvaf. part. 2. pag. 217. Nials-
saga pag. 157.

(64) Landnamabok Part. 4. cap. 11. Olafsaga Tryggvaf.
part. 2. pag. 218. Nialsaga pag. 158. horum Surti
majorum mentionem injiciunt.

A. C. a bakkanum heill. Þangbrandr skirdi
 998 marga menn i för þeirri, Gissor hinn
 Hvita, oc Hall i Haukadal, hann var
 þa prevetur (65), oc Hialta Skeggia-
 sun. Þangbrandr flutti sköruliga Guds
 eyrindi a þingi, oc toko þa marger
 menn vid tru i Sunnlendingafiordun-
 gi (y). Hann for epter þingit oc
 ætladi hit eystra til Eyafiardar, hann
 skirdi marga menn i Þangbrandslæk i
 Eggfarsfirdi, oc at Myvatni i Þang-
 brandspolli. Enn eigi nadi hann leing-
 ra fram at fara enn til Skialfanda
 fliots fyrer riki Eyfirdinga, hvarf hann
 þa aptur i Austfiördu oc kendi þar tru.
 Þangbrandr for hit fydra þadan vestur.

VIII. Cap.

Enn þa er Þangbrandr kendi tru
 fyrer mönnoma Islande (66), toko marg-
 er menn þat til at nida hann, þat gordi
 Þor-

(y) Oc Nordlendingafiordungi *add. M. Id est: &
 provincia boreali.*

---

(65) Vid. *Sturlungasaga* libr. 4. cap. 4. *Arii Poly-
 historis*

in crepidine voraginis constitit. Multos A. C. in hoc excursu baptizavit Thangbrandus, 998 quos inter Gissurum Album, Hallum in Haukadal puerum trimulum, & Hialtum filium Skeggii. In comitiis negotium Dei fortiter gesit, multique in Provincia australi fidem amplexi sunt. Statuerat post comitia orientali itinere usque ad Eyafjordum penetrare, quin & multos in Thangbrands-Læk in Eyafjordo, & in Thangbrands-Pollo apud Myvatn, sacris aquis abluit, sed, repugnantibus Eyfirdingis, ultra Skialfandaflot pertingere nequivit. Reversus igitur in provinciam orientalem, fidem annunciavit, & inde per australem plagam occidentem versus iter flexit.

Cap. VIII.

Quòd Thangbrandus religionem Christi Islandis prædicaret, multi eum diris devoverunt. Hos inter erat Thorvaldus

D

Veili,

---

historis Sched. edit. Isl. pag. 11. Nialsaga pag. 159.

(66) Conf. Olafsaga Tryggvaf. part. 2. pag. 218. & Nialsaga pag. 159.

A. C. Þorvalldr hinn Veili er bio i Vik
 998 i Grimsnefi, hann orti um Þang-
 brand, oc hann kvad þessa vifo til
 Ulfs Skallds:

(z) Uskelfom (67) man ec Ulfi

(a) Einhendis bod fenda,

Mer er vid ftala styri

Stugglaust, fyni Ugga,

At (b) gnyfeta (c) giæter

Guds varg fyrer argan,

(d) Sva at vid rögn of (e) ri-
 gni,

Reki hann, enn (f) ec annan.

Þetta kvad Ulfr i moti:

(g) Tek

(z) Uggs kialka *impr.*

(a) Ægins hedinns *impr.*

(b) Geirridar *impr. c.*

(c) Giæda *impr.* giædir c. (d) Þann er *impr.*

(e) Reginn *impr.* (f) Ver, c.

(67) Ordo verborum in priori carminis parte hic est:
 „Ek man fenda uskelfum Ulfi Uggasfyni einhend-
 „is bod; (Mer er stugglaust vid ftalastyri). “

Ego

Veili, qui in Vik, in tractu Grimsnes, habi- A. C.
tabat. Ille Thangbrandum carnine convi- 998
ciatus, & Ulfum Poëtam hac strophæ allo-
cutus est:

Stat, Ulfum intrepidum

Abs me ablegato provocare nuntio:

(Sed non minaci, nihil irarum est mihi
Uggviadem contra, qui contorquet
chalybem)

Militaris doctus ordinator incessus
Mihi hunc osorem Dei abjectum exter-
minet!

Utque ambo Diis devotæ cadant ho-
stia,

Ille hunc, ipse at ego alterum.

Respondit Ulfus hac antistrophe:

D 2

Stat,

Ego mittam intrepido Ulfo filio Uggii certum nun-
zium; Mibi nihil est irarum erga vibrantem ferrum
(bellatorem).

In posteriori autem parte ordo verborum hic est:

„At gnyfeta giatir reki fyrir, hann argan
 „Guds varg, enn ek annan, íva at of rigni vid
 „rogn.“

Ut incessus bellici custos (vir militaris) abjectum
illum Dei hostem (Thangbrandum) pellat, ego vero
alterum (Gudleifum), isa ut (ambo) diis devo-
ventur.

A. C.
998(g) Tek at (68) ec (h) fundir, þo at.
fendi

(i) Sannreyner bod tanna
 (k) Hvarfs, vid hleypiskarfi,
 (l) Harbards (m) vea (n) fiardar,
 (o) Edur (p) rafaka (q) rækis
 Raung ero (r) malagengi;
 Se ec vid miklo meini
 Minliçt flugu (s) at gina.

Veturlidi Skallð orti oc nid um
 Þangbrand oc marger adrer. Þeir
 kvamo vestur i Fliotshlid, þa var
 Gudleifr Arafun af Reykiaholum med
 honom. Þeir spurdo at Veturlidi
 Skallð var at torfiskurdi med huskörl-
 um finom, þeir Þangbrandr foro til
 oc

(g) Trekat *impr.* tekkar. c. (h) Syndur. c.
 (i) Sannreinder *impr.* sannreynis. c.
 (k) Hverfs. c. (l) Harbrands *impr.*
 (m) Na *impr.* (n) Fiandar *impr.*
 (o) Era. c. (p) Rafeka *impr.*
 (q) Ræki *impr.* (r) Mal a gangi *impr.*
 (s) Af *impr.*

(68) Ordo verborum hic est: „Ek tekat fundir, þo
 „at Harbards vea fiardar sannreyner fendi tanna-
 „hvarfs bod vid hleypiskarfi.“ Non

Stat, non obsecundare, nec perſua- A. C.
deor, 998

*Quamvis transire dentium per cingulum
Cursoris alitis, conſilium faciat,
Qui perturbator pacis Harbardi cluit.
Eſto antennis equitantem velivolis
Negotio verſarier in peſſimo,
Nihilofuneſt minus mihi res augurii
Videtur, inhians æſtrum ſi hoc capta-
verim.*

*Etiam Veturlidius Poëta carmen in
Thangbrandum probroſum condidit, &
multi alii. Pervenerant occidentem ver-
ſus ad Fliotshlid, comite Gudleifo, filio Arii
ex Reykiabolis. Hic certiores facti, Vetur-
lidium Poëtam cum operariis ſuis alicubi
in effodiendis ceſpitibus occupatum eſſe,*

D 3 ed

Non annuo; quamvis pacis Harbardi perturbatori
(Thoro) dicatus (i. e. Thorvalldus) mittat incon-
ſultum nuncium, per curſorem, carbonis aquatici inſtar,
volitantem.

„Edur rafaka rækis mala gengi ero raung; ek
„ſe minlíkt miklo meini at gina víd flugu.“

Aut (quamvis) equi antennæ (i. e. navis) cultoris
(gubernatoris) negotia ſint perverſa. Video caven-
dum eſſe, magni inſtar mali, (huic) æſtro inhiare (i.
e. fallaci hoc decipi conſilio).

A. C. oc vogo (t) hann þar (69). Þetta
998 var kvedit um (*) Gudleifi:

Rydfionar (u) gör (70) reyner
Randa fudur a landi
(x) Böds i (y) bodnarfmidiu
Balldurs figtolum (z) hallda.
(a) Sigdreiner let (b) fonar
Sniallr mordhamar (c) gialla
Haudurs i hattar ftedia
Hialldurs Veturlida Skalldi.

Þadan foro þeir vestur i Grims-
nes oc fundu Þorvalld hinn Veila
vid Hestlæk, oc vago hann þar. Þa-
dan hurfo þeir aptur, oc varo med
Halli

(t) Hann þar þetta *impr. c.*

(*) Gudleigi *impr. c. M.* (u) Gekk, *c. M.*

(x) Beds *impr.* (y) Bænar. *impr.*

(z) Halldit *c. M.*

(a) Sidreiner *impr. id est: Morum moderator.*

(b) Sino *impr.* (c) Giallda *c.*

---

(69) Exscriptum quoddam (Biblioth. A. Magnæ No. 106 in Fol.) Libri Originum Islandiæ, vulgo dicti *Landnamabok*, tradit Veturlidium pala, qua cespites effodit, se contra Gudleifum defendisse, sed a Thangbrando interea occisum esse.

ed divertunt, eumque occidunt. Hoc de A. C.
 Gudleifo carmen conditum est: 998

Qui situm clypeorum oris, & robigi-
nem

Arcere solitus, tela Baldi impegit

In officinam mellifluæ poëseos

Victoriosa. Terræ australis plaga

Insonuit, falces dextre vibrans bel-
licas

Ictu mortifero dum facit

Securim clangere vindicem

In fulcro galeæ vatis Veturlidii.

Pergentes inde occidentem versus ad
Grimsnes, Thorvaldum Veilium apud
Heslek offendunt, ibique interficiunt.
Hinc reversi alteram cum Hallo hyemem

D 4 trans-

(70) „Reynir rydfionar randa gör hallda fudur a lan-
 „di balldurs böds sigtolum i bodnarfinidiu. “

Qui discussionem ferruginis clypeorum (i. e. præ-
lium) molitur (i. e. bellator), dirigit, in tractu terræ
meridionali, Balderi calamitatis (i. e. pugna) in-
strumenta (i. e. arma) victricia in officinam poëseos
(i. e. caput poëtæ).

„Sniallr hialldurs sigdreynir let sonar mord-
 „hamar gialla i haudurs hattar stedia Veturlida
 „skalldi. “

Strenuus falcis bellicæ explorator (i. e. bellator) fecit
malleum cædis (i. e. securim) vindicem resonare in pilei
Odini (i. e. galeæ) fulcro (i. e. capite) Veturlidii poëtæ.

A. C. Halli annan vetur (71), enn um var-
 999 it bio Þangbrandr skip sitt. Þat
 sumar (72) var Þangbrandr fottr til
 sektar um vig þessi, hann let ut oc-
 vard apturreka i Borgarfiörd i (d)
 Hytara (73), þar heiter nu Þang-
 brandsrof nidur fra Skipahyl, oc þar
 stendur enn festarsteinn hans a ber-
 gi eino. Enn er þeir varo þar
 kvamner, höfdo heradsmenn fund at
 því at banna þeim kaup öll (74).
 Þangbrandr kom a Kroffahollt oc
 song

(d) Hyta *impr. c.*

---

(71) Anno 998 exeunte & 999 ineunte; id vero cum reliquis historiis non convenit, quæ posteriorem hanc apud Hallum hyemationem non agnoscunt. Vid. *Arii Polybistoris Sched.* ed. Isl. p. 7. *Olafs saga Tryggvaf.* part. 2. pag. 219. *Nials saga* pag. 160-173. Cum enim omnes una voce testentur Thangbrandum ultimam hyemem cum Gissuro Albo egisse, hinc sequeretur eum in Norvegiam reversum esse Anno 1000, sed religionem Christianam in Islandia legibus esse sancitam, & Regem Olauum in prælio Svoldrensi cecidisse Anno 1001, quod communi omnium monumentorum antiquorum testimonio, quin & ipsius *Kristnifaga* expressis verbis (*infr. cap. 12.*), repugnat. Quare historiarum
 jam

*transigunt, primo autem vere Thangbran- A. C.
 dus navem instruit. Sub æstatem verò, 999
 cum ob patrata homicidia in jus vocaretur,
 navem quidem solvit, sed in terram
 repulsus est apud Hytara in Borgarfior-
 do, ubi nunc Thangbrandsrof loco no-
 men est infra Skipabyl. Extat adhuc su-
 per scopulum quendam saxum, cui na-
 vem alligaverat. Vix appulerant Thang-
 brandus & socii, cum tractus incolæ, con-
 venticulo celebrato, omni eos commercio
 interdixerunt. Thangbrandus ad Krossa-
 D 5 holt*

jam allegatarum fide statuendum est, Thangbran-
 dum unam tantum hyemem (anno sc. 997 exeunte
 & 998 ineunte) apud Hallum transegisse. Conf.
Finni Johannis Histor. Eccl. Island. Tom. 1. pag.
57. not. a.

(72) Revera anno 998 conf. not. præced.

(73) Hoc Thangbrandi naufragium *Nialsfaga* pag. 160
 apud Bulandshöfdum in Islandia orientali contigisse
 statuit, & tam in hac, quam in aliis expeditionis
 Thangbrandi in Islandiam circumstantiis a nostro
 differt, multasque, quas reliqui historici tacent,
 addit.

(74) Hoc Islandis in eos advenarum, quos hostium loco
 quodammodo habere potuerunt, non fuisse insoli-
 tum, simile exemplum infra cap. 11. & *Landna-
 mabok* part. 4. cap. 4. commonstrant.

A. C. song þar með, oc reiste þar krossa.
 999 Kolr het madr er bio i Lækjarbug,
 hann atti mat sva mikin at hann
 visfi varla hvat hann skyldi af gera.
 Þangbrandr for þangat, oc faladi mat
 at hanom, enn hann villdi engan
 felia, þeir toko matin oc lögdo verd
 epter. Kolr for ofan a Hytarnes, oc
 kiærði fyrer Skeggbirni er þar bio,
 hann for med Kol at finna Þang-
 brand, oc bado hann lata rakna ranit
 oc bata fyrer, enn Þangbrandr neita-
 di því þverliga, þeir börduft a fitinni
 ofan fra (e) Steinsh., þar fell Skegg-
 biörn oc atta menn adrer, þar er
 haugr Skeggbiarnar a fitinni, enn
 adrer varo járdader i (f) Landraugsh.
 þar hia fitinni, oc ser þar enn gerla
 kumlin, tveir menn fello af Þang-
 brandi. Enn er Gissur hinn Hviti
 spurdi þessi tíðendi, baud hann Þang-
 brandi til sín, oc var hann þar hinn
 þridia vetur (75). Þann vetur tok
 ut skip Þangbrands or Hytara oc
 braut

(e) *Legendum*: Steinshollte vel Steinsholum.

(f) *Legendum*: Landraugsh. vel Landraugsholum.

holt veniens, missam celebravit; & cru- A. C.
 ces erexit. Habitabat in Lækiarbug 999
 vir, nomine Kolus, qui tanta cibariorum
 copia abundabat, ut vix haberet, ubi
 reconderet. Hic Thangbrando, edulia
 licitanti, venditurum se pernegavit. Illi
 verò edulia auferentes, eorum pretium
 post se relinqvunt. Kolus ad Hytarnes,
 ubi Skeggbiornus habitabat, descendit,
 eique vim sibi illatam conqveritur. Ten-
 dunt ambo ad Thangbrandum, & tam
 de restituendo rapto, quam pendenda
 multa cum eo expostulant. Illo utrum-
 que facere recusante, in planitie supra
 Steinsholt pugna exorta est, in qua Skegg-
 biornus & octo alii cecidere. Skeggbior-
 ni tumulus in ipsa planitie situs est, quam
 prope, in Landraugsholis, reliquos humatos
 esse, colles adhuc conspicui testantur.
 Thangbrandus duos e sociis desideravit.
 Hæc ubi Gissuro Albo nunciata sunt,
 Thangbrandum ad se vocavit, ubi ille ter-
 tiam transegit hyemem. Interim navis
 Thangbrandi ex Hytaraa in altum dela-
 ta,

(75) Re vera Anno 998 exeunte & 999 ineunte conf.
 not. 66.

A. C. braut miöc, oc rak a land fyrer funn-
 999 an Kalfalæk, þar um orti Steinunn
 moder Skald-Refs þetta:

Þor bra (76) þumilsdyri
 Þangbrands or stad (g) laungu,
 Hristi (h) blakk oc beyfti
 (i) Brands, (k) oc lauft vid (l)
 landi.

Munat skid um sia sidan
 Sundfært atalls grundar,
 Hregg þviat hardt (m) nam
 leggja,

Hanom kent, i spanom.

Oc enn kvad hun:

Braut

(g) Laungum *impr.* (h) Bord *impr.*
 (i) Bards *impr.* (k) A *impr.*
 (l) Jördu *impr.* fandi. M.
 (m) Tok *impr.*

---

(76) „Þor bra Þangbrands laungu þumilsdyri or
 „stad, hristi oc beyfti blakk brands, oc lauft vid
 „landi.“

Thor discussit Þangbrandi longum Þbumilis (Re-
gis piratæ) jumentum (i. e. navem) ex statione, ag-
tavit,

ta, & multum conqvasſata, a meridie A. C.
 Kalfalak littori alliditur. Hac de re exſtat 999
 cantilena Steinunnæ matris Skald-Reſi:

Piraticum jumentum prælongum
 Thorus

Thangbrandi excuſſit è navalibus,
 Caballum antennis hiſpidum con-
 quaſſavit,

Contrivit, atque alliſit littori.

O! Navis, qualis, quæ, ſoleâ ve-
 lut lignæ,

Atallus labebatur per æquor ſuum,
 Non amplius transnatabis freta,
 ita te comminuit

Tempeſtas horrida, quam Thorus non
 inficiabitur ſuam.

Et porro altera:

Pro-

tavit, & conqvasſavit equum roſtratum (navem), &
 ad terram alliſit.

„Skid atalls grundar munat ſidan fundfært um
 „ſia, þvæt hart hregg, þanóm kennt, nam leg-
 „gia i ſpanum.“

Xyloſolea regioni Atallis peragrandæ apta (navis
 ſcilicet, quippe quæ regionem piratarum, qualis
 Atall fuit, nempe mare, permeat) poſt hac per ocea-
 num natate nequibit, eo quod acris tempeſtas, illi (ſcil.
 Thoro) imputata, minurim [eam] confregit.

A. C.
999

Braut (77) fyrer biöllugiæti,
 (n) Bönd (o) meiddu val strandar,
 (p) Mög fellandi (q) mello
 Maftalls (r) vífund allan.

Hlífdi (s) ei Krístr, (t) þá er
 (u) kneýfdi

(x) Kolgurafn með stofnum;
 (y) Litt hygg ek at Guð giætti
 Gylva hreins hit eina.

Þangbrandr (78) fór um varit
 vestur á Bardaströnd at finna Gest
 hinn

- (n) Brand *impr.* (o) Rako *impr.* i. e. pellebant.
 (p) Margfellandi *impr.* (q) I *add. impr.*
 (r) Vinund. c. (s) *Omitt. impr.*
 (t) Sá *impr.* (u) Hreífdi *impr.*
 (x) Knarr vallfeta varrar *impr.* i. e. *strenuus* (i. e.
 Thor) *eqvum undæ* (navem)
 (y) Um *vel* vin *add. c.*

(77) „Fellandi mello mög braut allan maftalls vífund
 „fyrir biöllugiæti; bönd meiddu val strandar.“

Percussor profapia femina gigantea (Thor) *con-*
fregit totum sedis lari (i. e. maris) *bisontem* (i. e.
 navem)

Prostravit matrum qui Gigantum A. C.
filios, 999

(Conspirantibus Diis in perniciem ma-
rini accipitris)

Bisontem sedis alcedinum confregit
totum

Damno, o! custos tintinnabulorum, tuo.

Nec propugnavit Christus, cum ille
elisit

A prora ad puppim corvum æstuosi maris.

Quid dicam? certe parum Deus aut
nihil

Alcem Gylvi curare videtur.

Vere Thangbrandus occidentem ver-
sus in Bardastrond profectus est, ut Ge-
stum

navem) nolarum custodis (i. e. sacerdotis) damno.
 Numina ladebant accipitrem littoris (navem).

„ Kriftr hlifdi ei, þa er kneyfði kolgurafn með
 „ stöfnun; Hít eina hygg ec, at Gud giætti lít
 „ gylvahreins. “

Christus non tuebatur, cum (Thor) congussavit cor-
 vum astus (navem) a prora ad puppim; Hinc pro cer-
 to habeo, quod Deus parum curaverit Gylfi (Piratæ
 Regis) rhangiferum (navem).

(78) Hæc Olafsaga Tryggvaf. part. 2. pag. 219. 220.
 eodem modo, at Nialfsaga aliter narrat. pag. 162.
 163.

A. C. hinn Spaka, þar skoradi Tiörin ber-
 999 ferkr a hann til holmgaungo, Þang-
 brandr jatti því, berferkrinn mælti:
 Eigi mantu þora at beriaft vid mig
 ef þu fer iprotter minar, ec geing
 berum fotum um elld brennanda,
 oc ec læt fallaft berr a faxodd minn,
 oc sakar mic hvarki. Þangbrandr
 svarar: Gud man því rada. Þang-
 brandr vigdi elldin, enn gordi kross-
 mark yfer faxeno. Berferkrinn brann
 a fotum er hann od elldin, enn er
 hann fell a faxit, stod þat i gegnum
 hann, oc fekk hann af því bana.
 Þessu fögnudu marger goder menn
 þo at heidner væri, þa let Gestr
 þrimsignast oc nokkrer viner hanns.
 Þangbrandr for vestan, oc let bæta
 skip sitt, þat kalladi hann Jarnmeis,
 hann sigldi sudur um fiörd til Hafnar, oc
 lagdi inni vagin, oc la þar til hafs, þar
 heiter sidan Jarnmeishöfdi midlom Hafn-
 ar oc Belgshollts. Hann for utan um
 sumarit a fund Olafs Kongs i Þrandheimi.

stium Sapientem inviseret. Ibi a Tiörino A. C.
 berferko ad duellum provocatus, cum an- 999
 nueret; Si artes meas, berferkus inquit,
 adspiceres, certamen absque dubio de-
 trectares. Ego nudis pedibus per ignes
 ardentes gressus facio. Ego nudus cu-
 spidi machæræ incumbo; Et neutrum
 mihi nocet. Respondet Thangbrandus:
 Hoc penes Deum erit, simulque ignem
 consecrat, & gladium crucis nota signat.
 Berferkus, ignem calcans pedes combusfit,
 &, dum in mucronem procidit, trans-
 eunte per medium gladio exanimatus est.
 Arrisit hoc multis bonis viris, quamvis
 ethnicis, fecitque se Gestus cruce signari
 cum aliquot amicis suis. Thangbrandus
 ab occidente reversus navem resarciri fe-
 cit, eique nomen Farnneis imposuit. Per
 sinum deinde meridiem versus navigans,
 in maris brachio inter Hofn & Belgsbolt,
 ad locum, qui ab eo tempore Farnneis-
 hofdi vocatus est, ventum secundum ex-
 pectavit. Æstate in occursum Olasi Re-
 gis in Thrandheimum profectus est.

A. C.
999

IX. Cap.

Um sumarit (79) a þingi var mikil umræða um truna er Þangbrandr bodadi, oc gudlöftudu þa sum er menn miöc, enn þeir er skirder varo, amælltu gudunum, oc var at því sveitardrattr mikill, þa kvad Hiallri Skeggiasun kvidling þenna at lögbergi:

Vil ec eigi Gud geyia

Grey pykki mer Freyia (80).

Under þann kvidling tok Runolfr Godi, sun Ulfs Jörundarfunar Goda, oc fotti Hiallta um godga. Hann lyfti meir i því ríki sitt oc þralyndi enn rettlæti, þvíat hann gat eigi halldit dominum fyrr enn hann setti a Eggfararbru oc let veria bruarspordana bada með vapnum, þa vard engi til at reifa malit, fyrr enn Þorbiörn sun Þorkells or Guddölum settist i domin, oc reifdi malit. I þeim domi var Hiallri (2) dæmdr fekr fiörbaugs

(2) *Omítt. impr.*

(79) Conf. *Arii Polyhistoris Sched.* ed. Isl. p. 7. *Olafsfaga*
Tryggvaf. part. 2. pag. 220. 221. *Níalsfaga* p. 163.

Cap. IX.

A. C.

999

Æstate in comitiis de doctrina a Thangbrando oblata acerrimè disceptatum est; Permulti Christo convicia faciebant, qui verò baptizati erant, Diis. Hinc crebrò in factiones itum est, & Hialtius Skeggii filius hanc in ipsa Logberga cantilenam cecinit:

Allatrare Diis nolo

Ipsa canis mihi Freya videtur.

Offensus hac cantilena Runolfus Pontifex filius Ulfi, nepos Forundi Pontificis, Hialtium Majestatis Decorum accusavit. Hic verò impotenter & pervicaciter verius, quam justè se gessit. Dixit enim jus, cum non aliter posset, ex ponte annis Eggsara, ejusque extremitates ab utroque latere armatis stipaverat. Nemo tamen, qui actionem ederet, repertus est, antequàm Thorbiornus filius Thorkelis ex Guddalis judicio asfideret, & actoris vires assumeret. Damnatu est Hialtius

E 2

hoc

(80) Ita & Arian Polyhistoris Schedæ l. c. pag. 7. Sed Olafs saga Tryggvæs. part. 2. pag. 220. & Nials saga pag. 160. hanc Hialtii cantilenam plenius exhibent.

A. C. baugsmadr um godga. Þar fumar
 999 for hann utan a því skipi er hann
 hafdi gora latit heima þar i Þiorsar-
 dal, oc færði epter Ranga enni vestri
 til siovar skipit, oc er þeir foro ept-
 er anni ofan, þa rann madr epter
 landeno, oc hafdi i hendi spiot oc
 skiöld. Hiallti mælti til hanns: Þer
 liggur halmsvið þar er hiarta skyll-
 di. Sa skaut spiotinu til Hiallta, enn
 Hiallti greip skiöld oc kom þar i
 spiotit. Menn Hiallta lupu a land oc
 toko hann, oc spurdo hver hann væ-
 ri? Hann kvadst Nafsi heita, oc kvad
 Runolf hafa sendt sic til höfuds Hiall-
 ta, oc skyldi hann sva leysa sic und-
 an sektum. Hiallti mælti: Kann ec
 þer betra rad, far þu ut med mer,
 oc man ec gora (a) þig fyknan.
 Hiallti for utan oc kom um haustit
 nordur i Þrandheim a fund Olafs
 Kongs, þa kom oc utan af Islandi
 Gissur Hviti magr hanns.

X.

(a) Þignarr *impr.* c. Þignann, M.

hoc iudicio injuriosi in Deos carminis, & A. C. relegationis poena multatus. Ipsa hæc 999 æstate, navi, quam domi suæ in Thiorsardal fabricaverat, secundum occidentalis Rangæ ripam ad mare deducta, iter instituit. Cumque secundo anne deserrentur, vir quidam, hastam clypeumque gestans per ripam decurrit, cui Hialtius: quid tibi vis, qui manipulum stramenti pro corde geris? Ille hastam jaculatus est in Hialtium, qui eam arrepto clypeo excepit. Socii Hialtii, in terram exsiliantes hominemprehendunt, &, quis esset, interrogant. Ille, sibi Narsio nomenesse: percussorem se a Runolfo in Hialtium subornatum, eoque facinore poenam exilii redempturum. Hialtius ait: Melius tibi consulam. Esso mihi itineris comes, & ego te immunem præstabo. Hialtius peregre profectus sub autumnum boream versus in Thrandheimum venit, & Olasum Regem invisit. Tunc & socer ejus Gissurus Albus ex Islandia advenit.

X. Cap.

Olafr Kongr hafði kristnat Halogaland, og kom hann til Nidaroff um haustit, þar varo þá marger Islendsker þeir er fyrir skipum redo. Þeir styrdo einu skipi Kiartan Olafsfun Þa, og Kalfr Asgeirsun, og (81) Bolli Þorleiksun. Þar styrði og Halldor sinu skipi sun Gudumundar Rika, og Kolbeinn sun Þordar Freys-Goda, og Svertingr sun Runolfs Goda, Hallfrodr Ottarsfun, og Þorarin Nefiulfsfun. Þessir varo aller heidner, þeir lago fyrir bænum, og ætludu súdur fyrir land, enn þeim gaf eigi adur Kongr kom nordan (82). Þat var einn godan vedur dag at menn foro a fund or bænum (83), og sa þeir er a skipunum varo, at einn madr var miklu betur

---

(81) In tota hac narratione *Olafs saga Tryggvasonar* Edit. Svec. p. 130. jam Thorarinem, jam Hallfrodum pro Bollio minus recte substituit.

(82) Quidam horum anno 996 ex Islandia venerant, inter quos Kiartan filius Olafi, & Hallfrodus Vandræðaskalld, quos etiam *Laxdælasaga* & *Olafs saga*

Cap. X.

A. C.
999

Olafus Rex Halogalandos Christi sacris initiaverat, & autumni tempore ad Nidrosiam pervenerat. Confluxerant illuc Islandorum plurimi, qui navarchi erant. Præerant uni navium Kiartan filius Olafi Pa, Kalfus filius Asgeiris, & Bollius filius Thorleiki. Ducebant etiam proprias navès Haldor filius Gudmundi Potentis, Kolbeinn filius Thordi Pontificis Freyi, Svertingus filius Runolfi Pontificis, Hallfrodus filius Ottaris, & Thorarinnus filius Nefiulfi. Omnes hi ethnici erant. Præstolabantur ante urbem ventum, qui eos austrum versus præterveheret, sed ante Regis a borea adventum id eis non successit. Die quadam, cum sudum esset, & homines urbe natatum exirent, clasfarii unum natatorum reliquis multo præstantiorem

E 4

torem

saga Tryggvaf. part. 2. pag. 90-98. 109-115. 125-132. 220 jam tum baptismum recepisse testantur. Conf. Finni Johannei Histor. Eccl. Island. Tom. 1. pag. 58. 59.

(83) *Conf. Laxdælsaga. & Olafs saga Tryggvaf. part. 2. pag. 90-92. 96. 97. Quarum tamen relationes ab hac in multis differunt.*

A. C. betur fundfær enn adrer. Bolli Þor-
 999 leiksfun mælti við Kiartan frænda
 sinn: Hvi reyner þu ei fund við þann
 enn færa mann? Kiartan mælti: Ekki
 vil ec við hann preyta. Hvar kom
 kapp þitt þa sagði Bolli? oc kaftadi
 klædunum. Þa liop Kiartan upp oc
 afklæddist, oc bad Bolla vera kyrran.
 Kiartan liop a fund, oc lagdist at
 manningom, oc færði hann nidur oc
 hellt nidri um rid. Epter þat kva-
 mo þeir upp, oc færði Kiartan hann
 nidur annat sinn, oc er Kiartan villdi
 upp, tok þa Kiartan, oc hellt honum
 nidri um rid. Ed þridia sinn færði
 þa Kiartan nidur, oc hellt hanom fva
 lengi nidri, at honom hellt við kafn-
 an, þa lögduft þeir til lands, oc
 spurdi þessi madr Kiartan ef hann
 visfi við hvern hann hafði preytt
 fundit, hann kvadst þat eigi vita.
 Hann gaf Kiartani skallats skikkio, oc
 kvad hann þa vita mundi við hvern
 hann hafði preytt fundit. Kiartan
 varð vis at þessi madr var Olafur
 Kongr, hann þakkadi honum fæmiliga
 giöfina.

*tiorem aspiciunt. Bollius filius Thorleiki A. C. cognatum suum Kiartanem alloquitur: 999 Quidni cum hoc artifice nando certas? Cum hoc viro non certabo, inquit Kiartan. Ubi igitur ille fervor tuus, ait Bollius, & cum dicto vestes projecit; Tunc verò Kiartan experrectus, exiit se, & Bollium quiescere jubet. Deinde natatorem rectà petens, mersat, & aliquantum sub aqua detinet. Emergentibus deinde, Kiartan alterum denuo demergit, sed, dum enatare ipse tentat, invicem arreptus aliquandiu ab eo detinetur. Tertia vero vice, alter ille Kiartanem mersat, & tandiu sub aquis tenet, ut tantum non suffocaretur. Ambobus ad littus tendentibus, quærit ille Kiartanem, an sciret, quicum natando certasset, & nescire se, respondenti, pallium coccineum dono dedit, addens, illum inde concludere posse, quocum natando certasset. Hoc convictus Kiartan, virum illum esse Olafum Regem, honorificas pro munere
E 5 gratias*

A. C. giöfina. Heidner menn (84) leto illa.
 999 yfer því er Kiartan hafdi gíafir þegit af Kongi. Mikíalsmessaðag (85) gengo marger Islendsker menn at heyra tider oc sía síð kristinna manna, oc er þeir kvámo aptur, ræddu þeir um með sér hvörn veg þeim hafdi virdst þeirra at hæfi, Kiartan let vel yfer, enn fær adrær. Kongr varð þesskiott víss, oc sendi ept-er Kiartani oc spurdi ef hann villdi taka við kristni. Kiartan kvad hann gora mega sva at hann mundi því eigi nitta. Kongr spurr hvat hann mæler til? At þer sáit mer eigi minni soma her enn ec a von a Islandi, þo at ec komi þar eigi. Kongr jatti því. Kiartan var þá skirðr, oc var i bodi Kongs medan hann var i hvitaváðum. I því bili (86) kom Þangbrandr Prestur af Islandi til Kongs, oc sagði
 hvern

---

(84) Islandi reliqui Kiartani succensuerunt, non tam quod donum Regium accipiendo amicum erga Regem animum ostendisset, quam multo magis, quod se, donarii acceptatione, Regi obnoxium declarasse videretur; hanc enim eos pro subjectionis vel clientelæ signo revera habuisse, expressis verbis innuit

gratias egit. Succensuerunt ethnici A. C.
 Kiartani, quòd a Rege dona accepisset. 999
 Festo Michaëlis multi Islandorum ad au-
 dienda sacra ritusque Christianorum spe-
 ctandos coëunt. Reversi de cæremoniis
 observatis, unusquisque pro animi sen-
 tentia, iudicium mutuis sermonibus fe-
 runt. Kiartan placere sibi indicat, idem-
 que alii, sed pauci tantum. Gnarum id
 confestim Regi, qui Kiartanem arcessens,
 quærit, an vellet Christianus fieri. Re-
 spondet Kiartan, ex conditionibus a Rege
 afferendis pendere, ut non respueret.
 Quærit Rex, quid igitur postularet?
 Ut non minori, ait, loco me hic habea-
 tis, si in patriam nunquam reversurus
 sim, quam illic sperare potuissim. An-
 nuente Rege, Kiartan baptizatus est,
 & dum in albis erat, Regis conviva fuit.
 Dum hæc aguntur, Thangbrandus sacerdos
 ex

Olafsfaga Tryggvasf. Edit. Svec. pag. 131 & Skalholt. part. 2. pag. 92.

(85) Hoc festo natalitiorum Christi accidisse tradit Olafsfaga Tryggvasonar Edit. Skalholt. part. 2. p. 96 & Edit. Upsal. pag. 132.

(86) Vid. Olafsfaga Tryggvasf. part. 2. cap. 221-223. Nialsfaga pag. 163. Arii Polyhistoris Sched. pag. 7.

A. C. hvern fiandskap menn höfdo þar við 999 hann lýft, oc kalladi enga van at kristni mundi þar vidgangast. Þa vard Kongr sva reidr, at hann let taka marga Islendska menn oc setia i jarn, het (87) sumum drapi, enn sumum meidslum, enn sumer varorænter, sagdi Kongr at hann skyllði þa giallda þeim þat (b) hverfu uvirdiliga fedur þeirra toko a Islandi hanns eyrendum. Þeir Hialti oc Gissör bado þa fyrer monnom, sagdi at Kongr hafði þat mælt, at menn skylldo ekki hafa þat til faka gert adur, ef þeir villdo skirast lata, at eigi skylldo frid hafa. Gissur talldi frændsemi við Kong. Alos moder hanns var dotter Bödvars Herfis (88) Vikinga - Karasunar, enn Astridur

(b) Versu *impr. c.*

---

(87) Omnes historiæ supra laudatæ, quæ de his agunt, rem intra minas tantum stetisse perhibent, excepta *Olafsf. Tryggvaf.* Edit. Svec. pag. 135. quæ quosdam ex Regis mandato occisos, aliis membra amputata fuisse asserit.

(88) Vi vocis *Herfer* Ducem re vera notat, ab *her* exer-

ex Islandia redux, quas ibi pertulerat ini- A. C.
micitias, Regi narrat, nullamque Chri- 999
stianismi ibi stabiliendi spem superesse
affirmat. His adeo exulceratus est Regis
animus, ut plurimos Islandorum compre-
hendi & compedibus vinciri fecerit, his
necem, illis membrorum amputationem
minatus. Quorundam bona publicata,
iactante Rege, ita repensaturum se, quod
legationem suam irreverenter adeo paren-
tes ipsorum in Islandia exceperissent. In-
tercedunt pro captivis Hialtius & Gissu-
rus, citantes ipsius Regis effatum: Ne-
minem adeo deliquisse, quin, si baptizari
se sineret, veniam impetraret. Gissurus
Regem cognationis, quæ inter ipsos inter-
cedebat, admonuit. Erat enim Alofa,
mater Gissuri, filia Ducis Bodvaris, cui
pater erat Vikinga - Karius, mater verò
Olafi

---

exercitus, sed talem, quales antiquis temporibus
Duces in Norvegia fuerunt, Jarlis nempe s. Co-
mitibus, quamvis interdum imperio pares, digni-
tate tamen inferiores, imo, post Haraldi Pulchrico-
mi tempora, Comitibus subiecti (conf. Edda in
Kongabeite. & Sturlai Heimskringla T. I. p. 77. 78
& 280. 281.), adeoque a Ducibus posteriorum tem-
porum,

A. C. ur moder Olafs Kongs var dotter
 999 Eireks brodur Bödvars. Gissur sagði
 at hanom þotti von at kristni mundi
 vidgangast a Islandi ef radum væri
 atfarit, enn Þangbrandr fór þar sem
 her, helldur uspakliga (89), drap hann
 þar menn nokkora, oc þotti monnom
 hardt at taka þat af utlendum manni.
 Olafr Kongr sagði: aller menn skulu
 frid hafa, ef þið Hialti bindist fyrer
 at kristni gangist vid a Islandi, enn
 taka man ek i gisling þa menn er
 mer þykkia best mennter af Islending-
 um þar til er reynt er hverso þetta
 mal

---

porum, qvi *Hertugar* dicti sunt, & Comitibus superiores erant, distinguendi. Ducum hujus generis primus fuit Skulius Haqvini Grandævi Norvegiæ Regis locer, ad id dignitatis Anno 1238 electus; nam licet ante Skulium Guttormus Bardi filius, post Norvegiæ Rex factus, titulo *Hertugi* salutatus sit, ea tamen dignitas, non feudalitatis fuit, sed militaris.

(89) Crimen hic Thangbrando objectum, post trecentos fere annos in recenti memoria apud Islandos fuit. Nam cum Adalbrandus Presbyter literas Regis Magni Legum Reformatoris monitorias contra

*Olafi Regis Astrida erat filia Eyreki fra- A. C.
tris ejusdem Bodvaris. Addit Gissurus, 999
sibi spem esse, Christianismum in Islan-
diam introduci posse, si consultò res age-
retur. Thangbrandum verò æquè ibi,
ac hic, turbulentius egisse, & quosdam
trucidasse; Durum id pati visum fuisse
ab extraneo. Olafus Rex inquit: immu-
nitatem omnibus præstabo, si tu & Hiall-
tius Christianismum in Islandiam intro-
ductum iri spondetis, ego interim obsides,
qui mihi inter Islandos præcipui viden-
tur, retinebo, usque dum exitus ne-
gotii appareat. Nominati sunt obsi-
des*

---

tra irrogationes Episcoporum Anno 1276 in Islan-
diam perferret, Antistites, quibus hæc legatio in dam-
num suum vergere videbatur, dictorio isto usi
sunt: Thangbrandum jam altera vice, ut Islandiam
ad religionem christianam perduceret, advenisse. Vid.
Arna biskups saga cap. 18. Sed ut negandum non
est, Thangbrandum in ministerio sibi commisso vio-
lenter egisse, ita nec probari potest, eum ob solam
religionis ab eo annunciatæ recusationem ullum
hominem occidisse, quamvis id asserat *Olafsf. Tryg-
gvaf.* Edit. Svec. pag. 135, ejusque fide *Reenbiel-
nius* in not. ad eandem pag. 72, & hunc & Regem
Olaum, ut truculentos in religione christiana pro-
paganda, nigro carbone notet.

A. C. mal fer. Til þessa nefndi hann Kiart-
 999 an Olafsfun, Halldor fun Gudmundar
 Rika, Kolbein fun Þordar Freys-Goda
 brodur Brennu-Flofa, Sverting fun
 Runolfs Goda. Þa mælti maðr er Svert-
 ings var getit: uverdigr er Svertingr
 þess at Hiallti veiti hanom i ordum, at
 fader hanns fotti Hiallta um sakleyfi.
 Þangbrandr svarar: opt man þat lýs-
 ast at Hiallti man betur hafa, enn
 þeir er til (c) motts ero, oc taki þer
 Herra vel þa Hiallta oc Gissur, þviat
 þeir launa opt godu illa luti. Þessu
 jatudo þeir Hiallti oc Gissur, at flytia
 Kongs eyrinde a Islandi. Enn epter
 þat voro aller Islendsker menn leyfster
 oc skirder þeir sem þar varo. Olaftr
 Kongr (90) veitti Hallfrodi gudsfíar,
 þvi hann villdi eigi lata skirast ella,
 þa kalladi Kongr hann Vandræda-
 Skalld, oc gaf honom sverd at nafn-
 festi. Gissur oc Hiallti (91), voro
 med Kongi um vetrin (92), oc sat
 Gissur

(c) Mods *impr.* c. M.

---

(90) Vid. *Hallfredar saga Vandræðaskalldi*. *Olafis saga*
Tryggvaf. part. 2. p. 98. 112.

des Kiartan filius Olafi, Haldor filius Gud- A. C.
mundi Potentis, Kolbeinn filius Thordi 999
Pontificis Freyi. frater Brennu-Flofii, Sver-
tingus filius Runolfi Pontificis. Recitato
Svertingi nomine, unus dixit: Indi-
gnus Svertingus, cui verbó patrocinetur
Hialltius, quem pater ejus infontem ac-
cusavit. Atqui, reges sit Thangbrandus:
Etiam in posterum sepe apparebit, quan-
to meliori sorte dignus est Hialltius,
quam sunt adversarii ejus: Tibi verò, Do-
mine, Hialltius & Gissurus eo acceptio-
res sunt, quòd cum malis bene agere so-
lent. Postquam negotium Regis in Is-
landia gerere Hialltius & Gissurus in se
suscepissent, omnes Islandi vinculis so-
luti, &, quotquot aderant, baptizati
sunt. Olafus Rex Hallfrodi sponsorem
egit, cum aliter baptizari nollet, ideo-
que eum Rex Vandrædaskald (difficilem
vatem) nuncupavit, gladioque in nominis
memoriam donavit. Gissurus & Hiall-
tius cum Rege hyemem transegerunt.

F

Accum-

---

(91) Olafsf. Tryggvaf. part. 2. pag. 223.

(92) Anno exeunte 999 ineunte 1000.

A. C. Gissur fyrer adrykkiu Kongs, innar 999 enn lender menn, med Konge varo oc gisslar hiner Islendsku i godu yferlæte.

XI. Cap.

/ 1000 Um varit bioggo þeir Hialti oc Gissur skip sitt til Islands, marger menn löttu þess Hialta, enn hann ser ekki um þat. Þat sumar (93) for Olafr Kongr or landi sudur til Vindlands, þa fendi (94) hann oc Leif Eireksfun til Grænlands at boda þar tru. Þa fann Leifr Vinland hit goda, hann fann oc menn a skipflaki i hafi, því var hann kalladr Leifr hinn Heppni. Gissur (95) oc Hialti kvamo þann dag fyrer Durholmaos er Brennuflofi reid um Arnarstakshæði til alþingis. Þa spurdi hann af

---

(93) Vid. *Olafsfaga Tryggvaf.* part. 2. pag. 272. 246.

(94) *Eireks faga Randa*, & *Olafsfaga Tryggvaf.* part. 2. p. 246. 247.

(95) Vid. *Olafsf. Tryggvafonar* part. 2. cap. 238. *Nialsfaga*

Accumbebat Gissurus Regi ad propinatio- A. C.
nem proximus, & supra provinciarum præ- 999
fectos. Etiam reliqui obsides Islandi
benevole tractabantur.

Cap. XI.

Instante vere Hialtius & Gissurus na- 1000
vim parant, in Islandiam profecturi;
multi Hialtium debortati sunt, sed mo-
nita eorum non curavit. Æstate adven-
tante Olafus Rex austrum versus in Ven-
diam navigavit, tunc & Leifum filium
Eyreki ad Grænlandiam ablegavit, ut
ibi fidem in Christum annunciaret. In
hoc itinere Leifus Vinlandiam felicem, ut
& naufragos tabulis inmatantes, in mari
invenit, unde Leifus Fortunatus dictus
est. Gissurus & Hialtius ad Durholma-
Os adveniunt eodem die, quo Brennu-Flo-
sus per deserta Arnarstakkenfia ad comi-

F 2
tia

---

saga pag. 163, cujus tamen relatio a cæteris differt, præprimis quòd Gissurum & Hialtium ad Eyras, hodie Eyrarbacki, appulisse tradat; huic vero differentiae solus librarii cujusdam antiqui, Eyrar pro Eyiar substituentis, lapsus originem dedisse videtur.

A. C. af þeim mönnum er til þeirra höf-
 1000 do roit, at Kolbeinn broder hans
 var tekinn i gífling, oc allt um eyr-
 endi þeirra Hialta, oc sagdi hann
 þau tidende til alpinges. Þeir toko
 þann sama dag Vestmannaeyar, oc
 lögdo skip sitt vid Hörgaeyre, þar
 baro þeir fót sín a land oc kyrkiu-
 vid þann er Olafr Kongr hafdi högg-
 va latit, oc mælti fva fyrer, at
 kyrkiuna skyldi þar reisa sem þeir
 skyti bryggjum a land. Adur kyrk-
 ian var reist, var lutat um hvarum-
 megin vagfins standa skyldi, oc hlautst
 fyrer nordan, þar varo adur blot
 oc hörgar. Þeir varo II (d) netur
 (96) i eyunum adur þeir foro inna
 land, þat var þann dag er menn
 rido a þing, þeir fengo engan farar-
 greida ne reidskiota fyrer austan
 Ranga, þvíat þar sátu þingmenn Run-
 olfs

(d) Uetur *impr.* c. Id est: *byemes.*

---

(96) De differentia quæ hic occurrit inter Olai Tryggvi-
 ni vitam part. 2. p. 239. Nialsfagam pag. 163. &
 Schedas Arii Polybist. ed. Isl. p. 7. vid. Finni Jo-
 hannæi

tia universalia equitabāt. Ille per viros, A. C. qui eos adremigaverant, certior factus ¹⁰⁰⁰ est, tam de fratre suo Kolbeine, obsidis loco retento, quàm de omnibus legationem Hialtii & cæterorum attinentibus, & hæc nova in comitiis palam fecit. Illi autem eodem die Vestmanneyar occupantes, navem apud Horgaeyri religant, & sarcinas suas in littus comportant, cum materie, quam Olafus Rex cædi fecerat, templo, quod in eo ipso, quò ponticulum navis appellerent, loco ædificari iusserat. Duæta fors in antecessum, ad quam sinus plagam fundamenta jacerentur, exiit pro boreali, ubi antea ethnicorum sacrificia fuerant & altaria. Duabus noctibus in insulis morati sunt, antequam in continentem trajicerent, quod factum est die, quo ad comitia itum est, sed neque com meatus eis ad orientem annis Ranga, nec equi suppetebant, ita unam quamque

F 3

ibi

---

bannæi Histor. Eccl. Island. Tom. 1. pag. 61. Cum Ario hic, ut sæpius, consentit Oddus Monachus, Olafus Tryggvass. Edit. Svæc. p. 136., idque non mirum; Oddus enim de religionis christianæ in Islandiam introductione, Teiti filii Isleiti, cui & Arius sua se debere fatetur, testimonium sequitur.

A. C. olfs i hverio hufi. Þeir gengo þar
 1000 til er þeir kvamo i Haf til Skeggia
 Jokursfunar, hann fekk þeim hesta
 til þings, enn Þorvalldr sun hans
 var adur heiman ridinn, er atti Kol-
 torfu systur Hialta. Enn er þeir
 komu i Laugardal, fengo þeir þat
 af Hialta at hann var epter með
 tolf manna, þvíat hann var sekr fiör-
 baugsmadr. Þeir Gissur ridu þar til
 er þeir kvamo til Vellankötlo vid
 Ölfus-Vatn, þa gerdu þeir ord til
 alþingis, at viner þeirra oc venfla-
 menn skyldo rida i moti þeim. Þeir
 höfdo þa spurt at uviner þeirra ætlu-
 du at veria þeim þingvöllin. Enn
 adur enn þeir rido fra Vellankötlo,
 kvamo þeir Hialti þar, oc varo þa
 frændur þeirra oc viner komner i
 moti þeim. Rido þeir þa a þing
 með miklom flokki, oc til budar As-
 grims Ellida - Grimsfunar, systurfunar
 Gissurar. Þa liopo hiner heidnu menn
 saman með alvæpni, oc hafdi stornær at
 þeir munda beriaft, enn þo varo þeir sum-
 er er skipa villdo vandræðum, þo at
 eigi varo kristner. Þor-

ibi domum subditi Runolfi infederant. Pe- A. C.
dibus igitur iter carpunt usque ad domum 1000.
Skeggii Jokuris filii, Haaf. Ille eos
equis ad comitia instruxit, quò præ-
iverat jam filius ejus Thorvalldus, cui
nupta erat soror Hialtii Koltorfa. Ut
vero in Laugardal perventum est, a
Hialtio impetrant, ut ibi cum viris
duodecim, utpote relegatus, subsisteret.
Gissyrus & reliqui usque ad Vellankatlam
apud Ölfus-Vatn tendentes, nuncium in-
de ad comitia mittunt, ut amici & ne-
cessarii sibi obviam eant. Resciverant
enim se ab adversariis aditu comitiorum
vi exclusos fore. Nondum Vellankatlam
reliquerant, & jam Hialtius adstet cum
suis, & propinquos amicosque obvios ha-
bent. Equitant igitur in modum justæ
cohortis ad comitia, & Asgrimi, filii
Ellida-Grimi, Gissiri ex sorore nepotis,
tabernam petunt. Confluxerunt tunc
ethnici integra armatura instructi, &
res ad conflictum proximè spectare vide-
batur. Erant tamen, qui, quanvis
non Christiani, imminenti malo occurre-
re studebant.

A. C. Þormódr hét prestur fa er Oláfr
 1000 Kongr hafði fengið þeim Hialta og
 Gíssuri, hann sng messu um daginn
 eftir að gíabakka upp frá budi Vest-
 firdinga. Þaðan gengu þeir til Lög-
 bergis, þar varo síð menn skrydder,
 þeir höfðu krossa tva þeir er nú eru
 í skardeno eystra, merkir annar hæð
 Olafs Kongs, enn annar hæð Hialta
 Skeggjafunar. At Lögbergi var allr
 þingheimr. Þeir Hialti höfðu rey-
 elfi að glóð, og kendi sva í gegn
 vindi sem forvindið ilmin, þá baro
 þeir Hialti og Gíssur upp erindi sín
 vel og sköruliga. Enn þat undru-
 du menn, hverso sníaller þeir varo,
 og hverso vel þeim mæltist, enn sva
 mikil ogn fylgdi orðum þeirra, at
 enger uviner þeirra þorðo at tala
 móti þeim. Enn þat góðist þar at,
 at annar maðr at öðrum nefndi sér
 vatta, og sögðost hvarer or lög-
 um við aðra ener kristnu menn
 og ener heidno. Þá kvam maðr
 laupandi, og sagði at jarðelldr var
 uppkvaminn í Ölfusi, og mundi hann
 laupa

Olafus Rex Thormodum sacerdotem A. C.
 Hialtio & Gissuro comitem adjunxerat. 1000
 Ille postridie missam cantabat in crepidine
 hiatus supra Vestfiordingorum tabernam.
 Inde ad Logbergam procedunt. Viri
 erant septem amictu sacerdotali, duas
 manibus cruces portantes, quæ etiam-
 nunc in interstitio scopulorum orientali
 defixæ supersunt. Una stature Olafi Re-
 gis, altera Hialtii Skeggii filii, mensu-
 ram exprimit. Convenerat in Logber-
 gam tota comitiorum universitas. Thu-
 ra prunis injecta ventilabant Hialtius
 & socii, quorum non minus adverso ven-
 to, quàm secundo, fragrabat fumus,
 tum Hialtius & Gissurus mandata scitè &
 strenuè exponunt. Mirantur omnes dex-
 teritatem eorum & facundiam, adedque
 verborum pondere perculsi sunt animi, ut
 inimicorum nemo contra eos ne hiscere
 quidem auderet. Hinc verò effectum est,
 ut in diversa abierint Christiani & Etk-
 nici, & pars utraqve, se in posterum non
 amplius communibus, sed suis usuram le-
 gibus, advocatis testibus, affirmaverit.
 Eccè autem vir cursu anhelus: Ignem sub-

A. C. laupa a bæ Þorodds Goda, þa to-
 1000 ko heidner menn til ords: eigi er
 undur i at gudin reidist tölom slikom.
 Þa mællti Snorri godi: um hvat reidd-
 uist gudin þa er her brann raunit
 er nu stöndum ver a? Epter þat
 gengo menn fra lögbergi, þa ba-
 do hiner kristnu menn at Sido-Hallr
 skyllde segia lög þeirra upp (97),
 þau er kristninni skylldo fylgia. Hallr
 keypti halfo hundradi sylfurs (98) at
 Þor-

---

(97) Legiferi officium erat, tam novas leges, post-
 quam in senatu sive collegio optimatum, cui
 præerat, perlatæ fuerunt, quam omnes actus
 legitimos vel solennes publice proclamare; in
 casibus dubiis de jure respondere; & leges an-
 tiqvas in Comitibus universalibus palam recitare,
 ita tamen, ut totum legum codicem intra triennium
 absolveret, regulas vero, formam & ordinem ju-
 diciorum (Þingscöþ) continentes, eoqve pertinentes
 legis actiones quotannis repeteret. vide *Gragas in*
Lögsögumanns-Þatti. Arnes. Íslandske Rättergang
p. 486-493. Hic autem potestas novas leges con-
 dendi Hallo etiam concessa est.

(98) Qvod Hallus Thorgeirem Liosavatnensem pretio
 adduxerit, ut leges ab utrisqve, Christianis nempe
 & ethnicis, observandas ferret, *Arius Polyhistor*
 (Sched.

terraneum in Ölsus erupisse, & jam villæ A. C.
 Thoroddi Pontificis imminere nunciat. 1000
 Tum ethnici: Non mirum, si ejusmodi
 sermonibus excandescerent Dii, vocife-
 rantur. At Snorrius Pontifex: Quid igi-
 tur excanduerunt Dii, cum scopulus, cui
 nunc insistimus, conflagravit? Postquam
 deinde a Logberga discessum est, Christiani
 Sidu-Hallum rogarunt, ut congruentes re-
 ligioni eorum leges rogaret. Hallus nume-
 rato dimidio centenario argenti cum Thor-
 geire

(Sched. ed. Isl. p. 8.) etiam agnoscit, sed quantum
 hoc pretium fuerit, non determinat; in eo vero
Olafsaga Tryggvaf. ed. Isl. P. 2. p. 241 cum *Krist-
 nisaga* consentit. Ast contra *Nialsaga* cap. 106.
 pag. 164. tres marcas, & *Oddus Monachus* Edit.
Reenbielmii, dimidiam marcam argenti Thorgeirem
 ab Hallo accepisse tradunt, quæ secum invicem con-
 sistere nequeunt; tres enim marcae æquivalent 24
 uncias; dimidia marca argenti 4 tantum uncias
 exæquat; Dimidius vero centenarius argenti, in
Kristnisaga & *Olafsaga* Edit. Skalh. l. c. memo-
 ratus, 10 uncias argenti constituit, quas & Thor-
 geirem accepisse verissimum videtur. Plura hac
 de re vid. in *Finni Johannis Histor. Eccl. Island.*
 Tom. 1. pag. 63-65, & quæ ad calcem hujus ope-
 ris paulo fusius annotavimus.

A. C. Þorgeiri goda (99), er þá hafði lög-
 1000 sögu, at hann segði upp lög hvart-
 tveggi kristin oc heidin, oc var hann
 þá enn eigi skirðr. Enn þá er menn
 kvámo i buðer, lagði Þorgeir nidur,
 oc breiddi felld á höfud sér, oc lá all-
 an dagin oc um nottana, oc annan
 dagin til jamlengdar. Ener heidnu
 menn höfðu þá stefnu fiölmenna, oc
 toko þá rad at blota (e) tveim
 mönnum or hveriom fiordungi, oc
 heto á heidin Guð til þess, at þau
 leti eigi kristni ganga yfir landit.
 Þeir Hialti oc Gissur atto aðra stefnu
 við kristna menn, oc letu þeir vilja
 hafa tveggja manna blot jarnfiöl-
 mennt sem hiner heidnu, þeir mæltu
 svo: Heidingar blota enom vestu
 mönnum, oc rinda þeim fyrir biörg
 edur hamra (100), enn ver skulom
 velia

(e) Tva menn *impr. c.*

---

(99) *Gode*, a *God* numen, Pontifex, erat antistes sacro-
 rum, simulque iudex & magistratus certi territo-
 rii, quorum quælibet insulæ provincia novem cir-
 citer habuit. Hæc dignitas hæreditaria quidem
 erat, & antiquis temporibus cimeli vel præcipui,
 filii

geire Pontifice, (erat enim hoc tempore Le- A. C.
gifer, sed nondum baptizatus) transegit, 1000
ut æquè Christianis ac Ethnicis leges fer-
ret. Reverso in tabernas populo, Thor-
geir lecto stratus, caput vellere obvol-
vens, per integrum diem, noctem sequen-
tem, alterumque diem usque ad eandem
temporis horam, decubuit. Interea Eth-
nici, frequenti conventu habito, duos ho-
mines pro quavis provincia immolandi
consilium capiunt, vota Diis ipsorum
nuncupantes, ne christianismum totam
regionem pervagari sinerent. Ex altera
parte Hialtius & Gissurus, convocatis
Christianis, nec pauciorum hominum, nec
minus solenne sacrificium se facturos simu-
lando, in hunc modum verba faciunt:
Ethnici quidem hostiis litant nequissimo-
rum hominum, quos de jugis aut rupi-
bus præcipitant, nos vero inter virorum
am-

---

filiis inprimis debiti, loco habita, vendi tamen etiam
& alienari potuit; unde & in *Sturlungasaga* libr.
8. cap. 57. ad an. 1250, 480 unciis argenteis æsti-
mata esse narratur. Cætera vid. *Arnsens Islandi*
ste *Rættergang* pag. 472-476.

(100) In historiis & monumentis Islandicis talis victimas
offe-

A. C. velia at mannkostom, oc kalla figur-
 1000 giöf vid Drottin vorn Jesum Christ-
 um, skulum ver lifa því betur oc
 syndvarligar enn adur, oc munom
 vid Gissur ganga til fyrer varn fiord-
 ung figurgiafarinnar. Enn fyrer
 Austfirdingafiordung gengo þeir til
 Hallr af Sido, oc Þorleifr or Kroffa-
 vik fyrer nordan Reidarfiörd, (*) Broddi
 Þorarinsfun or Seidarfirdi, Ingileif var
 moder þeirra. Hanom hafdi Digur-
 Ketell stefnt um kristni at radi Brodd-
 Helga, þa gordi vedur svo illt, at
 Ketell vard því feginn at hann kwam
 til

(*) *Deesse hic videtur: broder hans var i. e. frater ejus fuit.*

---

offerendi modus vix legitur, illum tamen aliquan-
 do, saltem antiquissimis temporibus, adhibitum fuisse,
 præter *Olafsfagæ* (ed. Isl. part. 2. cap. 77. p. 242.)
 hac in re cum *Kristnisfaga* consensum, fidem faci-
 unt ea, quæ, occasione rupis vel scopuli æternis-
 stapa, in *Hrolfs ok Gautreks faga* memorati, *Vere-
 lius* (not. ad eandem pag. 15. seqv.) de voluntaria
 Hyperboræorum ex rupibus præcipitatione anno-
 tavit, & *Bartholinus Antiquitt. Dan.* pag. 382-386
 pluribus adstruxit. Hæc enim victimas Odino obla-
 tas redolere, eo minori errandi periculo credi potest,
 cum *Procopius* (*Grozii Hist. Gothor.* p. 261.) me-
 moræ

amplisimos seligamus, quos verò nomine A. C. 1000
 victimos Domino nostro Jesu Christo ap-
 pellare liceat, ut eo melius & inculpatius
 in posterum vivamus. Ego verò & Gif-
 surus pro nostra provincia nos in victimas
 offerimus. Obtulerunt se pro orientali
 provincia Hallus ex Sida, & Thorlei-
 fus ex Krossavik a septentrione Reidar-
 fiordi. Hujus & Broddi Thorarini ex Sey-
 darfiordo, mater erat Ingeleifa. Thorlei-
 fum Digur-Ketill e consilio Brodd-Helgii,
 ut Christianum, in jus vocaverat. Tunc
 adeo atrox oborta est tempestas, ut id
 sibi Ketill saluti duxerit, quod vesperi
 apud

---

moriar prodiderit, Thulitas, per quos Scandina-
 viæ nostræ incolas intelligit, justum credidisse, ho-
 minibus summo apud ipsos Deo (Odino puta vel
 Thoro) immolandis, nec cultro jugulum aperire,
 sed eos patibulo affigere, aut in sentes projicere,
 aut alio quocunque cruciatus genere interficere.
 Devotorum autem vel damnatorum ex rupibus præ-
 cipitationem non solum Græcis antiquis & Romanis,
 sed aliis etiam populis familiare fuisse cruciatus ge-
 nus, Jac. Döplerus Theatr. Poen. Tom. 2. cap. 36
 multis exemplis docuit; eamque, vel similem anti-
 quisimorum etiam septentrionalium crudelitatem
 Reges Norvegiæ Olaus Tryggvii, & Haralldus Gil-
 lius, reos & hostes per prærupta & in cataractas præ-
 cipitando, imitati esse videntur. Vid. Sæmle
 Heimskringla Tom. 1. p. 312. & Tom. 2. p. 290.

A. C. til Þorleifs um kvelldit, oc hafdi þar
 1000 godan beina, af því fell stefnan (101).
 Enn or Nordlendingafiordungi gengo
 til figurgiafarinnar Hlenni hinn Gamli,
 oc Þorvarðr fun Spakbödvars. Enn
 or Vestfirðingafiordungi Gestr Odd-
 leifs fun, þa var engi annar til, þat
 likadi þeim Hialta oc Gissuri illa. Þa
 tok til orða Ormr Kodransfun, hann
 var vístum a Gilsbakka, þvíat Her-
 mundr Illugasun atti Gunnhildi dott-
 or hans: verða mundi madr til þessa,
 ef Þorvalldr broder minn hinn Vidförli
 væri samlendr vid mic, enn nu man ec
 til ganga, ef þer vilit vid mer taka. Þeir
 jatto því, oc var hann þa skirðr (f) þegar.

Enn um dagin epter (102), settist
 Þorgeir upp, oc gerði ord i buðer at
 menn gengi til lögbergis, oc er
 menn komu til lögbergis, mælti hann,
 at hanom þotti þa komit i uvænt efni a
 landeno, er menn skulo eigi hafa ein lög
 a lande her, oc bad at menn skylldo þat ei-
 gi gora, sagði at þar af mundo geraft þar-
 dagar

(f) *Omitt. impr.*

---

(101) Vid. *Olafsfaga Tryggvasf.* p. 242. *Vopnfirðinga saga.*

apud Thorleifum receptaculum invenisset, A. C.
 a quo cum hospitaliter exciperetur, sopi- 1000
 ta lis est. Ex septentrionali provincia ob-
 tulerunt se in victimas Hlennius grandæ-
 vus & Thorvardus filius Spakbödvaris,
 ex occidentali vero Gestus Oddleifi filius.
 Cum displiceret Hialtio & Gissuro, quod
 nemo alter se sisteret, verba facit Ormus
 filius Kodranis, qui in Gilsbacka commo-
 rabatur (misserat enim filia ejus Gunn-
 hillda Hermundo Illugii filio): Facile in-
 veniretur, quem quæritis, si fratre meo
 Thorvaldo Peregrinatore contribuli gau-
 derem. Nunc ego verò me offero, si me
 acceptare dignemini. Illi vero assense-
 runt, & e vestigio baptizatus est.

Experrectus postridie Thorgeir, nun-
 tio per tabernas missò, universos ad Log-
 bergam adesse jubet. Concione coactâ
 profatur: videri sibi Rempublicam pericli-
 tari maximè, si diversis incolæ uterentur
 legibus, hoc se enixe dissuadere. Inde
 enim pugnas oriri, inde hostilitates, to-
 tius denique desolationem terræ. Nar-

G

rat

(102) Ariti Polybistoris Sched. p. 8. Nialsfaga p. 164. Olafs-
 saga Tryggvason. part. 2. p. 243-245. Eyrbyggisfaga.

A. C. dagar oc ufridr, oc mundi þat rydia
 1000 til landaudnár. Hann sagdi oc frá
 því, at Kongar þeir er annar het
 Dagr, þa var i Danmörku, enn þa
 het Tryggve er var i Noregi (103),
 þeir höfdo lengi halldit strid millim
 sín, oc þar til er landsmenn namo
 þa radum or hvartveggja rikino, oc
 gerdo frid millim þeirra, sva at þeir
 villdo eigi, enn þat rad gafft sva, at
 þeir sendust giafer a midlom a farra
 vetra fresti, oc hellst þeirra vingan
 medan þeir lifdo bader. Oc þykki
 mer þat ráð at lata þa eigi rada, er
 her gangast med mestu kappi i moti,
 oc midlom sva mal millom þeirra, at
 hvarertveggja hafi nokkut til síns mals,
 enn ver höfum aller ein lög oc einn síð,
 þvíat þat man fátt vera: ef ver slitum lög-
 in, þa slitu ver fridin. Þorgeir lauk sva
 tölunni at hvarertveggju jatto því at þau
 lög skyldi hallda er hann redi upp at segja.
 Þa var þat uppfaga Þorgeirs, at aller menn
 skyldo

---

(103) Oportet hos Reges, si non piratas, qui, si regio
 sanguine erant orti, Reges appellari solebant, certe
 Regu-

rat præterea de Rege quodam, cui Da- A. C.
 gus nomen, (is Daniæ imperabat) item 1000
 de altero, qui Tryggvius appellabatur, &
 in Norvegia regnabat. Hos diu inter
 se bella gesfisse, donec utriusque regni
 subditi, præcepta eis autoritate, pa-
 cem, licet inter invitos, componerent,
 felici adeo consilii successu, ut, paucis
 hyemibus præterlapsis, dona invicem mit-
 terentur, nec amicitiam eorum nisi cum
 vita finem habuisse. Neutiquam igitur
 iis obsecundare consultum duco, qui maxi-
 ma invicem contentione feruntur, sed in-
 tercedamus potius, ita ut utrique parti-
 um aliquid indulgeatur, & sic eadem le-
 ge eisdemque fruamur moribus. Ve-
 risimum enim est, pacem discerpere,
 qui leges discerpunt. Ita peroraverat
 Thorgeir, ut omnes ab utraque parte
 fidem facerent, id se pro lege habituros,
 quod ille pronunciaffet. Edixit igitur
 Thorgeir: Debere omnes in Islandia bap-
 tizari, unumque Deum colere: Quod ad
 G 2 expo-

Regulos fuisse, vulgo Nefiakongar, quorum me-
 moria ad nos non pervenit.

A C. skyldo verda skirder a Islande, oc
 1000 trua a einn Gud. Enn um barna
 utburd oc roflakiötsat skulu halldast
 en fornu lög. Menn skyldi blota a
 laun ef villdi, enn varda fiörbaugsgar-
 di ef vattum kvæmi vid (104), su heidne
 var aftekin nokkurum vetrum (g)
 fidar. Aller Nordlendingar oc Sunn-
 lendingar varo skirder i Reykialaugo
 i Laugardal er þeir ridu af þinge,
 þviat þeir villdo eigi fara i kallt vatn.
 Hiallti mællti er Runolfr var skirdr:
 Gömlum kennum vær nu Godanum at
 geifla a fallteno. Þat fumar var skirdr
 allr þingheimrer menn rido heim. Flest-
 er Vestanmenn varo skirder i Reykia-
 laugo i fydra Reykiardal. Snorre Gode
 kvam mesto a leid vid Vestfirdinga.

XII.

(g) *Omitt. impr.*

(104) His articulis *Olafs saga Tryggvasonar* part. 2. pag. 244 addit, qvðd delubra & idola profana reputari & destrui deberent. *Nials saga* autem pag. 165 tradit etiam tunc promulgatam fuisse legem de observatione diei dominicæ, jejuniorum, festi natiuitatis Domini, paschatis, & festorum maximæ obseruant-

*expositionem infantum, & carnis equinae A. C. 1000
 esum, antiquum obtinere. Litare, si cui-
 dam volupe fuerit, Diis, ne fraudi esset;
 si quis testibus praesentibus fecerit, rele-
 gandum esse. Hic tamen ethnicus ritus
 post paucas hyemes obsolevit. Omnes,
 borealis & australis provinciarum, inco-
 lae a comitiis revertentes, in thermis Rey-
 kialaug in Laugardal baptizati sunt, fri-
 gida enim mergi recusabant. Hialti-
 us ait, baptizato Runolfo: Annosum jam
 Pontificem ad gustum salis ringi facimus.
 Hac aestate, tota, quae in comitiis adfue-
 rat, concio in reditu baptizata est. Oc-
 cidentalium plurimi in thermis Reykia-
 laug in australi Reykiardal baptizati sunt,
 in iisque permovendis praecipua Snorrii
 Pontificis spectata est opera.*

---

*servantia; & ethnicos ideo conquestos esse, quod
 Thorgeir cum eis bona fide non egisset; probabile
 vero non est, diei dominicae & festorum observatio-
 nem statim indictam esse; saltem jejunia in leges
 tunc recepta non fuisse, recentiora Kiartanis, Gud-
 mundi, & Gretteris exempla, a Finno Johanneo Hist.
 Eccl. Isl. T. I. p. 83. not. d. in medium producta,
 satis indicare videntur.*

A. C.
1000

XII. Cap.

Sumar þetta er kristne var lögtekin a Islande var lidit fra holldgan vors Herra Jesu Kristi þufund vetra. Þat sumar hvarf Olafr Kongr (105) af Orminom Langa fudur vid Svoldur qvartas idus Septembris, þa hafde hann verit Kongr at Noregi fimm vetur. Epter hann tók ríke Eirekr Jarl Hakonarfun. Þeir Þorvalldr Kodransfun oc Stefner Þorgilsfun (106) funduft epter hvarf Olafs Kongs, þeir foro báder saman vida um heimin, oc allt ut i Jorsalaheim, oc þadan til Miklagards, oc fva til Kænugards (107) it eystra (h) epter Nepr. Þorvalldr andadist i Rusfia (i) skamt fra Paltesko, þar er hann grafinn i fialli einu, at

(h) *Omitt. impr.*(i) *Omitt. impr.*

(105) De his Olafsfaga Tryggvasonar multis agit part. 2. pag. 292. 301-303. 308-315. 319-321. 326. 328.

(106) Olafsfaga Tryggvasonar part. 2. pag. 47. & Þorvallds-

Cap. XII.

A. C.

1000

Æstate hac, quæ Christiana religio in Islandiam lege introducta est; effluxerant, post assumptam a Domino nostro J. C. humanam naturam, hyemēs mille. Eadem æstate Olafus Rex ex navi sua, Ormurin Långi, ad austrum apud Svoldur oculis hominum ereptus est IV Id. sept., postquam in Norvegia per quinque regnaverat hyemes. Post eum Eyrekus Comes filius Hakonis regnum assumpsit. Thorvaldus filius Kodranis & Stefner filius Thorgilfis, postquam evanuerat Olafus Rex, obviam facti, socio itinere latè per orbem terrarum usque in Palæstinam, inde Constantinopolim, & porro ad Kænigardum orientali itinere secundum Borysthenem vagati sunt. Obiit Thorvalldus in Russia, non longe Palteskovia, ibique in monte

G 4

quo-

---

vallds-saga Vidförla referunt Thorvalldum monasterium Constantinopoli fundasse, in quo castam & puram vitam finierit.

- (107) Chunigard vel Hunigard. Trientem Rusiæ Magnæ hanc provinciam fuisse, innuit Saga af Gaungu-Hrolfe Sturlaugsfyrne, ibique Livoniam, Ermlandiam & plures provincias sitas fuisse tradit.

A. G. at kyrkiu Johannis Baptiste, oc kalla
 1000 þeir hann helgann. Sva seger Brandr
 hinn Vidförli:

Hef ek þar kvamit

Er Þorvalldi

Kódransfyni

Kristr hvilldár ler.

Þar er hann grafinn

I hafialli

Eino i Drapni

At Johannis kyrkiu.

Stefner (108) for þa nordur i
 Danmörk. Enn er hann kom i Dan-
 mörk, kvad hann vifo þessa:

Munkat ec nefna,

Nær man ec stefna;

Nidurbiugt er nef

A nidingi þeim,

Er Svein Kong

Sveik or lande,

Oc Tryggvasun

A talar dro.

A þeirre vifu þottist Sigvallde vel
 kenna mark sitt, oc fyrer þa sök let hann
 drepa Stefni. Sva hefur sagt Ari hinn
 gamli. Gissur

*quodam sepultus est, ad ædem Johannis A. C.
Baptistæ, & inter sanctos refertur. Ita 1000
tradidit Brandus peregrinator:*

*Veni in locum
Ubi Thorvalldo
Filio Kodranis
Christus quietem indulget.
Illic sepultus est
In cacumine montis
Cujusdam in Drapne
Ad templum Johannis.*

*Stefner septentrionem versus in Da-
niam iter flexit, quò ubi pervenit, hoc
carmen cecinit:*

*Illum nomine non suo
Sed signis indigitabo;
Illi nasus aduncus
Illi, propudio,
Qui Sveinem Regem
Pellexit e regno,
Et filium Tryggvii
Irretivit fallaciis.*

*Hoc carmine Sigvaldius non obscure
se tactum animadvertens, Stefnerem oc-
cidi fecit. Ita Arius grandævus re-
tulit.*

A. C. Gissur hinn Hviti (109) bio i Höf-
 1000 da adur hann gordi bæ i Skalaholli,
 oc færdi pangat bu sitt, oc lagdi
 allan hug a at styrkia kristnina. Hann
 fendi Isleif sun sinn sudur i Saxland,
 oc gekk hann þar i skola i borg þeirre
 er (k) Herfürda (110) heiter, enn er
 hann kom til Islands, fekk hann
 Döllo Þorvalldsdottur, oc var þeirra
 sun Gissur oc Teitr hinn Marglati i
 Haukadal; oc Þorvalldr. Her varo
 fyrst utlender Biskupar oc kendo kenn-
 ingar. Enn er landsmenn vissu hvör-
 so agiætr klerkr Isleifr var, bado
 landsmenn hann, at hann færi utan,
 oc leti vigiaft til Biskups, oc þat
 1056 veitti hann þeim, þa var hann fim-
 tugr at alldre er hann var til Biskups
 vigdr. Þa var Leo hinn Niun-
 de

(k) *Hic c. & M. spatium nomini urbis pro-
 prio vacuum relinqvunt.*

(109) Conf. *Hungurvaka* in Vita Isleifi. *Arii Polybist.*
Sched. ed. Isl. pag. 10. *Sturlungasaga* libr. 4.
 cap. 1. 2.

(110) Urbs Thuringiæ inde a seculo octavo celeberrima,
 ubi

Gissurus Albus in Höfda habitavit, A. C. antequam villam Skalbolt ædificaverat, 1000 eoque rem familiarem transtulerat, omnesque ad firmandum Christianismum animi vires intendit. Ille filium suum Isleifum austrum versus in Saxoniam misit, qui scholam urbis, cui Erfordia nomen, frequentavit, & in Islandiam redux, Dallam Thorvaldi filiam uxorem duxit. Filii eorum erant Gissurus, & Teitus Marglati in Haukadal & Thorvaldus. Initio, episcopi, qui religionem hic docuere, extranei erant. Incolæ autem cum agnoscerent, quàm egregiè doctus esset Isleifus, rogarunt, ut exteras adiret regiones, & Episcopi officio se initiari faceret. Annuit hic precibus, & 1056 Episcopus ordinatus est annum agens quinquagesimum. Factum hoc sedente P. M.

---

ubi & antiquitus multa coenobia fuere. In Circuli quoque Westphalici Comitatu Ravensberg monasterium est, anno 709 & iterum 820 fundatum, nomine Hervorden sive Erfurth; sed majori verisimilitudine urbs pridem nominata hic indigitari videtur.

- A. C. de (111) Pave, þa var hann hinn fyrsta
 1056 vetur epter i Norege, oc for sidan til
 Islands, oc var fíora vetur oc tuttigo
 Biskup, hann lærde marga agiæta menn,
 oc let vigia til presta, enn af þeim
 urdo sidan tveir Biskupar, Jon Ög-
 mundarsún enn Helgi (112), oc Kolr
 Vikveria Biskup (113). Isleifr Biskup
 1080 andadist i Skalaholtti tertias nonas ju-
 lii, þat var a drottinsdege, þa hafde
 hann fíora vetur oc tuttigo Biskup
 verit, þa varo attatio vetra lidner fra
 hvarfe Olafs Kongs Tryggvasunar.
 Ari hinn Frodi stod yfer grefte hanns
 tolf vetra gamall, er flest hefer sagt
 fra þessum tidendum, er her ero rit-
 ud. Epter andlat (114) Isleifs Bisk-
 ups badu landsmenn Gissur sun hanns,
 at hann skylldi vigiaft til Biskups.
 1082 Hann for utan oc var vigdr til Bisk-
 ups

---

(111) *Arius Polybistor Sched.* pag. 10 minus recte sta-
 tuit hoc factum esse sedente Leone Septimo; sed
 quamvis tam *Hungurvaka* quam *Sturlungasaga*. libr.
 4. cap. 1. cum *Kristnisaga*, hoc ad Leonis IX tem-
 pora referente, consentiant, id tamen sine certa
 restrictione, a *Finno Johanneo Histor. Eccl. Island.*
 Tom. 1. pag. 264. indicata, admitti non potest.

M. Leone IX. Primam inde hyemem in A. C.
 Norvegia egit, tum in Islandiam rever- 1056
 sus per hyemes viginti quatuor cathedram
 tenuit, multosque primæ dignitatis vi-
 ros erudivit, & sacerdotio initiari fecit,
 e quorum numero duo postea Episcopi fue-
 re, Johannes Sanctus Ögmundi filius, &
 Kolus, Episcopus Vikensium. Isleifus
 Episcopus extinctus est in Skalholto III 1080
 Nonas Julii, die dominica, postquam
 per viginti quatuor hyemes episcopatum
 tenuerat. Transierant tunc octoginta
 hyemes, ex quo desideratus est Olafus
 Rex filius Tryggvii; Arius multiscius
 duodecennis exequiis ejus (Isleifi) inter-
 fuit. Ex hujus traditione plurima eo-
 rum, quæ hic scribuntur, desunta
 sunt: Post mortem Isleifi Episcopi incolæ
 Gissurum filium ejus rogarunt, ut Epi-
 scopum se faceret. Ille peregre profectus, 1082
 &

(112) Vid. cap. seqv.

(113) In Episcoporum Osleyensium ordine quintus; vide
 Finni Johannis Hist. Eccl. Isl. T. 1. p. 263. Genea-
 logia ejus ex Landnamabok pag. 170 peti potest.

(114) Arii Polyhistoris Sched. p. 11. Sturlungasaga lib. 4.
 cap. 3. Hungurvaka in vita Gissuris Episcopi.

A. C. ups tveim vetrum epter andlat Isleifs
 1082 Biskups, a dögum Olafs Kongs Kyr-
 ra Noregs Kongs, þa' var Grego-
 1083 rius Septimus Pave i Roma. Gissur
 var (1) hinn næsta vetur epter i
 Danmörk, enn for til Islands hit næ-
 1084 sta sumar epter. Enn er hann hafdi
 einn vetur a Islandi verit, tok Mark-
 us Skeggiasun lögfögu, hann hefur
 vitrastr verit Lögmanua a Islandi ann-
 ar enn Skapte. Gissur Biskup var
 sva aftfæll af landsmönnum, at hvert
 1096 madr villde hanns bodi oc banni hly-
 da. Enn af aftfælld Gissörar, oc um-
 tölum Sæmundur Prests hinns Froda,
 er bestr klerkr hefer verit a Islan-
 de, oc umræðum Markusar Lögfö-
 gomanns, oc fleiri höfðingia, (*) var
 þat i lög tekit, at aller menn töl-
 do oc virdo fe sitt, oc svördo
 eid at rett væri, hvart sem var i
 löndom edur lausum aurum, oc ger-
 do tiund af. Þat er mikit mark
 til

(1) Med hönom nokkra vetur *impr.* Id est: *apud eum quasdam hyemes.*

(*) At þat var *impr. c.*

& Episcopus inauguratus est, hyeme post A. C.
 mortem Isleifi Episcopi secunda, regente 1082
 Norvegiam Olaso Quieto. Erat tunc
 Gregorius Septimus Romæ Pontifex; Hye- 1083
 me proxima sequente Gissurus jam initia-
 tus in Dania moratus est, & æstate sub-
 sequente in Islandiam rediit: Post unam 1084
 hyemem in Islandia transactam, Marcus
 Skeggii filius Legiferi munus assumpsit. Ille
 post Skaptium Juris Consultorum in Is-
 landia sapientissimus perhibetur. Gissurus
 episcopus adco popularis fuit, ut nemo non
 præceptis ejus & interdictis lubens obse- 1096
 queretur. Ope hujus in Gissurum affe-
 ctus, tum & suasu Sæmundi sacerdotis
 multiscii, clericorum, quotquot unquam
 in Islandia extiterunt, doctissimi, &
 consilio Marci Legiferi aliorumque Opti-
 matum, in leges relatum est, ut unus-
 quisque omnium bonorum suorum, immo-
 bilium & mobilium, enumerationem &
 æstimationem juratus faceret, atque in-
 de decimas penderet. Id utique argu-
 mento est, quam obsequiosos vir ille po-
 pulares

A. C. til þess, hverfo landsmenn varo lydn-
 1096 er þeim manne, er því kom til
 leidar at allt landit var virdt, oc
 allt fe þat er a því var, oc lögtekit
 at sva skyldi vera medan landit væri
 byggt.

XIII. Cap.

Gíffur Biskup lagdi (115) oc lög
 a þat, at stoll Biskups þess er a Is-
 lande væri, skyldi vera i Skalaholli, oc
 lagdi þar til stolsins landit heima þar, oc
 mörg önnur audæfe, bæde i lande oc
 lausum eyri, enn þa er hanom þotti þa
 stadr vordinn sva ríkr sem hann villde,
 þa gaf hann meir enn fiordung Biskups-
 doms síns til þess, at helldur væri tveir
 Biskupsstolar a Islande enn einn, sva sem
 Nordlendingar bado hann. Enn hann
 hafde adur latit telia bændur alla a Islan-
 de, oc varo þa i Austfirðinga fiordungi síö
 hundrut heil, enn i Sunnlendinga fiordun-
 ge þusund, enn i Vestfirðingafiordungi nio
 hundrut, enn i Nordlendinga fiordungi
 tolf hundrut, oc varo þeir einn (m) tallder
 er

(m) *Omitt. impr.*

*pulares suos habuerit, qui id effecerit, A. C. 1096
ut tota terra, cum omni, quod contine-
ret, peculio censeretur, & lege cautum
sit, hoc, usque dum eam habitari conti-
gerit, obtenturum esse.*

Cap. XIII.

*Gissurus Episcopus etiam legem tulit,
ut cathedra Episcopi Islandici in Skal-
holt esset, eamque & fundo adjacente,
& multis aliis tam immobilibus quam
mobilibus bonis dotavit. Quæ postquam
ei satis locuples visa esset, precibus sep-
tentrionalium permotus, ultra quartam
Episcopatus partem ad hoc destinavit, ut
binæ potius cathedræ in Islandia essent,
quam una. Antea tamen omnium in Is-
landia colonorum censum egerat. Censi
sunt in orientali Provinciâ integri DCC.
in australi M., in occidentali DCCCC,
in boreali MCC., iis solis in computum
venientibus, quibus sustentandæ ad co-
mitia*

H

mitia

(115) *Sturlungasaga* libr. 4. cap. 3. *Arii Polyhistoris* Sched.
pag. 12. *Hungurwaka.*

A. C. er þingfararkaupe atto at gegna. Þá er
 1108 Gissur Biskup hafde tuttugo oc fimm vet-
 ur verit Biskup, þá tok Markus Ulfhed-
 insfun lögsögu (116), enn Markus
 var þá andadr, oc hit fyrsta sumar
 er hann sagde lög upp, var nymæli
 þat gort, at um veturin epter (117),
 fkyllði rita lögin at Haflda Marsfun-
 ar, oc umrade Bergþors oc annara
 vitra manna, oc fkyllðo þeir gora ny-
 mæli þau öll er þeim þætti þau betri enn
 hin fornu lög, oc fkyllði þau lög segia upp
 hit næsta sumar epter, oc þau öll halldaft
 er meire lutr manna mællte eigi moti. Þá
 var

---

(116) Si verba authoris nostri, ut in exemplari manuscrip-
 to, quod ad manus habemus, & in editione Skal-
 holtensi exhibentur, sequimur, Marcus Ulfhedinis
 Marco Skeggii filio in Legiferi officio successisset
 anno 1108, eodemque anno decretum de novis
 legibus conscribendis in Comitibus conditum fuisset,
 quorum neutrum verum est. Nam non tantum
Sturlungasaga Lib. 4. cap. 3., sed & *Arii Polybista-
 ris* (*Sched.* ed. Isl. pag. 11 & 12), quæ ipse hoc tempore
 vixit, autoritate certissimum est, Marco Skeggii filio,
 anno 1108 mortuo, non Marcum Ulfhedinis, ut
 hic perhibetur, sed Ulfhedinem Gunnaris filium in
 Legife

mitia expeditionis onus incumberebat. Post A. C.
 quam Gissurus per viginti quinque hye- 1108
 mes episcopus fuerat, Marcus Ulfhedinis
 filius officio Legiferi admotus est, Marco
 (Skeggii filio) tunc mortuo. Prima,
 qua jus dixit, æstate, nova constitutio facta
 est, ut sequente hyeme leges in scriptu-
 ram redigerentur apud Haslidium Maris
 filium e consilio Bergthori aliorumque sa-
 pientum, utque novellas, quotquot anti-
 quis legibus meliores autumarent, rogare
 potestas esset, easdem æstate proxima re-
 citari, & si plures non contradicerent,
 perferri. Tunc Titulus Vigslode, (sive

H 2

de

Legiferi officio successisse, & novem annis id ges-
 sisse, eique iterum anno 1117 subiectum fuisse
 Bergthorem Ræfnis filium, cujus primo officii anno
 decretum de novis legibus conscribendis conditum
 est. Hi tamen errores auctori *Kristnisaga* impu-
 tandi non videntur, sed potius librario cuidam,
 qui pro Ulfhedine Gunnaris, Marcum Ulfhedinis
 imprudenter substituit, Bergthorem vero omisit,
 quem ab auctore omissum non fuisse satis superque
 patet; paucis enim interjectis expresse memorat,
 legum reformationem Bergthoris auspiciis factam
 esse.

(117) Anno 1117 exeunte & 1118 ineunte conf. not.
 proxime præced.

A. C. var ritadr Vigflode oc margt annat i lög-
um, oc lefit upp um fumarit epter i lög-
retto, oc likade þat öllum vel.

Þa var Biskop fertogr er hann
var til Biskups vigdr, enn þa er hann
1107 hafde fíora vetur oc tuttígo Biskup
verit (118) var Jon vigdr til Biskups sun
Ögmundar oc Þorgerdar Egilsdottur,
Hallsfunar af Sido, þa hafde Jon fíora
vetur hinns setta tygar, hann var fyrstr
Biskup a Holum i Hialltadal. Gissur
Biskup fridade sva vel landit, at þa ur-
do engar stordeilur med höfðingium,
enn vapnaburdr lagdist miöc nidur.
Þa varo flester virðinga menn lærder
oc vighder, oc lærder til presta þo
at höfðingiar væri, sva sem var Hallr
Teitsfun i Haukadal, oc Sæmundr
hinn Frodi, Magnus Þordarfun i Rey-
kiahollti, Simun Jörundarfun i Bæi,
Gudmundr sun Brands i Hiardarhollti,
Are

---

(118) Conf. Jonæ Augmundini; vita vulgo: *Jónsfaga Helga*.

de homicidio,) aliique plures scripti, & A. C. in confessu comitiorum æstivalium recitati, omne tulerunt punctum.

Quadragenarius erat Episcopus, cum inauguraretur, & postquam per 24 hyemes Episcopus fuerat, Johannes filius Ögmundi & Thorgerdæ, filiæ Egelis, filii Halli de Sida, Episcopus ordinatur. Tunc Johannes supra quintum ætatis decennium quatuor hyemes peregerat. Ille erat primus Episcopus in Holis in Hialta-dal. Gissurus Episcopus pacem publicam adeo firmaverat, ut rara essent Procerum majoris momenti disfidia, & armorum gestatio tantum non in desuetudinem abierit. Plurimi tunc inter dignitate conspicuos & litterati exstiteret, & vel inaugurati sacerdotio, vel ad hoc muneri instituti, ut e numero Optimatum essent. Tales fuere: Hallus Teiti filius in Haukadal, Sæmundus Multifcius, Magnus Thordi filius in Reykiabollt, Simon Þorundi filius in Bæ, Guðmundus filius Brandi in Hiardarboltt, Arius Multifcius,

H 3

scius,

A. C. Are hinn Frode, Ingemundr Einars-
1107 sun a Holum, Ketell, nordur, Þorsteins-
sun a Mödruvöllum, oc Ketell Gudmunds-
sun, Jon prestfr Þorvardsfun (119), oc
marger adrer þo at eigi se ritader.
Gissor Biskup let vigia Þorlak sun
Runolfs Þorleiksfunar til Biskups at
1118 fer lifanda, þa var Þorlacr tveim vet-
rum meir enn þritogr. Gissor Bisk-
up andadist i Skalahollte, þa er hann
hafde verit Biskup, þriatygi ara oc
sex. Þat var þriatio natta fidar enn
Þorlacr Biskup var vigdr. Þat var
hinn þridia dag i viku qvintas kalend-
as junii. A því are andadest Paska-
lius Pave, oc Kirialax Grikkia Kongr,
oc Baldvin Jorsala Kongr, oc Arnald-
us Patriarki i Jerusaleu, oc Philipp-
us Svía Kongr, þa hafde Island ver-
it bygt tvö hundrut (n) tolfræd, annat i
heidne, enn annat i kristne. Þa var lidit
fra holldgan Drottins vors Herra Jesu
Kristi þusund, eitt hundrat, oc atian ar.

XIV.

(n) *Ita restituendum id, quod impr. & c.
habent tiræd.*

sciis, Ingemundus Einaris filius in Ho- A. C.
 lis, Ketill Thorsteini filius in Madruval- 1107
 lis in boreali provincia, Ketill Gudmun-
 di filius, Johannes sacerdos Thorvardi
 filius & plures, quos enumerare superse-
 deo. Gissurus Episcopus, se vivo, Thor-
 lacum filium Runolfi, nepotem Thorleiki,
 Episcopum inaugurari fecit, duas supra 1118
 triginta hyemes natum. Gissurus Epi-
 scopus obiit in Skalholt, postquam per
 triginta sex annos officio præfuerat, no-
 ctibus triginta post inauguratum Episco-
 pum Thorlakum. Incidit hoc in feriam
 tertiam, V. Kal. Junii. Eodem anno ex-
 stincti sunt Paschalis Papa, Kirialax Rex
 Græciæ, Balduinus Rex Hierosolymæ,
 Arnaldus Patriarcha Hierosolymitanus,
 & Philippus Rex Sveciæ. Habitata
 fuerat Islandia per CC. quadraginta
 hyemes, primo temporis medio ethnicis-
 mo, altero christianismo addicta. Effluxe-
 rant vero a nato Domino nostro Jesu
 Christo anni M. C. XVIII.

(119) Horum, præsertim in genealogiis, mentionem
 injiciunt *Landnamabok* & *Særlungaþaga* passim.

A. C.
1118

XIV. Cap.

A því are er Biskup Gissur and-
adist (120), gorde hallæri mikit a
Islande, þa kom hrid fu a dimbeldög-
um, at menn matto eigi veita tider i
kyrkium i sumum heröðum fyrer
nordan land. Enn föstudag hinn
Langa, þa hof upp knör under Eya-
fiöllum, oc snere a lopt, oc kom
hofandi nidur, hann var siö rum
(121) oc tuttygo. Þaskadagin fyrsta
mattu faer menn tider sækia, at taka
þionofo, enn sumer urdo uti dauder.
Annat illvidre (o) kom epter andlat
hanns þann dag er menn rido a
þing, þa braut kyrkiu a Þingvelli þa
er Haralldr Kongr Sigurðarfun hafde
latit höggva vidin til. Þat sumar
foro þriatio oc fimn skipa ut hingat,
oc

(o) *Inferendum*, kom, *ad sensum supplendum*.

(120) Vid. *Hungurvaka*, nec non *Mantissa* qvæ *Landna-
mabok* subneçitur, ed. Isl. p. 179.

(121) *Navigiorum minorum magnitudo per multitudi-
nem remorum, ex. gr. sexaringr, teinaringr &c.*
antiquitus indicabatur, sed majorum per intercal-
nia

Cap. XIV.

A. C.
1118

Anno, quo Episcopus Gissurus obiit, magna in Islandia annonæ caritas erat. Tunc, in sancta hebdomade, tanta coorta tempestas, ut in quibusdam provinciæ borealis tractibus stata tempora in ecclesiis servari non potuerint. Ipso passionis Domini die, celox prope Eyasiöll sublimis in altum raptæ, & turbine circum acta, eodem in loco inversa recidit. Ea interscalmiorum viginti septem erat. Ipso paschatis die pauci sacris assistere & sacræ coenæ participes fieri potuere, quidam in itinere sub dio expirarunt. Incidit & altera post obitum ejus tempestas, die, quo ad comitia itum est. Tunc templum in Thingvallis, cui materiem cædi fecerat Haraldus Rex filius Sigurdi, labefactum est. Hac æstate ex triginta quinque navibus,

H 5

quæ

---

mia sive *rum*, in quorum quovis duo erant transtra, totidemque femi. In minoribus quodvis transtrum duos habuit remiges, quod appellabant *roit at endilaungum bordum*. Navis verò, de qua hic sermo est, transtra quinquaginta quatuor, totidemque remos habuit. Conf. P. Widalini Glossarium Msst. in voce *Seffum at relia*.

A. C. oc braut mörg vid land, enn sum
 1118 leyfste i hafe under mönnum, enn
 atta ein kvamuft brott med þeim er
 adur varo her, oc komuþ þau engi
 fyrer Mikialsmessu or hafi. Af þeim
 mannföldda vard her hallæri mikit.
 Þa er Gissur Biskup andadiþ, varo
 þeffer (p) mester höfðingiar a Islande:
 Haflide Marsfun nordur, oc fyner
 Asbiarnar Arnorsfunar i Skagafirde,
 Þorgeir Hallafun oc Ketell prestr Þor-
 steinsfun. Enn austur: Gissur Einars-
 fun, Sigmundr Þorgilsfun, hann and-
 adiþ a því are i Romaför. Enn
 sudur: Hallr Teitsfun, Skule Egels-
 fun. Enn vestur: Styrmer Reinsfun,
 Halldor Egelsfun, Þorgils (q) Od-
 dasfun, Þordr Egelsfun, Þordr Þor-
 valldsfun i Vatnsfirde (122).

1119 Einum vetre epter andlat Gissur-
 ar Biskups var Þorsteinn Hallsfun
 veginn, göfugr madr, enn vetre epter
 þat var þing fölmennt. Þau misseri
 hafde

(p) *Omitt. impr.*

(q) *Ita legendum, sed Oddsfun habent impr. c.*

quæ cursum huc direxerant, multæ lit- A. C.
 tori allisæ sunt, quædam in mari cum IIII8
 vectōribus subsiderunt, & octo tantum
 evaserunt, præter eas, quæ jam in statio-
 ne erant: neque ulla ante festum Michaë-
 lis appellere potuit. Hic etiam confluxus
 hominum annonæ caritatem intendit.
 Moriente Gissuro hi Islandiæ Optimates
 erant, in boreali provincia: Haslidiu Ma-
 ris filius & filii Asbiornis, Arnoris filii,
 in Skagafjord, Thorgeir Hallii filius &
 Ketill Sacerdos Thorsteinis filius; in orien-
 tali Gissurus Einaris filius, & Sigmundus
 Thorgilsis filius, qui eodem anno in iti-
 nere Romano obiit; in australi, Hallus
 Teiti filius, & Skulius Egillis filius; sed
 in occidentali, Styrmer Reinis filius, Hall-
 dor Egillis filius, Thorgils Oddii filius,
 Thordus Egillis filius, & Thordus Thor-
 valdi filius in Vatnsfiordo.

Prima post mortem Gissuri Episcopi IIII9
 byeme præterlapsâ, occisus est vir nobilis
 Thorsteinn filius Hallii, & proximè sequen-
 te comitia frequentissima fuere. Per hoc
 tempus

(122) Vid. not. 120. Adde Mantissam mox allega-
 tam. l. c.

A. C. hafde sva mikell manndaude verit,
 1119 at Sæmundr prestur hinn Frode sagde
 sva a þinge, at eigi mundi færri
 menn hafa andaðt af fott, enn þa
 varo til þings komner. Þat sumar
 var þraung mikil at domum (123),
 þa færde Þorgils Oddasun Haflida
 Marsfun. Þa vard (r) um ekki mal
 at lögum dæmt. Þorgils vard sekr
 um averkan, oc sat i sekt um vetur-
 in. Þa var sva litell vapnaburdr,
 at ein var stalhufa þa a alþinge, oc
 reid driugum hver bonde til þings
 1121 er þa var a Islande. Enn var
 þat er þeir vetur varo lidner fra
 andlate Gissurar Biskups, andaðest Jon
 Biskup at Holum kalendas Maji.

Þat sumar reid Haflidé Marsfun
 a þing med tolf hundrut manna,
 enn Þorgils Oddasun med siö hun-
 drut manna. Þeir sættuðt a þinge
 med því at Þorgils fælde Haflida
 sialfdæmi, enn hann gerdi sextio hun-
 drada

(r) Ekki um *impr.*

(123) *Sturlungaþaga* toto fere libro primo, qvo lites Thor-
 gillis

tempus tanta inciderat pestilentia, ut A. C.
Sæmundus sacerdos Multifcius adseruerit 1119
in comitiis, non pauciores lue abreptos
esse, quàm vivi in foro conspicerentur.
Hac æstate magnæ in foro ortæ sunt tur-
bæ. Thorgils filius Oddii vulneravit
Haslidium Maris filium, neque ulla lis
ex præscripto legis judicari potuit. Vo-
catus in jus Thorgils ob damnum injuria
datum, & exilii reus, hyemem domi egit.
Arma tum gestare tam infrequens erat,
ut una tantum in loco comitiorum inven-
ta sit cassis ferrea, quamquam universi ferè,
qui in Islandia erant, coloni illuc confluxe- 1121
rant. Transierant post mortem Gissuri
Episcopi tres hyemes, cum Johannes Episco-
pus in Holis Kalendis Maji extingvitur.

Ea æstate Haslidius filius Maris
 cum MCC equitibus, Thorgils filius Od-
 dii verò cum DCC ad comitia pergunt.
 In foro ita inter eos transactum est, ut
 Thorgils ipsum Haslidium arbitrum cau-
 sæ faceret. Ille Thorgilsi sexagies centies
 ora-

A. C drada sex alna aura (124) vöru virðs
 1121 fiar, luka i gulli eda brendu silfri
 eda sæmelegum gripum, skyllde hann
 virða fialfr (s) Haflide, eda þeir er
 hann tæke til (125). Þat sumar var
 kofinn til Biskups Ketell Þorsteinsfun
 af Möðruvöllum i stad Jons Biskups,
 oc for hann utan þat sumar. Haflide
 Marsfun atte fyrr Þuride dottur
 Þordar Sturlusunar, Þordr het fun
 þeirra, hann atti Sölvöro dottur As-
 grims Þorhallsunar, Ivar het fun
 þeirra. Haflide atte fídar Rannveigu
 dottur

(s) *Ita legendum H. in impr. c.*

(124) Qvælibet ulna, pro mensura pretii sumpta, quatuor solidos Danicos in Specie, ut ajunt, & sex ulnæ, sive 24 solidi, unam oram s. unciam ad pretium mercium æstimatam exæquant, qvilibet autem centenarius duodecim decades, id est: 120 continet. Multa igitur pro hoc vulnere Thorgilfi irrogata erat 1800 unciarum argenti vel imperialium, qva in re exemplaria manuscripta *Mantiffæ* citatæ cum *Kristnisaga* consentiunt. Nihilominus res ipsa loquitur mendum hic irrepsisse, & dimidium tantum hujus summx, sive 900 uncias vel imperiales, admitti

orarum multam dixit, quarum quaelibet A. C.
 sex ulnas ad pretium mercium aestiman- 1121
 das contineret, auro, argento puro, aliis-
 ve rebus pretiosis solvendarum, aestima-
 tione ipsi Hasludio, iis-ve., quibus hoc
 mandaret, relictâ. Hac æstate, loco
 Johannis, electus est Episcopus Ketill Thor-
 steinis filius de Modruvallis, qui & sub idem
 tempus peregre abiit. Haslidius Maris
 filius primum in matrimonio habuit
 Thuridam filiam Thordi Sturlii filii;
 Eorum filius erat Thordus, qui Salvoram
 filiam Asgrimi, Thorballi filii, uxorem
 duxit. Ivar nomen erat filio eorum. Se-
 cundis nuptiis Haslidius duxit Rannvei-
 gam

---

admitti debere, quod etiam *Sturlungasaga*, non tan-
 tum libr. 1. cap. 27. pro oris sex ulnarum, oras
 trium ulnarum hic substituens, sed & Libr. 2. cap.
 36. multam ducentorum & quadraginta centenari-
 um (tvá hundrud hundrada) a Sturla Hvammenfi
 Magno sacerdoti Reykholtensi irrogatam, ad exem-
 plum multæ Hasludio solutæ, compositam fuisse tra-
 dens, plene confirmat; sed ne sic quidem Skaptius Tho-
 rarinis filius dici poterit absurde quæsisisse: *Quanti*
Haslidius totus aestimabitur, cum unicum ejus membrum
(& quidem digitus) tanti constat? Vid. *Sturlungaf.* l.c.
 (125) Hæc multis persequitur *Sturlungasaga* libr. 1. cap.
 24. 25. 26. Conf. & *Landnamabok* in Mantissa.

A. C. dottur Teits ur Haukadal, Sigridur het dotter þeirra, er atte Þorðr i Vatnsfirde. Þorðr oc Pall voro syn-
er þeirra. Valgerdur het önnur dott-
er þeirra Haflida, hana atte Inge-
mundr prestur Illugasun, oc Ornu dott-
ur Þorkells Gellisfunar, Illugi var sun
þeirra er drukknadi, þa er hann
flutti lim til steinkyrkiu þeirrar er
hann ætlade at gora a Breidabolstad i
Vesturhopi (t).

(t) Rögnvaldr Jarl Kali var veginn fimm nött-
um epter Mariumessu fyrri, enn Olafur Kongur
Tryggvasun bardist a Ormenum Langa næsta
dag epter Mariumessu. sidari. Id est: *Rögn-
valldus Kalii Comes quinque noctibus an-
te*

gam filius Teiti ex Haukadal. Eorum A. C. filia erat Sigrida, quam Thordus in Vatnsfiordo uxorem duxit; horum filii erant Thordus & Paulus. Altera Hafliðii & Rannveigæ filia erat Valgerda, nupta Inge-mundo sacerdoti, filio Illugii & Arnæ filiæ Thorkillis, Gelleris filii. Eorum filius erat Illugius, qui calcem ad templum lapideum, quod in Breidabolstad in Vesturhop exstruere moliebatur, advehens, submersus est.

te festum Mariæ prius occisus est: sed Rex Olaus filius Tryggvii in Ormo Longo post die festum Mariæ posterius prælium commisit. Quam appendicem, quæ cæteroquin in Mantissa ad Landnamabok legitur, addit c.

ÞATTR AF ISLEIFI BISKUPI.

Þat er sagt at Isleifr son Gissurar ens Hvita hafi vérit madr vænn (a) oc eigi mikill vexti, manna vinsælastr, hann var vngr utan til scola settr a Saxlandi. Þess er getit eitthvört sinn er hann for sunnan, at hann kom vid Noreg, þa red landinu hinn Helgi Olafur Kongr, oc þa var med honum Brandr hinn Aurvi, son Vermundar i Vatnsfirði.

Kongr virði hann mikils, oc a einni hatid mællti Kongr til Brands: þigg af mer skickiu þessa. Þat var skallatz möttull, oc grafskinn under. Sidan kom Isleifr til bæiarins oc verðr Brandr honum feginn, þa var Isleifr prestur oc felitill er hann kom sunnan ur (b) landi. Þa mællti Brandr: Þu skalt þiggia af mer skickiu þa er Kongrinn gaf mer. Isleifr mællti: Eigi hefr þu enn tapat (c) storlyndinu, oc vil ec feginn þiggia. Oc einn hatidardag er (d) Kongr fat ad borde,

(a) Ok tigugligr. *add.* Id est: & *augustæ formæ.*

(b) Laundum. Id est: *terris australibus.*

(c) Aurlyndenne.

NARRATIO DE ISLEIFO EPISCOPO.

Traditum est, Isleifum, Gissuris Albi filium, venustum, stature modicæ, omnium vero gratiosissimum virum fuisse. Ille admodum juvenis ad scholam in Saxoniâ missus est. Ferunt eum aliquando, e plaga meridionali iter facientem, in Norvegiâ venisse. Imperabat tunc iis regionibus sanctus Rex Olaus, eratque apud Regem Brandus Largus, filius Vermundi in Vatnsfiordo.

Brandum Rex valde honoravit, ei-que festo quodam die dixit: Togam hanc a me accipe. Erat verò coccinea, pelli-
bus mustelinis subtexta. Isleifus postea ad urbem venit, & Brando acceptus fuit. Erat Isleifus tum sacerdos, & penuria laborabat, utpote e meridionali plaga adveniens. Tunc Brandus ait: Accipies a me togam, quam Rex mihi dedit. Isleifus: Nondum te munificentia destituit. Ego vero lubens accipio. Solenni die, cum Rex discumberet, Brandum intuens,
I 2 ait:

(d) Er Brandr var at Konongsbordi. Id est: cum Brandus mensæ regię accumberet.

þa mællte Kongr oc leit til Brands: Hvi skal nu ei hafa skickiuna þa er ec gaf þer? Brandr svarar (e): Gefit hefir ec hana presti einum. Kongr mællti: Sia villða ec prestinn, oc vita hvor vorkunn mer þikkir a vera er þu logader svo skíott kongsgjöfinne. Menn toku oc svo under at hann fære undarliga med (f). Oc at kirkiufunde mællti Brandr: Herra, þar stendr nu prestrinn vid kirkiuna oc er i skickiunni. Kongr leit til hanns oc mællti: hinnsegin munum vid nu breyta Brandr, at nu vil ec gefa honum skickiuna, oc kallit til min prestinn. Brandr qvedst svagiöra munde. Sidan kom Isleifr fyri kongin oc kvaddi hann. Kongr tok vel kvediu hanns oc mællti: Skickiu þa prestr er Brandr gaf þer, vil ec nu gefa þer. oc mun ec giallda Brande (g) fyrir hana, því svo litst mer a þig sem ec mune vilia fela mic under bæner þinar. Herra, segir hann, allgod þotti mer adr gjöfin Brands, enn nu miklu meiri virðing at þiggia af ydr (h). Sidan for hann til Islands

(e) Herra: *add.* Id est: *Domine.*

(f) Þviliks manns gjöf. *add.* Id est: *De tanti viri dono.*

ait: *Cur hodie togam non sumfisti, quam dedi tibi? Respondit Brandus: donavi eam sacerdoti cuidam. Rex regesfit: Cuperem hunc sacerdotem mihi in conspectum dari, ut noscerem, quâ tu necessitate ductus tam propere dono regio te privasti. Et musfitabant homines, inconsultè satis hoc factum fuisse. Convenientibus ad templum, Brandus ait: Domine! en tibi sacerdotem, templo adstantem, & toga indutum! Rex, eum intuens: Alia, inquit, ineunda est ratio, Brande! Ego illi togam donare volo. Voca ad me sacerdotem. Brandus, jussu se facturum respondit. Tum Regi se sistens Isleifus, salutavit eum. Rex salutem benignè accipiens, dixit: Togam, sacerdos! quam Brandus tibi dedit, ego nunc tibi dono, eamque Brando compensabo; Is enim mihi videris, cujus me precationibus involutum vellem. Domine, ait ille, optimum aliàs mihi donum Brandi visum est, nunc verò mihi multò pretiosius, quòd id a te accipio. Postea in*

I 3

Islan-

(g) Verd fyrir.

(h) Vid þessi ummæli add. Id est: sub hac conditione.

Islands oc þotti frændum hanss ráð at stirkia hann með kvonfangi, er hann var mádr felitill, enn hann atti stadfestu goda i Skalaholtti oc godord.

Sidan fór hann norðr i (i) Fnjófskadal. Þar bio fa mádr er Þorvalldr het, dotter hanss het Dalla, þeir kvámo þar fnemma dags, kvadde bonde þa oc baud þeim þar at vera, enn Isleifr kvad þa fyrst mundu ráðast við, oc stendst sva a um ferder varar, segir hann, at ec fer hingat bonordsför at bidia dottur þinnar. Þorvalldr mælti: Godar frettir ganga frá þér, enn ec vil þessu máli sva svara, at þu skalt ráðast norðr hingat ef þu villt at radahagurinn takið. Isleifr svarar: eigi get ec at mér sýnist at lata stadfestu mína oc manna forrad (k) oc munum ver (l) at því skilia. Sidan sneru þeir (m) heftunum aleidis, enn Þor-

(i) Vididal til Asgeirsar. Id est: *In Vididalum ad Asgeirsa.*

(k) Oc sveit *add.* Id est: *& tributum.*

(l) Helldr. Id est: *potius.*

Islandiam abiit, & consultum duxerunt consanguinei facultates ejus matrimonio fulcire, cum ei res accisæ essent. Prædium tamen fructuosum in Skalabólto, & Pontificatum possidebat.

Posthac septentrionem versus in Fnjóskadal iter fecit. Habitabat ibi vir, Thorvalldus nomine, cui filia Dalla. Manè advenientes salutat paterfamilias, utque apud se pernoctarent, rogat. Isleifus, præfandum esse aliquid, innuit. Ita enim cum itinere nostro comparatum est, ait, ut rogatum veniam, filiam tuam mihi despondere velis. Thorvalldus inquit: secundi de te rumores vulgati sunt, & in præsentem hoc meum responsum esto: Boream versus huc tibi demigrandum est, si hæ tibi cordi sunt nuptiæ. Isleifus respondet: Nunquam mihi in mentem venturum reor, ut fundum meum deferam & jurisdictionem; dirimamur igitur. Illi equis conversis in viam se dant, Thorvalldus

I 4

(m) Hestum finum ok ridu. Enn hun Dalla var uppi ahcidis ok var hin vænligasta kona. Þa geck Þorvalldr þangat. Id est: Dalla autem, mulier erat formosissima, quæ tunc in tesquis erat constituta. Eo Thorvalldus se confert.

Þorvalldr gekk þangat er Dalla sat dotter hanns. Hun mælti: Hvörir komu þar menn of okunnir? Hann sagði henni þat. Hvort var eyrindit, sagði hun. Hann sagði at þat var bonordsför til hennar. Hun mælti: Hvorfu fæstu fadir þvi svarat? Hann sagði henni þat. Hun mælti: Eigi mundi þetta fyrir hafa stadið ef þú ræddut um við mig. Hann spyr: Ertu þessa miðc fus? Hun segir: Fyrir þat mun ganga; þvi ec hefir þa metnadar girnd at eiga enn besta manninn, oc hinn göfigasta soninn með honum er á Islandi mun fæðast, oc pykkir mer ei oradligt at þu giörer epter þeim (n) orðsendingu. Hann mælti: Eigi hafa þin rad litit (o) tiad her til. Var þa epter þeim ridit, oc síðan mælti Þorvalldr: at hann kvadst þat ætla at eigi mundi þetta (p) fyrirmuna radahagnum, þott hann redist ei norðr þangat. Isleifr letst þessum málum vel kunna. Síðan var Dalla gift honum, foru þau epter þat súðr, oc biuggu síðan í Skalaholtti, oc attu at sonum, Gissur,

(n) Orðsendingu *deficit*.

(o) Matr.

valldus verò ad sedile filiae suae Dallae se confert. Interrogat illa: Unde viri hi nobis ignoti? Ille narrat. Pergit illa: Et cujus negotii causa? Respondet: nuptias ejus ambiisse. Illa ait: Et quid responsi dedisti, pater? Hoc etiam exponit. Tum illa: Atqui hoc non obstitisset, si me consulissetis. Quærit ille: Hoc igitur impense aves? Illa respondet: Ita se res habet. Quæ enim mea ambitio est, præstantissimo viro nubere, & præstantissimum omnium, qui unquam in Islandia nasciturus sit, filium ex eo concipere aveo; non igitur inconsultum duco, ut viros hos, nuntio missò, revoces. Nunquam, inquit Thorvalldus, consilia tua hucusque irrita fuerunt. Misit igitur, qui insequerentur, equites, dixitque postea Thorvalldus, in ea se esse sententia, nihil matrimonio obstare, quòd illuc (septentrionem versus) non migraret. Arripit Isleifo conditio, nuptæque ei Dállá, meridiem versus tendunt. Habitarunt postea in Skalabollto, & procrearunt filios,

Gissur, Teit oc Þorvalld, ok varo allir (q) þíodmenni, þott einn bære af öllum. Gissur var mikill madr oc sterkr, var þat rad landsmanna allra síðan at hafa biskup nockurn yfer fer oc var til þess valldr Isleifr, for hann utan oc er hann kom ut med biskupsdæmit, var hann i Skalaholte, enn med því at Dalla villde bua a halfu landinu, þa var *ohæginde ad leika med mönnum, ad skipta (r) um fiarbægi*; þa varo tiundir aungvar, enn tollar varo þa tillagdir um (s) allt land (*). Hann var

(q) göfgir menn.

(r) Fiam med þeim.

(s) Land a allt. Id est: *In omnibus.*

(*) Quid tollar hic sibi velint, haud omni caret dubio; maxime tamen probabile est, id genus vestigalia intelligi, quæ tempore ethnicismi fanis solvebantur, & præter alias historias antiquas, *Kristnisfagæ* supra pag. 18. memorantur; hæc enim post introductam religionem Christianam, Pontificibus per totam Islandiam, & in his quoque Isleifo, qui Pontificatum jure hæreditario ad se devolutum tenebat, adhuc competeabant, quamvis novum nomen *Þingfararkaup*, quasi pensionem dixeris ad sumtus in iter Pontificis ad comitia generalia rependendos destinatam, sortita esse videantur. Si quis alias etiam irrogationes, ex. gr. *Saudakvæð*, sive verveces, Pontificibus a subditis expendi solitos, qualium in *Stur-*

Gissurem, Teitum, & Thorvalldum, omnes vulgo celebres, unum verò coeteris antecellentem. Gissur procerus erat vir & robustus. Universi postea incolæ consultum duxerunt, ut constitueretur, qui iis præesset, Episcopus. Electus in hoc Isleifus peregre abiit, officioque initiatus, in Skalaholito redux habitavit. Cum verò Dalla dimidium prædii sibi utendum vindicaret, (apparuit, quod ajunt) in dividendis vitæ commodis ludum cum viris esse non commodum (**). Nullæ adhuc

---

Sturlungasaga frequens mentio occurrit, hic intelligere malit, non multum refragabimur. Interim tributum *Þingfarar kaup* fundamenti vel normæ loco adhibuisse videntur optimates, primæ de decimis legis in Islandia auctores, quippe qui decimas ex viginti unciis, ad pretium mercium æstimandis, in quatuor partes dividendas esse, minores vero solis inopibus cessuras, edixere, quod & census fundamentum fuisse, *Kristnisaga* supra pag. 113. conceptis verbis testatur. Post mutatam in Islandia sec. 13 regiminis formam prædictum *Þingfarar kaup* adhuc permansit, ei que aliud tributum, *Þegnskylda* appellatum, accessit, quæ ambo hodie uno nomine *Skattur* communiter veniunt.

(**) Proverbio locus est, ubi res magnis difficultatibus obnoxix sunt. Ægrè enim hoc passus est Isleifus, quòd ei reditus ad sustentandam sedis episcopalis dignitatem necessarii non sufficerent. Sed Paronomasia esse videtur in vocibus FIARHÆGIR & OHÆGINDE.

var enn agetasti maðr i sinum hattum. Med honum var uppfæðr Jon er síðan varð biskup a Holum; mællte hann jafnan þeim lofsordum um Isleif biskup, at nær menn ræddu um þa er væner varo edr (t) hyggner, edr at öðru vel um sig, þa sagði hann: Sva var Isleifr biskup fostri minn, hann var manna vænstr oc manna (u) hyggnastr. Þa mælltu þeir ed vid hann ræddu: Hvor gat nu hanns? Hann svaradi: þa kemr mer hann jafnan i hug er ec heyrir gods manns getit, því sva reyndum ver hann (x). Lyktar her sva þessari ræðu at fegia fra Isleifi biskupi Gíffurarfyni.

(t) Hager. Id est: *dexteritate præditi*.

(u) Hagastr, allra manna bestr. Id est: *dexterimus, omnium optimus*.

buc decimæ, sed tota insula vectigalis fuit. (Isleifus) vir erat moribus ornatissimus. Apud eum enutritus fuit Jonas, postea episcopus Holensis. Crebro ille præconium Isleifi episcopi fecit. Cum enim eorum, qui aut venusti, aut prudentes, aut cæteroguin præstantes erant, mentio injiceretur, continuè subjecit: Talis erat Isleifus episcopus, nutricius meus. Ille virorum venustissimus erat & prudentissimus. Cumque ii, qui colloquebantur, dicerent: Quid sermo noster ad Isleifum? Respondit: Toties ille animum meum subit, quoties de viris bonis aliquid prædicari audio, talem enim eum experti sumus. Hactenus hæc narratio agens de Isleifo Gissuris filio.

(x) At öllum hlutum, *add.* Id est: *in omnibus rebus.*

An-

Annotationes uberiores.

1. De Berserkis & furore berserkico
ad pag. 15.

Berserki antiquorum temporum, athletæ erant, qui immanitate verè ferina per intervalla animati in quodvis periculi vel flagitiorum genus securè ruebant. Multa horum mentio est in monumentis antiquis, quæ hunc eorum statum describunt instar paroxysmi vel furoris cito transeuntis, qui robur eis plus quàm humanum addiderit, ferroque & igne impenetrabiles effecerit. Eum autem pro malo partim *moralis* partim *physico* habent.

Causas *morales* in hoc furoris genere adfuisse olim creditas arguit Codex Legum Islandicarum *Gragas* in *Jure Ecclesiastico* his verbis: „at ganga berserksgang vardar fiorbaugs-gard“ i. e. *furore berserkico si quis grassetur, relegatione puniatur*, eoque sine dubio, præter alias rationes a securitate & salute publica ductas, etiam respexit Ericus Norvegiæ Comes, qui teste *Grettisfaga* (a) „giordi alla berserki utlæga ur Noregi“ i. e. *omnes berserkos Norvegia exulare jussit*. Neque id immerito: Ut enim *Saxo Grammaticus* (b), sive *scævitiâ ingenii*, sive *furiarum ferocitatent*

(a) Ed. Isl. cap. 21. pag. 97.

(b) Hist. Dan. Lib. VII. ed. Sor. 123.

tatem (veneficiorum scilicet usu, quem supra memoraverat, excitatam) talem Syvaldi filiis rabiem inspirasse statuit, ita satis familiaris Veteribus fuit opinio, eam vel *impotentiae animi*, vel *magiae*, vel *utrique simul*, originem debuisse.

De impotentia animi ut hujus furoris causa speciminis loco omnium instar esse potest *Eyrbyggiasagæ* de Hallio & Leiknere narratio: „Halli
 „ ok Leikner voru menn mikler, meiri ok sterkari
 „ enn i þann tíma fengizt þeirra jafningjar i Nore-
 „ gi edr vidar annarsstadar i Nordurlaundum. Þeir
 „ geingu berferksgang, ok varo eigi i mannlegu
 „ edli þegar þeir varo reidir, varo galnir sem
 „ hundar, ok ottuduz hvarki elld ne jarn. Þeir
 „ voru hversdaglega eigi sva illir vidurskiptis, ef
 „ ecki var i moti þeim gort edr mælt, enn þegar
 „ hiner mestu orskiptamenn, er þeim tok vid
 „ at borfa “ 1. e. *Hallius & Leikner viri erant*
statura & robore majores, quam quod in Norve-
gia aliisve terris septentrionalibus pares eo tem-
pore deprehendi possent. Hi quamprimum
IRAM CONCEPERUNT, furore berserkico
inflati, HUMANAMQUE EXUENTES IN-
DOLEM, caninâ rabie grassabantur, neque
ignem neque ferrum metuentes. In vitâ au-
tem quotidianâ, simodo dictis factisve non irri-
tarentur, baud intractabiles erant, contra
 vero

verò *INSOLENTISSIMI, UT QUID AD-
VERSI accidit.* Idque haud parum confirmant
plurima alia veterum testimonia, quæ tales berse-
kos non tantum ut ferocissimos describunt, sed &
simul indicant, hunc illos furore maxime corripi so-
litos esse, ubi vel ab aliis offensi sibi videbantur,
vel ipsi pugnas aliasve res magni moliminis, aut ani-
mo agitabant, aut aggredi debebant. Exemplo sint
ex *Saxone Grammatico* (c), Harthbenus pugnam
cum Halfdano meditans; ex *Grettisfaga*, berseki
Halogienfes Thorerus & Ogmundus cum sociis, con-
clave, quo Gretteris dolo inclusi erant, effracturi (d);
nec non Snækollus, ubi ei Einarus filiam Giridam
tradere abnuit (e); ex *Hervarar-Saga*, Angantyr &
fratres, Arngrimi filii, Hialmare & Oddum, cum
quibus eis ex condicto confligendum erat, in Samo
Danica expectantes (f); ex *Kjalnesfinga-Saga*, Bol-
verkus, Haralldi Pulchricomi Norvegiæ Regis iussu,
cum Buio luctaturus (g); ex *Egils-Saga* Skallagrims-
forar (h), Liotus, qui ut in arenam singulari certa-
mini destinatum descendit, furore bersekico cor-
reptus sæviter rugire, scutumque rodere coepit
„ er hann geck fram a holmstadin, kom a hann
„ ber-

(c) Ed. Sor. pag. 124.

(d) Ed. Isl. pag. 99.

(e) Ib. cap. 42. pag. 118.

(f) Ed. Verelii pag. 67.

(g) Ed. Isl. cap. 15. pag. 26.

(h) Cap. 65.

„berferksgangr, tok hann þa at grenja illilega,
 „oc beit i skiolld sinn“; Et quamvis *Saxo* (loc.
 cit.) in dubio reliquisse videatur, utrum pugnandi
 aviditas, an naturæ ferocitas, talem Harthbeno insa-
 niam attulerit, certum tamen nobis est, tam fero-
 citatem, quam vehementiam illam & impetum ani-
 mi, quo id genus athletæ in pugnas ferri solebant,
 non veras tantum, sed & solas, multis fuisse hujus
 dementiæ causas. Imo ne mirum quidem, multo
 minus incredibile, videri debet, quod iracundiæ
 æstus, hominibus barbaris, non solum nulla disci-
 plina castigatis, sed & ad omne crudelitatis & sævi-
 tiæ genus inde a puero quasi formatis, pugnasque
 & cædes unice anhelantibus, vires addere potuerit
 humanis vere majores; cum nec hodie desint ho-
 minum, imprimis agrestium, exempla, quibus ira-
 tis nervi musculique omnes, immane quantum, in-
 tenduntur, viresque augentur.

De magia luculentissima habemus *Snorronis*
Sturlæi & Poëmatis antiqui *Havamal* testimonia,
 a *Bartholino* (i) dudum producta, quæ furorem
 berserkicum ejusque effectus artibus annumerant,
 quas famosus ille *Odinus* beneficiis suis, vel ipse præ-
 stitisse, vel alios docuisse olim creditus est. Quam-
 vis

K

vis

(i) Ant. Dan. p. 344-45 & 347-48.

vis enim inde cum *Erico Ramelio* (k) concludere non audeamus, Odinum primos berferkos in Septentrionem nostrum introduxisse, cum furorem, berferkico per omnia similem, qui *Jotunmodr* i. e. fervor vel impetus animi giganteus audit, Jotunis (i. e. gigantibus), quos ante Odini adventum hic fuisse in confesso est, tribui videamus; Certum tamen est, majores nostros post Odini tempora, imprimis ex quo divino apud eos honore macari coepit, talibus de eo traditionibus pervasos, non solum artes magicas ab eo introductas pro præcipua furoris berferkici causa habuisse, sed & eorum multos, & eos quidem maximè, quibus artes istæ in pretio fuerunt, hunc ipsum furorem ejusque effectus potentiæ cuidam vere divinæ adscripsisse; idque cò facilius in animum inducere potuerunt, cum similem in Thoro affectionem, *Asmegin* i. e. Virtutem divinam, quasi honoris causâ, appellatam, summa religione venerari & invocare soleant. Recte itaque ex veterum mente *Christinisa-ga* nostra (l) Tiorinem berferkum artium loco venditasse tradit, quòd illæsus ignes arduos nudis pedibus calcare, & mucroni gladii incumbere posset; Notissimum enim est, artium nomen: *Iprottir*, honestis

---

(k) Specim. de berferkis & furore berferkico Præf. Laur. Arrhenio Upsal. 1725 ed. pag. 15.

(l) Cap. 8. pag. 64.

honestis & utilibus animi & corporis exercitiis, quod vim natura insitam promovere crederentur, inditum, propriæque competens, veterum bene multos, beneficiis vel revera deditos, vel saltem faventes, ad hæc etiam, quippe vel ab Odini artibus originem ducere, vel vires natura concessas augere, credita, traduxisse.

Quod verò tam veneficia propriè sic dicta, quàm alias malorum geniorum operationes ad ipsam furoris berserkici essentiam veteres rerulerint, & pro hujus attributo, ut philosophi loquuntur, proprio habuerint, novum, præter testimonia supra laudata, argumentum præbet ipsa lingua antiqua, in qua verba at *tryllast* & *bamaſt* de utroque furoris genere, incantatoribus scilicet & berserkis proprio, ita promiscue usurpantur, ut indubium esse possit, communem utrique originem indolem & formam quasi digito monstrari. Sic utrique, tam furori berserkico obnoxii, ut Thorleifus Esjubergensis (m), quàm magi, ut Lodmundus (n), *trollauknir* vulgo dicti sunt, quasi viribus malorum geniorum ope comparatis aucti, a partic. præt. *aukinn*, auctus, verbi *ek eyk* augeo, & nomine substantivo *tröll*, quod *Vidalino* (o) & *Submio* (p) notantibus,

K 2

præter

(m) *Landnamabok* Lib. I. cap. 12. ed. Isl. pag. 14.

(n) *Ibid.* Lib. IV. cap. 5. pag. 134.

(o) In Gloss. Mssto. ad hanc vocem.

(p) *Om Odin* pag. 237-38.

præter, alia, magos, inprimis tamen manes artibus necromanticis evocatos, aliosque omnes malos genios significat (q); eoque sensu veterum authorum nonnulli, & in his *Grettis-Saga* (r), furorem berferkicum, ipso magiæ nomine, *trölldom* vel *trölfskap* appellant, quasi vim indicare velint a malis spiritibus immissam, vel horum ope procuratam. Pari ex ratione hic ipse furor olim *hamremmi*, i. e. robur ex aliena forma acquisitum, vocari consuevit; qui vero eo laborabant, nunc: *ecki einbamir* i. e. non unica, hominibus scilicet propria, indole & forma præditi; nunc: *hamramir*, ab *hamr*, exuviæ, vel forma ascita, & *ramr* robustus, unde *remmi* robur, quasi novum sibi ex aliena forma robur conciliare valentes, audiunt; non tam quod furor iste omnem adeo submoveret humanitatem, ut eo correpti ferinam indolem & naturam moribus referrent, quàm multo magis, quòd hanc revera induerent, eoque in novas, quod solâ magiâ vel vi quadam superiore fieri posse credebatur, facies vertrentur. Vere hoc asseri *Svarfdælasaga* præ ceteris docet, a Klaufio, tam cum piratis, qui Karlium & socios prælio superatos ceperant, quàm post eum Liotolfo pugnante, furorem berferkicum recessisse

---

(q) Conf. *Olaf-Saga Trygvaf.* ed. Isl. Lib. II. cap. 48. pag. 187-89.

(r) Edit. Isl. pag. 99.

cesfisse narrans, ut eum, illic Karlius, hic vero Grifius, suo nomine compellaverant: „Gris kall-
 „ar hatt oc mælti; Klaufi Klaufi! kunn þu hof
 „þitt. Gerdiz Klaufi þa fva uknarr, at hann gat
 „eigi valldit klumbu þeirri, er hann hafdi adr
 „bariz mcd“ i. e. *Grifius alta voce clamans, eum compellat: Klaufi! Klaufi! quin modum, te decentem, teneas! Tum vero Klausium vires favore conceptæ ita destituerunt, ut clavam, quæ ante pugnaverant, sustinere non possêt; quæ satis clare indicant, hominum in furore berserkico constitutorum conditionem, saltem a quibusdam, eandem fere olim creditam esse, ac illorum, qui alienis corporibus susceptis, proprio vero relicto, quod exanimis instar interea jacuit, nova in locis vel longissime disitis explorabant, quales expeditiones majores nostri bamfarir appellavere, & pro operationibus magicis, & quidem primi ordinis, agnovêre; hos enim, dum in hoc actu versabantur, nomine compellare non licuisse, Vatnsdæla-Saga apud Bartbolinum (s), Thorsteins-Saga Vikings-sonar (t), pluresque, testantur, ne scilicet tali compellatione ad se quasi revocati coeptis exciderent, vel etiam ne animæ, longius justo tum absenti, omnis in suum corpus reditus præcluderetur. Imo ipse*

K 3

Land-

(s) Ant. Dan. pag. 468-69.

(t) Ed. Reinhielm. pag. 52. 94.

Landnámabók instar rei admodum memorabilis de Thorleifo Esiubergenfi referens (u), quòd, *quamvis furori berserkico mancipatus esset, christianam tamen religionem suscepisset*, „var „tröllaukinn enn tok þo kristni“; haud leve præbet documentum, quòd ejus seculi homines, quò sacra christiana in Septentrionem introducta sunt, si non omnes, saltem multos eorum, quos furor berserkicus occupare solebat, vel a malis geniis vere exagitari, vel his saltem ita familiares & obnoxios esse crediderunt, ut melioris religionis incapaces essent; eamque opinionem graphice depingunt, eoqve ipso confirmant eorum exempla, ab *Olavio* (x) ex parte annotata, qui ea occasione ipsi palam professi narrantur, arcto adeo se malorum geniorum commercio detineri, ut religionem ethnicam relinquere in potestate non haberent; nonnulli quidem naturæ, dæmonibus quam hominibus propioris creditæ, vitio; Eyvindus vero Kinnrifa, quòd tot modis Odino addictus esset; re autem vera plurimi, quòd eorum mentes superstitione ethnica ita imbutæ, prorsusque infatuatæ essent, ut ad meliorem frugem redire integrum eis amplius non esset. Idem porro illustrant, indeqve vicissim egregie illustrantur, quæ de Thrando Ingialldsholenfi

---

(u) Ed. Isl. Lib. I. pag. 14.

(x) Syntagm. de Baptismo cap. 3. §. 2. pag. 43. 44.

lenſi eiſque ſimilibus *Eyrbyggjaſaga* memoriae pro-
 di: „ hann var (kalladr) eigi einhamr, þa er
 „ (medan) hann var heidinn, enn (þa tok þann
 „ tröllſkap af fleſtom er ſkirdir varo) ſem hann
 „ var ſkirdr, tok af hanum ſem odrom tröllſkap-
 „ inn “. i. e. *Dum ethnicus erat, pro homine*
fibi relicto habitus non eſt, (plerosque autem,
ut baptizati fuerunt, ea furiarum malignitas
reliquit) ut autem baptizatus erat, ab eo, ut ab
aliis, furiae receſſerunt; quippe quæ malos illos
 genios, quibus tales obnoxii vel obſtriçti fuerant,
 divina veræ religionis, & imprimis baptiſmi, effi-
 cacia proſligari creditos eſſe, conceptis verbis de-
 clarant. Idque verè factum eſſe, furoremque ber-
 ſerkicum religione Chriſtiana plenè ſtabilita paula-
 tim deſiſſe, donec tandem evanuerit, ipſæ ſeqviorum
 ſeculorum leges, ne minimam quidam ejus
 mentionem faciendo, tacite indicare videntur. Hæc
 autem cum ita ſint, *Verelii*, berſerkorum & dæ-
 moniacorum furorem invicem comparantis, obſer-
 vationem (y), quæ *Bartbolino* (z) dudum placuit,
 non tantum probare, ſed & ſine ambagibus affir-
 mare audemus, quòd tam ethnicorum, quàm primo-
 rum Chriſtianorum permulti, quosdam ad minimum
 eorum, qui furore berſerkico perciti erant, pro dæ-

(y) Not. ad Hrolfs og Gautreks. pag. 98.

(z) Ant. Dan. pag. 346.

moniacis habuerint; eaqve de causa *Bödvaris Biarkii vitæ* author, ex sui seculi, quò excommunicationes jam tum invaluerant, doctrina & disciplina, berferkos haud inconcinne: „bannsettat „hetur“ i. e. *Athletas maledictos, diris devotos* vel *demoni addictos*, appellavit. Deinde & hinc facile reddi potest ratio tam poenarum, quas antiquissima Norvegorum & Islandorum Jura Ecclesiastica furori berferkico statuerunt, quàm odii, dedecoris & ignominiae, qua ethnicorum cordatiores eum notavisse, Thoreris Vatnsdalenfis exemplo pluribus infra memorando, Grimkelis dictariis in Torfium Valbrandi filium hac de causa jactis (a), imo ipsius etiam *Christnisagæ* nostræ, multos bonos viros, quamvis ethnicos, Thangbrandi de Tiorino berferko victoria lætatos esse (b) perhibentis, narratione constat. Hunc enim furorem, ejusque effectus, ut christiani partim pro indiciis, partim pro reliquiis ethnicismi haberi debere censebant, ita & ethnici cæteris moratiores, (quibus & magiam & omne cum malis geniis commercium, summo semper contemptui & detestationi fuisse, Haraldi Pulchricomi (c), Bosii (d), & aliorum exempla loquuntur), pari

---

(a) *Hardar saga* edit. Isl. cap. 9. pag. 81.

(b) Cap. 8, pag. 64.

(c) *Heimskringl.* ed. Svec. T. I. pag. 114.

(d) *Herráuds og Bosa S.* ed. Verel. pag. 5 & 6.

pari jure averfari debere ſibi viſi ſunt; qvô tamen haudqvavqam negamus, qvin cædes, rapinæ, aliæqve injuriæ, cordatis hominibus æqvè indignæ & exofæ, ac tranquillitati paciſqve publicæ noxiæ, qvæ ferociam, ex furore berſerkico natam, comitari ſolebant, novam hujus odii cauſam, & gravem quidem, utriſqve ſuppeditaverint; inprimis cum id, præter multos veterum, qvorum teſtimonia in re notiffima cumulare nolumus, *Olafſſaga Tryggvaſonar* (e), de Tiorino berſerko clarè teſtetur, cui *Egilsſaga Skallagrimsſonar* his verbis ſuffragatur: de Lioto in ſingulari certamine tandem occiſo:

„ Liotr var litt harmadr af fleſtom maunnom;
 „ Þviat hann hafði verið hinn meſti u-eirdarmadr;
 „ hann hafði komið i Norveg, oc aſlad ſer-ſiær a
 „ holmgaungom; hann hafði ſellt marga goda bönd-
 „ or oc ſcorat adr a þa til holmgaungo til jarda
 „ ſinna oc odala “ i. e. *Liota cædes plurimiſ
 baud multum luſtuofa fuit, cum in vivis inju-
 rioſiſſimus fuiſſet. Etenim ex quo in Norve-
 giam venerat, pecuniam ex monomachiis fece-
 rat, multoſqve melioris notæ colonos, ni præ-
 dia ſua fundoſqve hæreditarios ei cederent, ad
 ſingulare ſecum certamen provocatoſ, occiderat.*

Qvæ hætenus diximus, ſaris, credimus, evin-
 cunt, furorem berſerkicum, qvatenus veneficiis
 K 5 ſuam

(e) Ed. Iſh. Lib. 2. cap. 58. p. 220.

suam debere originem creditus est, ad causas morales a veteribus relatum, & pro malo morali habitum esse. Verum quod haud rarò causis physicis adscriptus sit, talesque verè habuerit, omnes illæ narrationes indicant, quæ eum multis etiam invitis supervenisse docent. Memorabile hanc in rem præ ceteris est Thoreri exemplum, ex *Vatnsdælasaga* a *Bartbolino* (f) excitatum, qui probro sibi ducens, quod furore berserkico interdum corripi so- leret, fratri Thorsteino auctor fuit, ut de hoc depellendo consilia caperet. Nec pauca ex nostris antiquitatibus facillime colligi possent aliorum exempla, quos parilem furorem nolentes invasisse, omnes rerum, de quibus sermo est, circumstantiæ monstrant; Hæc vero recensere superfluum judicamus, cum ipsi etiam legum latores idem agnoverint, & in his *Jus Ecclesiasticum Vicensium* (g); nam postquam foeminam, furoris gigantei incusata, ni se sex foeminarum testimonio purgaret, toparchia cum bonis suis migrare jussisset, significanter addit, quasi poenæ, si cui forte hoc in casu levior jùsto videri posset, rationem redditurum: „æi „ velldr hon þvi siolf at hon er troll“ i. e. *ipsa* (foemina) *non in causa est, quod furore giganteo corripiatur*; idque haud ita dudum sacerdotem

---

(f) Ant. Dan. p. 345-46.

(g) Edit. Havn. cap. 16. pag. 61.

tem quendam borealis Islandiæ, furore, berferkico simili, sæpius exagitari solitum, magno suo malo expertum esse, multi adhuc viventes sine dubio recordabuntur.

Causæ vero physiciæ, quæ ex veterum mente hæc in censum veniant, tres imprimis esse videntur, impotentia scilicet animi, malorum geniorum s. spirituum vis, & vitium temperamenti sive morbus. Primam, ut ad causas morales supra referre visum est, quatenus socordiam in affectibus reprimendis manifestè supponit, ita & ad physicas verè referri posse, quatenus horum vehementiæ originem debuit, meritò persuademur. Secunda in eis proprie locum habuisse videtur, quibus furorem berferkicum, citra magiam, a superiore quadam malorum geniorum vel spirituum potestate immitti creditum, *Landnamasagæ* & *Fyrbyggiasagæ* testimonia, pridem adducta, innuunt. Tertia denique ad ceteros omnes pertinet, quos præter voluntatem idem furor invasisse perhibetur; & ad harum alterutram absque omni dubio referendum est Skallagrimi, in ludo cum filio Egillo ejusque nutritore Thordo, in furorem versi exemplum, in *Egils saga Skallagrimsfönar* his verbis descriptum: „ Þa varo „ þeir Þorðr oc Egill moti Skallagrimi, oc mædd. „ iz hann fyrir þeim, oc geck hanum þa verr; „ enn um aptaninn eptir solarfall, þa geck þeim „ verr.”

„ verr. Gerdiz Grímr þá sva sterkr, at hann tok
 „ Þord upp oc rak níðr sva harðt, at hann lamdiðt
 „ allr audromegin oc feck Þegar bana. Eptir þat
 „ greip hann til Egils. Þorgerðr Brak het ambatt
 „ Gríms, hun hafði foftrat Egil — hun mællri:
 „ HAMAZT þu nu Grímr a syni þínum. Grímr
 „ let þá Egil laufann ok þreif til hennar, enn hun
 „ brazt undan, enn hann eptir henni, oc foro sva
 „ ut i Digranes, þá hliop hun a fund, enn hann
 „ kaftaði eptir henni steini miklum, hann kom
 „ i millum herða henni, oc kom hverki upp síðan.“
 i. e. *Tum Thordus & Egillus contra Skallagrimmum dispositi, superiores tenuere, ita ut eorum impetu delassaretur; vespere vero post solis occasum pejus illis cessit, Grimo contra vires ita accreuerunt, ut Thordum in sublime raptum, tanta viterræ allideret, ut, altero latere prorsus comminuto, mox exspiraret. Post Egillum aggredi parantem ancilla, Thorgerda Brak, quæ Egillum enutriverat, reprehendit, dicens: Jam Grime in filium tuum FURORE INHUMANO SÆVIS! Tum vero Grimus, Egillo relicto, eam corripere nititur, utque in fugam se convertit, usque ad Digranes persequitur, ubi salutem natatu quærentem, magnæ molis saxo petens, inter humeros percussit, ut neutrum unquam enataverit. Tantam enim insaniam volun-*
tariam

tariam non fuisse, manifestum est, cum virum prudentem, prorsusque egregium, si sui compos fuisset, familiares suos, imo ipsum filium sine causa occidere voluisse, credibile non sit; si quis vero eam a malis geniis immissam, quàm a vitio temperamenti ortam, statuere malit, haud multum refragabimur; posteriorem tamen causam magis probat *Egils-saga*, de Ulfo Skallagrimi patre, cetera sapientissimo, statim ab initio referens: „ hvern dag er at kvell-
 „ di kom, þa gerdiz hann sva styggr, at fair menn
 „ mattu ordom vid hann skipta. Þat var mal manna
 „ at hann væri hamramr, því var hann Kvelldulfr
 „ kalladr“. i. e. *Quovis die sub vespere*
tanta austeritate erat, ut pauci cum eo sermones
facere possent, vulgaris itaque opinio erat, eum
furore berserkico exagitari, unde & Kvelldulfi
nomen accepit; his enim morbus ad Grimum a Kvelldulfo, & ad hunc iterum, a majoribus, ex profapia gigantea ortis, nativitate propagatus haud obscure indicari videtur. Qvale autem fuisse olim creditum sit temperamenti-vitium, quod hujus in multis furoris causa fuit, omnium enarratissime tradidit *Niardvikingasaga*, sive prologus quorundam exemplarium *Droplaugar-sona-sagæ* de inclyto Islandiæ occupatore Ketile Thrumo ita verba faciens: „ Ketill var manna hægast hversdagliga,
 „ þögull ok falatr snemma, ok því var hann
 „ kalladr

„ kalladr Þrumketill — gallar varo a gedsmunom
 „ hans, sumir kollodo þat meinsemd — þat kom
 „ at hanum i hverjum halfum manadi, at skialfti
 „ hliop a haurund, sva at hver tönn i hans höfði
 „ gnotradi, sva hann rærdiz upp ok nidr, ok vard
 „ þa at gera fyrir hanum ellda stora, ok leita han-
 „ um allra hæginda, þeirra er menn matto veita.
 „ Þessum hroll ok kullda fylgdi brædi mikil, ok
 „ eirdi hann þa engu því er fyrir hanum vard,
 „ hvart sem var þil, stockr, stafr, edr menn, sva
 „ þo at elldr væri fyrir, þa od hann. Hann geck
 „ ok undan hufum þil eda dyrabuning ef fyrir
 „ vard, ok geck þetta sva a hverjum þeim degi,
 „ er at hanum kom, ok urdo menn þa alla vega
 „ at vægia til vid hann, enn þa er af hanum leid,
 „ var hann hægr ok stíornsamr — hanum var sa
 „ hrollr sem vatni væri ausit milli skinns ok haur-
 „ onds. i. e. *Ketill in vita quotidiana inde a*
puero mansuetissimus fuerat & taciturnus, re-
rumque alienarum parum curiosus, unde Þrum-
ketill appellatus est. Animi ejus indoles nævo
laborabat, quem morbum quidam vocavere —
Quolibet scilicet dimidio mense ita corripieba-
tur, ut cutis ei contremisceret, dentes stridore
colliderentur, ipseque sursum & deorsum agi-
taretur, quod ubi accidit, magnis ignibus ac-
censis eum fovere, omnesque ei commoditates,
quæ

quæ haberi poterant, præstare necesse erat. Hunc horrorem & frigus ira ingens sequebatur, quâ in furorem versus, nulli obvio pepercit, sive tabulata, trabes, columnæ, sive homines essent, sed vel per ignes, si quos forte offendit, transiit, quin & tabulata ædificiorum postesque dispulit, idque quovis die, quo ita correptus est, eodem modo fiebat, unde necesse erat, ut omnes ei tunc cunctis in rebus cederent; ast ut malum evanuit, facilis & tractabilis erat — Iste autem horror ita ei comparatus videbatur, ac si inter cutem & carnem frigida perfunderetur. Hoc temperamenti vitium plerisque, qui eo laborabant, connatum fuisse videtur, quibusdam tamen aliæ causæ, & maximè alimeta, ut Oddo Arngeiris filio caro urfi, quam in fratris vindictam comederat (h), Thorsteino vero Tauripedi Skialldvoræ vomitus, quem ventriculo exceperat (i), id attulisse putabantur.

Effectus furoris berserkici ex Veterum traditionibus præcipui fuerunt, quòd eo occupati, ferocitate canum luporumve æmula, ore torvum infremerent, clypeosque morfibz non modo attrectarent, sed & ex parte consumerent; porro quòd robore tauros urfosve æquante augerentur, ferro im-
pene-

(h) *Landnamabok* edit. Isl. pag. 124.

(i) *Olafsfaga Tryggvasonar* ed. Skalh. Lib. II. p. 32.

penetrabiles evaderent, incendia & flammæ, nudis etiam pedibus, percurrerent & penetrarent; denique & (quod Saxo Islandorum de eis relationibus addidit) torridas prunas igneosve carbones deglutirent. Quid de singulis sentiendum sit, difficile dictum est. Ferocitas tamen multum dubii non habet, quippe quam sola barbaries inducere facile potuit. Nec robur hinc contractum omni ex parte incomprehensibile videri debet; etenim in multis ab eo non fuit diversum, quod intensiorem nervorum & musculorum solito majorem hominibus iracundis sæpissimè ministrare notissimum est; in aliis vero tale revera fuisse, qualem furor, qui morbos quosdam acutos interdum comitatur, producere solet, indicio esse potest langvor, quem furorem berferkicum sequi consuevisse, tam plurima berferkorum exempla docent, quàm *Egils-Sagæ* testimonium, a *Bartholino* (k) laudatum, cui ex *Eyrbyggja-Saga* alterum de Hallio & Leiknere hic subjungere placet, quod hujus est tenoris: „Berferkinnir gengo heim „um kvældit, ok varo modir miok, sem hattr „er þeirra manna, er eigi ero einhamir, at þeir „verda mattlausir miok er af þeim gengr (fer) „berferksgangrinn“, i. e. *Berferki sub vesperam domum reversi, admodum delassati erant, quemadmodum iis hominibus mos est, qui furore berfer-*

(k) Ant. Dan. pag. 346-47.

berserkico occupantur ; quippe qui maxime debiles evadunt, ut eos furor relinquit ; unde & Hrolfs og Gautreksfaga, de Halfdani Regis athletis agens (l), berserkos, ita post furorem langventes, cum eis comparat, qui morbis decubuerant. Denique & robur istud arte quadam naturali, ab ipso furore diversa, acquisitum esse potuit. Certe *Saxo Grammaticus* (m), Odinum Haddingo, sva-visimæ cujusdam porionis beneficio recreato, non tantum vegetiorem corporis firmitatem prædixisse, sed &, carmine adjecto, ut nova vis membris, nervis robur inopinum, succederet, sanguinem leonis bibendum & cor comedendum, consuluisse narrat ; ad quæ *Stephanus* (n) recte observavit, gentilium multis persuasum fuisse, quod animalis robore præcellentis (quin & humanus) sanguis, si recens biberetur, sive caro, si cruda comederetur, robur augeret ; id enim præter alios *Hrolfsi Krakii Vita* duplici experimento confirmat, & primo quidem Frodii, quem Bodvaro fratri, sanguinis ex fura sua cultro educti, & ab hoc epoti, ope, robur, quo postea adeo inclaruit, conciliasse (o), deinde & Bodvaris, quem Hotto, duobus sanguinis belluæ a se occisæ

L haustibus

(l) Ed. *Verelii* pag. 163. 164.

(m) Lib. I. ed. Sor. pag. 12.

(n) Not. pag. 48.

(o) Edit. *Biorneri* cap. 31. pag. 72.

haustibus, & parte cordis comestâ, idem officii præstirisse perhibet (p). Reliquos furoris berferkici effectus, c. g. ferro non secari, ignesque transire, veteres quidem nostratum Poëtæ & Historici solis beneficiis adscribunt, quomodo & *Ovidius* (q) virtuti cuidam divinæ adscribit, quod *Cygnus* & *Cæneus* ferro sauciari vel occumbere non possent; nobis vero haud levis suspicio est, remedia etiam naturalia antiquitus haud ignota fuisse, quorum usus si non tantam, quanta berferkis a veteribus vulgo tribuitur, & ob quam antiquis septentrionis Regibus usque ad *Haraldi Pulchricomi* tempora magno in pretio sæpe fuerunt, solita tamen majorem cuti membrisque duritiem addere potuerit, quemadmodum talia in gestatione ferri candentis post adhibita fuisse constat. Deinde & omnes berferki ferro prorsus infecabiles non erant; plurimi enim certis armis arte magica factis occidi posse credebantur; quidam, ut in *Grettis-Saga* focii *Halogiensis* (r) & *Snækollus* (s), in *Vigaglumsfaga* (t) *Asgautus*, & plures, aliis etiam vel vulnerati vel occisi esse perhibentur, unde eorum multi, & in his *Ulfhedines*,

---

(p) Ibid. cap. 35. pag. 82.

(q) *Metamorph. Lib. 12. v. 72-145. & 196-535.*

(r) Cap. 21. pag. 99.

(s) Cap. 42. pag. 118.

(t) Cap. 4.

hedines, quibus thoraces ex pelle lupina loricarum loco fuisse *Vatnsdælasaga* memorat „(hofdo varg- „ stacka fyrir brynjor) “, jam clypeis, jam aliis corporis munimentis, interdum usi sunt. Cum verò plurimi his destituti in pugnas ruere solerent, commune nomen *berferkr* (a *ber* nudus, & *ferkr*, proprie indusium, sed poëticè lorica), quod hominem loricâ non indutum significat, qualis *Svarfdælasagæ* & *Sturlungasagæ* alio nomine *berbrynjadr* audit, non tantum omnes ita furentes sine discrimine mansit, sed & ad alios athletas, & quidem in *Gret-tisfaga* (u) Thorerem Haukulangum, nec non in *Laxdælasaga* Helgium Hardbeini filium, quos, licet rabie berferkica haudquaquam percitos, quodam tamen, vel ob crudelitatem, vel ob aliam quamlibet inhumanitatem, dedecore notare veteribus placuit, traductum reperitur.

(u) Ed. Isl. pag. 82.

II. De Centenario argenti ad pag. 91.

Quid *Hundrad sylfurs*, sive *Centenarius argenti* veteribus Islandis denotaverit, a longo inde tempore antiquitatum perscrutatoribus obscurius visum est; Commentati ergo in hanc vocem sunt viri sua laude digni: *Bardus Gislii* filius (a); *Anonymus* quidam, nec non *Biörn de Skardsaa*, in *Glossariis Juridicis* voce *Mörk*; *Paulus Widalinus* etiam in *Glossario Juridico* voce *Manngiölld*, cujus tamen commentationis copia nobis nunc non est: denique *Jonas Jonæ & Erlendus Olai*, uterque in literis ad Johannem Arnæum Episcopum quondam Skalholtensem datis, qui omnes centenarium argenti viginti uncias argenti, sive joachimicos, exæquasse consentiunt. Omnium tamen enucleatissime hanc quæstionem discussit *Biarnius Halzborgi* filius, in disquisitione de *Centenario argenti* ad laudatum Arnæum missa, quæ cæterorum sententiam multis adstruit, quæ, in compendium redacta, lectori hic sistere eo convenientius visum est, quò majorem dissensus auctorum, in præmio Thorgeiri Liosvatnensi ab Hallo de Sida dato, de quo quædam supra pag. 90 notata sunt, laudatis viris hac in re scrupulum movit.

Ita

(a) In *Annotatt. ad Leges Island.* Titul. *Mannbelge* Cap. I. 31.

Ita vero *Haltborius* hanc in rem commentatur: Ut voces *mörk*, *eyrer*, *ortugr* & *peningr* ponderata & numerata differunt, ita & vox *hundrad*; quippe quod *numeratum* (hundrad talid) viginti uncias numeratas, five duas marcas numeratas cum dimidia, exæqvabat, cum contra *ponderatum* (hundrad vegit) viginti unciis argenti, vel duabus marcis ponderatis cum dimidia, æquale fuerit; quævis autem uncia argenti dimidiam marcæ pannorum inqvilinorum, five 96 obolos Danicos in specie, valebat. Hæc quidem numerandi ratio, quæ discrimen inter marcæ, unciam, ortugos, nummos & centenarios numeratos & ponderatos ponit, dudum obsolevit, nec post medium circiter sæculi decimi tertii in Islandia obtinuit; quod verò, tempore religionis christianæ in Islandiam introductæ, nullum fuerit discrimen inter argentum ponderatum & numeratum, disertè testatur Codex Legum *Gragas* (b) inqvians: „Þat var jafnmikit fe
„ kallat hundrat filfrs, sem fiogr hundruþ ok tuttu-
„ gu alna vadmala. Ok verdr þa at halfri mörk
„ vadmala eyrer“. Id est: *Æqualis pretii statu-
tuebatur centenarius argenti, ac quatuor cen-
tenarii majores & viginti ulnæ panni inqvili-
ni, ita ut dimidia marca* (five 4. oræ vel uncia)

L 3

talis

(b) In Titulo de Constitutione Tribuum.

talis panni uncia argenti æquivaleat. Quæ verba satis superque evincunt centenarium argenti viginti uncis sive imperialibus æqualem fuisse, ita ut horum quovis quatuor uncias numeratas, sive viginti quatuor ulnas panni inquilini valuerit; Residua autem viginti ulnae compensationis loco reputanda sunt, quatenus panni argento viliores habiti fuerunt; ipsum tamen argentum duplicis tunc generis fuit, nempe *purum*, & *quod, fractum, pallidum præ se ferebat colorem*, de quo hic tantummodo sermo est. Hinc autem sequitur, multam pro cæde hominis liberi fuisse viginti imperialium; nec ullo modo inter se conciliari posse dimidium centenarium argenti, ex mente *Kristnisagæ*, & tres marcas argenti, quas *Nialsaga* Thorgeiri Pontifici Liosavatnensi ab Hallo Sideni datas esse tradit, cum in aprico sit, diversum quid ab utroque auctore indigiti, quæ eorum diversitas, vel diversa lectione nititur, vel diversa relatione, quæ in numeris discrimen in historiis antiquis plus una vice occurrit.

Hac vero explicatione *Arnæus* haud quaquam convictus, primum Biarnio Halthorio & postmodum etiam Jonæ Jonæo rescripsit: „ sibi non-
 „ dum satisfactum esse, sed rationem etymologicam
 „ insuper reddi debere, cur viginti imperiales *cen-*
 „ *tenarii* nomine veniant; cum certum esset, cente-
 „ na-

» narium numeratum inde nomen traxisse, quòd
 » centenarium ulnarum contineret. Deinde & tan-
 » tillum Centenarii argenti, quò multa ob eadem
 » commissam communiter expiari solebat, valo-
 » rem, cum pretio vitæ humanæ vix conciliari
 » vel consistere posse; adeoque haud absurdum vi-
 » deri, centenarium argenti quadraginta octo vel
 » quinquaginta unciiis argenti æqualem fuisse, ita ut
 » centenarium unciarum numeratarum continuerit“;
 eiqve suæ sententiæ inprimis patrocinari autumabat,
 quod argentum veterum dimidia fere ex parte ære
 constiterit.

Haltorius igitur prædictam quæstionem eo-
 piosius ventilavit, suamqve de centenario argenti
 supputationem sequentibus denuo fulevit argumen-
 tis: & quidem

1) Analogia inter Centenarium numeratum
 & ponderatum; ut enim viginti unciae numeratae,
 quæ duas marcas numeratas cum dimidia conti-
 nent, centenarium numeratum semper constitue-
 runt; ita viginti uncias ponderatas, sive duas marcas
 ponderatas cum dimidia, Centenarium ponderatum,
 sive Centenarium argenti constituisse, ipsa numeran-
 di ratio, utrinque eadem, facile suggerit.

2) Codex legum *Gragas* (e) disertis verbis
 testatur, centenarium argenti quatuor centenariis

L 4

panno-

(e) In loco supra allato.

pannorum inqvilinorum & viginti insuper ulnis æqualem fuisse; Hæ autem 20 ulnæ tantum instar collybi considerandæ sunt. Quem enim ad modum centenarius numeratus pro diversitate mercium, quibus solutio fiebat, non unius fuit generis (mentio enim fit centenarii *pannorum inqvilinorum tam vulgarium, quam bicolorum, pecorum, mercium legitimarum, & rerum levidensium*: „hundrad vadmala, morendt, fridt, lögaura, „ovandads fiar“, qui, quamvis omnes centenarii nomine venirent, & si nulla solutioni conditio adjecta fuit, pro debitoris voluntate in nominibus solvendis substitui possent, plurimum a se invicem distabant); ita indubium est, centenarium argenti, centenario pannorum inqvilinorum, utcumque bono, præstitisse. Distingvendum tamen præterea est inter argentum *legitimum*, & argentum *defæcatum* („lögfilfr ok brendt filfr“), de quorum utroque *Gragas* (d) ita: „Brendt filfr er enn, ok „er eyrer at mörk lögaura. Enda lögfilfr, þat er „meiri litr fe a filfrs enn meslingar“. Id est: *ARGENTUM DEFÆCATUM* est, *cujus uncia marcam mercium legitimarum* (i. e. numeratam, five 8 uncias numeratas) valet; est tamen & *ARGENTUM LEGITIMUM*, si cō-

lor

(d) In Titulo de fundis locandis cap. 3.

lor *argentum magis quam æs referat*; hoc idem Codex aliis in locis *pallidum* appellat, jubetque, ut sit: „bleikt silfr, ok hallda skör, ok vera „meiri luti silfrs enn meslingar“. Id est: *argentum, quod, fractum, pallidum sit, & majore ex parte argento quam ære constet*; argentum vero *purum & argentum defæcatum* („skirt silfr ok „brennt silfr“) ex ejusdem mente synonyma sunt, hujusque uncia primo ulnis quadraginta octo, post vero circa annum Christi 1136 quadraginta quinque, & tandem anno Christi 1280 triginta sex ulnis in Islandia venit. Quòd autem *skirt silfr & brennt silfr* unum idemque fuerit, *Snorro Sturlæus* (e) ulterius adstruit; nam cum Haraldus Severus Norv. Rex argento, cujus major pars ære constabat, qualem monetam *Haraldsflatto* vocabant, aulicis suis stipendia numeraret, idque argentum Halldori, filio Snorrii Pontificis, *purum* (skirt) non videretur, (quare succensus, laciniam vestis, cui stipendium inerat, manu discussit, ita ut æs dispersum in stipulam decideret, simul conqvestus: „Ek fer eigimála mínn „falslaufann“. Id est: *stipendium meum sine fraude mihi non numeratur*;) quo permotus Bárdus, Halldoris contubernalis, Regem monuit, vellet Halldori stipendium argento *puro* numerare:

(e) In vita Regis Haralldi Severi.

„ Faid honum mala finn *SKIRAN* “ Regem illi duodecim uncias *argenti defæcati* („ brends silfrs “) referri jussisse tradit, quod Halldori perplacuit. Quàm vero parum argenti puri in Islandia fuerit circa annum Christi 960, idem *Sturlæus* (f) testis est, Islandos, ante quàm Eyvindo Skaldaspilleri munus argenteum, pro Poëmate in eorum laudes condito, obtulerunt, fabros ad argentum defæcandum conduxisse memorans, ne scilicet tanto viro, argento minus puro, quamvis cætera legitimo (hvitt i scör), fucum facerent.

3) Prædicta Centenarii argenti æstimatio ad amussim concordat cum *Kristnisaga* & *Olafsaga Tryggvasonar*, quæ Hallum de Sida Thorgeiri Liosvatnensi, ut leges Christianorum promulgaret, dimidium centenarium dedisse referunt. Cum enim salarium Legiferi annum duobus centenariis panorum inquilinorum constaret, qui &, secundum hanc supputationem, dimidium centenarium argenti æquant, inde elucescit, Hallum unius anni salarium Thorgeiri numerasse, ut cum ad difficillimum hocce novarum legum ferendarum negotium suscipiendum adduceret; nam *Nialsfagæ* de hac re relatio omni fundamento carere videtur.

4) Accedunt Testimonia historiarum, quæ dum multam pro cæde commissâ, jam tribus mar-

cis,

(f) Heimskr. ed. Svec. T. 1. pag. 189.

cis, jam centenario argenti, expiari consuevisse memorant, re ipsa demonstrant, trium marcarum & centenarii argenti pretium non multum a se invicem diversum fuisse. Tales sunt *Vita Haraldi Severi*, quæ Sneglu-Hallium illâ multâ contentum fuisse tradit, nec non *Svarfdælasaga*, quæ Thorkelem filium Skidii filio Karlis Ruffi pro cæde patris tres marcas offerentem, simul addidisse refert, stultum illum omninó reputari debere, si tantam multam recusaret.

ε) Eodem plane modo aliis etiam in causis centenarius argenti, & tres marcæ argenti, apud historicos nostrates pari fere passu sæpius ambulant. Ita Rafn Thorleifo *centenarium argenti*, ut vervecum ablationem (g); Viri autem sponsam deductes, Steinfinno *tres marcas*, ut, ubi sponsa, ab iis vi magicâ raptâ, se contineret, indicaret, dederunt (h). Ita & Thordus filius Kolbeinis Biörnii Hytdalensium Athletæ ob carmen probrosum *centenarium argenti*, Biörn autem vicissim ob simile carmen, & probrosam statuat *tres ei marcas* expendit (i). Unde tamen simul patet, tres marcas argenti pluris fuisse, quàm centenarium argenti. Cætera mos seculo decimo & undecimo invaluit, injurias, etiam leviores, magna multa expiandi, veluti

---

(g) Saga af Vemundi og Viga-Scuto cap. 4.

(h) Ibid. cap. 14.

(i) Biarnar saga Hytdalakappa cap. 14.

uti cum Thorkell, Grettis Robusti in Norvegia hospes, tantam pro fannis cognati sui Biörn's multam Grettis obtulit, quanta pro eade viri liberi expendi solebat (k); cujus moris reliquiae esse videntur multae trium marcarum in Codice legum Islandicarum *Gragas* saepissime occurrentes.

6) Denique idem illustrant tam leges duelli, quae vulnerato, ut tribus marcis argenti vitam redimeret, permiserunt, quam praemia iis, qui proscriptum quendam occiderent, proponi solita; quippe quae jam centenario, jam tribus marcis, argenti constabant; vita enim, siue vendenda, siue ab aliquo redimenda esset, aequali fere pretio stetit.

Cætera vox *bundrad silfrs* vel *centenarius argenti* obsolescere cepit, ex quo argentum purum seculo duodecimo vulgo innotuit; nec usquam in Legibus vel Historiis mihi occurrit vox *centenarius argenti PURI* (Hundrad BREND'S silfrs), quid? quod centenarius argenti in nullis legibus scriptis exstat, nisi quod Gudmundus, anno 1122 Legifer factus, in Lege (l) supra citata, vocem, ut antiquam, adfert & explicat, ita ut ejus tempore ab usu fere recessisse videatur.

Si objiciatur: *duas marcas cum dimidia non ideo nomine centenarii argenti venire posse.*
quod

(k) Grettis-Saga cap. 23.

(l) Codicis *Gragas* de Tribuum constitutione.

quòd nullæ hic partes sint suppositæ, quæ invicem additæ numero centenario insigniri queant, quem ad modum centenarius mercium centenarium ulnarum panni inquilini denotat: responderi potest per instantiam: Quænam ratio est, quòd quadraginta octo ulnæ *marcæ* vel semilibræ numeratæ nomine veniant? Quidnam quæso ibi responderet denominationi *marcæ*, vocis scilicet, quæ pondus, non vero longitudinem aut pretium denotat? Profecto nihil. Nunquam enim *marca* vel semilibra auri vel argenti æqualis fuit pretii cum quadraginta octo ulnis panni inquilini, nec hæ unquam, quoad pondus, semilibræ fuere æquales; sed octo uncia numeratæ, sive quadraginta octo ulnæ, nomine *marcæ* numeratæ veniunt, ad solam similitudinem uncia ponderatæ, quarum octo *marcam*, sive semilibram, constituunt. Æque improprio sensu *centenarii* nomen in æquationem ponderum introductum est; unde tali argumento, a propria vocum significatione ducto, nihil ponderis inest.

Coronidis loco monere juvat, durante ethnicismo, & primis religionis christianæ in Islandia temporibus, multam ob eandem viri liberi *centenarium argenti* vel duas marcas cum dimidia æquasse, his enim temporibus, quibus homicidium gloriæ potius quam crimini ducebatur, talis multa parva admodum fuit, nam quamvis leges, exilii & confiscationis

scationis pœnam homicidæ dictaverint, plerumque
tamen pactum initum fuit de ejus securitate, si par-
vam tantum multam hæredibus defuncti numeraret.
Sed post medium circiter seculi duodecimi usque ad
medium seculi sequentis hæc multa paulatim crevit,
ita ut ob eadem hominis, etiam plebeji, quatuor-
decim, viginti, quin & viginti octo marcæ argenti
perfolverentur, & ob eadem Optimatis triplex vel
major mulcta. Quare ab his de significatione *cen-
tenarii argenti* nihil certi concludi, vel potest, vel
debet.

Chronologia rerum maxime memorabilium in *Kristnisaga* occurrentium, vel quæ sub eadem temporibus acciderunt.

A. C.

869. **I**ngolfus primo Islandiam invenit.
 870. **I** Passio S. Edmundi Regis Angliæ.
 872. Alfredus Magnus Rex Angliæ.
 874. Islandia a Norvegis inhabitari cæpta est.
 pag. 118.
 875. Carolus Calvus Imperator Germaniæ.
 880. Biörno Rex Sveciæ.
 888. Adalgarius Archiepiscopus Hamburgensis.
 900. Edvardus I. Rex Angliæ.
 909. Hogerus Archiepiscopus Hamburgensis.
 916. Unno Archiepiscopus Hamburgensis.
 924. Adelstanus Rex Angliæ.
 928. *Ulfliotus* Legifer leges in Islandiam infert.
 930. *Rafnus Hengi filius* Legifer Islandiæ annis XX.
 — *Grimus* Islandiam lustrat ante constitutum locum comitiorum generalium.
 931. Haralldus Cærulidens Rex Daniæ.
 932. Olavus Rex Sveciæ.
 — *Ericus Blodöxe* Rex Norvegiæ.
 934. Haqvinius Adalstensfostre Rex Norvegiæ.

A. C.

936. Adaldagus *Archiepiscopus Hamburgensis*.
 939. Edgarus *Rex Angliæ*.
 950. Ericus Victoriosus *Rex Sveciæ*.
 951. *Thorarinn Ragabroder* Legifer Islandiæ annis XX.
 961. Haralldus Grafeldus *Rex Norvegiæ*.
 963. Haqvinus *Comes, usurpator Norvegiæ*.
 970. *Thorkell Mane* Legifer Islandiæ annis XV.
 973. Otto II *Imperator Germaniæ*.
 975. Benedictus VII. *Pontifex Maximus*.
 — Edvardus Sanctus *Rex Angliæ*.
 976. Basilius & Constantinus *fratres, Imperatores Constantinopolitani*.
 978. Edclredus *Rex Angliæ*.
 980. Sveno Barbæ furcatæ *Rex Daniæ*.
 981. *Fridericus Episcopus, & Thorvalldus filius Kodranis* in Islandiam veniunt, religionem Christianam annunciaturi. pag. 2.
 984. Johannes XIV & Johannes XV. *Pontifices Maximi*.
 — *Grönlandia* ab Islandis inhabitari capit.
 985. *Thorvardus Bødvaris Sapientis filius* templum Christo in prædio suo *Ase* exstruit, quod per annos 260 integrum permanfit. p. 18-21.
 — Johannes XVI. *P. P.*
 — *Thorgeir Liosavatnensis*, Legifer Islandiæ annis XVII.

A. C.

986. *Fridericus & Thorvalldus Islandiam relin-*
qvunt. pag. 26.
— *Libentius Archiepiscopus Hamburgensis.*
990. *Olaus Skottkonung Rex Sveciæ.*
992. *Olaus Tryggvius in Syllingis baptizatur.*
pag. 31.
993. *Otto III. Imperator Germaniæ.*
994. *Prælium Jomsvikensium in Hiörungavoge.*
995. *Olaus filius Tryggvii Rex Norvegiæ.*
996. *Stefner filius Thorgilfis ab Olao Rege*
Norvegiæ in Islandiam ablegatur, ut christia-
nismum introducat. pag. 34.
— *Gregorius V. Papa Romanus.*
997. *Lege in Comitibus Islandiæ lata, Christianis*
aqua & igne interdicitur. pag. 38.
— *Stefnere re infecta reverso, Thangbrandus*
in Islandiam a Rege Olao mittitur. pag. 40-43.
998. *Thangbrandus Islandiam peragrando, non-*
nullos baptizat, & cum Kolo pugnatur. pag.
48. 56.
999. *Thangbrandus cum Tiörine berferko con-*
greditur. In Norvegiam revertitur. p. 64.
— *Hialltius filius Skeggii ob carmen contra*
numina ethnica exul, ad Regem Olaum se
recipit. pag. 66-80.
— *Sylvester II Pontifex Romanus.*

A. C.

1000. *Gissur Albus & Hjalptius* è Norvegia in Islandiam advenientes, in comitiis introducendæ religionis Christianæ negotium publice exponunt. Incolis in diversa euntibus, *Thor-geir* Legifer leges fert utrique partium acceptas. Omnes ethnici in Islandia baptizantur. pag. 82-101.

— *Leifus* religionem Christianam in *Grönlandiam* introducturus a Rege *Olao* mittitur. *Vinlandia* regio Americæ Septentrionalis ab eo invenitur. pag. 102.

— *Rex* *Olaus* in prælio *Svoldrensi* evanuit. ibid.

— *Ericus & Sveno Comites*, Gubernatores Norvegiæ.

1002. *Grimus Skogensis* Legifer Islandiæ annis II.

— *Henricus II. Imperator Germaniæ.*

1005. *Skaptius* filius *Thoroddi* Legifer Islandiæ annis XXVII.

1013. *Unvanus Archiepiscopus Hamburgensis.*

1014. *Canutus Magnus Rex Daniæ.*

1017. *Canutus Magnus simul Monarcha totius Angliæ.*

— *Olavus Sanctus Rex Norvegiæ.*

1019. *Canuti Magni expeditio Vandalica.*

A. C.

1021. *Orcades Sancto Olavo Regi Norvegiæ subiectæ.*

1023. *Grönlandia Sancto Olavo Regi Norvegiæ subiecta.*

1024. Anundus Jacob *Rex Sveciæ.*

— Conradus *Imperator Germaniæ.*

1026. *Prælium Helgaënse inter Canutum Magnum & Reges Norvegiæ ac Sveciæ.*

1027. Canuti Magni *iter Romanum.*

1029. Canutus Magnus *simul Rex Norvegiæ.*

— Libentius II. *Archiepiscopus Hamburgensis.*

1030. *Passio Sancti Olai Regis Norvegiæ.*

1031. Svenno, *Canuti Magni filius, Rex Norvegiæ.*

— *Steinn filius Thorgesti Legifer Islandiæ annis III.*

— Obiit *Snorrius Pontifex, pag. 7. 90. 100.*

1032. Canutus Magnus *Scotos vincit.*

— Hermannus *Archiepiscopus Hamburgensis.*

1034. *Thorkillus filius Tiörfi Legifer Islandiæ annis XX.*

1035. Bezelinus *Archiepiscopus Hamburgensis.*

1036. Harde-Cnut *Rex Daniæ.*

— Haralldus Harefod *Rex Angliæ.*

— Magnus Bonus *Rex Norvegiæ.*

— Emundus Slemme *Rex Sveciæ.*

A. C.

1039. Magnus Rex Legem Throndensibus fert,
dictam Gragas.

— Henricus III. Imperator Germaniæ.

1040. Steinkell Rex Sveciæ.

— Harde-Cnut simul Rex Angliæ.

1042. Magnus Bonus simul Rex Daniæ.

— Edvardus Confessor Rex Angliæ.

1043. Adalbertus Archiepiscopus Hamburgensis.

1046. Haralldus Severus Rex Norvegiæ.

1047. Sveinn Estrithius Rex Daniæ.

1048. Leo IX. Pontifex Romanus.

1054. Geller filius Bölverki Legifer Islandiæ an-
nis IX.

1056. Isleifus, filius Gissuris Albi, primus Is-
landiæ Episcopus inauguratur pag. 106. 138.

— Sæmundus Polybistor nascitur.

— Michaël Stratonicus Imperator Constantino-
politanus.

— Henricus IV. Imperator Germaniæ.

1062. Prælium Nissenfe inter Sveinem Daniæ,
& Haraldum Norvegiæ Reges.

1064. Pax facta inter Danos & Norvegos.

1066. Haralldus Godvinus Rex Angliæ.

— Haralldus Norvegiæ Rex in Anglia cæsus.

— Wilhelmus Conquestor Rex Angliæ.

— Kolbeinn filius Flosii Legifer Islandiæ an-
nis VI. 1067.

A. C.

1067. Olaus Qvietus *Rex Norvegiæ*.
— Haqvinus Rufus *Rex Sveciæ*.
— Arius *Polybistor* nascitur.
1072. Liemarus *Archiepiscopus Hamburgensis*.
— Geller iterum Legifer Islandiæ annis III.
1073. Gregorius VII. *Papa Romanus*.
1074. Haralldus Hein *Rex Daniæ*.
1076. Sigbvatius filius Surti Legifer Islandiæ annis VIII.
1078. Sæmundus *Polybistor* ex scholis Gallicis in patriam redit.
— Nicephorns Botoniates & Nicephorus Briennus *Imperatores Constantinopolitani*.
1080. Obiit Isleifus primus Islandiæ Episcopus. pag. 108.
— Sveinn Victimarius *Rex Sveciæ*.
— Canutus Sanctus *Rex Daniæ*.
1081. Alexius Comnenus *Imperator Constantinopolitanus*. pag. 118.
1082. Gissur, filius Isleifi Episcopi, Episcopus Islandiæ consecratur. pag. 110.
1083. Gissur Episcopus e Dania in Islandiam advenit. ibid.
— Ingo *Rex Sveciæ iterum*.
1084. Marcus filius Skeggii Legifer Islandiæ annis XXIV.

A. C.

1086. Olaus Farnelicus *Rex Daniæ*.
 1087. Wilhelmus Rufus *Rex Angliæ*.
 1088. Urbanus II. *Pontifex Romanus*.
 1090. Obiit Hallus Haukdalensis, natus annos
 94, a Thangbrando anno 999 baptizatus.
 pag. 48.
 1093. Magnus Nudipes *Rex Norvegiæ*.
 1095. Ericus Bonus *Rex Daniæ*.
 1096. Decimæ in Islandiam introductæ sub auspi-
 ciis Giffuris Episcopi, Marci Legiferi, &
Sæmundi Polybistoris. pag. 110.
 — *Peregrinationes Hierosolymitanæ a sep-
 tentrionalibus inceptæ*.
 1099. Pascalis II. *Pontifex Romanus*.
 1100. Baldvinus *Rex Hierosolymitanus*. p. 118.
 — Henricus I. *Rex Angliæ*.
 1101. *Pasfio Sancti Magni Comitis Orcadum*.
 1102. Magni Regis Norveg. expeditio Irlandica.
 1103. Sigurdus Hierosolymipeta, cum fratribus,
Rex Norvegiæ.
 1104. *Archiepiscopus in Dania constitutus, Ca-
 put totius Ecclesiæ Septentrionis*.
 — *Hekla mons Islandiæ primum ardet*.
 1105. Philippus (pag. 118) & Ingo Reges Sveciæ.
 1106. Henricus V. *Imperator Germaniæ*.

A. C.

1107. Post censum in Islandia initum, & cathedram Holensem ab Episcopo *Gissurè* institutam, *Jobannes Sanctus*, primus Episcopus Holensis inauguratur. pag. 112-116.

— Nicolaus *Rex Danicæ*.

1108. *Ulfbedinn filius Gunnaris* Legifer Islandiæ annis IX. pag. 114.

1109. Sigurdus *Rex Norvegiæ Hierosolymam venit*.

1110. *Teitus Halli filius*, sacerdos, moritur.

1117. *Bergthor filius Rafnis* Legifer Islandiæ annis VI.

— Conclufum in Comitibus Islandiæ, ut leges in literas referrentur, & reformarentur. pag. 114. 116.

1118. Obiit *Gissur* Episcopus pag. 118.

— *Tborlacus filius Runolfi* Episcopus Skalholtensis consecratur. *ibid.*

— Templum Thingvallense tempestate dirutum pag. 120.

— Annona sæva in Islandia. pag. 120.

— Gelafius II. *Papa Romanus*.

— Johannes Comnenus *Imperator Constantinopolitanus*.

1119. Lues epidemica in Islandia. pag. 124.

1119. Lites inter *Haslidium Maris filium* & *Thorgilsem filium Oddii*.

— Calixtus II. *Papa Romanus*.

1120. *Sacerdotes Danorum uxores dimittere coguntur*.

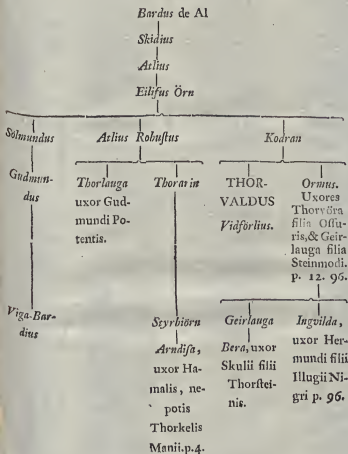
1121. Obiit *Johannes Sanctus* primus Episcopus Holensis, in cujus locum *Ketell filius Thorsteinis* electus, peregre proficiscitur. pag. 124-126.

— Reconciliatio *Haslidii* & *Thorgilfs*. *ibid.*

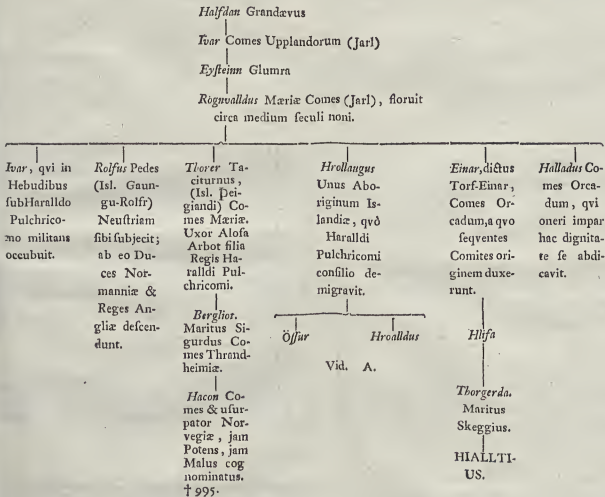

I, Genealogia Thorvalldi filii Kodranis.

II. Genealogiæ HALLI de Sida, HIALLTII filii Skeggii, JOHANNIS primi Episcopi Hølenfis, SÆMUNDI & ARII utriusque diædi POLYHISTORIS, SNORRONIS STURLÆI & Comitæ Gissuris. *Landnam*, Part. 4. cap. 8. 9. *Olafsf. Tryggvaf.* Part. I. pag. 211. 222. *Nials-faga* pag. 41.

II. A.

Hrollaugus.

Öffur Keilis-
elgr (falsð
Gissur dictus
in Olafs saga
Trygg. Part.
2. pag. 211.)

Thorðisfa.
Maritus
Thorsteinn.

HALLUS
de Sida, un-
de & Sidu-
Hallus inter-
dum appel-
latur, a
Christianis
Legifer ele-
ctus, quem
honorem ille
declinavit.
vid. supra p.
9. 45. 90.

Vid. B.

Hroallðus
Ottar Hvalro

Gudlauga

Tborgerda.

Maritus

Liotus.

Jarngerda.

Maritus

Marcus.

Valgerda.

Maritus

Thordus.

Böðvar.

Uxor Helga

Gudny.

Maritus

Sturla

Hvammen-
fis.

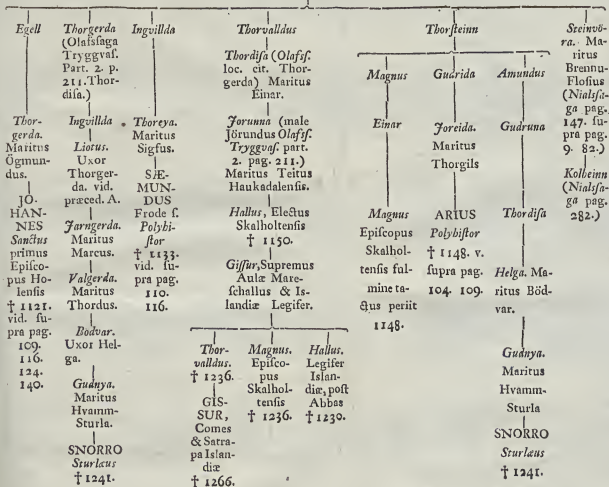
SNORRO

STURLÆ.

US, cele-
bris Histori-
cus † 1241.

II. B.

Sidu-Hallus.

III. Genealogiæ GISSURIS ALBI, ISLEIFI Episcopi, STEFNERIS, JOHANNIS Sancti Episcopi & plurium, ex *Laxdælafaga*, *Landnamabok* libr. I. cap. 10. 11. part. 2. cap. 11. part. 3. cap. 12. 15. 16. part. 4. cap. 10. Mantissa. *Níalsfaga* pag. 2. 172. *Eyrbyggjafaga*, *Olafs-faga Tryggvas* part. 2. pag. 88. 61. & *Sturlungafaga*.

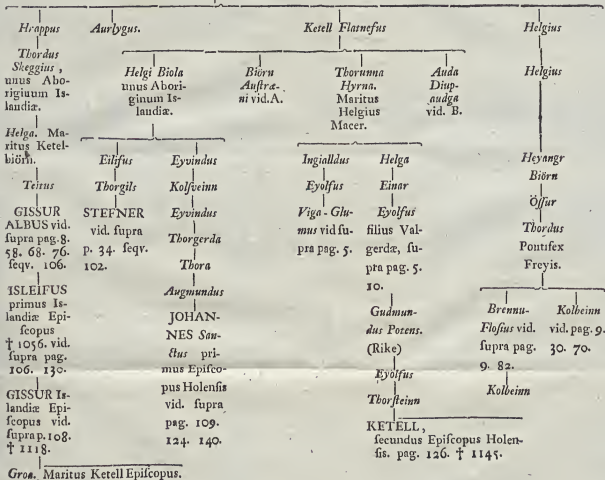
Vatnar Rex Hordalandiæ

Hialldus

Grimus, dictus *Vedra-Grimus*, Dux Soguix;

Uxor Geyrvöra filia Regis Eylangi

Biörn Buna

III. A.

Biörn Austræni, unus Aborigi-
num Islandiæ.

Kiallakus

Helgius. Uxor Vidbiörga, neptis
Gaungu Rolfi.

Osvifus Spaki
(sapiens) vid.
supra p. 40.

Einor Skaloglam

Ospakus.

*Tho-
rolfus*.

Askell.

*Vand-
radus*.

*Tor-
radus*.

Gudruna.

Mariti
Thordus,
Bollius, &
Thorkell.

Geller

Ulfus, su-
premus
aulæ Ma-
teschallus.

*Jonas de
Reirvöllo*.

*Erlendus
Hynaldi*

Eysteinn,
vel *Augu-
stinus*, Ar-
chiepisco-
pus Nor-
vegiæ
† 1188.

Thorgils

ARIUS
Frode five
Polyhistor
supra pag.
104. 109.

Thorkell.

Orna vel
Ornya.
Maritus
Illugius.

*Jugemun-
dus* presby-
ter. Uxor
Valgerda.

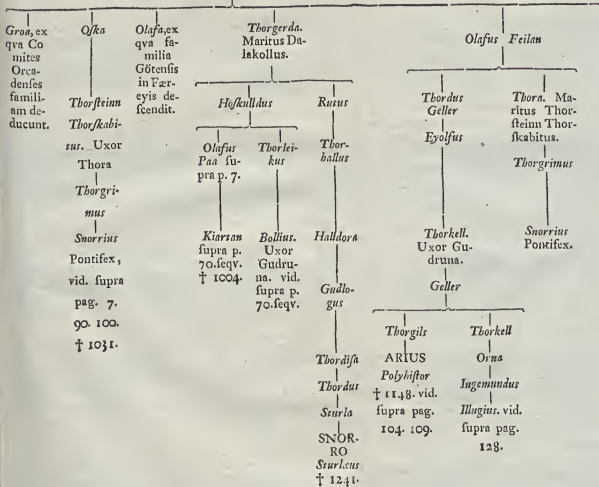
Illugius
vid. supra
pag. 128.

III. B.

Auda Dimpaudga five *Diumpydga*. Maritus Olaus

Albus Hiberniæ debellator.

Thorsteinn Rufus

GENEALOGIÆ.

192

IV. Genealogiæ GISSURIS ALBI, ISLEIFI, GISSURIS, & KOLI Episcoporum, & SÆMUNDI Polyhistoris. *Landnámabok* part. 5. cap. 12. *Ólafsfaga Tryggvaf.* part. 2. pag. 222. *Níalsfaga* pag. 72.

Kerell. Uxor Æsa, filia Haconis Comitis

Griotgardi filii.

Ketelbiörn, unus Aboriginum Islandiæ.

Uxor Helga vid. Geneal. 3.

Teitus. Uxor Alofa vid.

Geneal. 5.

Tborkarla.

Maritus As-

geir.

Geir Pon-
tifex.

GISSUR ALBUS

Ketelbiörn

Forinna.
Maritus
Ellida-Gri-
mus.

ISLEIFUS
primus Is-
landiæ Epi-
scopus
† 1056.

Vilborga.
Maritus
Hialltius
filius Skeg-
gii.

Kolus

Asgrimur
vid. supra
pag. 9. 86.

Sigfus

GISSUR se-
cundus Is-
landiæ Epi-
scopus
† 1118.

Thorvalldus.
vid. supra
pag. 106.

Teitus, nutri-
cius Arii Po-
lyhistoris.
vid. supra
pag. 107.

Thorkell
KOLUS
Episcopus
Osleyensis.
vid. supra
pag. 109.

Thoreya.
Maritus
Sigfus.

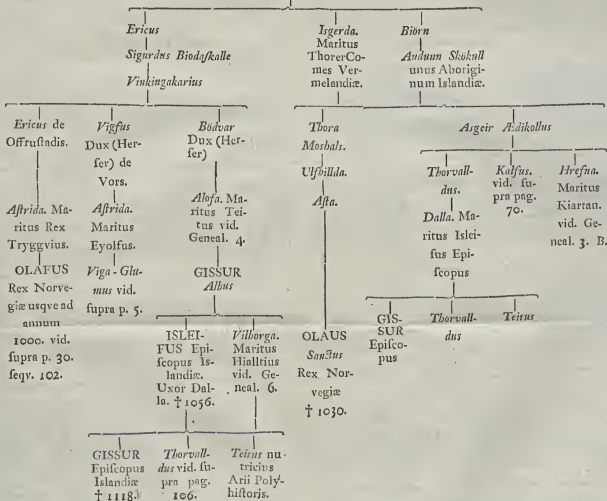
SÆMUN-
DUS Poly-
histor
† 1133. vid.
supra pag.
110. 116.

V. Genealogiæ Regum Norvegiæ OLAI Filii Tryggvii & OLAI Sancti, GISSURIS Albi, ISLEIFI & GISSURIS Episcoporum &c. Landnamabok part. 3. cap. 1. part. 5. cap. 12. Olafs saga Tryggvasonar part. 2. pag. 89. Nials saga pag. 72. Viga-Glums saga pag. 184. Grettis saga Ed. Isl. pag. 81. 87. 105.

Ragnar Lodbrok Rex Daniæ.

Alofa. Maritus Lunda-vel Hunda-
Steinar Comes in Anglia (Jarl).

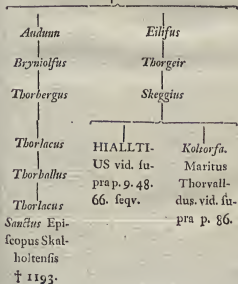

VI. Genealogia HIALLTII Filii Skeggii, qui religionem christianam non tantum in Islandiam sub auspiciis Regis Olai Tryggvini introduxit & legibus sanciri fecit, sed & postea sub auspiciis Regis Olai Sancti reformavit. *Landnamabok* part. 5. cap. 7. *Olafs saga Tryggvasonar* part. 2. pag. 222. *Olafs saga Helga*.

Thorsteinn Luna
unus Aborigi-
num Islandiæ.

Tborgils

Asleifa. Maritus
Ketell Einhen-
di (Unimanus)

INDEX

rerum memorabilium & nominum,
propriorum in *Kristnisaga* & notis ad
illam occurrentium.

A.

A vid. Thvatta.

Adalbertus vel *Albertus* Episcopus Arosiensis in
Dania 26.

Æra Islandiæ inhabitatæ 2. 118.

Alexius Comnenus (Kirialax) 118.

Alofa filia Bödvaris, mater Gissuris Albi 76.

Alptafjördr 42.

Angelorum descriptio 44.

Annonæ caritas in Islandia 120-123.

Argentum Veterum 168 sqq.

Arius Polybistor, alias Grandævus 104. 108. 118.

Arius filius Maris 6.

Armorum gestatio in comitiis infreqvens 116. 124.

Arnaldus Patriarcha Hierosolymitanus 118.

Arnarstaksbeide 82.

Arngeir, frater Thorvardi, filii Spak-Bödvaris 18.

Arnor Kerlingarnef 4.

Genealogia 5.

Aros sedes episcopalis Jutiæ 26.

N

As-

INDEX RERUM.

As prædium in Hialltadalo 10. 18. .

Asbiörn filius Arnoris 122.

Asbiörn filius Ketelis 46.

Asgeir filius Knötti 6. .

Asgrimus filius Ellida-Grimi 8. 86.

Genealogia 192.

Asgrimus filius Thorballi 126.

Askell filius Osvisfuris 40.

actionem christianismi contra Stefnerem in-
stituit 40. .

Asmegin pag. 146.

Astrida mater Regis Olai, filii Tryggvii 78.

Atlius Robustus 2.

Atlius filius Skidii 2.

B.

Baldvinus Rex Hierosolymæ 118.

Baptismus in aqua frigida & calida 100.

Salis in eo usus ibid.

Bardaströnda 62.

Bardus de Al 2.

Belgsboltt 64.

Bera filia Egelis 12.

Bera filia Ormi 12.

Bergthor filius Rafnis Legifer 118. .

Berferki 14. 64. 142 sqq.

Biarnius, ob cædes frequentes *Viga-Biarni* ap-
pellatus 9. *Böd-*

INDEX RERUM.

Bödvar filius Vikingakari 76.

Genealogia 193.

Bödvar Sapiens, pater Thorvalldi 10.

Bollius filius Thorleiki 70.

Genealogia 191.

Borgarfjördr 56.

*Borystbenes fluviu*s 102.

Botolfus Episcopus Skalholtensis 20.

Brandus filius Vermundi, cognomine Liberalis
130.

exemplum ejus munificentiae. ibid

Brandus peregrinator 104.

Breidibolstadr 128.

Bremæ 26.

Brennu-Floſe vid. Floſius.

Brodd-Helge 94.

Broddius filius Thorarinis 94.

C.

Carmen probroſum 22. 48-53. 104.

vindiſta ob illud exercita 22. 26. 52. 54. 104.

Cathedra episcopalis Skalholtensis constituta 112.

Holtensis 116.

Census colonorum in Islandia 112. 139.

Centenarius numeratus, ſive mercium 126. 165.

Argenti 164 ſeqq.

INDEX RERUM.

- Christianæ religionis in Islandia prima annuntiatio
per Fridericum & Thorvaldum 8. 12. 16.
secunda per Stefnerem 36 sqq.
tertia per Thangbrandum 44 sqq.
quarta per Giffurem Album & Hialltium fili-
um Skeggii 88 sqq.
actio ob eam consanguineis christianorum ab
ethnics inuncta 38.
Christianismus instar infamiæ ab ethnics habitus 40.
Colloquia cum Christianis ab ethnics vitata 42.
Comitia in Islandia barbarum plena 122-125.
Constantinopolis 102.

D.

- Dagus* Rex Daniæ 98.
Dalla filia Thorvalldi 106. 134.
Genealogia 193.
Decimæ in Islandiam introductæ 110.
Digr-Ketell 94.
Drafn 104.
Durbolmaos 82.
Dux, quid iste honor veteribus Norvegis denota-
verit 76 sqq.

E.

- Eggfara* 66.
Eggfarsfjördr 48.

Egill

INDEX RERUM.

Egill Sidu-Hallsfon 116.

Genealogia 188.

Egill Skalla-Grimsfon 12.

Egilsfaga Skallagrimsfonar 7.

Eyafjöll 120.

Eyafjörðr 48.

Eyfirdingar 48.

Eylifus Helgafon 34.

Eylifus Örn 2.

Eyolfus Grai 6.

Eyolfus Valgerdæ filius 4. 10. 189.

Eyrbyggiasaga 6.

Eirekus filius Haconis, Comes in Norvegia 102.

Eirekus filius Vikingakarii 78.

Genealogia 193.

Episcöpatus Islandiæ, vide cathedra

Episcopi in partibus infidelium 4.

F.

Fliotsdalus 42.

Fliotsblid 50.

Floamannasaga 8.

Flofus, ab incendio Nialis, ejusque familiæ, dictus

Brennu-Flofe 9 82.

Genealogia 188. 189.

Freya 38.

Freyr 66. 8.

INDEX RERUM.

Fridgerda 14. 16.

Fridrekus Episcopus Cizienfis 3.

Fridrekus Episcopus Saxo, Thorvalldum baptizat 2.

in Islandiam venit ibid.

lapidem miraculose disfilire facit 10-12.

qvosdam baptizat 10-14.

berferkos vincit 14.

cantilenam, in opprobrium sui factam, in
æqviolem partem interpretatur 22.

exilii reus judicatus, a conventu forenfi arce-
tur 24.

persecutionem mirabiliter evitat 24.

in Saxoniam revertens, Thorvalldo societa-
tem renunciat 26.

elogium ejus & mors 26.

Furor berferkicus, arte naturali acquisitus 161.

ejus effectus 159. sqq.

Plura vid. *berferki*

G.

Galldra-Hedinn vid. *Hedinn*.

Geirlauga filia *Steinmodi* 12.

Geiter 8.

Genii mali, an causa furoris berferkici 159 sqq.

Gestus Sapiens unus magnatum Islandiæ 6.

Thangbrandum excipit, & signo crucis ini-
tiatur 62.

votum vitæ sanctioris vovet 96.

Gi-

INDEX RERUM.

- Gigantum animi imperus, sive *Jötunmodr* 146.
Gilia 2. 10.
Gilsbakki 96.
Gylvi 62.
Gisla Sursfonarsaga 6.
Gissur Albus filius Teiti unus Optimatum Islandiæ 8.
     a Thangbrando baptizatur 48.
     Thangbrandum hospitio excipit 58.
     in Norvegiam proficiscitur 68.
     Reges Norvegiæ cognatione tangit 76.
     pro Islandis apud Regem Olaum intercedit.
         ibid. 78.
     honorifice a Rege habetur 82.
     in Islandiam revertitur, religionem christianam introducturus. ibid.
     templum in Vestmanneyis erigit 84.
     Comitia Islandiæ adit, ibique negotium publice proponit 86-89.
     Votum, ad similitudinem victimarum humanarum, de vita sanctiore agenda, in honorem Christi concipit 92-97.
     villam Skalholt extruit 106.
     ejus amor & studium in religionem Christianam laudatur. ibid.
     filium Isleifum in scholas apud exteros mittit.
         106. 130.

INDEX RERUM.

Gissur filius Einaris 122.

Gissur filius Isleifi 106. 13.

Episcopus Islandiæ ordinatur 108.

Decimas in Islandiam introducit 110.

Cathedram episcopalem Skalholti instituit,
eamque dotat 112.

Episcopatum alterum Holis instituit. 112.

Censum in Islandia colonorum init 112.

Leges ejus tempore, in Islandia, in literas
relatæ & reformatæ 114-116.

Magnates Islandiæ sacerdotio initiari fecit 116.

Pacem publicam restituit, & armorum usum
paulatim abrogat 116.

Elogium 114. 138.

Subditorum in eum amor & obsequium 114-
116.

Genealogia 189. 192. 193.

moritur 118.

Glumus, alias *Viga-Glumus*, unus Magnatum Is-
landiæ 4.

Genealogia 193.

Godi 92.

Gregorius Septimus Pontifex Romanus 110.

Grimsmes 50. 54.

Grænlandia religionem Christianam accipit 82.

Guddaler 66.

Gud-

INDEX RERUM.

Gudleifus filius Arii Thangbrando focium itineris se præbet 52.

Una cum illo Veturlidium & Thorvalldum Vei-
lium interficit ibid. 54.

Carmina de illo 52-54.

Gudmundus filius Brandi unus Magnatum Islandiæ, sacerdos insignis 116.

Gufuvaros 36.

Gunnbillda filia Ormi 96.

Genealogia 185.

Gunnlaugsfaga Ormstungu 7.

H.

Hastidius filius Maris inter Optimates Islandiæ numeratur 122.

Leges Islandicas literis consignat & reformat
114.

Ejus lites cum Thorgilse filio Oddii 124-127.

Genealogia 126-129.

Hafus 86.

Hallfrodus filius Ottaris in Norvegiam venit 70.

Baptismum recipit 80.

Cognomen Vandrædaskalld, & gladium, in
nominis memoriam, dono a Rege acci-
pit ibid.

Halldor filius Gudmundi Potentis in Norvegiam
transit 70.

INDEX RERUM.

- Obfes a Rege Olao detinetur 80.
Halldor filius Egelis 122.
Hallus de Haukadalo baptizatur 48.
Hallus de Sida 8.
    Thangbrandum recipit 42.
    Ab eo baptizatur 46.
    Legifer a Christianis eligitur, quem honorem declinat 90.
    Genealogia 187.
Hallus filius Teiti de Haukadalo, nepos Halli de Haukadalo 116. 122.
    Genealogia 188.
Halogaland 70.
Haralldus filius Gormi Rex Daniæ 26.
Haralldus Severus, Rex Norvegiæ, templum in Islandia extrui facit 120.
Haukadalus 106.
Haukagil 12. 14.
Haukus nomen berferkorum 14.
*Hedinn filius Thorbiörn*is Fridericum & Thorvalldum conviciis lacescit 22.
    A Thorvalldo in Norvegia occiditur 26.
Hedinn (Galldra Hedinn) artibus magicis Thangbrandum occidere tentat 46.
Hegranesþing 24.
Heidarvigafaga 7.
*Helgi Asbiörn*is filius 8.

INDEX RERUM.

Helgi Biola 34.

Genealogia 189.

Herfurda 106.

Hermundus filius Illugii 12. 96.

Hestlækus 54.

Hjalptius filius Skeggii, unus Optimatum Islandiæ 8.

baptizatur 48.

ob cantilenam in dedecus numinum ethnicorum factam, & in Comitibus prolatam, exilii reus damnatur 66.

nave, quam ipse domi suæ construxerat, in Norvegiam transit 68.

ficarium, in se subornatum, in societatem itineris recipit ibid.

pro Islandis apud Regem Olaum intercedit 76.

In Islandiam revertitur 82.

Templum in Vestmanneyis erigit 84.

Comitia Islandiæ adit, ibique negotium religionis Christianæ introducendæ publice proponit 86-88.

Votum vitæ inculpatæ suscipit 92-97.

Ejus diſterium, cum suum & religionis Christianæ hostem Runolfum in baptismo susceperet 100.

Genealogia 186. 194.

Hytara 56.

Hytar-

INDEX RERUM.

Hytarnes 58.

Hlennius Grandævus filius Ormi baptizatur 10.

Votum vitæ sanctioris in honorem Christi
scipit 96.

Höfdi 106.

Höfn 64.

Holar cathedra episcopalis 116.

Holmgardus v. Russia.

Hörgaeyra 84.

Hvammmus 14.

Hvanneyra 12.

Hugbertus 28.

An fuerit Episcopus Cantabrigiensis 29.

Hundrad Silfrs 164.

Hungurvaka 8.

I.

Farnmeis navis Thangbrandi 64.

Farnmeisbōfde 64.

Ignis subterraneus erumpens religioni Christianæ
imputatur 88-90.

Illugius filius Ingemundi 128.

Genealogia 190. 191.

Illugius Niger 12.

Illugius Rufus 6.

Impotentia animi causa furoris berferkiei 143. 155.

Ingeleifa 94.

Inge-

INDEX RERUM.

Ingemundus filius Einaris, magnas Islandiæ &
sacerdos 118.

Ingemundus filius Illugii 128. 190. sqq.

Ingvillda filia Ormi 12.

Genealogia 185.

Johannes filius Thorvardi, unus Optimatum Is-
landiæ, simulque sacerdos 118.

Johannes Sanctus primus Episcopus Holensis 116.

Isleifi Episcopi discipulus 108.

Ejus judicium de Isleifo 140.

Mors 124.

Genealogia 116. 188. 189.

Jorsalabeimus (Palæstina) 102.

Jotland (Jutia) 26.

Jotunmódr p. 146.

Isfirdingasaga 6.

Isleifus filius Gissuri Albi, in scholam peregre
ablegatur 106. 130.

uxorem ducit 106. 134-137.

primus Islandiæ Episcopus ordinatur 106.

multos viros egregios, & in his duos Episco-
pos, erudit 108.

Regem Olaum Sanctum convenit, & ab eo do-
na accipit 130. 132.

ejus filii 106. 138.

elogium 140.

mors 108,

Genealogia 189. 192. 193.

Ivar

INDEX RERUM.

Ivar filius Thordi 126.

Genealogia ibid.

K.

Kalfalækus 60.

Kalfus filius Asgeiris in Norvegiam venit 70.

baptizatur 80.

Genealogia 193.

Kantaraborg (Cantabrigia) 28.

Ketell Fíflske (Stultus) 46.

Ketell filius Gudmundi unus Magnatum Islandiæ

sacerdotio inauguratus 118.

Ketell Refus 2.

Ketell Thorsteinis filius unus Optimatum Islandiæ 122.

simulque sacerdos 118.

Hastidum & Thorgilsem invicem reconciliat
126.

Episcopus Holensis eligitur ibid.

Genealogia 189.

Kialarnes 36.

Kiartan filius Olai in Norvegiam venit 70.

natatu cum Rege Olao certat, & donum ab illo
accipit 72.

baptizatur 74.

Obsidis loco a Rege Olao retinetur 80.

Genealogia 191.

Kiria-

INDEX RERUM.

Kirialax (κυριος αλεξιος) vid. Alexius Comnenus.

Klausius filius Thorvalldi Christianos persequitur 18.

templum Asense bis frustra coneremare conatur 18-21.

Kodran filius Eylifi 2.

unacum familia baptizatur 10.

Kolbeinn filius Thordi in Norvegiam venit 70.

Inter Optimates Islandiæ numeratur 9.

baptizatur 80.

a Rege Olao filio Tryggvii obsidis loco retinetur 80. 84.

Genealogia 188. 189.

Kolus Episcopus Osleyensis 108.

Genealogia 192.

Kolus rusticus dives 58.

commeatum Thangbrando vendere detrectat
ibid.

eum Thangbrando suecessu infelici pugnatur ibid.

Krossabollt 56.

Krossavik 94.

Kænugardus (Chunigard) 102.

L.

Landraugsb. 58.

Lapidum cultus religiosus apud veteres Islandos

10. 11.

Lau-

INDEX RERUM.

Laugardalus 86. 100.

Laxdælasaga 6.

Leges Islandorum reformatæ & in literas relatæ
114. fqq.

fancitæ de exilio Christianorum 38.

de religione Christiana recipienda 100.

de decimis solvendis 110.

Legiferi in Islandia officium 90.

salarium 170.

Leifus filius Erici in Grönlandiam, religionem
Christianam ibi introducturus, a Rege Olao
ablegatur 82.

Vinlandiam Bonam invenit ibid.

Leyruvogi 42.

Leo IX. Pontifex Romanus 106.

Lues epidemica in Islandia 124.

Lækiamot 11.

Lækiarbugus 58.

M.

Magia causâ furoris berferkici 145. 162.

Magi Thangbrandum interficere conantur 46.

Magnus filius Thordi inter Optimates Islandiæ sar-
cerdotio simul fungentes numeratur 116.

Marcus filius Skeggii Legifer Islandiæ 110.

Decimas in Islandiam introducit ibid.

ejus elogium ibid.

mors 114.

Marcus

INDEX RERUM.

Marcus filius Ulfbedinis 114.

An Legifer fuerit, *ibid.*

Melrackanes 42.

Mikiall, five Michaël Archangelus 44.

Miklegardus *vid.* Constantinopolis

Morborum acutorum cum furore berferkico similitudo 160.

Mostir insula Norvegiæ 34.

ibi primum ab Olao Trygg. templum Christo exstructum, cui Thangbrandus præfuit, *ibid.*

Mulcta pro homicidio in Islandia 170 sqq.

N.

Nani, an a veteribus septentrionalibus religiose culti 11.

Narfus sicarius a Runolfo Pontifice Hialltio submissus 68.

Natus Regis Olafi & Kiartanis 70. 72.

Navis in Islandia constructa, qua Hialltius peregre profectus est 68.

Nepr *vid.* Borystenes

Nialsfaga 7.

Nidarosia 70.

O.

Obsides Islandi religionis Christianæ causa 78-81.

Oddi Monachi relationes allegantur 32. 35.

O.

Olaus

INDEX RERUM.

Olaus de Haukagilo 12.

Olaus Pavo 6.

Genealogia 191.

Olaus filius Tryggvii Rex Norvegiæ de cruce
cum Thangbrando sermones ferit 30.

baptizatur, ibid.

regimini Norvegiæ admotus Christianam re-
ligionem indicit 32.

An e Russia directe in Norvegiam venerit?
ibid.

ejus regiminis principium 34.

templum in insula Mostur ædificat, eique
Thangbrandum præficit 32. sqq.

Stefnerem in Islandiam ablegat 34.

Thangbrandum eodem mittit 42.

natatu cum Kiartane certat 72.

quosdam Islandorum in Norvegia baptizari
curat. 74. 80.

Hallfrodi Poëtæ Difficilis susceptorem in bap-
tismo agit 80.

templum in Islandia erigendum curat 82.

Gissurem Album & Hialltium in Islandiam,
sed Leifum in Grönlandiam, religionem
christianam annunciatum mittit, ibid.

in Vendiam navigat, & prælium apud Svol-
driam committit, ubi evanuit 82. 102.
108.

Genealogia 76. 193.

Olaus

INDEX RERUM.

Olaus Haraldi filius, Sanctus, Rex Norvegiæ

130.

ejus liberalitas in Brandum & Isleifum Episcopum 130 fqq.

Genealogia 193.

Olaus Quietus Rex Norvegiæ 110.

Ölfus 88.

Ölfusvatn 86.

Onundus Christianus baptizatur 10.

Optimates Islandiæ tempore adventus Friderici Episcopi in Islandiam 4. fqq.

tempore Gissuris Episcopi sacerdotio ordinati 116 fqq.

tempore obitus ejusdem 122.

Ormus filius Kodrauis baptizari recusat 12.

post sponte baptismum petit, & voto vitæ inculpatæ se obstringit 96.

Genealogia 2. 12. 96. 185.

Ormus longus, nomen navis Regis Olai Tryggvini 102.

Ormus Töskubak 10.

Ornya filia Thorkelis 128.

Örnulfus de Skogis 8.

Össur 12.

Ösvifur Sapiens 40.

Genealogia 40. 190.

INDEX RERUM.

Otto II. Imperator Germaniæ 30.

Obfidem ab eo datum Thangbrandus interficit. *ibid.*

P.

Palteskia (Plescovia) 102.

Pascalis Papa Romanus 118.

Paulus filius Tbordi 128.

Pontificis officium in Islandia 92. 93.

tributum ei pendendum 138. 139.

Præcipitatio, genus supplicii devotorum, antiquis septentrionalibus, etiam Islandis, usitatum 94.

R.

Ragneida 22.

Ranga 68. 84.

Rannveiga filia Teiti 128.

Genealogia 188.

Reykboldar 50.

Reykiadalus 100. *ibid.* 10

Reykialaug 100.

Relegationis damnatis in foris versari non licuit 86.

Rögnvalldus Kalius Comes Orcadum 128.

Runolfus filius Thorleiki 118.

Runolfus Pontifex filius Ulfi inter magnates Islandiæ refertur 8.

Hialltium

INDEX RERUM.

Hialltium filium Skeggii ob religionem Christianam persequitur & relegationis damnat 66. 84.

baptizatur, Hialtio susceptorem agente 100.
Russia 32. 102.

S.

Salvora filia Asgrimi 126.

Saxland (Saxonia) 2. 26. 106; 130.

Selvogr 42.

Sidu-Hallus vid. Hallus

Sigmundus filius Thorgilfis unus Magnatum in Islandia 122.

in peregrinatione Romam instituta moritur,
ibid.

Sigrida filia Hafliði 128.

Sigvalldius Comes in Dania 104.

Stefnerem ob cantilenam probrosam occidi
curat ibid.

Syllingæ insulæ 30.

An ad Hiberniam pertineant, ibid.

Simon filius Jörundi inter Optimates Islandiæ, sacerdotio simul fungentes, numeratur 116.

Skalabolt villa a Gissure Albo ædificata 106. 134.
sedes episcopalis a Gissure Episcopo, ejus nepote, instituta 112.

Skalla-Grimus 12. 155. sqq.

INDEX RERUM.

Skald-Refus 60.

Skeggbjörn 58.

in prælio contra Thangbrandum commisso
cadit, ibid.

Skeggius filius Jokuris 86.

Skeggius filius Thorarini 16.

Thorvalldum religionem Christianam annun-
tiantem deridet, ibid.

Skidius Grandævus 2.

Genealogia 2. 185.

Skipabylus 56.

Skogabverfum 46.

Skulius filius Egelis unus Magnatum Islandiæ
122.

Skulius filius Thorsteinis inter Optimates Islan-
diæ recensetur 12.

Snorrius Pontifex unus Magnatum Islandiæ 6.

religionem Christianam ab imputatione ignis
subterranei erumpentis exculpat 90.

incolas Provinciæ occidentalis ad religionem
Christianam recipiendam movet 100.

Genealogia 191.

Snorronis Sturlæi genealogia 187. 188. 191.

Spak-Bödvar vid. Bödvar

Storrius de Goddalis 4.

Stefner in satellitio Olai Regis Tryggvini degit 34.

INDEX RERUM.

ab illo in Islandiam, ad religionem Christianam
annunciandam, ablegatur, *ibid.*

a suis & cæteris ethnicis maligne exceptus,
idola & fana diruit 34-36.

ab ethnicis, cum persequentibus, ægre dilabi-
tur 36.

carmine cavillatorio, occasione navis fractæ, ab
ethnicis impetitur, *ibid.*

ob religionem Christianam relegatione puni-
tur 40.

in Norvegiam revertitur *ibid.*

per Palæstinam, Asiam minorem & Poloniam
peregrinatur 102.

ob cantilenam ancipitem a Sigvaldo Comite
in Dania occiditur 104.

Genealogia 34. 189.

Steinmodus de Diupadalo 12.

Steinsb. 58.

Steinunn mater Skaldrefi 60.

ejus poemata in naufragium Thangbrandi
60-63.

Styr, ob cædes frequentes dictus *Viga-Styr*, unus
Magnatum Islandiæ 6.

Styrmer filius Reynis unus Magnatum Islandiæ
122.

Sturlungasaga 6.

Sveinn Barbæfurcatæ Rex Daniæ 104.

INDEX RERUM.

Svertingus filius Runolfi in Norvegiam venit 70.
baptizatur, & obsidis loco a Rege Olao retinetur 80.

Svoldr insula maris Balthici 102.

Surtus filius Asbiörn 46.

Thangbrandum hospitio excipit, *ibid.*
ejus majores, qui omnes Christiani, enumerantur, *ibid.*

T.

Teitus filius Halli de Haukadalo 128.

Genealogia *ibid.* 188.

Teitus filius Isleifi Episcopi 106. 138.

Genealogia *vid. Isleifus*

Temperamenti vitium causa furoris berserkici 144
sq. 155 sq.

Tempestas in Islandia magna 120.

Templum primum in Islandia post annunciatam religionem Christianam 18.

miraculose conservatur *ibid.* 20.

a Rege Olao in Norvegia exstructum 32.

ab eodem in Islandia exstructum 84.

a Rege Haralldo Severo in Islandia exstructum
120.

lapideum in Islandia exstruendum 140.

Thangbrandus filius Vilbaldi Comitis Bremensis 28.

Cum

INDEX RERUM.

- Cum Alberto Arosiensi Hugbertum Cantabrigiensem convenit, a quo scutum cruce pictum dono accipit, *ibid.*
- Regi Olao filio Tryggvii scutum vendit, pretio vero accepto virginem formosam emit 30.
- Obsidem Ottonis Imperatoris, qui virginem illi eripere tentavit, in duello occidit 32.
- Duellum hoc, an in Dania commissum 31.
- Ad Regem Olaum confugiens, sacerdotio inauguratur, ei que est a concionibus aulicis, *ibid.*
- Templo Mostrensi præficitur, cujus bona profundit 34.
- Piraticam exercet, *ibid.*
- A Rege Olauo, pænæ condignæ loco, in Islandiam, ad religionem Christianam annunciandum, mittitur 40. 42.
- De gloria angelorum Dei cum Hallo Sidenfi sermones ferit, eumque baptizat 44. 46.
- Vi magica tantum non terra absorbetur 46. 48.
- Religionem Christianam in Comitibus strenue annunciat, & quosdam baptizat 48.
- Carminibus probrosis ab ethnicis impetitur, quorum autores occidit 48-55.
- In Comitibus generalibus homicidii reus peragitur 56.

INDEX RERUM.

Commeatum emere ab ethnicis prohibetur
56. 58.

prælio commisso superior evadit 58.

apud Gissurem Album commoratur, ibid.

ob navem ejus fractam cantilenæ cavillatorix
60-63.

Gestum Sapientem signo crucis initiat, &
berserkum Tiörinem interficit 64.

nave reparata in Norvegiam revertitur ibid.

quot annis in Islandia permanferit 56 sqq.

ejus in negotio religionis crudelitas 88. 89.

Tbangbrandslækus 48.

Tbangbrandspollus 48.

Tbangbrandsrof 56.

Thingvöllus 120.

Tbiorsardalus 68.

Tbor numen etiam 60.

ejus virtus divina (asmegin) 146.

Tborarinn Fylsenne 14.

Tborarinn filius Nefiulfi in Norvegiam venit 70.
baptizatur 80.

Tborbiörn filius Skagii 22.

Tborbiörn filius Thorkelis de Guddalis 66.

causam exilii Hialltii recenset ibid.

Tbordus filius Egelis unus Optimatum Islandiæ
122.

Tbordus filius Sturlæ 126.

Tbordus

INDEX RERUM.

Tbordus filius Tbordi (præcedentis) 126.

Tbordus filius Tbordi (sequentis) 128.

Tbordus filius Thorvalldi unus Magnatum Islandiæ 122.

ejus uxor & liberi 128.

Tbordus Pontifex Freyis 9.

Genealogia 189.

Tborgeir filius Hallii 122.

Tborgeir Pontifex Liosvatnensis & Legifer Islandiæ, pretio adductus, leges tam Christianis quam ethnicis communes ferendas suscipit 90. 92.

ejus oratio 96-99.

leges ab eo latæ 100.

Tborgerda filia Egelis 116.

Tborgils filius Eilifi 34.

Tborgils filius Greniadi 10.

Tborgils filius Oddii inter Optimates Islandiæ numeratur 122.

ejus lites cum Haffidio 124.

Tborkell filius Gelleris 128.

Genealogia 190 sqq.

Tborkell Krasla unus Optimatum Islandiæ 5.

signum crucis accipit 12. 14.

Tborkell Mawi Legifer Islandiæ & unus Optimatum 4. 6.

Tborla-

INDEX RERUM.

- Thorlakus filius Runolfi* Episcopus Skalholtensis
inauguratur 118.
- Thorleifus de Kroffavika* votum vitæ inculpatae
suscipit 94.
persecutorem, opis indigum, benefice exci-
pit 94-97.
- Thormodus sacerdos* a Rege Olao in Islandiam
missus 88.
- Thoroddus Pontifex* unus Magnatum Islandiæ
8. 90.
- Thorolfus filius Osvisuris Sapientis*, contra cog-
natum Stefnerem actionem religionis Christi-
anæ instituit 40.
Genealogia 190.
- Thorsteinn filius Egelis* unus Optimatum Islan-
diæ 6.
- Thorsteinn filius Halli* occisus 122.
- Thorvalldus de Fniofkadalo* (aliis Vididalo) 134.
Genealogia 193.
- Thorvalldus filius Isleifi Episcopi* 106. 138.
- Thorvalldus filius Refi* 18.
- Thorvalldus filius Skeggii* 86.
- Thorvalldus Veilius* Thangbrandum carmine fa-
moso impetit 48-51.
ab illo occiditur 54.
- Thorvalldus Vidförlius* in Saxonia baptizatur 2.
militiâ parta in liberationem captivorum ero-
gat, ibid. Episco-

INDEX RERUM.

Episcopum Fridericum secum in Islandiam adducit 4.

religionem Christianam annunciat 8. 16. 22.

persecutiones patitur 16. 22. 24.

carmine proboso impetitur, in cujus vindictam duos homines occidit 22.

exilii damnatur 24.

in Norvegiam revertitur, ubi Hedinem occidit 26.

Episcopo ei, ob vindictæ cupiditatem, societatem renunciante, militiæ operam navat, ibid.

Palæstina, Græcia & parte Rusiæ peragrata moritur 102.

locus sepulturæ 104.

Genealogia 185.

Thorvallds Vidförlesaga 2.

Thorvardus filius Bödvaris Sapientis baptizatur 10.

templum in prædio suo exstruit 18.

persecutiones patitur ibid.

voto vitæ inculpatæ se obstringit 96.

Thorvöra filia Össuris 12.

Tbrandbeimia 64.

Tbvatta 42. 46.

Tburida filia Thordi 126.

Tiövin berferkus a Thangbrando occiditur 64.

Torra-

INDEX RERUM.

Torradius filius Osvisfuris Sapientis vid. *Thorolfus*.

Tributa Pontificibus in Islandia pendenda 138.

Tryggvius Rex Norvegiæ pater Regis Olai 98.

U.

Valgardus de Hofo unus magnatum Islandiæ 8.

Valgerda filia Haslidii 128.

Vandradus filius Osvisfuris Sapientis vid. *Thorolfus*.

Vatnsdalus 4. 12.

Vatnsdælasaga 5.

Vellankatla 86.

Veneficia furoris berferkici causa 145 sqq. 162.

Vestmannaeyar 84.

Veturlidius Poëta Thangbrandum carmine pro-
broso lacescit 52.

ab eo & Gudleifo occiditur 54.

Victimæ humanæ ethnicorum 92.

ad earum similitudinem Gissur & Hialltius vo-
rum concipiunt 92-97.

Victus an causa furoris berferkici 159 sqq.

Viga-Biarnius vid. *Biarnius*.

Viga-Glumus vid. *Glumus*.

Viga-Glumsfaga 5.

Viga-Styr vid. *Styr*.

Viga-Styrsfaga 7.

INDEX RERUM.

Vik 50.

Vilbaldus Comes Bremensis 28.

Vindland (Vendia) 30. 82.

Vinlandia, pars Americæ Septentrionalis inventa 82.

Ulfus filius Jörundi 66.

Ulfus filius Uggii Poëta, Thangbrandum laceſſere detrectat 50.

Uspakus filius Osvifuris Stefnerem cognatum ſuum religionis Chriſtianæ reum agit 40.
Genealogia 190.

p. vid. Th.

IN-

INDEX

Vocum & loqvendi formularum, in *Kristnisaga* & *Pætti af Isleifi* *Biskupi* occurrentium.

A.

- A** (*Præposit. regens Accusar. & Ablativum*) in, 4. ad 14. contra, 34. (occurit quoque tanquam nota Genitivi) 18. a morgin cras, 44. Respondet huic præpositioni Germanorum & Belgarum *an*, fere simili usu & sensu.
- A**, annis 46. proprie *áqua*, ut *Alem. aka*, *Ulf. agha lat. aqua*, *Gall. eau* &c.
- A**, atti, ega vel eiga, *atti possideo*, 58. atti at sonum filios habuit, 136. at eiga börn liberos progignere, 22. ek a von spem foreo, 74. at ega lut at, procurare 40. attu stefnu conventum habuere, 92. 2) debeo 114.
- A**, in matrimonio habeo, ega mann marium habere, 12.
- Adr**, antea, aute 14. alias endr, *Lat. ante*.
- Adra**, aliam, alios acc. pl. masc. & acc. sing. fam. ab annar.
- Adryckia**, propinatio 82. (a, dreck, bibo) drecka a, propinare, veteribus in usu fuisse videtur.
- Adu**, jumenta quiescere fecerunt, imperf. ab ai.
- Af**, (*Præpositio*) de, 2. propter, 16. a partibus 58. af því ideo, 96. at taka af einum, alicui auferre, 30.
- Aflaðe**, exuo 72. (af, klædi, vestio).
- Afleidis**, de via, 22. (af. leid, via).
- Aflkifte**, vid. skifte.
- Aftekinn**, vid. tek.

INDEX VOCUM.

- Agiætr, *eximius*. 2. 106. (a, godr. Nam ad Græcorum ἀγαθος recurrere non opus est). Svecis etiam agiætr eodem sensu.
- Aheidis, (*Adverb. loci*) *tesqua versus*, 134. Þeir Halla hlaupa aheidis ok veriaft þadan: Hallus & reliqui *tesqua versus aufugientes, ibi se defensuri subsistunt*. Sturlungafl. libr. 3. cap. 36.
- Ai, adi, a, vel æja, *equis quiescendi & pascendi facultatem dare*. 24. Cognatum est verbum hai, maneo.
- Aleidis (*Adverb.*) *in viam*. 134. (a, leid, via).
- Alin, alna, ulna, 126. Ulf. alleina, As. eln, Al. elin. Lat. ulna, Gr. ὠλένη. *idem*.
- Alldinn, *annosus*, 16. (alldr). As. eald. Ger. alt. Angl. old. *idem*.
- Alldr, *atas*, 106. at alldri, *natu. ibid.* (el, ala, alo) As. ylde, Al. Fr. Germ. alter. *idem*.
- Allgodr, *perquam bonus*, 132. (allr, godr).
- Allr, *totus, omnis*, 18. Ulf. all. & alls. As. al & æl. &c.
- Allrikr, *præpotens*, 38. (allr, rikr, *potens dives*).
- Allt, (*Adverb.*) *penitus*, 102. (allr).
- Alvæpni, *integra armatura*, 86. (allr, vopn, *arma*).
- Alþyda, *vulgus, universitas*, 32. (allr, þiod, *populus*).
- Alþing, *Comitia universalia Islandiæ*, 14. (allr, þing, *conventus*).
- Amale, *increpo*, 66. (a, mal, *sermo*).
- Andafl, *exspiro*, 26. (andi, *spiritus*) Dan. aand. Cognatum creditur Lat. Ventus.
- Andlat, *mors, obitus*, 108. (andi, lat, *amissio*).
- Annar, önnur, *alter*, 12. annar at öðrum, *unus post alterum*. 88. Hvarer vit adra, *invicem*, 88. 2) *secundus*, annara brædra, *consobrinorum nepotes*, 39. annar enn, *proximus a, juxta*, 110. Convenit Dan. anden,

INDEX VOCUM.

- anden, Sv. annan, Ulf. anthar, *Al. Ger.* ander,
As. Other, *Gr.* ἄλλος, *idem.*
- Anni, *dat.* ὧ *abl.* ab, a, annis.
- Aptr, (*Præpositio*) iterum, 24. 2) retro. 48.
- Aptreka, qui repulsam tulit; 56. (aptr, retro; rek, pello). Reverà adverbium est, loco adjectivi positum.
- Ar, annus, 118. Dan. Aar *Al. Ger.* jar, Ulf. jer, *As.* gear, *idem.*
- Argr, nauci, timidus. 50. *As.* earg, ignavus, *Gr.* ἀργός, ἀεργός. *idem.*
- Armadr, qui bona procurat. (ar, ubertas, madr).
- Asrike, virtus divina, 38. (as, Deus; rike, potentia).
- Astfæll, popularis, amicis beatus. 110. (ast, *Al.* anst, amor; fæll, beatus).
- Astfælld, favor popularis. 110.
- At, (*Præpositio*), in loco, 2. in tempore, 44. agnar at ödrum, unus post alium, 88. gatun at sveini, nati sumus a puero. 16. juxta normam, 24. 2) (*Partic. restrictiva*) at alldri, natu, 106. at ser lifanda, dum vixit, 118. at ödru, quoad cætera. 140. 3) (*Particula relativa*) þeir spurdu at, audiverunt, quod, 52. 4) (*Particula causalis*) at því, ut, 56. 12. at, quia, quoniam. 20. 5) (*Particula enclitica*) non, 52. 60. 104. 6) *Nota infinitivi* 2.
- Atall, *Nomen proprium* piratæ insignis, de cujus nomine Poetæ naves denominare solebant. Hinc Atallsgrund (*fundus Atalis*) mare; ὧ atallsgrundarskid, asser, vel xylosolea maritima; navis, poeticè 60. atall, strenuus, revera adjectivum est.
- Atburdr, eventus. 14. (berst at, accidit, à ber, fero).
- Atgort, vid. göre.
- Athæfi, mores. 44. (hafaz at, facere, ab hef, habeo.)

Atian,

INDEX VOCUM.

- Atian, *duodeviginti*, 118. (*atta*, *tio*, *decem*.)
 Atta, *octo*, 58.
 Attatio, *octoginta*. 108. (*atta*, *tio*)
 Atti, *habuit*, *imperf. verbi a*.
 Au, *vid.* Ö.
 Audæfe, *divitiæ*, 112. (*q. d.* *avdhæfi*, *habirio*, *vel possessio opum*, *ab*, *avdr*, *copia*).
 Averki, *vulnus*, *læsio*, 124. (*Yrkia a*, *adoriri*, *it violare*. H. K. 1. 6.)
 Aunga, *nullos*, *acc. pl. ab. engi*.
 Aurar, *opes plur. ab eyrir*.
 Austfirdingar, *incolæ provincie orientalis Islandiæ*. 112.
 Austfirdir illa provincia, 48. (*austr*, *fiördr*, *sinus*).
 Austr, (*Adverb. loci*) *in loco*, 8. *ad locum*, 32.

B.

- B^{ad}, *rogavit*, *badu rogarunt*, *a bid*.
 Bader, *uterque* 66.
 Bak, *tergum*; *Hinc fara a bak*, *equum ascendere*, & *fara af baki*, *equo descendere*. 24. 46.
 Bakki, *ripa*, *crepido*. 48.
 Balldur, *unus Asarum*, *bonitate præcellens*; *Hic ab Hödero occisus fuit*, *unde Balldursböð*, 54. *sive calamitas Ballduris*, *dici poterit prælium vel mors. vid.*
Edda fab. 20. 43. sqq. *Balldrsgigtol*, *instrumenta Ballduris victricia*, i. e. *arma*, 54. *balldr*, *revera idem quod adj. ballr, strenuus, ferox*, *A. D. bold. Al. bald*, & *paldo. A. Sax. beald*, *potens*.
 Band, *ligamentum*, 38. *Vid. bönd.* (*bind*, *ligo*.)
 Bani, *mors*. 64. *Dan. Svec. Angl. bane*, *id. convenire putatur Gr. Φόρος*, *cedes*.
 Bann, *interdictum*, 110.
 Banna, *prohibeo*, 56.

INDEX VOCUM.

- Bar, *ferebat*, baru, *ferebant*, a ber.
- Bard, *ora navis extrema*, & *poëtice ipsa navis* 60. Vide Olavii Diatr. de Cogn. spir. in-gloss.
- Bardagi, *prælium, bellum*, 96. (ber, *ferio*; dagi, *conditio*.)
- Bardist, *pugnavit*, a ber, barda.
- Barn, *infans*, de vocis etymo, vide Olavium l. c. Barn-utburdr, *expositio infantum*, 100.
- Baud, *jussit*, a byd.
- Bedr, *culcitra*, 54. Ulf. bad. As. bed, Germ. bett, *lectus*.
- Beini, *hospitalitas*, 96. (beinn, *rectus*).
- Beysti, *concutio*, 60. At beysta korn, *frumentum tritum rare*. Kuytlingasaga. As. bæstan, & beatan, Sv. basta, *tundere*, Lat. batuere.
- Ber, *nudus*, 64. Dan. Germ. bar. *idem*. As. æbare, *manifestus*.
- Ber, bar, borinn, *fero*. 22. at bera af einum, *præcellere*, 138. bera upp erindi sin, *negotia perferre*, 88. bera saker a einn, *criminum aliquem insimulare*, 42.
- Ber, bar, pario. 22.
- Ber, hardi, barinn, beria, *ferio*, 24. at beriaft, *confligere*, 64. hann bardist, *pugnavit*, þeir bördust, *pugnarunt*, 128. 58. Vox ipsi Latino cognata est.
- Berg, *saxum*, 56. Ulf. bairg, As. beorg, Al. Ger. berg, Dan. bierg, *mons*, sic dictus, quod eo prospectus claudatur, a berga, *regere*.
- Berferkr, *athleta furibundus*, 14. 64. 142. sqq. (ber, *nudus*, ferkr, *indusium*).
- Best, *optimè*, 78. (betr).
- Betr, *melius*. 70. (bati, *lucrum*).
- Betri, *melior*, 114. (betr).

INDEX VOCUM.

- By, bio, bioggu, & biuggu, byggt, bua, *instruo*. 56. *habito*. 2. (bu, *res familiaris*).
- Bialla, nola, 62. *Cumque hæc unum fuerit instrumentorum, quæ Christiani suis sacris adhibebant, hinc sacerdos poetice appellatur Biöllugiater, id est: custos nola*.
- Biarg, *rupes*, 92. *Confer. Berg*.
- Bid, bad, badu, bidia, rogo, 4. 14. bidia konu, *ambire nuptias mulieris*, 134. badu fyrer, *intercedebant*, 76.
- Bid, heid, bidu, bidu, *expecto*. 20.
- Byd, baud, budu, bioda, bodinn, *invito*, 28. baud kost a, *optionem dedit*. 18. þeir budu kugan, *violenter egerunt*. 14. (bod *mandatum*).
- Byggt, *particip. pass. a by*.
- Bil, *interstitium loci vel temporis*. i þvi bili, *interea*, 74. Norveg. beel, *idem. Vox reliquis linguæ Gothicæ dialectis non communis, nisi ad Germ. Weile referre volueris*.
- Bind, batt, bundu, ligo. at bindast fyrir, *rem gerendam in se suscipere*, 78.
- Bio, *habitavit*; bioggu, *habitarunt*, *vid. By*.
- Biskup, *Episcopus*. 2. Biskupsdomr, *diocesis*. 112. Biskupsdæme, *idem*, 138. Biskupsstoll, *cathedra episcopalis*, 112.
- Biuggu, *habitarunt*, *vid. By*.
- Blakkr, (poëtice) *equus*, 60. Blakkr brands, *equus rostratus, sive navis*, *ibid.* Blackr *proprie dici videtur equus subfusco colore, nempe ab adjec. blackr, subfuscus, sicut adjectiva bleikr, pallidus; randr, rufus; brunn, hadius; vulgo substantivè sumuntur de equis ejusdem coloris, vel blackr, equi nomen, depravatum est à Germ. wallach, cantherius, equus castratus, de quo videtis Wacht. & Ihre*.

INDEX VOCUM.

Bles, *flavit, imperf. a blæs.*

Blot, *cultus idolorum religiosus, 16. sacrificia, 84.*

Blota, *idola colo. 10. 16. sacrificia offero. 92. Secus Ulfila & A. saxonibus blotan de vero dei cultu sumitur. Sagaciter Ihre hoc verbum, non ut vulgo creditur, à blod sanguis, sed per prosthesin literæ b à Lat. luto, sive lito, ortum ducere putat.*

Blæs, bles, blasa, *flare. hann bles at, sufflaminavit, 20. Convenit Al. blasan, A. Sax. blavan, A. blow, idem, nec non ipsum Lat. flo.*

Böd, *calamitas. 54. it. pugna, vid. Balldr. Aron geck æ frackr. uppfram i böd rama. Id est: Aron, audax semper & impiger, prælum acre adiit. Aronsfaga Hiörleifssonar. Dubium esse potest, num böd referendum sit ad Angl. bad, malus (sicut bölmalum calamitas, ab Al. bal, malus); an vero ad vetus Gall. bat, Angl. bate, contentio pugna, unde combat, debat, idem. adde Al. batten, A. Sax. beatan, Gall. battre, cadere, ferire &c.*

Bod, *nuncium, 50. convivium, 74. mandatum, 110.*

Boda, *annuncio, 12. (bod).*

Bodn, *vas illud, in quo mulsim, spiritum poeticum commuticans, docente Edda, continebatur. Vid. fabul. 60. Hinc Bodnarfmidia, officina poëseas, 54. poëtica denotat caput. Cum Nani, oblato hoc neëtare poetico, sese Suprungo reconciliarent, vasorum quibus liquor hic servabatur, alterum bodn, oblatio pacis, alterum son, reconciliatio, dicta sunt; hoc quidem nomine à sona reconciliare, illo à boda invitare, offerre, deductis.*

Bönd, *vid. band. Bönd (plur.) Dii. 62. Vide Olaviu de Bapt. in Gloss.*

Bondi, *bändr, villicus, incola. 124.*

Bonord,

INDEX VOCUM.

- Bonord, *rogatio, spec. procatio*, 134. (bon, ord).
 Bord, *affer, suprema navis tabula*, Hinc & poetice *navis*,
 60. 2) *mensa*. 130. Cambr. bord, biord. Ulf.
 baurd. Ger. Sv. bord, Angl. bord, *affer. &c.*
 Bördu, *feriebant, bōrdust pugnarunt, vid. ber.*
 Borg, *urbs*, 106. Ulf. baurgs, As. burg Al. burg &
 purg, Lat. *barb. purgus*, Gr. πύργος, *quæ omnia*
munimentum notant, à berga, tegere, tueri.
 Borit, *partic. a ber.*
 Börn, *plur. a barñ.*
 Böta, *vid. bata.*
 Bra, *vertit, mutavit à bregd.*
 Brandr, *rostrum navium*. 60. 62. brandærner a skipum
 Bagla stodu i augum mer: *rostra navium Baglorum*
oculos mihi erutura erant. Sverrislaga. Hinc na-
vis poetice appellatur blakkr brands, equus rostra-
tus. Celice pren lignum.
 Brann, *arsit, a brenn.*
 Braßt, *crepuit, a brest.*
 Bratt, *cito*, 34. (bradr, citus). Dan. brad, Sv. braad, id.
 Brant, *fregit. vid. bryt.*
 Bregd, bra, brugdu, *celeriter muto, vibro, moveo*, 60.
 Breidi, *expando, sterno*, 92. (breidr, *latus*).
 Breyti, *muto, ago*, 132. As. brætan, *mutare.*
 Brenn, brann, brunninn, *ardeo*. 14. 64. 20.
 Brenni, brendi, brendr, *comburo*, 18. brendt filfr, *ar-*
gentum, defæcatum, 30. 126.
 Brest, braßt, brustu, bristi, brostinn, *fragorem edo;*
steinninn braßt sundr, lapis cum fragore disiliit. 12.
 Bryggia, *porculus*, 84. As. brygge, Ger. brucke.
idem, à simpliciore bru, dan. Svec. bro, pous, quod
idem esse videtur; à brun, locus præcept & propen-
dens, it. cacumen montis. Gr. πρύον idem.

INDEX VOCUM.

Briota, *vid.* bryt.

Bryt, braut, brutu, brotinn, briota, *frango*, 62. *neutraliter frangor*, 60. (brot, *fractura*).

Broder, brædr, brödra, *vel* brædra, *frater*. 4. brodr-
son, *nepos ex fratre*. 2. brodrdotter, *neptis ex fra-*
tre, 22. næsta brædra, *consobrinorum filii*, annara
brædra, *consobrinorum nepotes*, þridia brædra *con-*
sobrinorum pronepotes, 38. *Quantum ad etymon*, brodr-
ir, *vox multæ cognationis est, nam dicitur Pers.*
berader, Cambr. brawd, Hibern. brathair, Slav.
bratr, Ulf. brothr, As. brother, Al. bruoder, &
Lat. frater, quibus adde Gr. Φρατήρ, contribulis,
contubernalis.

Brödrungar, *vid.* brædungar.

Brotit, *fractum, vid.* bryt.

Brött, braut, burt, *abhinc*, 20. *omnia pro brautu,*
quod etiam in usu, & revera Accusat. vocis bravt,
via strata, Vide Olavii Gloss. Synt. in v.

Bru, *pons*, 66.

Brunninn, *exustus*, brunnu, *arserunt, vid.* brenn.

Brutu, *fregerunt, vid.* bryt.

Brædr, *fratres, vid.* broder.

Brædrungar, *consobrini*, 38. (broder).

Bu, *villicatio*, 6. *res familiaris*, 34.

Bua, buit, *vid.* by.

Bud, *taberna*, 86. (by).

Budu, *invitarunt, vid.* byd.

Bæ, *acc. vid.* bæ.

Bædi, *tam, quam*, 34. (badir, *ambo*).

Bæn, *precatio*, 132: *banarismidia, poetice caput*, 54.
vid. bodn.

Bær, *urbs*, 70. *pradium, villa*, 90. *sepe quoque scribitur*
byr, eod. sensu. (by).

Bæte,

INDEX VOCUM.

Bæte, *reparo*, 64. *multam persolvo*, 38. (bot, *reparatio*).

C. *vid.* K.

D.

Dagr, *dögum*, *dies*, 44. *dagin epter, postridie*, 96.
a *dögum*, *tempore*. 26.

Danmörk, *Dania*, 104.

Dandr, *mortuus*, 120. (*dey, morior*).

Diarfliga, *audacter*, 8. (*diarfr, audax*).

Dimbildagar, *septimana sancta*, 120. *qv. dies obscuri;*
judice Graminio, ob luminum in sacris extinctionem,
sic dicti, à dimmr, obscurus, quemadmodum Latine,
sacra hoc temporis intervallo fieri solita, tenebræ dictæ
sunt. Alii derivant à dum, Isl. dumbi, sileus, mu-
tus, quod campanæ tum silerent.

Dyr, *animal*. *Hinc navis poetice appellatur animal, sive*
jumentum, piratæ. 60. Cognata sunt, A. Sax. deor, Al.
dier. Ger. thier, animal; quibus consentit, Gr.
Θῆρ fera.

Dyr, *pretiosus*. 16. *As. deor, Al. diur, Angl. dear,*
Ger. teur, idem.

Dyrd, *gloria*, 44. (*dyr*).

Dyrka, *colo, celebros*, 30. (*dyr*).

Dögum, *diebus, vid. dagr*.

Domr, *res momentosa*, 16. *judicium*, 66. *provincia. vid.*
biskupsdomr.

Dotter, *filia. Vocis cognatio notissima est.*

Drap, *cædes*, 76. (*drep, percutio*).

Drap, *occidit, drapu, occiderunt, vid. drep.*

INDEX VOCUM.

Dreg, dro, drægi, draga, *trabo*. Hann dro a talar, *decepit*, 104.

Dreng, *vir fortis*, 16. Vid. Olavium de cogn. spir. in gl.

Drep, drap, dræpi, *percutio*, *occido*, 14. 18.

Drugum, *frequentur*, *in totum fere*, 124. à driugr, *foecundus*, *copiosus*.

Dro, *traxit*, *vid.* dreg.

Drottinn, *dominus*, 28. drottinsdægr, *dies dominica*, 108. Vid. Olavium de bapt. in Gloss.

Drukna, *submergor*, 128. (drekk, *bibo*).

Dugnadr, *vires*, 2) *auxilium*, 42. (duge, *valeo*).

Dæme, *judico*, *sententiam fero*. 124. (domr).

E.

Ec, *vid.* ek.

Eda, edr, (*Particula adversativa*), *aut*, 12. 24.

Ef, (*Partic. dubitandi*) *si*, 30. num, 72.

Efni, *materia*, *status rerum*, 96.

Efter, *vid.* Epter.

Ega, *vid.* a.

Ey, eynni, *insula*, 34.

Ei, Eigi, *non*, 2. 62.

Eidr, *juramentum*, 110. Vid. Ihre in b. v.

Eyðslumadr, *dilapidator*, *prodigus*, 34. (eyðsla, *'prodigalitas*).

Eiga, *habere*, *vid.* ega.

Einhendis, (*Adverb.*) *directè*, 50. (einn, *hånd*, *manus*).

Einnhvör, eirrhvört, *quidam*, 130. (einn, *hvör*).

Einn, ein, eitt, *unus*, 70. *unicus*, 98. *quidam*, 56. *loco articuli adhibetur*, 26.

Eynni, *dat & ablat vid.* Ey.

Eyrendi,

INDEX VOCUM:

Eyrendi, *negotium gerendum*, 48. *ab ar, minister, famulus.*

Eyrir, (*plural.*) aurar, *pondus unciale.* 2) *pretium unciale*, 39. 3) *quævis bona.* lausir aurar, *bona mobilia*, 112. *Propriè eyrir, i. q. eyr-peningr, nummus æreus, ab cir, As. ær, ar, Ulf. ær. Lat. æs.*

Eystra, *ab oriente*, 48. 88. (*austr.*)

Eitt, *vid. einn.*

Eitthvört, *vid. einnhvör.*

Ek, *min, mer, mik, vid, ver, ockar, vor, ockur, oss, (pronomen primæ pers. substant)* ego, 16. *Pro illo k. encliticum poetice usurpatur.* 104.

Ekki, (*substant*) nihil, 72. 20. (*Adjectivum neutr. gen.*), nullum. 124.

Ella, *alias*, 80. (*eda.*)

Elldr, *ignis*, 18. *elldsfullr, igne plenus.* 20. *As. æled, Sv. eld. Dan. ild, ignis.*

Engi, *aungum, nemo*, 16.

Engill, *angelus*, 44.

Enn (*Articulus*) hic, 2. 6. 68.

Enn, (*Partic. Adversar.*) sed, 2. (*Part. comparat.*) quam, 48. (*Partic. intens.*) ulterius, 124. (*Particula temporis*) adhuc, 56. 60. 92.

Epter, *post*, 14. *at bera epter fer, secum ferre*, 22. *lögdu verd epter, mercedem reliquerunt*, 58. *eppter anni, secundum annum*, 68. *postmodum*, 24.

Er, *var, varo, & voru, se, væri, verit, verd, (Verb. substant.) sum, 88. (Verb. auxiliar.) sum, 8.*

Er (*Partic. Relativa*) 2. (*Adverb. temp.*) cum, 8. 12. 136.

Erindi, *vid. cyrende.*

F.

F_a, *vid. fa.*

Fader, födr, fedr, pater, 22.

Faer,

INDEX VOCUM.

- Fær, pauci, *vid. far.* -
 Fagna, fögnudu, lator, 64. (fagr)
 Fagr, fögr, pulcher, 30.
 Fakr, *poët. equus. Hinc rafakr, equus antennatus, poëtice, navis. 52. fakr, forte factum à latino pecus, quod interdum masc. gen. est, &, non tantum de omnijumento sumitur, unde equinum pecus dixit Virgilius, sed & specialiter eqvum notat apud Avienum Arati paraphrastem.*
 Fala, föludu, licitor, 30. 58. (falr, venalis). Dan. Sv. fal, Ger. feil, *idem, Certè à fa acquirere, consequi.*
 Falla, cadere, fallast, *vid. fell.*
 Fann, invenit, *vid. finn.*
 Far, (Plur.) fær, farra, (Comparat.) færri, pauci, 74. 98. 14. *Vid. Ihre in hac voce.*
 Fari, fara, ire, *vid. fer.*
 Farar, itineris, *vid. fôr.*
 Farmr, onus, 44. à fara, ferre, portare.
 Fe, fiar, fiam, pecunia, 126. 110. à fa, acquirere.
 Fedgar, pater & filius. *Hinc Langfedgar, majorum series, 46. a fadir.*
 Fedr, patres, *vid. fader.*
 Feginn, gaudens, lubens, 94.
 Fekk, impetravit, fecstu, *vid. fæ.*
 Fel, fal vel föl, abscondo, *it. commendo; at fela sik under bæner eins, alicujus precibus se commendare, 132.*
 Felag, societas, 26. (fe, pecunia, legg, pono).
 Felitell, inops, 130. (fe, litell).
 Fell, falla, cado, fell nidr, decido, 46. stefnan fell, dica intercidit, 96. ek lxt fallast, sponte cado, 64. 2) occumbo, occido, 58.

Felldr,

INDEX VOCUM.

Felldr, *soga promissa*, 92. *Vid. Grettis saga pag. 101. 114. Kroka-Refs saga pag. 64. (felli, demitto).*

Felli, *prosterno. at fella jörd under einum, terram sub aliquo debiscere facere*, 46. 2) *occido*, 62. (*fell, cado*).

Fellivedr, *tempestas*, 36. (*fell, vedr*).

Fengu, *impetrarunt, vid. fæ*.

Fer, *for, færi, fara, eo*, 36. *at fara ut, peregre abire*, 40. 2) *at fara med, tractare*, 16. *hann fór uspakliga, violeitter egir*, 78. *hann fer undarliga med, mirandum in modum se gerit*, 132. 3) *capeffo; at fara at finna einn, aliquem invisere*, 42. *Þeir foru a fund, natatum ibant*, 70. *ef radum væri at farit, si consilio res ageretur*, 78. *at fara i kallt vatn, frigida se committere*, 100. *hann fór med þræl sinn, seruo comite se contulit*, 26. *hverfu þat fer, quem eventum habuerit*. 80.

Ferd, *iter*, 134. (*fer*).

Fertogr, *quadragenarius*, 116. (*fíorer, quatuor; tugar decas*).

Festi, *quicquid firmum facit, catena. Hinc festarsteinn, saxum cui navis alligatur*. 56. *naðfesti, donum, nomini, quo firmitus exinde adbereret, addi solitum*. 80. *stadfesta, locus fixus, sive prædium avitum*. 134. (*fastr, firmus*).

Fet, *vestigium, incessus. Hinc forte gnyfet, incessus militaris, pugna, & gnyfeta giæter, observator incessus militaris, sive miles*. 50. *Dan. fied, Ger. pfad. Lat. peda &c.*

Feti, *qui vestigia legit. Hinc vallfeti (poëticè) equus, quasi in campo vestigia legens, & vallfeti varrar, navis, quasi equus maritimus*. 62. *Forðan & gnyfeti, equus militaris, & gnyfetagiæter, custos equi militaris, sive miles*. 50.

Feti,

INDEX VOCUM.

- Feti, *manubrium securis*, vid. Nials saga pag. 309. *Hinc gnyfeti*, poet. *arma militaria*, & gnyfetiagiater, *custos armorum*, sive miles, 50. vid. supra fet.
- Fiall, *mons*, 14. *alias fell*, *idem.* Utrumque à fela, *tegere*, sicut biarg, berg. *mons*, à berga, *tegere*.
- Fiallrapi, *betula nana*, 20. (fiall, hrapa *precipitari*).
Posterior vocis pars cognata videtur Græco ῥωπες, *virgulta*.
- Fiallrænn, *montanus*, 36. (fiall, rænn).
- Fiam *pecuniis*, vid. fe.
- Fiandi, *hostis*, 52. (fia, odio habere).
- Fiandskapr, *hostilitas*, 76. (fiandi).
- Fiar, *pecunia*, vid. fe.
- Fiardar, vid. fiördr.
- Fiardr, *separatio, disturbatio*, 52. vid. Olafs saga Tryggvas. part. 2. pag. 110. (fiarr, *procul*).
- Fie, vid. fe.
- Fyk, fauk, fuku, fokinn, fiuka, *vento feror*, 18. (fok). *Cognatum Lat. fugere, habent quoque Belgæ fuyken, Dan. fyge, eodem sensu*.
- Fylgi, *sequor*, 88. 90.
- Fimm, *quinque*, 24.
- Fimtugr, *quingagenarius*, 106. (fimm, tugr).
- Finn, fann, fundu, *invenio*, 18. 54. *convenio*, 28. 102.
- Fiölmennr, *frequens*, 92. (fiöl, *multitudo*, Germ. viel, *madr*).
- Fiörbaugsgardr, *poena relegationis*, 100. fiörbaugsmadr, *relegatus*. 66. Vide Arnesens Rettergang & Jo. Olavii synt. in Gloss.
- Fiorde, *quartus*, 39. (fiorer).
- Fiördr, fiardar, *sinus*. 64. Vide Ihre in v. & Ol. in Gloss. Syntagmatis.

INDEX VOCUM.

Fiordungr, *quadrans*, 92. *adhibetur in nostro plerumque aliàs de provinciis Islandiæ. (fiorer, quatuor).*

Fiorer, *quatuor*, 116.

Fyrer, *ante*, 44. *coram*, 8. *in conspectum*, 132. *præ*, 70. fyrer nordan, *in septentrione*, 42. fyrer biörg, *per prærupta*, 92. *ob*, 104. *contra*, 136. *in damnum*, 62. *propter*, 22. *præter*, 70. *loco*, *vice*, 94. (for).

Firnari, *remotior*, 38. (fiarr).

Fyrr, *prius*, 126. 10. (for).

Fyrst, *primò*, 106. (fyrr).

Fyrstr, *primus*, 108. (fyrr).

Fit, *planities*, *acta*, *ora*, 58. *etiam de ora caligarum sumitur. Cui cognatum videtur fit, palma, sive membranula in pedibus avium.*

Flak, *rates*. Skipflak, *tabula navis*. 82

Fleiri, *plures*, 110. flester, *plurimi*, 8.

Flyg, flaug, flugu, floginn, flunga, *volo*, *volare*, 24.

Flyt, flutti flytia, *vèbo*, 43. at flytia erinde, *negotia gerenda promulgare*, 48.

Flokkr, *cohors*, 86. *per transpositionem idem quod folk vulgus.*

Fluga, *musca*; *Translatè malum consilium*. Hinc at gina yfer flugu, *malo inescari consilio*, 52. *In hoc sensu hæc vox usurpatur in Nialsfaga, pag. 64. 66. Hardarfaga, pag. 79. Hrolfs Gautreksfonaarfaga. pag. 140. Metaphora ducta videtur a musca, magiæ adhibita, dicta gan, bis etiam cognata esse videtur etymologia vocis flugumadr, sicarius. Caterum locutio: at gina yfir, de piscibus & feris desumpta est, hæc enim animalia, cum inescantur, gina yfir agnii, *escæ inbiare, dicimus.**

Flugu, *volarunt*, *vid.* flyg.

Flutti,

INDEX VOCUM.

- Flutti, *vexit*, *vid.* Ayt.
 Födr, *Gen. Dat. vid.* fader.
 Fögnudu, *gavisi sunt*, *vid.* fagna.
 For, *ivit*, *vid.* fer.
 För, farar, *iter*, 48. farargreidi, *auxilium viatori præstitum*, 84. förunautar, *socii itineris* (fer).
 Forn, *antiquus*, 100. (for).
 Forrad, *præfectura, magistratus*, 134. (for, præp. rad, *imperium, consilium*).
 Forvindis, (*Adverb.*) *secundum ventum*, 88. (for, vindr).
 Fostri, *nutritor*, 140. (fostra, nutrjo).
 Föstudagr, *dies Veneris*. Föstudagrinn langi, *dies passionis Domini*, 120. (fasta, *jejunium*, dagr). fasta Wachter & Ihre derivant à Mæso-Gotbico, *fastan servare, tenere*, & A. Sax. æv *fastan legem servare, i. e. jejunare*.
 Föt, *vasa, impedimenta*, 84. *quo & sensu vox occurrit in Sturlungasaga lib. 2. cap. 40. Hinc fatatur, non modo vestiarius, sed omnis generis suppellectilium apotheca*; Hebr. *בֵּית כֵּלִים* *idem*; sic etiam Svecis *fat, vas, de quacunque suppellectili sive utensilibus sumitur*. Forsan & hoc loco legi debeat *hudsöt*, *qui lecti fuere antiquorum scortei portatiles, quibus in navibus & tentoriis utebantur*. Skuli Jarl baud at þar sem *hudsöts felagar* voru tveir, skylldu þeir luta með sér hvör fara skyllde. Þeir voru *reckiu-felagar* Þorer Flik ok Jatgeir Skalld, ok hlaut Jatgeir at fara. *Id est: Comes Skulius præcepit, ut ubicunque duo communi uterentur lecto scorteo, quis eorum iter faceret, sortibus experirentur*. Þorer Flik & Jatgeir Poëta eodem lecto utebantur, Jatgeiri vero *profectio sorte obtigit*. Hakonar saga Hakonarsonar.

Fotr,

INDEX VOCUM.

Fotr, fœtr, *pes*, 64.

Fra (*Præpositio regens Ablat.*) *de*, 18. (*regens Genit.*) 46.
(*denotat locum*). 88. (*tempus*). 102.

Fram, *prorsum*, 48.

Framgangr, *progressus*, 36.

Frestr, *dilatio*, 98.

Fretter, *rumores*, 134. à *sing.* *frett*, *interrogatio*, *it.*
relatio. *fretta*, *interrogare*, *it.* *fando audire*, *cui*
cognatum, *Dan.* *fritte*, *expiscari*.

Frida, *pacatum reddo*, 116. (*fridr*).

Fridr, *pax*, 76.

Frode, *multiscius*, 118.

Fröndum, *vid.* *frændum*.

Frændi, *consanguineus*, 4. *frændaskömm*, *infamia fa-*
milie inusta, 40.

Frændsemi, *nexus consanguinitatis*, 76. (*frændi*).

Fugl, *avis*, 24.

Fullr, *plenus*, 20.

Fundr, *conventus*, 56. 132. at fara a eins fund, *aliquem*
convenire, 68. (*finn*, *invenio*).

Fundu, *invenerunt*, *fundust*, *convenerunt*, *vid.* *finn*.

Fus, *lubens*, *avidus*, 136.

Fæ, fekk, fengu, fa, *accipio*. *Sumitur tam active, quam*
neutraliter. at fa konu, *uxorem ducere*, 106. hann
feck sér, *acquisivit*, 34. fœt mer, *mibi tradite*, 78.
at fa einum, *alicui aliquid conferre*, 74. Þeir fengu
þat af honum, *cum adducere potuerunt*, *ut*, 86. er
hann hafdi þar til fengit, *quos ad id constituerat*,
18. ef þu far kristnat, *si ad christianam religionem*
perducere potes, 42. hvörfu fecstu þvi svarad, *quid*
responsi dedisti, 136.

Fædest, *nascor*, 136. at fæðast upp, *educari*, 140.

INDEX VOCUM.

Fæle, *perterrefacio*, 24. *forte idem est ac As. fælan, consternare, dejicere. Sed Island. fol, homo stultus, vel Gall. fel & felon, trux, crudelis, vix huc pertinent.*

Fær, *habilis, artifex*, 72. (fer, eo).

Færi, *iret, vid. fer.*

Færi, *vebo*, 44. færa bu sitt, *demigrare*, 106. færa eins ord afleidis, *verba alterius in pejorem partem detorque*, 22. færði nidr, *mersavit*, 72. (fer).

Færri, *pauciores, vid. far.*

Fætr, *pedes, vid. fotr.*

G.

Ga, *irrisio*, 92.

Gaf, *gast. dedisti, vid. gef.*

Gall, *insonuit, vid. gell.*

Gamall, *gömlum, antiquus*, 100.

Ganga, *ire, vid. geng.*

Gangr, *incessus. Þat er a gangi, increbrescit*, 52.

Gardr, *sepimentum. Hinc kirkingardr, coemiterium, sepēs coemiterii*, 14. fiörbaugsgardr, *sepēs fana circumdans, quæ relegatis intrare non licuit, & metonymicè ipsa relegatio*, 100.

Gat, *potui, gatum, potuimus, vid. get.*

Gef, *gaf, dono*, 28. Þeimi gaf eigi, *ventus non favebat*, 70. Þat gafst svo, *talis erat successus*, 98.

Gegn, *contra*, 88.

Gegne, *respondeo, at gegna skatti, tributo obnoxium esse*, 114. (gegn). *Vid. Olavium in Gloss. Synt.*

Gegnum, *per*, 64. (gegn, um).

Geya, *go vel ga, latrare. 2) irridere*, 66. Gest þu ne geyer, *peregrinum ne derisui habeas. Havamal. (ga, latratus).*

Geisla,

INDEX VOCUM.

- Geisla, *ringi*, 100. *proprie, diducere labia. Olavius l. c.*
- Geirrid, *pugna: geirridargiæter, custos pugnae, miles,*
50. (Geir, *A. S. gar framea, telum; hrid vel rid,*
impetus).
- Geyfa, *grafför, impetu feror,* 38. Gys, *erumpo.*
- Gekk, *vid. geng.*
- Gell, gall, gullu, gilli, gollit, gialla, *resono, 16. 54.*
proprie hoc verbum notat splendidum esse, de colore;
it. sonorum esse, de voce. Ger. gellen, sonare.
- Gelld, gallt, gulldu, gilldi, gollinn, giallda, *ex-*
pendo, 39. 18. 54. remunero, 76.
- Geng, gekk, ganga, *procedo, 14. at ganga at einum,*
adoriri aliquem, 14. gekk upp fe, opes dilapidaban-
tur, 34. þat gengst vid, usu venit, 76. fyrir þat
mun ganga, certè eveniet, 136. þeir gengu, pedes
ibant, 86. at ganga yfer landit, invalescere, 92.
ganga til, socium se præbere, 94. gangast i moti,
obniti, 98. hann gekk i skola, scholam frequenta-
viz, 106.
- Gengi, *successus, processus.*
- Gerder, *creator, 16. (göre, facio).*
- Gerdu, *fecerunt, vid. göre.*
- Gerla, *probe, perfecte, 58. q. d. gerliga, dicimus etiam*
adverbialiter ger, & gerva, perfecte. (göre).
- Get, gat, gæti, *accipio, 16.*
- Get, gat, gæti, *conjicio, auguror, 36. 134.*
- Get, gat, gæti, *mentionem injicio, 80. þess er getit,*
fertur. 130.
- Gia, *hiatus, 88.*
- Giafar, *Genit. vid. giöf.*
- Gialla, *sonare, vid. gell.*
- Giallda, *rependere, vid. gelld.*

INDEX VOCUM.

- Gydia, *antistita sacrorum*, 16. godi, *antistes sacrorum* (god *idolum*).
- Gifte, *nuptum do*, 136. (gef, dono).
- Gil, *rius ex fissura rupis delabens*, 14. *proprie ruptura*, quæ & geil f. alias dicitur, quibus nescio an cognatum sit *Al. giel rihtus*, *apertura*.
- Gylvi, *Nomen proprium piratæ celebris, de cujus nomine navis poetice appellatur ejus jumentum, aut tale quid; hinc etiam Gylvahreinn, rhangifer Gylvii, est navis*. 62.
- Gin, gein, *inhio*, 52. (gin, *rihtus*). *cognatum videtur Latino, sicut A. S. geonan, biare, gin, gian; chasma, Isl. gia idem*.
- Giöf, *giasar, donum*, 74. 28. (gef, dono).
- Giöre, *vid. göre*.
- Gisl, *obses*, 32. *Ol. in Gloss. Synt.*
- Gisla, *obsidem do*, 30.
- Gisling, *conditio obsidis*, 78.
- Gia, *vid. gæ*.
- Glod, *pruna*, 88. *Al. gluot, A. S. gled. Belg. gloed. Dan. Sv. glöd; à gloa, lucere, splendere*.
- Gluggr, *foramen. Hann tok smiörlaup ok skar allan gluggum, vas, quod butyrum continuerat, circumquæ quæ foraminibus instruxit. Sverrislaga. 2) fenestra, 18. verisimiliter à glig ventus, sicut alias viudauga fenestra dicitur*.
- Gnyfet, *vel gnyfeti, vid. fet & feti*.
- Gnyr, *strepitus*, 38. *proprie qui ex frictione sive collisione oritur, à gnya fricare*.
- Go, *nomen mensis penultimi hyemis*, 34.
- God, *idolum*, 16.
- Godga, *blasphemia*, 66. 92. (god, & ga *irrisio*).
- Godi, *Pontifex*, 66. (god *idolum*). *Ulf. gudga sacerdos*.
- Godord,

INDEX VOCUM.

- Godord, *pontificatus*, 134. (*godi, ord, verbum, hic auctoritas*).
- Godr, *bonus*, 64. gott rad, *consilium salubre*, 18. godr vedrdagr, *dies serena*, 70.
- Göfgr, vel göfgr, *nobilis*, 22. 138. *vid. Ol. Gloss. Syn-tagm.*
- Golf, *pavimentum*, 20. *vid. l. c.*
- Gömlum, *vid. gamall.*
- Göri, gördi, vel gerdi, *facio*, 18. at gera bu, *villicationem instituire*, 12. göra mein, *nocere*, 18. göra seka, *reos peragere*, 24. göra ord, *nuncium mittere*, 86. at göra, *edificare*, 128. göra tiund, *decimas expendere*, 110. þar af mundu geraft, *inde nascitura essent*, 96. gerdu frid, *pacem sanxerunt*, 98. þat nymæli var gört, *novella lata sunt*, 114. gerdi, *cenfuit*, 124. at göra af, *recondere*, 58. at göra at, *reparare*, 38. 20. þat gördist þar at, *ibi effectum est*, 88.
- Göri, *verb. auxil.* hann gör hallda, *tractat*, 54.
- Göri, *verb. neutr.* þa gördi vedr svo illt, *tanta tempestas coorta est*, 94. hallari gördi. *annonæ caritas incidit*, 120.
- Gott, *vid. godr.*
- Grafinn, *humatus*, *vid. gref.*
- Graskinn, *pellis mustelina*, 130. (*grar, cineraceus; skinn, pellis*).
- Gref, gref, grafi, grafa, *fodio, sepelio*, 102.
- Grefsti, *vid. gröftr.*
- Grey, *canicula*, 66. *forte contr. à Gr. γράγιον, idem.*
- Greidi, *emolumentum, beneficium in aliquem collatum*, 84. (*greidr, planus, facilis, greida expedire, it. commodare*).
- Greifi, *Comes*. 28. *Germ. graf. A. Sax. Grefsa. Franc. Gravo.*

INDEX VOCUM.

- Greip, *vid.* grip.
 Grenia, *rudo*, 14. *Dan.* Sv. grina, *Ger.* greinen, *os* tor-
quere, *Belg.* grynan, *flere*. *A.S.* grenian *ringere*, *Lat.*
grunnire.
 Grimmiliga, *crudeliter*, 18. (*grimmr*, *sævus*).
 Griot, *saxa*, *lapides*, 24. *Cambr.* grut, *lapis*, *cui cognat-*
um videtur *Dan.* grus, *glarea*.
 Grip, greip, *rapio*, 68.
 Gripr, *cinclium*, 126. (*a grip prebendo it. acquiro*) *pro-*
prie rapina, *utpote quæ rebus pretiosis fere constat*.
 Gröftr, graftar, grefti, *sepultura*, 108. (*greft*).
 Grund, *terra plana*. *A. Sax. Al. Dan.* grund, *idein*. *Hinc*
atalls grund, *mare*, & *atallsgrundarskid*, *navis*,
poët. 60.
 Gud, *numen*, *Deus*. 8. skurdgud, *idolum*, 18. 36. guds-
vargr, *hostis Dei*, 50.
 Gudlasta, gudlöftudu, *blasphemo*, 66. (*gud*, *Deus*; *lasta*,
criminor).
 Gudlastan, gudlöftun, *blasphemia*, 38. (*gudlasta*).
 Gudsihiar, *cognatio spiritualis*, 80. (*gud* *Deus*, *sihiar cog-*
natio).
 Gudvefr, *textilia pretiosa*, 46. (*gud*, *vefr*, *tela*).
 Gull, *aurum*, 126. *vid.* Ol. Gloss. Diatr.
 Gæder, *qui bona affert*, 50. (*godr*, *bonus*).
 Gæte, *curo*, *custodio*, 62. (*gat*, *cura*).
 Gæter, *custos*. *Hinc gnyfeta gæter*, *custos armorum mi-*
litarium, *vir fortis*, *poët.* (*gæte* *curo*).

H.

- Had, *irrisio*, 16. Ol. Gloss. Synt.
 Haf, *oceanus*, 82. *sic dicitur ob motum & elevationem*
undarum, *nempe àb hef*, *elevo*.
 Hafa, hafdi, *vid.* hef.

Hafnall,

INDEX VOCUM.

Hafíall, *cacumen montis, mons altus*, 104. (*har, altus; fiáll, mons*).

Hafna, höfnuðu, *abstineo me ab*, 16. *proprie hafna Sv. hæmna impedire, ejusdem haud dubie originis ac hamla.*

Hafnar *vid. höfn.*

Hagr, *status, conditio. fiarhagr, conditio facultatum*, 138. *ab ha, agere, manere.*

Hagr, *in agendo dexter*, 140.

Halfr, *dimidius*, 90. 39.

Halld, *tutamen*, 30. (*helld, teneo*).

Hallda, *vid. helld.*

Halmr, *stipula, stramen*, 68. *Lat. calamus, culmus.*

Hallæri, *aunona seva*, 120. (*hardr, durus; ar, aunona*).

Hamar, hömrum, *malleus; mordhamar, securis*, 54. *A. Sax. hamor, Al. hamer, Dan. Sv. hammer, idem.*

Hamar, hömrum, *rupes prærupta*, 92. *forte ab A. S. ham, hæm, domus, quia saxa & prærupta a malis genitiis inhabitari vulgus sibi persuadet, vel a figura, mallei caput æmulante.*

Handar, *vid. hönd.*

Hann, hun, hönnum, henni, (*Pronom. relat.*), ille, 10. 72. (*Pronom. pers.*) 4.

Harbardr, *Nomen proprium gigantis, cum quo Thor, numen ethnicum; licet habuit, quæ in Edda Sæmundina adhuc sub titulo Harbardzliod descriptæ existunt.*

Harbardr præterea pro quovis gigante poetice adhiberi potest, & Thor poetice describi per hostem vel occisorem gigantum; *vid. Edda in Thorskenningar; unde Harbards vea fiadr pacis Harbardi disturbator, est Thor, cujus sannreynir, s. qui Thorem vere experitur, est, qui in ipsius est potestate, quod valld appellatur. Hinc Harbards-veafiadar-sannreynir descriptione poetica est Thorvalldus.* 50.

INDEX VOCUM.

- Hardt, (*adverb.*) *duriter, graviter*, 78. 60. (*hardr, durus*).
 Hatid, *festum*, 44. (*har, altus; tid, tempus*) *Dan.* höjtid, *idem.* *Ger.* hochzeit, *nuptiae*.
 Hatta, *institutio*, hattadr sem riddarar, *equitum instar moratus*, 28. 44. (*hattr, mos*).
 Hattar, *vid.* höttr.
 Hattr, *mos, consuetudo*, 140. *Ol.* in Gloss. Diatr.
 Hau, *vid.* hö.
 Haudr, *Nomen Odini, qui Dens erat praeliorum, hinc* haudrs höttr pileus Odini, *poetice est galea, ast sedes v. fulcrum galeae, sive* haudrs hattar *stediæ poetice est caput.* 54.
 Haugr, *congeries, tumulus*, 58. *Dan.* høj. *Sv.* hög, *idem; certè ab har, Dan.* høj. *Sv.* hög, *altus*.
 Hauft, *autumnus*, 68. hauftbod, *convivium autumnale, 12. Dan. Svec. höst autumnus, nomen habere creditur à mense Augusto, qui Cambr. awst, Arz. cawst dicitur.*
 Hef, hafdi, höfdu, hafa, *babeo*, 2. þeir höfdu fund, *conventum celebrabant*, 56. hafdi lögsögn, *Legiferi officio fungebatur*, 92. at hafa, *uti*, 132. at hafa til fins mals, *rationes pro sua parte habere*, 98. þar hafdi stornær, *pæne erat*, 86.
 Hef, hafdi, höfdu, hafa, *verbum auxiliar. præter.* 4. 18.
 Hef, hof & hafdi, hefia, *tollo*, 120. *incipio*, 2.
 Hefne, *ulciscor*, 18. *Dan.* Sv. hevne *id. non aliud videtur quam cæna implere, ratum facere, q. d. implere quod mente decrevimus.*
 Heidinge, (*substant.*) *ethnicus*, 92. (*heidinn, idem*).
 Heidinn, (*adject.*) *ethnicus*, 16. 34. à. *Gr.* ἔθνος *plerisque derivatur.*
 Heidne, *ethnicismus, usurpatur tam pro more, 100. quam pro statu ethnico, 118. (heidinn).*
 Heilagr, *sacrus*, 44. *Vid. Ol. in Gloss. Syntagm. & Diatr.*
 Heill,

INDEX VOCUM.

Heill, *fosses, integer*, 48. 112. Dan. heel. Sv. hel, Gr. ὅλος.

Heim (*Adverb.*) *domum*, 20. 100. (heimr).

Heima (*Adverb.*) *domi*, 14. 112. (heimr).

Heiman (*Adverb.*) *domo*, 86. (heimr).

Heimr, *mansio, mundus, catus*. Hinc Jorsalaheimr, *Palestina*, 102. Þingheimr, *concio in foro*, 100. vid. Ol. l. c. & Ihre in h. v.

Heiptrakr, *vindicta cupidus*, 26. (heipt, *ira fervens, pro* heft q. d. *tenacitas ab hesi habeo; rake, custodio*).

Heyre, *audio*, 16. 140. . .

Heiti, het, *nomine vocor*, 2. 14.

Heiti, het, *votum voveo*. at heita a einu, *votum alicui nuncupare*, 92. vel etiam heiti, *appello, invoco*.

Heiti, het, *minor*, 76.

Helgr, *contrañe pro heilagr, sanctus*, 104.

Hellð, hellt, hallda; *teneo*, 54. at hallda heilagt, *feriari*, 44. hallda dominum, *judicium exercere*, 66. hallda strid, *prælium committere*, 98. þeirra vingan hellst, *amicitia eorum duravit*, ibid. hallda lög, *leges observare*, ibid. hann hellt hönum midri, *sub aqua detinuit*, 72. hönum hellt vid kafnan, *fere erat suffocatus*, ibid.

Hellðr (*Adverb.*), *potius*, 18. 112.

Hender, (*verb. imperf.*) *accidit*, 40. (hönd, *manus*). Ol. in Gloss. Synt.

Hendr, vid. hönd.

Henni, vid. hun, hann.

Heppinn, *fortunatus*, 82. (happ, *fortuna*).

Her (*Adverb.*), *hic*, 34.

Herad, *tractus*, 120. Al. heroti *dominium præfectura*, heradsmenn, *incolæ territorii*, 56. (her, *hic; ad, ad*).

Herhlaup, *tumultus*, 24. (her *exercitus, hlaup cursus*).

INDEX VOCUM.

- Heria, *bellum infero*, 34. (her, *exercitus*).
 Hernadr, *militia*, 2. (her, *exercitus*).
 Herra, *dominus*, 80. *A. Sax.* hearre, *Al.* hearro &c. *quidam referunt ad κύριος*.
 Herfer, *Dux*, 76. (her, *exercitus*).
 Hertek, *captivum duco*, 2. (her, *exercitus*; tek, *cipio*).
 Hestr, *equus*, 24. *vulgo ab hasta, properare*.
 Het, *vovit*, *vid.* heiti.
 Hia, *apud*, 14. 34. *Ger.* hie, *hic*.
 Hialldr, *pugna*, 54.
 Hiarta, *cor*, 68. *Ulf.* hairto, *Al. Fr. Ger.* herz, *A. Sax.* heorte, *Gr.* καὶ ὁδία.
 Hie, *vid.* he.
 Hygg, *hugdi, reputo*, 62. (hagr, *animus*).
 Hygginn, *prudens, cordatus*, 140. (hygg, *autumno*).
 Hingat, *buc*, 120.
 Hinn, hin, hitt (*Pronom.*) *alter, ille*.
 Hinn, hin, hit. (*Articulus*) 8. 34.
 Hird, *aula, proprie satellitium, ab hirda custodire, servare*, *Conf. Specul. Regal. p. 273. A. S.* hired, hird, hirde, *famulitium*. Hirdprestr, *concionator aulicus*, 32.
 Hit, *vid.* hinn.
 Hia, hiun, *familia*, 44. *vid. Ol. in Gloss. Syntagmatis*.
 Hlautst, *vid.* hlyt.
 Hlauteinn, *aspergillum sacrificiis ethnicorum adhiberi solitum*, 16. (hlaut, *sanguis victimarum*, teinn, *baculus*). Hlaut *cognatum videtur la & lögr, quæ interdum pro sanguine sumuntur*.
 Hleyp, hliop, hlupu, hlaupa, *curro*, 88.
 Hleypiskarfr, *carbo aquaticus currens, poetice, cursor, avis instar advolans*. 50. (hleyp, *curro*; skarfr, *Pelecanus carbo*).

Hlydi,

INDEX VOCUM.

Hlydi, *ausculto, aurem præbeo*, 16. *obedio*, 110. (hliod, *sonus*).

Hlydinn, *obsequens*, 110. (hlydi).

Hlif, *tueor*, 62. hlifa *haud dubie idem ac vet. Lat. clepere, & clypeare, 3: regere, protegere, unde & hlif tutamen, it. scutum, Lat. clypeus cognatum est.*

Hliod, *sonus*, 44.

Hlyt, hlaut, hlutu, hlotinn, hliota, *adipiscor. Pat hlautst, forte obigit*, 84. (hlutr, *fors*).

Hlo, *rifit, vid. hlæ*.

Hluta, *fortes jacio*, 82. (hlutr, *fors*).

Hlutr, *res*, 80. 141. *pars*, 80. Ulf. hlauts, *A. Sax. hlyt, hlot, Al. loz. Dan. lod, fors.*

Hlutrskipte, *pars forte accepta*, 2. (hlutr, *fors; skipte, divisio*).

Hödr *vid. Haudr.*

Hof, *sustulit, vid. hef.*

Hof, *fanum*, 16. *idem quod Dan. & Svec. hof, aula, vi etym. alta, sive excelsa domus, ab hef, attollo, erigo. hof tollr, tributum fano solvendum*, 18.

Höfði, *vid. höfud.*

Höfðingi, *magnas, vir princeps*, 4. 110. (höfud, *caput*).

Höfdu *vid. hef.*

Höfn, hafnar, *portus*, 26. *vox hac plurimos habet sensus alios, omnes vero ab hafa, habere, derivandos.*

Höfnudu, *vid. hafna.*

Höfud, *caput*, 92. 20. *at setia mann til höfuds einum, fícarium in aliquem subornare*, 68. höfudengill, *archangelus*, 44.

Högg, hio, hiuggu, höggva, *cædo*, 84. 120.

Holfi, *pronus, inversus jaceo*, 120. *ab holr., hvotr, cavus, verbum enim proprie de cavis rebus usitatum, quorum cavitates deorsum spectant.*

Hol,

INDEX VOCUM.

- Hol, *cavitas*, 36. (*holr, cavus*).
 Holldgan, *incarnatio*, 102. (*holld, caro*).
 Holmganga, *duellum*, 64. (*holmr, insula; ganga, incessus*).
 Hönd, *handar, hendr, manus. a hendr, contra*, 42.
 Hönum, *vid. hann*.
 Hörg, *faunum, ara*, 36. 84. *forte cognatum Latino*.
 Höttr, *hattar, pileus*, 54. *Confer supra haudr*.
 Hraun, *aspretum*, 90. *idem quod hrun ruina, à hrynia ruere*.
 Hregg, *procella*, 60.
 Hreifi, *moveo*, 62. *at hreifa mal, actionem edere*, 66. *Gerregen idem*.
 Hreinn, (*substant*) *rhangifer*, 62.
 Hreyter, *disipator, vibrator*, 16. *a hreyta, dissipare (hryt, disfilio)*.
 Hrid, *procella fava, sed non diu durans*, 120. *um hrid, aliquantisper*, 32. *hrid & rid, impetus quisque cito transiens, sem ridr af, quod transit*.
 Hrindi, *hratt, hrundu, præcipito*, 92. *Sv. rinda pellere, pulsare, utrumque cognatum verbo rydia diruere, sternere*.
 Hristi, *concursio*, 60. *Svec. rista idem, Dan. ryfter concursio*.
 Hroff, *egrus*, 24.
 Hræcinn, *veru cadaverum*, 16. (*hræ, A. S. hræv, hreav, Francis, hreo, hrao, cadaver; teinn, veru*).
 Hvar, *ubi*, 72.
 Hvarf, *vid. hverf*.
 Hvarf, *quicquid conspectum rei alicujus impedit. Hann rann þein hvarf, currebat ita ut ab illis non conspiceretur, Sturlungsaga libr. 8. cap. 23. libr. 6. cap. 21. libr. 9. cap. 22. Arna Biskupsaga cap. 19. 2) quod rem circumdat: bariinn var horfinn mönnum villa*
viris

INDEX VOCUM.

viris undequaque circumdata erat. Sturlungaſaga libr. 6. cap. 20. Hinc tannahvarf, quod conſpectum dentium præripit, vel cingulum dentium conſtituit, ſive labia, & tannahvarfs þod nuncium labiorum, quod vel eſt nuncium oraliter miſſum, vel nuncium præceps, non præmeditatum, aut non ſincerum, veluti vara ſkraf, munnauſtr, vi vocis ſermonem labiorum, & hauſtum oris, translate autem, ſermonem non præmeditatum aut minus ſincerum denotant. 50. (hverf).

Hvarf, ſubduſio ex oculis, 102. (hverf).

Hvarki, neutrum, 64.

Hvart, vid. hvör.

Hvartveggi, uterque, 14. 92. (hvör, quilibet; tveir, duo).

Hvarummegin, ex quanam parte, 84. (hvör, quis; vegr, via).

Hvat, vid. hvör.

Hverf, hvarf, hurfu, hvirfi, horſian, verbum neutrum, proprie ſignificans diverſi, à verbo activo hverfi verto, hic evaneſco, 102. hvarf hann apr, reverſus eſt; 102.

Hverfr, verſatilis, 50.

Hvern, vid. hvör.

Hverfu, quomodo, 44. quam, 76. (hvör).

Hugr, animus, 106.

Hvi, cur, 132. 22.

Hvilld, quies, 104. (hvila, quieſcere).

Hvitr, albus, 8. hvita-vadit, albæ quibus recens baptizari inducebantur, 64. (vad f. g. pannus).

Hun, henni, vid. hann.

Hundrad, centum, 24. 50. 112.

Hvör, quis, 140. uter, 12. heyrdi hvart ord annars, unus alterius verba audivit, 16. hvört hann villdi,

INDEX VOCUM.

utrum velles, 18. *hvern, quemcunque*, 18. *hvat sök, quæ causa*. 18. *hvert sem var, siue fuerit, siue*, 110. *hverium, singulis*, 92.

Hvörfu, *vid.* hverfu.

Hus, *villa, ædes*, 86.

Hæd, *altitudo*, 88. (*har, altus*).

Hætte, *periculum facio*, 42. (*hætta, periculum*). Lapp. *hætte*, *Fenn. hæte, idem, vide Olavii Gloss. Diatr. in h. v.*

J. I. Y.

I, *in*, 2. *ad*, 12. 48.

Jafnan, *continuo semper*, 140. (*jafn, æqualis*).

Jafnsiölmennr, *æque frequens*, 92. (*jafn, æqualis; siölmennr, frequens*).

Jafnlengd, *tempus viginti quatuor horarum*, 92. (*jafn, lengd, longitudo*) *jafnlengd etiam dicitur, de die, qui eidem superioris anni termino respondet. Prioris significatus ratio determinans est dies, posterioris annus.*

Jafnnainn, *æque propinquus*, 38. (*jafn, nainn, propinquus*).

Jafnvirdi, *æquale pretium*, 30. (*jafn, verd, pretium*).

Jardar, *vid.* jörd.

Jardelldr, *ignis subterraneus*, 88. (*jörd, terra; elldr, ignis*).

Jarl, *Comes*, 126. *A. Sax. earl. idem, Ihre à Lat. barb. herilis, qui olim principum titulus. P. Widalin ab ar.*

Jarn, *A. S. iren, A. iron, Camb. hajarn, Hib. jarann ferrum*, 64. *compedes*, 76.

Jata, *affirmo*, 80. *convenit Sv. jaka, bejaka, Al. jehan, Ger. jahren affirmare, à partic. affirm. ja ita. hann jatti því, assentiebatur*, 64.

Ydr, *vobis*, 40. *vid.* þer.

Yfer,

INDEX VOCUM.

Yfer, *super*, 12.

Yferlæte, *honor alicui habitus*. Þeir voru þar i godu yferlæti, *benevole tractabantur*, 82. (læt yfir, *judico de aliqua re*), Jo. Ol. Gloss. diatr. in h. v.

Illa, *male*, 34. 96. (illr).

Illvidre, *tempestas*, 120. (illr, *malus*; vedr, *constitutio aeris*).

Ilmr, *fragrantia*, 44. 48. *cognatum certe est*, Lat. oleo.

Inu, *introsum*. inn a land, *in continentem*, 82.

Innar, *interius*, 82.

Inni, *intus*, 64.

Innvirduliga, *exquisite*, 30.

Jörd, jardar, *terra*, 46. *continens*, 60. *pradium*, 34.

Is, *glacies*, 38. A. Sax. & Al. is, Germ. eis, Angl. ice, *idem*, *quod tamen ultimum cum nostro jaki potius conferendum est*.

Þrott, *ars*, 64. Dan. idræt, actia. (i, þrott, *vis*).

K.

Kafnan, *suffocatio*, 72. à kaf *abscondio*, *submersio*, kefia *supprimere*, *tegere*.

Kalla, kölludu, *appello*, 80. *accersō*, 132. *affero*, 76. kalladist, *dixit se*, 20. (kall, *clamor*).

Kalldr, *frigidus*, 100.

Kann, kunni, kynni, *possum*, *scio*. Kann ek þer betrad, *melius tibi dabo consilium*, 68. at kunna nockru vel, *acquiescere*, 136.

Kapp, *fervor animi*, 72. Dan. Sv. Kapp, *idem*, Germ. Kampf, *certamen*.

Kappi, *athleta*, *vir fortis*, 32. *alias kempa idem*, *utrumque à proximè allato kapp*.

Kasta, köstudu, *abjicio*, 72. Dan. Sv. kasta, Angl. kast *idem*.

Kaup,

INDEX VOCUM.

- Kaup, *commercia*, 56. kaupferd, *expeditio mercatoria*, 26.
 Kaupi, *keypti*, *emo*, 12. 90. (kaup).
 Keisari, *Cæsar*, 30.
 Kem, *koin* vel *kvam*, *kæmi*, vel *kvæmi*, *venio*, 4. komft
 hann þa, *evafit*, 36. hvar kom kapp þitt, *quo*
fervor animi tui devenit, 72. mer kemr i hug, *ani-*
mmum subit, 140. ef vattum kvæmi vid, *si testibus*
evinctur, 100. kwam mestu a leid, *plurimum esse-*
cit, 100. kom hrid, *tempesta oborta est*, 120. þat
 kom nidr, *decidit*. *ibid.* at koma med, *afferre*,
 138.
 Kenni, *doceo*, 36. *cognosco*, 104. *sensio*, 44. *imputo*, 60.
 (kam, *scio*).
 Kenning, *doctrina*, 106.
 Kie, *vid.* Ke.
 Kirkia, *templum*, 18. kirkiufundr, *conventus ad tem-*
plum, 132. kirkiu gardr, *coemeterium*, 18. (κυριακη).
 Kyrr, *Sv.* qwar, *olim* qwarr, & karr, *quietus*, 72.
 Kys, kaus, kusu, kosimi, kiosa, *A. S.* keoson, *Al.*
 kiesen, *Angl.* choose, *eligo*, 126.
 Kix, *vid.* kx.
 Klerkr, *clericus*, *doctus*, 28. 106. 110.
 Klokka, *A. Sax.* clugga, *Gall.* cloche, *Germ.* glocke
Cambr. cloch campana, 44. Wachter &c. à *vete-*
ri klocken *pulsaro*, *derivant*.
 Klæde, *vestes*, 72.
 Knar, *strenuus*, 62. à knai, vel knæ, knada, *possum*.
 Kneyfi, *coarctio*, 62. *Germ.* kneiffen, knipen, *D.* knibe,
Sv. knipa *comprimere*. *Cognatum est* knapp, *Dan.*
angustus, *arctus*. Knese, *manus constricta*, *pugnus*.
 Þat er knesat, *stat*, *strictum constitutum est*. *Stur-*
lungasaga, *libr.* 10. *cap.* 25. Knæfr, *robustus*, *vio-*
lentus, *Dan.* knöv.

Knerri,

INDEX VOCUM.

Knerri, *vid.* knör.

Knör, knerri, *navis mercatoria major*, 36. 120. *A. S.*
cneor, *navis longa*.

Kolga, *æstus maris, quod cognatum videtur* 7° olga, *ma-*
ris æstus & fremitus, quod etiamnum in usu. Hinc
Kolgúrafn, *corvus maris, sive navis, poeticè*, 62.

Kölludu, *vid.* kalla.

Kom, kominn, *vid.* kem.

Kona, *mulier*, 135. *uxor*, 14. *vid.* kvon, *infra*.

Kongr, *rex*, 30. 130. *vid.* Ihre in *V*.

Kosinn, *vid.* kys.

Kostr, *victus*, 2. *optio*, 18. à *kiofa* *eligere*.

Kreppi, *coarctio*, 16. (*krappr, arctus, difficilis*).

Kristinn, *christianus*, 44.

Kristna, *ad christianam religionem perduco*, 70.

Kristne, *religio christiana*, 2. Þat var i kristne, *evenit,*
postquam religio christiana obtinuit, 118.

Kristr, *Christus*, 62.

Kross, *crux*, 30. krossmark, *signum crucis*, 64.

Kvad, *vid.* kved.

Kvaddi, *vid.* kved.

Kvam, *vid.* kem.

Kved, kvad, kvædi, kveda, *cano*, 16. 22. *affero*, 36.
hann kvadst, *dixit*, 72.

Kved, kvaddi, kveddi, kvedia, *saluto*, 132.

Kvedia, *salutatio*, 132. (*kved*).

Kveiki, *accendo*, 20. (*kvíkr, vivus*).

Kvell, *vid.* kvölld.

Kugan, *coactio*, 14.

Kvidlingr, *canilena*, 66. (*kved*).

Kvikna, *accendor*, 20. (*kvíkr, vivus*).

Kuml, *tumulus*, 58. Sv. kuml, *lapidum in vadis acervus*
apud Ihre, qui rectè refert ad Lat. cumulus.

INDEX VOCUM.

Kunna, *vid.* kaun.

Kvölld, *vesper*, 44.

Kvonfang, *matrimonium*, 134. (kona, *uxor*; fæ, *accipio*).

Kvæmi, & kæmi, *vid.* kem.

Kæri, *incensio*, 58. *A. S.* *ceariare*, *Lat.* *qveri*.

L.

La, lagu, *vid.* liǵg.

Lagdift, *vid.* legg.

Land, *terra*, 4. 60. *continens*, 68. 38. *fundus*, 112. 12. *regio*, 70. *regnum*, 82. a landi her, *in hac terra*, 34. landsmenn, *incola*, 42.

Landaudn, *desolatio terræ*, 98. (land, *audr*, *vacuus*).

Langfedgar, *series majorum*, 46. (langr, *prolixus*; fader, *pater*).

Langskip, *navis longa, bellica*, 34. (langr, *longus*; skip, *navis*).

Langr, laung, *longus*. 60. föstudagrinn langi, *dies passionis Domini*, 120.

Lata, *vid.* læt.

Laugardagr, *dies Sæturni*, 46. (laug, *lavacrum*; dagr, *dies*). *conf. Ol. Gloss. Bapt. ubi ratio nominis redditur*.

Lauk, *absolvo*, *vid.* lyk.

Laun, *clawculum*, 100. *Ol. Gl. Bapt.*

Launa, *rependo*, 30. 80.

Laungu, *vid.* langr.

Laupandi, *current*, *vid.* hleyp.

Laus, *solutus*, 32. lausir aurar, *mobilia*, 110. *vid.* þhre *in voce lōs.*

Laust, *vid.* lyfti.

Legg, lagdi, lögdu, *pono*, 2. vopnaburdr lagdift nidr, *gestatio armorum obsolevit*, 116. hann lagdift nidr, *ille*

INDEX VOCUM.

- ille se prostravit*, 120. þeir lögdu verd epter, *pre-
 rium reliquerunt*, 58. hann lagði til stólsins, *ca-
 thedra assignavit*, 112. lagði hug a, *animum appli-
 cuit*, 106. lagði fyrir lid sitt, *copiis suis alendis im-
 pendit*, 34. leggja í spanu, *frustatim comminuerē*,
 60. leggja fendiferð a einn, *legationem alicui impo-
 nere*, 42. at leggiast at einum, *natus aliquem pe-
 rere*, 72. hann lagði í vog, *in sinum navem appu-
 lit*, 64.
 Leid, *via*. at koma a leid, & koma til leidar, *efficere*,
perficere, 100. 112.
 Leik, lek, *ludo*. Þar var um ohægendi at leika, *diffi-
 cile erat*, 138.
 Leingra, *vid.* lengi, lengra.
 Leyfi, *solvo*, 80. leyfa sik undan sekt, *penam exilii re-
 dimere*, 68. *neutraliter sumitur*: skip leyfti í fundri
naves diffuebantur, 122. (laus).
 Leit, *vid.* lit.
 Lendr madr, *sarapa*, 82. (land).
 Lengi, *diu*, 72.
 Lengra, *ulterius*, 48. *Comparat.* a langt, *longe*.
 Ler, *vid.* liæ.
 Les, las, læsi, *lego*, *recito*, 116.
 Let, *vid.* lat.
 Let, latti, löttu, *debortor*, 82. (latr, piger, proprie,
tardus, *inter euntes postremus*).
 Letti, *cesso*, leva, þeir lettu verki, *ab operando desiste-
 bant*, 44. (lettr; *levis*) *alias linna*, *cessare*.
 Lid, (*A. Sax.* hlöt, *turma*, *Cambr.* luyd *copia*, *vid.*
Ol. Gloss. Bapt.) *exercitus*, 24. 34.
 Lid, leid, *transseo*, 102.
 Lydner, *vid.* hlydinn.
 Lydr, *populus*, 34. (liod, *idem*).

INDEX VOCUM.

- Life, *vivo*, 98. *vitam compono*, 94.
 Lyg, laug, lugu, loginn, liuga, *mentior*, 22.
 Ligg, la, lagu, lægi, *jaceo*, 92. Þer liggir halmviðsk
 þar er hiarta skyllði, *manipulum stramenti pro cor-
 de geris*. 68. Þeir lau, *ad anchoras expectabant*,
 26. 70.
 Lyk, lauk, luku, lokit, liuka, & luka, *finem impo-
 no*, 98. *expendo*. 126. Ulf. galaukan, *A. S. lucan*,
claudere, *Gr. κλειόω claudio*.
 Likar, *placet*. 18. (*verb. imperf.*) Ulf. leiçan, *A. Sax.*
lician, *Al. lichen*, *placere*.
 Likneski, *simulacrum*, 28. (likr, *similis*).
 Lykta, *finio*, (*activ. & neutr.*) 140. (lykt *f. conclusio*,
finis, luka *claudere*, *absolvere*).
 Lim, *gluten*, *calx*. 128. *Dan. Svec. idem*, *Ger. leim*, *Gr.*
κολλημα, idem.
 Liop, *vid. hleyp*.
 Lyfi, *commonstro*, 66. 76. Þat mun lyfast, *apparebit*. 80.
 (*lios*, *lumen*).
 Lyfti, lauft, lustu, loftinn, liofta, *ferio*, 60. *Sv. liu-
 stra, idem*.
 Lit, leit, *aspicio*, 132. mer list a, *mibi arridet*, *ibid.*
 Ulf. vlaitan, *A. Sax. vlitan, idem Gr. λεισσω*,
aspicio.
 Litell, *parvus*. 124. litlo fidar, *paulo post*. 18. *Dan. lid-
 en, Sv. liten, Ulf. leitils, A. Sax. lytel parvus*.
 Litt, (*Adverb.*) *parum*, 8. 36. (littill).
 Liæ, ledi, ler, lia, *concedo*, 140. Ulf. leihvan, *A. Sax.*
lihan, Al. lehen, concedere.
 Lof, laus. Lofsord, *laudes*, 140. *vid. Olav. Gloss. Synt.*
 Lög, laga, *leges*, 112.
 Loga, *alienoꝝ perdo*, 132. *idem ac Lat. locare, vid. Ol.*
loco cit.

INDEX VOCUM.

- Lögberg, *rupes juris dicundi in comitiis universalibus*, 66.
 (lög, *lex*; berg, *saxum*).
- Lögdu, *vid. legg*.
- Lögmadr, 1) *Jurisconsultus*, 2) *Legifer*, 110. (lög, *madr*, *vir*).
- Lögretta, *locus in comitiis Islandiæ universalibus, in quo Reipublicæ temporibus Senatus, & post etiam supremum tribunal habebatur*, 116. (lög, *lex*; rett, *locus circumscriptus*).
- Lögsaga, lögsögn, *officium Legiferi*, 92. 90. lögsögmadr, *Legifer*, 112. (lög, *sege*, *edico*).
- Lögtek, *fancio leges*, 102.
- Lönd, *vid. land*.
- Lopt, *pars ædis superior, ær*; skipenu snere alopt, *navis sursum vertebatur*, 120. *A. S. lyft, Sv. Dan. Ger. loft, Belg. lucht, idem.*
- Löttu, *vid. let*.
- Lugo, *vid. lyg*.
- Luka, *vid. lyk*.
- Lupo, *vid. hleyp*.
- Luta, *vid. hluta*.
- Lutr, Lutskipti, *vid. hlutr, hlutskipti*.
- Lægi, *vid. ligg*.
- Læri, *doceo*, 106.
- Lærdomr, *doctrina*, 28.
- Lærdr, *doctus*, 116. *institutus, ibid.*
- Læt, let, lata, *pono; derelinquo*, 134. 2) *procuro*, 76. *Usurpatur etiam tanquam verbum auxiliare: at lata skirast, se baptizari, sinere*, 76. *lata lausa, rakna, dimittere*, 32. 58. *Þeir letu heilagt, feriabantur*, 44. *let ut, solvis*, 56. 3) *præ me fero, simulo*, 92. 10. *Þeir letu illa yfer, ægre se ferre profesfi sunt*, 74. *Ulf. letan, A. Sax. laten, Ger. lassen.*

INDEX VOCUM.

M.

- Ma**, matti, mætti, mega, polleo, 12. *mibi licet*, 32. 42. *valoris habeo*, 136. *Ulf. A. Sax. Al. magan, Ger. mögen, idem.*
- Madr**, mann, mönnum, menn, homo, 2. *subditus*, 42. *maritus*, 136. *Impersonaliter sumitur*, 14. 42. *in genealogiis denotat gradum*, 39.
- Magr**, affinis, 68. *Al. magus, cognatus quisque.*
- Mal**, causa, 50. *res, negotium*, 98. *conditio, status rei*, 136. *Vid. Olavius Gloss. Synt. in v.*
- Man**, *vid. muu.*
- Manndaudi**, lues hominum, 224. (*madr, daude, mors*).
- Mannföllde**, frequentia, 122. (*madr, föllde, multitudo*).
- Mannkoster**, virtus, 92. (*madr, kost, conditio bona*).
- Mar**, vel Mafr, larus. *vid. Mastallr. A. S. mase, - Sv. Maase, Dan. maage, larus.*
- Margr**, mörg, multus, 82.
- Marglatr**, magnificus, splendide se gerens, 106. Þá laust Sigmundr likit axarhamarsbögg, ok sviptu honum síðan í gröfina, ok skilldust svo við, ok þotti þetta hit mesta marglæti; *Tunc Sigmundus securi aversa corpus percussit, quo in foveam disjecto, abire, ostentationis inde famam aucupari. Arons saga Hiörleifssonar. (margr, læt).*
- Mark**, signum, 104. Þat er mark til þess, inde cognosci potest, 110. *A. S. meare, Camb. marc. Al. march, signum, Gall. marqve, idem.*
- Marka**, signò, 28. (*mark*).
- Mastallr**, sedes lari, sive mare, poetice. Hinc mastallz vífundr, bífons maris, 62. poetice navis. (*mar, stallr, sedes, altare*).
- Matr**, cibus, 58. *Ulf. mats, A. Sax. mete, met, Al. maz, cibus, Camb. maet, nutrimentum.*

Mattu,

INDEX VOCUM.

Mattu, *vid.* ma.

Med, (*præpositio*) *apud*, 4. *cum*, 4. med þvi, eo pacto, 124. *cum*, 138. med ser, *inter se*, 74. med (*regit. accus.*) 138. med stöfnum, a prora ad puppim, 62. þeir hrudu Höfðabússuna med stöfnum, Höfðabússam, proram *inter &* puppim, *evacuabant*. Sverrisfaga.

Medan, *quandiu, dum*, 74. 98. *Dan.* *nredens*.

Mega, *vid.* ma.

Mey, *virgo*, 30. *Ulf.* Mavi, *Dan. Svec.* Möe puella.

Meidi, lædo, 36. 62. *Ger.* meitzen *secare*.

Meidsl, læsio, 76.

Mein, noxa, 18.

Meir, (*adverb. compar.*) plus, 12. 112.

Meiri, (*adject. compar.*) major, 114.

Mella, *famina gigas*. Hinc mellumögr proles gigantea, fellandi mellumög, progeniem gigantum prosterbens, qua descriptione poetica Tbor indicatur. 62.

Menn, *vid.* madr.

Menntr, iis instructus, quæ hominem liberum ornant. 78. participium à menma, hominem facere, honestè educare, mennaz etate simul & moribus humanioribus proficere.

Mer, *vid.* ek.

Merker, significat. 28. 88.

Messa, missa, sacra, 44. 88.

Mestr, maximus, 98. 122.

Metnadr, dignitas, metnadargirnd, ambitio, 136. (met, æstimo, girnd, cupido).

Midla, medium observo, determino, 98. vi vocis medium dispartio. (mid, medinn).

Midlum, idem quod millum, inter.

Mik, accusat. ab ek.

INDEX VOCUM.

- Mikill, *magnus, grandis*, 138. hann var kappi mikill, *erat athleta fortis*, 32. miklu betr, *multo melius*, 70. Ulf. mikil, *A. Sax. micel, mucel idem*.
- Millum, *inter*, 98. (mid, *medium*).
- Min, *genit. ab ek, & femin. à minn*.
- Minligr, *vel quasi minniligr, observatione dignus, cavendus, vel meinligr, nocivus*. 50.
- Minn, *meus*, 18.
- Minni, *minor*, 74.
- Miök, *admodum, magnopere*, 14.
- Misseri, *dimidius annus*. þau misseri, *eodem anno*. 122. (midr, *dimidius; ar, annus*).
- Moder, *mater*. 4.
- Mögr, *filius*, 62. *vid. mella*.
- Mænnum, *vid. madr*.
- Mord, *caedes, in genere; specialiter, furtim commissa*.
Mordhamar, *malleus cædis, poetice securis*, 54. (mord, hamar, *malleus*). Ulf. Maurth, *A. Sax. morth, Lat. barb. mordrum, caedes*.
- Mörg, *vid. margr*.
- Morgin, *tempus matutinum; a morgin, cras*, 44.
- Mörk, *semilibra*, 38.
- Mot, *occurfus; til mots, contra*, 80. moti, *vel a moti, contra*, 114. *in occursum*, 24. 44. *invicem*, 50. *Dan. möde comitium, conventus, à præpos. mot, contra, erga*.
- Motgerd, *offensa*. 18. (mot, göre, *facio*).
- Möttull, *roga*, 130. *A. S. mantel, Ger. Mantel, Angl. mantle, pallium, à Lat. mantele*.
- Mun, (*verb. auxil. futur.*) 10. 20. *dubitandi*, 124. 104.
- Mæle, *dico, loquor*, 28. *vid einn, colloquor cum aliquo, mæle til, rogo*, 74. fyrer, *præcipio*, 84. moti, *contradico*, 114. þeim mælltist vel, *eloquenter verba*

INDEX VOCUM.

ba fecerunt, 88. *Ger. mælden, D. mælde, omnia à mal, sermo.*

Matte, vid. ma.

N.

*N*_a, *nadu, vid. næ.*

Nafn, vid. namn, nomen. nafufesti, quod nomini stabilitatem conciliat, 80. *Ulf. namo, A. S. nama, Lat. nomen.*

Nainn, nanari, næstr, propinquus, 38.

Nam, vid. nem.

Natt, idem quod nott.

Nauduliga, ægre, difficulter, 36. (*naud, ærumna*). *A. S. nyd, neod, angustia, Dan. nød, Ger. noth, idem.*

Nautr, particeps. förunautr, socius itineris, 28. (*nyt, fruor*).

Ne, nec, 84.

Nef, nafur, 104.

Nefne, appello, 104. *nefine til, denomino*, 80. *mer votta, testes appello*, 88. (*nafn*).

Neita, nego, 58. (*nei, non*).

Nem, nam, næmi, numinn, capio. Þeir namu þa radum, auctoritatem iis præripuere, 98. *þat mun vidnema, oberis*, 136. *Iustar verbi auxiliar. adhibetur*, 60. *Ulf. A. Sax. Al. niman, Ger. nemen sumere, capere.*

Nema, nisi, 12. (*nem*).

Nestr, vid. næstr.

Netr, vid. natr & nott.

Nid, carmen famosum, 22. 52. *proprie contumelia, A. S. nith, quavis nequitia, Ger. neid, invidia, Ulf. neith, idem.*

Nide, carmint famosò proscindo, 22.

INDEX VOCUM.

- Nidingr, *proditor infamis*, 104.
 Nidr, *deorsum*, 20. 72. nidrfa, *à parte inferiori*, 56.
 Nidrbiugr, *deorsum incurvatus*, 104. (nidr, biugr, *incurvus*) cognatum est bugr, *curvitas*; bogi, *arcus*; beygi, *incurvo*; &c.
 Nidri, *infra*, 72.
 Nymali, *novellæ*, 112. (nyr, *novus*; mal, *sermo*).
 Nio, *novem*, 22.
 Niota, *vid. nyt*.
 Nyrðri, *ad septentrionem situs*, 42. (nordr).
 Nyt, niota, *fructus, emolumentum capio*, 44. Ulf. niutan, *A. Sax. notian, Alam. notan, frui. (not, usus fructus)*.
 Nitta, *idem quod neita*.
 Niundi, *nonus*, 106.
 Nokkur, *aliquis*, 30. nokkoro fidar, *aliquanto post. ibid. Dan. nogen, Sv. naagen, idem*.
 Non, *hora pomeridiana tertia*, 44. *quæ computu veterum nona erat*.
 Nordan, (*de loco*) *à septentrione*, 70. fyrir nordan (*in loco*), 120. 42.
 Nordr, (*in loco*) *à septentrione*, 4. (*ad locum*). 34.
 Norræna, *lingua Norvegica*, 8. *substant. formatum ab adjec. norrænn Norvegicus, sicut à vestrænn occidentalis, vestræna, Zepbirus*.
 Nott vel natt, netr vel natr, *nox*, 18.
 Nu, *nunc*, 2.
 Næ, nær, nadi, nædi, na, *asssequor*, 24. *possum*, 48. *proprie accedere, attingere, à na, prope*.
 Nær, (*adverb. temp.*) *cum*, 140.
 Nær, (*adverb. loci*) *prope*, 104. þat hafði stornær, *ferme erat*, 86. Dan. Sv. nær, Ger. nahe, *idem*.

Næstr,

INDEX VOCUM.

Næstr, *proximus*, 44. 110. næstabrædra, *vid.* broder.
 (nainn, *quod iterum a nar*).
 Nætr, *vid.* nott.

O.

Oc, *ðr.* 2.

Od, *vid.* ved.

Ödrum, *vid.* annar.

Of, *nimis.* 2) *idem quod yfir ðr um.* 50.

Ofan, *deorsum*, 68. ofanfra, *de loco superiore*, 58. ofana
insuper, 58.

Ofvidre, *tempestas magna*, 36. (of, vedr, *tempestas*).

Ogn, *terror*, 16. 88.

Ohægingde, *incommodum*, 138. (o, hægr, *commodus*).

Ok, *vid.* oc.

Okkr, *Dat. ðr accus. plur. ab ek*, ver.

Okunnr, *ignotus*, 136. (o, kann).

Öll, *vid.* allr.

Öndverdr, *objectus, primo obuius.* a öndverdri go, *initio mensis go*, 34. (and, *contra*; verdr).

Önnur, *vid.* annar.

Oord, *mala verba*, 22. *Quod vocabulum etiam in Laxdæ-
 lafaga, occurrit. Qvadamentis convenit Germ. un-
 wort, nefandum quid ðr in ore non labendum.* (o,
 ord, *verbum*).

Or, *vel ur*, ex. 2.

Ör, *sagitta*, 20. *Cambr. arf. A. Sax. Arev, Angl. arrow,
 Sv. Arf, telum.*

Ör, *vel örr, liberalis*, 34.

Oradligr, *imprudens*, 136. (o, rad, *consilium*).

Ord, *verbum*, 80. *usurpatur tam de sono, quam pondere
 verborum*, 16. *nuncium*, 86.

Ordsending, *nuncium*, 136. (ord, *sending*).

Orti,

INDEX VOCUM.

Orti, *vid.* yrki. 50. 60.

Ortug, *tricus uncia*, 39. *affine putatur Germ.* Ort, *pecunia minuta genus*, *vid.* Ihre *in voce*.

Off, *idem quod okkr*.

P.

Paskir, *pascba*, 46.

Patalldr, *duellum*, 32. *vox peregrina a Lat. barb. batalia, certamen duorum vel plurium, inde Gall. bataille pugna, radix est vox primæ antiquitatis pata occidere, Herodoto apud Scythas observata, quo cum convenit Hebr. patah, Græc. πατασσω, Lat. batuere, Germ. batten, Gall. battre ferire, & plura apud Wachterum in Gloss. v. battalia, batten, & pat-schen, nec non in Prefat. §. XII.*

Pine, *excrucio*, 30. *proprie pina punire, quo sensu apud veteres occurrit, à pina poëna, it. cruciatus, Cambr. pæn A. Sax. pin ultio, poena.*

Prest, *sacerdos*, 18. *à Lat. presbyter.*

Primsigne, *prima signatione initio*, 10. 14. 64. *Vid. Ol. de Bapt. cap. V.*

Purpuri, *purpura*, 46.

Q. *vid.* K.

R.

Ra, *antenna*, D. raa, Sv. raa, *idem; quin cognatum est vet. Svec. ri & rif, tignum, trabs. Rafakr, equus antennatus, poëtice navis, & rafaka ræker, custos navium, sive earundem gubernator.* 52.

Rad, *consilium*, 4. 18. Þyki mer þat rad, *maxime expedire mihi videtur*, 98.

Rada,

INDEX VOCUM.

Rada, *vid.* ræd.

Radahagr, *status, conditio; special. matrimonii ineundi,*
134. (rad, hagr, *commoda conditio*).

Ragna, rögnudu, rigui, *devoveo, execror,* 58. *Hinc*
dolgrögner, qui hostes devovet, id est, casus Odino
dicat, poetice pro milite forti occurrit in Sturlunga-
saga, libr. 7. cap. 15. (rögn, dñi).

Rak, *vid.* rek.

Rakna, *dissolvor, remissor. at lata ranit rakna, raptā*
restituere, 58. (rek, lego).

Ran, rapina, 58. ransmadr, *prædo,* 42. *Dan. Sv. raan*
id. contractum à Lat. rapina.

Randa, *vid.* ründ.

Rangr, raung, *perversus,* 52. *proprie obliquus, curvus,*
Dan. vrang, Ger. wrang idem.

Rann, *vid.* renn.

Raun, *vid.* hraun.

Raung, *vid.* rangr.

Red, *vid.* ræd.

Reginn, *obstinatus,* 50. *cognatum est rigr, rigor. Regni*
præterea denotat numina, contr. rögn.

Reid, *vid.* rid.

Reidist, *irascor,* 90. (reidi, ira).

Reidr, *iratus,* 76. *A. wreth, Dan. vred, idem, A. Sax.*
wrethe, sævus, &c.

Reidskioti, *equus,* 84. *q. d. animal iter accelerans. (reid,*
equitatio, skiotr, celer).

Reifi, *vid.* hreifi.

Reikelfi, *thus,* 44. *A. Sax. recels, Dan. rögelfe, Svec.*
rökelfe, suffitus. (reikr, fumus).

Reyni, *experior,* 140. *at reyna fund, natatu certare,* 72.
þar til reynt er, usque dum experimentum institu-
tum fuerit, 98. (raun, *experimentum, periculum*)
vid. Ol. Synt. in Gloss. sub voce ravn. Reynir,

INDEX VOCUM.

- Reynir, *qui experitur, hinc reynir rydfionar randa, qui prælum tentat, id est: miles, & hialldurs figd-reyner, qui falcem explorat bellicam, 54. & sann-reyner Þors, qui Thorem vere experitur, scil. tutorem, s. qui in Thoris potestate vel tutela est, quæ poëtica est circumscriptio nominis proprii Þorvalldr, 52. Conf. Harbardr, & rydfion. (reyni, experior).*
- Reinir, *sorbus. (Ibre cognatum esse putat 7w runnr, virgultum). Unde randa rydfionar reinir, sorbus prælii, & hialldurs-figd-reinir, sorbus falcis bellicæ, miles poëtice appellari potest, 54. Conf. Edda Snorron. in Mannskenningar, & supra voc. reynir.*
- Reifi, *erigo, 58. at reifa kirkju, templum edificare, 84. (ris,urgo).*
- Rek, rak, raki, *(alias aspiratè hrek) pello, trudo, 50. 62. Neutral. sumitur: skipit rak a land, navis in terram delata fuit, 60. Svec. wræka, pellere, trudere, Dan. vrage, rejicere.*
- Renn, rann, runnu, rinni, *curro, 68.*
- Rettlati, *justitia, 66. (rettr, læt).*
- Rettr, *rectus, justus, 4. 36. 110.*
- Rid, *vid. hrid.*
- Rid, reid, *equito, 24. 136. hann var ridinn, equitaverat, 36.*
- Ryd, *ferrugo, (omnino à ravdr, ruber, vel rodi, rubigo) randa-ryd, ferrugo clypeorum, randa-rydfion, separatio, vel discussio ferruginis clypeorum, sive, prælum, randa-ryd-fionar-reynir, qui prælum tentat, vel experitur, i. e. miles. 54.*
- Ryd, ruddi, rydia, *sterno, viam patefacio. Þat ruddi til landaudnar, desolationi terræ viam aperuit, 98.*
- Riddari, *eqves, 28. (rid).*
- Ridr, *fæmina, 16.*

Rigni,

INDEX VOCUM.

- Rigni, *Imperf. Conjunct. a ragna.*
 Rigr, *famina, 16.*
 Riki, *regnum, ditio, 48. 98. gubernatio, 102. potentia, vis, 66.*
 Rikr, *potens, dives, 112. Ulf. reiks, A. Sax. rice, Danrig, Ger. reich.*
 Rinde, *vid. hrinde.*
 Rita, *literis exaro, scribo, 108. A. S. rietan, Angl. writ, scribere.*
 Roa, *vid. ra.*
 Rögn, *numina, 50. q. d. robora, vires, à regin robustus, rigidus.*
 Rënd, *margo, ora, poet. clypeus. 54. Dan. Svec. rand, margo, per epenthesin i., q. röd, öra, extremitas, it. series, ordo. Conf. ryd.*
 Roff, *vid. hroff.*
 Ruddi, *vid. ryd.*
 Rum, *spatium, in navibus est interscalmium, 120. Dan. Sv. rum, Al. rum, Germ. raum, idem.*
 Ræ, *reti, roa, remigo, 84. Camb. rhwyfo, A. Sax. rovan, Dan.Sv. ro idem.*
 Ræd, *redi, rada, proprie consilium do & capio. Gudmun þvi rada, Deus providebit, 64. Þeir redu fyrir skipum, navibus præerant, 70. 130. at rada, pro proprio arbitrio rem gerere, 98. Þu skalt radaft nordr, septentrionem versus demigrabis, 134. Verbum auxiliare est, 98. (rad, consiliium).*
 Rædi, *loquor, 140. 74. radaft vid, colloqui, 134.*
 Ræker, *cultor. Hinc rafaka rækir cultor navium, poet. vir, 52. Fortè & ræker hic denotet pulforem, qui naves pellit vel fugat. Conf. Nialslaga pag. 270.*
 Rane, *spolio, deprador, 34. 36. (ran, præda).*

INDEX VOCUM.

S.

Sa, *vid. fe.*

Sa, su, þat, þess, þeim, þeirri, þvi, þann, þa, þeir, þar, þau, *is, iste, 10. 30. 10.*

Saga, *relatio, 32. (sege, narro).*

Sagdi, *vid. segi.*

Safna, söfnudu, *colligo, 24. scribitur & samna, ortum enim ducit ab adv. saman, una, simul.*

Saka, *noceo. mik sakar eigi, mihi non nocet, 64. ut videtur saka, proprie est culpæ, à sök, culpa, crimen.*

Sakar, *vid. sök.*

Sakleyfi, *carentia culpæ, 80. saklaus, infons, innocuus (sök, reatus, culpa, laus).*

Sal, *anima, 44. Ol. Gloss. Synt. & Diatr.*

Sallt, *sal, 100.*

Saman, *simul, 18. 76. una, 102. invicem, 22.*

Sami, sömu, *idem, 26. 84.*

Samlendir, *conterraneus, 96. (sami, land, terra).*

Sandr, *arena, 60. Dan. Sv. Ger. Angl. A. Sax. &c. sand idem; vulgo refertur ad Gr. ψάμμος arena.*

Sannheilagr, *vere sanctus, 26. (sannr, heilagr, sanctus).*

Sannr, sönn, satt, *verus, 98. A. Sax. soth, Angl. sooth, Dan. sand, Sv. sann, quin affine est Lat. sane.*

Sannreynir, *qui vere experitur. 52. Conf. reynir.*

Sat, *vid. sit.*

Satt, *vid. sannr.*

Sattr, *reconciliatus, 42. contractum est à Germ. sanft, facilis mitis, tranquillus, aliter tamen Ihre, quem vide.*

Sax, *gladius brevis, 62. A. Sax. Sax, seax, Alem. sahs, culter. Dan. Sv. sax, forceps, Convenit cum Lat. fica.*

Sc, *vid. sk.*

Se, *vid. er.*

Se,

INDEX VOCUM.

- Se, *sa*, *sæi*, *sia*, *video*, 36. 44. *Ulf.* *saiqvan*, *A. Sax.* *seon*, *Al.* *sehan* &c. *hann ser ekki um*, *nihil curat*, 82. *Neutraliter sumitur: þar ser kumlin*, *tumuli conspicui sunt*, 58.
- Segi, *sagdi*, *fögdu*, *dico*, 44. *A. Sax.* *sægan*, *Ger.* *sagen*, *Dan.* *sige*, &c. *svo er sagt*, *fertur*, 8. *sagdi fra*, *retulit*, 98. *segja upp lög*; *leges edicere*, 90. *fögduft ur lögum*, *communibus legibus renuntiabant*, 88.
- Seinliga, *tarde*, 10. 20. (*seinn*, *tardus*).
- Seint, *tarde*, *fero*, 20. (*seinn*).
- Sekr, *reus*, 24. (*fök*, *culpa*, *causa*).
- Sekt, *reatus*, 40. (*sekr*).
- Sel, *trado*, *spec. vendo*, 58. *A. Sax.* *sællan*, *syllan*, *Ulf.* *säljan*, *Dan.* *sælge*, *Sv.* *sälja*. *at selia sialfdæmi*, *causam partis adversæ arbitrio committere*, 124.
- Sem, (*partic. relat.*) *ac*, 112. *ac si*, *quasi*, 18. 20. *sva sem*, *veluti*, 112. *sva*, *sem*, *zam*, *quam*, 88.
- Sendi, *mitto*, 34. *Ulf.* *sandjan*, *A. Sax.* *sendan*, *Al.* *sentan*, *Angl.* *to fend*, *Dan.* *Sv.* *sände*, *idem*. *þeir senduft*, *giafer a millim*, *munera sibi invicem mittebant*, 98. *fende epter*, *per nuncium accerso*, 74.
- Sendiferd, *legatio*, 42. (*sendi*, *ferd*).
- Senna, *oratio prolixa*, *jurgium*, 16. *vox Celtica*, *Cambris enim senn jurgium*, *sennu objurgare*, *adde Germ.* *Zanch altercatio*, *rixa*, *quod Wachter à Zahn dens*, *Zahnen*, *mordere*, *derivat*.
- Ser, *vid. se*.
- Ser, *vid. sin*.
- Set, *fetti*, *setia*, *pono*. *fettist a stola*, *carbedram adiit*, 28. *setia upp skip*, *navem in aridum deducere*, 42. *setia i jarn*, *compedibus ligare*, 76. *hann settist upp*, *surrexit*, 96. *hann var settr til skola*, *institutioni*

INDEX VOCUM.

scholastica traditus fuit, 130. at setia dom, *judicium habere*, 66. setti, *constituit*, 44.

Setti, *sextus*, 116. (sex).

Sex, *sex*, 118.

Sextan, *sedecim*, 20. (sex, tiu).

Sextiu, *sexaginta*, 124. (sex, tiu).

Sia, *vid. fior.*

Sia, *vid. se.*

Sialfdæme, *proprium judicium, arbitrium*, 124. (sialfr, ipse; domr, *judicium*).

Siau, *vid. siö.*

Sic, *vid. sik.*

Sida, *latus*, 20. *A. Sax. fid, Al. sita, Ger. seite, Dan. fide, Hebræis* פֶּתַח *(dsad) idem.*

Sidan, *exinde*, 44. (sid, fero).

Sidar, *posterius*, 18. (sid).

Sidari, *posterior*, 128.

Sidr, *mos*, 74. 98. *A. S. sitha, Al. situ, Ger. sitt, Dan. Svec. sed, mos.*

Sydri, *ad meridiem situs*, 100. hit sydra, *ad austrum*, 48.

Sigd, *falx. Hinc hialldurs sigd, falx bellica, poet. gladius; hialldurs - sigd - reyner, explorator gladii, bellator. 54. à saga secare, unde quoque Dan. segel, falx.*

Sigle, *navigo*, 64. (segl, *A. Sax. Al. Ger. segel velum*).

Sigr, *victoria*, 32. *A. Sax. fige, Al. figo, Ger. sieg, Dan. sejer, Sv. feyer. Sigrgiöf, donum pro victoria votivum, victima. 94.*

Sigra, *vinco*, 12.

Sigtol, *instrumenta victricia*, 54. (sigr, tol, *instrumenta*).

Sik, *vid. sin.*

Sykn, *insons, tutus, immunis*, 68. ab *A. S. focn, libertas, immunitas: diversum est à Dan. sikker, tutus &c.*
Siffr

INDEX VOCUM.

Silfr, *argentum*, 90.

Sin, fer, sik, (*Pronom. pers. 3^a pers.*) 2. 42. 12.

Sin, *fæmin. a sinn.*

Syndvarliga, *sanctæ*, 94. (synd, *peccatum. Vid. Ihre & Ol. Gl. Synt. in v. var, cautus.*)

Syne, *monstro, à fion, syn, visus. Pætun syndist, illis videbatur*, 18. 134.

Syner, *vid. funr.*

Syng, saung, *vel song, fungu, cano, at syngia messu, missam dicere*, 34. 58. 44. at syngia, *preces recitare*, 12. *sacra celebrare*, 34.

Sinn, fin, sitt, (*Pronom. poss.*) *suis*, 34.

Sinn, *viciis, vice*, 72. 130. Ol. in Gloss. Synt. Ihre, Wachter.

Siö, *septem*, 88.

Sior, *vel siar, sia, siasar, mare*, 68. Ulf. Saiw, *A. S. iæ, Al. feu, A. Sea, Dan. Sjö.*

Syster, *soror*, 86. Ulf. Swistar, *A. S. Svustor, Al. fwester, Angl. sister, Ger. Schwester, Polon. siostra. Systson, nepos e sorore*, 86.

Systkin, *frater & soror. systkina syner, consobrini e fratre & sorore nati*, 38. Vid. Ol. Gloss. Diatr.

Systrungar, *consobrini e pluribus sororibus nati*, 38. (syster).

Sit, sat, sæti, sitia, *sedeo*, 138. *permaneo*, 124. *habito*, 84. at sitia at borde, *accumbere, discumbere*, 130.

Sirt, *vid. sinn.*

Skal, skulu, skylldi, *debeo*, 68. Verb. auxiliar. futur. 14. 24.

Skallar, *coccinum*, 130. Vid. Wachter & Ihre.

Skalld, *poëta*, 16. 22. *de origine & primitivo hujus vocis sensu nihil certum dicere licet.*

INDEX VOCUM.

- Skamt, *brevi*. Skamt fra, *prope*, 102. (Skammr, *brevis*, *accisus*, *diminutus*, à ska, *secare*.)
- Skard, *fissura*, *interstitium*, 88. à skera, *secare*, *incidere*.
- Skaut, *vid.* skyt.
- Skeine, *leviter vulnero*, 24. (Skeina, *macula*, *vulnus leve*) Sv. skena, *vulnerare*, *band dubie referendum ad vetus*, ska, *accidere*, Ihre *refert ad A. S. scænan*, *frangere*.
- Skialldar, *vid.* skiöldr.
- Skid, *affer*, *spec. xylosölea*, 60. *proprie lignum in tenues laminas dissectum*, à Ger. scheiden, *scindere*, unde & Lat. scandula. *Conf.* atall.
- Skifte, *divido*, 138. Skifte mer af, *cura habeo*, *negotium suscipio*, 18.
- Skikkia, *toga*, 130.
- Skil, *separo*, 26. *intelligo*, 12. at skiliaft, *ab invicem separari*, *discedere*, 134.
- Skilldi, *vid.* skiöldr & skil.
- Skylldi, *vid.* skal.
- Skilning, *intellectus*, 44. (skil).
- Skiöldr, skialldar, skilldi, *clypeus*, 28. 68. A. S. scyld, Al. scild, Ger. schilt, Dan. skiold, *idem*.
- Skiott, *cito*, 74. (skiotr, *celer*) skiota, *jaculari*, skiotaz, *celeriter ferri*.
- Skip, *navis*, 70. skipfarmr, *onus navis*, 44. skipflak, *tabula navis fracta*, 82. langskip, *navis longa*, *bellica*, 34.
- Skipa, *ordino*, *præcipio*. *Convenit A. Sax. scypan*, Al. schafan, *formare*, *nec non skapa*, Dan. skabe, *creare*. at skipast vid; *obedire*, 36. at skipa vand *ræðum*, *periculum avertere*, 86.
- Skipte, *vid.* skifte.

Skire,

INDEX VOCUM.

- Skire, *purum reddo; spec. baptizo, 4. (skir, purus).*
 Skirn, *baptismus, 4. (skire).*
 Skyrta, *indusium, 20. Dan. skiorte, Sv. skjorta, idem.*
 Skyt, skaut, skutu, skotinn, skiota, *jaculor. 68. at*
     skiota a land, in terram celeriter exponere, 84. (skot).
 Skoli, *schola, 106.*
 Skömm, *ignominia. frændaskömm, infamia consanguini-*
     neis musta, 40. (skammr, brevis).
 Skora, *provoco. skora a holm, ad duellum provocare, 64.*
 Sköruliga, *viriliter, 48. 88.*
 Skryde, *orno, vestio, 47. 88. (skrud, ornatus).*
 Skulu, *vid. skal.*
 Skurdgud, *simulacrum, 18. 36. (skurdr, sculptura; gud,*
     numen).
 Slikr, *talis, 2. 90. (fo, likr).*
 Slit, *fleit, rumpo, 38. 98.*
 Smidia, *officina, fabrica. Hinc bodnarfinidia, officina*
     poëseos, vel bænarfinidia, officina precum, poet. est
     caput. 54. a smida fabricari, smid, fabrefactio.
 Smærri, *minor, 18. (smar, parvus).*
 Snemina, *mane, 134. Cognatum est sniofr, snæfr, ci-*
     rus, velox, Dan. snu, idem.
 Sny, *snere, snua, verto. neutral. adhibetur, 120. Þeir*
     snæru, divertebant, 134.
 Sniallr, *(adjec.) artifex, habilis, 54. disertus, 88. A.S.*
     snel, Ger. schnell, Dan. snild, alacer, vegetus.
 Sögdu, *vid. segi.*
 Sögu, *vid. saga.*
 Söfnudu, *vid. safna.*
 Sök, sakar, *causa, 40. crimen, 42. 30. fyrir þa sök,*
     ideo, 104. Vid. Ihre & Ol. Gl. Synt.
 Somi, *decus, 74. alias fami, convenientia, famir conve-*
     nit, congruit, decet.

INDEX VOCUM.

- Sömmudu, *vid.* safna.
 Sömu, *vid.* fami.
 Son, *vas*, quod melleum poëseos liquorem continebat. Hinc
 & pro poësi adhibetur. 54. Conf. supra bodn, & in-
 fra, soni, cui cognatum est.
 Song, *vid.* saung.
 Soni, *expiatio*, *vindicta*, 54. sona, *expio*.
 Sött, *morbus*, 124. (sæke, *impeto*) Ol. Gl. Synt.
 Sotti, sottr, *vid.* sæke.
 Spann, *asserculus*, *frustulum ligni*, 60. — bodie sponn,
idem, Dan. Spaan, Sv. spaan, A. S. spon. Vi vo-
 cis ramentum, vel detractio, nam per dolabram ligno
 detrahatur, à spenia trahere, σπένειν, aliter alii.
 Spiot, *hasta*, 68. Al. spiet, Ger. spieß, Dan. spyd, Sv.
 spiut, *hasta*.
 Spyrr, vel spurr, spurdi, *interrogo*, 22. rescio, 18. Ita
 & verbum similis significationis frag, fregna. Spy-
 ria, *proprie investigare*, à spor, *vestigium*, Vid. Ihre
 & P. Widalin Glossar. Jurid.
 Spordr, *cauda*, *extremitas*, 66. *proprie cauda piscium*,
 Dan. Sv. spord, *idem*, forte cognatum 7ō spreyta, ver-
 sare, huc illuc flectere.
 Spurdi, spurr, *vid.* spyrr.
 Stadfesta, *prædium*, *proprie locus fixus*, 134. (stadr, lo-
 cus; fast, *fixus*).
 Stadit, *vid.* stend.
 Stadr, *locus*, 60. cathedra episcopalis, 112. i stad, loco,
vice, 126.
 Stafi, stöfinum, *prora* & *puppis*, 62. stafnvalr, *quasi*,
accipiter prora ornatus, poet. denotat navim, 36.
 Stal, *chalybs*. A. Sax. Al. stal, Angl. steel, Dan. staal,
idem, stalastryer, *qui ferrum dirigit*, i. e. miles. 50.
 Stalhufa, *carpis*, 124. (stal, hufa, *pileus*).
 Stalli,

INDEX VOCUM.

Stalli & stallr, *sedes, spec. ara deorum.* 16. mastallr, *sedes larii. e. poet. mare. Conf. mar.* Stallr, in genere locus, Ger. stelle, idem, à sta, stare.

Standa, *vid. stend.*

Stedie proprie incus, sic dictus quod firmiter stet, à stedia, Sv. stadja, statuminare, firmare; in genere fulcrum, cui aliquid firmiter insistit. Hinc: Haudurshattarstedie, quasi sedes galææ, caput poetice appellatur. 54. þa stediadist fridr, pax firmata est.

Stefna, conventus, 92. dica. 96. (stefne).

Stefne, collimo, 104. dicam scribo, 94. accerso, 42. (stafi) Ol. in Gl. Synt.

Steinn, lapis, 10. 58. Ulf. stains, A. Sax. stan, Angl. stone, Dan. steen, &c. steinkirkia, templum lapideum, 128.

Stend, stod, stædi, stadit, standa, sto, 90. at standa yfer grefti, exequiis interesse, 108. skip stod uppi, navis subducta erat, 36. husit stendr, domus perdurat, 20. sita est, 84. saxit stod i gegnum hann, gladio erat transfixus, 64. svo stendist a um ferder vorar, ita cum itinere nostro comparatum est, 134. þat stendr fyrir, obest, impedit, 136.

Sterkr, fortis, robustus, 138. A. S. stare, strac, strec, Alam. starch, Germ. stark, Dan. stærk, idem.

Styre, gubernio, 70. A. Sax. styran, steoran, Alam. stiuran, Dan. styre, regere. (stiore, gubernator).

Styrer, gubernator. stalastryer, qui ferrum dirigit, poet. vir fortis. 50. (styre).

Styrke, corroboro, 106. Dan. bestyrke, id. styrkr, Dan. styrke, robur, vires, vid. sterkr.

Stiupi, vitricus, stiupdotter, privigna, 22. A. S. steo-
pcild, orphanus, &c. habemus & stiupr, orphanus,
privignus, derivant ab A. Sax. stiupan, Al. stepan,
orbare.

INDEX VOCUM.

- Stod, *vid.* stend.
 Stöfnum, *vid.* stafu.
 Stoll, *ſella*; *cathedra episcopalis*, 112. *A. Sax.* stol, *Al.* ftual, ftuol, *Camb.* ystol, *Angl.* stool, *Ruff.* stole, *Dan.* stol, *cæt.*
 Stöndum, *vid.* stend.
 Stor, stærri, stærstr, *magnus*, 4. *A. Sax.* *Dan.* Sv. stor, *idem.* *Hinc* stordeilur, *lites magni momenti*, 116. storilla, *pesſime vel ægerrime*, 18. storlynde, *magnanimitas*, 130. stornær, *quam proxime*, *fere*, 86.
 Strandar, *vid.* strönd.
 Straumr, *fluxus*, 36. *A. Sax.* stream, *Al.* straum, *Ger.* strom, *D.* ströin.
 Strid, *bellum*, 98. ð stridr, *rigidus, durus, per metath.* stridr, *idem.*
 Strönd, strandar, *littus maritimum*, *A. Sax.* Ger. *Dan.* Svec. strand, *idem.* *Hinc* strándarvalr, *accipiter littoris, id est; navis*, 62.
 Stuggr, *ſimultas, indignatio.* *Vid.* Ihre, *in voce*, & Ol. Gloff, Diatr, *in styggr, infensus.* Mer er stugglaust vid hann, *nihil mihi irarum est in illum*, 50.
 Su, *illa, femin. à ſa.*
 Sva, *ita*, 8. ſva ſem, *veluti*, 112. ſva, — ſem —, *tam —, quam*, 88. *alias* bodie, ſo, *Dan.* ſaa, *Svec.* ſaa, Ihre *per transpos. deducit ab ōs ita.*
 Svara, *respondeo*, 18. 22. 80. *Dan.* Sv. ſvare, ſwara, *A. S.* andſvaran, *idem.*
 Sudr, (*in loco*) a meridie, 2. (*ad locum*) meridiem verſus, 12. 26. Sudr, auſter, *A. Sax.* ſuth, *Al.* ſund, *Angl.* south; *Dan.* ſyd, &c.
 Sudrlönd, *terræ australes, ſpec. Germania*, 2. (sudr, land, terra).
 Sveik, *vid.* ſvik.

Sveinn,

INDEX VOCUM.

- Sveinn, *puer*, 16. Dan. S. Svén, *idem*, Belg. Swent, *juvenis*, Ol. El. Synt.
- Sveit, *tribus*, 134. 2) *cohors*, *hinc sveitardrattir*, *factio*, 66. *an à Gall. Svite, comitatus?*
- Sver, *svor* & *for*, *fvördu*, *særi vel sværi*, *sveria*, *svarinn*, *juro*, 110. Ulf. *swaran*, A. Sax. *sverian*, Al. *sweren*, A. *swear*, *jurare*.
- Sverd, *gladius*, 80. A. S. *sveord*, *svurd*, Al. Swert, Angl. Sword, Ger. Schwert, Dan. Sværd, *gladius*.
- Svik, *sveik*, *prodo*, *decipio*, 104. A. S. *suican*, Al. *bi-swichan*, Sv. *swika*, Dan. *svige*, *fraudare* (*svik*, *dolus*).
- Svinna, *urbanitas*, 16. (*sviunnr*, *prudens*, *alias suidr*, *id.* A. S. *suid*, *potens*, *valens*).
- Sumar, *æstas*, 4. A. S. *sumer*, Ger. Dan. *somner*, A. *summer*, Sv. *sommar*, *cet.*
- Sumir, *quidam*, 18. Dan. Sv. *somme*, *id. habemus* & *in Sing. sumr*, *aliquis*, Ulf. *sums*, *idem*.
- Sun, *vel son*, *fyner*, *filius*, 2.
- Sund, *natatus*, 70. *sundfær ad natandum habilis*, 72. *de nave poetice occurrit*, 60. *proprie sund*, *fretum* A. Sax. Dan. Svec. *sund*, *id. dicimus a fundi*, *inter natandum*, *q. d. in freto*, *in aqua*.
- Sundir, *contractè pro so undir*, 52. *quod analogia lingue non repugnare*, *monstrat vox sligr*, *pro so ligr*, & *plura*.
- Sundr, *particula*, *idem significans ac Latinorum dis*, 12.
- Sunnan, (*de loco*) *a meridie*, 130. *fyrrer sunnan*, (*in loco*) *a meridie*, 60.
- Svördu, *vid. sver*.
- Sæki, *fokti vel fotti*, *persequor*. Ulf. *Sokjan*, A. Sax. *sekan*, *sækan*, Al. *suachan*, Ger. *suchen*, Angl. *seek*, Dan. *søge*, *petere*, *querere*; *quin convenit Lat. S 5 sequor.*

INDEX VOCUM.

seqvor. At sækia sök, *causam agere*, 38. lottr, *reus peractus*, 40. at sækia tider, *sacra frequentare*, 120.

Sæmiliga, *honeste*, 72. a *segu*.

Sæmiligr, *honestus, decorus*, 126. Ger. Ziemlich, *idem* (somi, *decus*).

Særi, *vulnero*, 124. Dan. saare, Sv. saara, *Al. seren* verferen, *sauciare* (sar, *vulnus*).

Sætte, *reconcilio*, 124. (fatt, *concordia*, v. fatt, *placatus*).

T.

Taka, *vid. tek*.

Takn, *signum, miraculum* 30. A. S. tacen, taen, Ger. Zeichen, Dan. tegan, tegu, *Vid. Ihre & Ol. Gl. Synt.*

Tala, *tolum, oratio*, 90. (tala, *loquor*).

Tala, *töludu, loquor. pororo*, 22. tala moti, *obloquor*, 88. A. Sax. talian, *narrare*, A. tell, & talk, *idem*, Dan. tale, Sv. tala, *loqui. hann talldi, vel taladi* tru, *religionem annuntiavit*, 8. 16.

Talar, *fucus. at draga a talar, fucum facere*, 104. in *Sing. tal, fraus, cai convenit Celt. twyll, idem, Lat. dolus, Gr. δόλος idem.*

Talldi, *vid. töl.*

Tanna, *vid. tönn.*

Tapa, *perdo*, 130. Dan. tabe, Sv. tappa, *id.*

Tek, tok, taki, taka, *fumo. A. S. tæcan, A. take, Dan. Sv. tage, taga, idem, at taka af einum, auferre*, 30. pati, 78. *vid. einum recipere*, 32. taka einn vel, *benigne habere aliquem*, 80. at taka til, *delegare*, 126. hann tok því seinliga, *tarde annuit*, 10. skip tok ut, (*neutral.*), *navis in altum ferebatur*, 36. 58. Þat var i lög tekit, *in leges erat relatum*,

INDEX VOCUM.

- tum*, 38. taka i gisling, *obsidis loco retineré*, 84.
 taka land, *navem appellere*, *ibid.* taka af, (*leges*)
abrogare, 100. taka þionustu, *sacra cœna par-*
ticipem feri, 120. at taka, *capere, captivum du-*
cere, 68. hertekinn, *captivus*, 2. at taka kvediu
 eins, *salutationi alicujus respondere*, 132. at taka
 under, *annuere, respondere*, 52. 66. 132. Þeir
 toko þat til, *capessiverunt*, 48. hann tok at giðra,
coepit, 36. tok til ords, *loqui coepit v. locutus est*,
 90. tok þat rad, *id consilii cepit*, 92. tok riki,
regnare coepit, 102. þat tekst, *successum habet*, 134.
 Tel, talldi, tölldu, talinn, telia, *recenseo, numero*,
 112. A. S. tellan, Al. Zellan, Ger. Zehlen, Dan.
 tælle, *numerare*. At telia frændsemi vid einn, *gra-*
dus cognationis recensere, 76. telia tru, *religionem*
annunciare, 22.
 (Þat) tiaer, *prodest*, 136. *est imperson. verbi tia, dare,*
præbere. Alias tyc, tec, expedit.
 Tialld, *tentorium*, 44. A. S. tyld, Alam. Zelt, Dan.
 talt, *id.*
 Tid, *tempus*. Tider, *sacra*, 120. 44. A. S. tid, Al.
 Zit, Ger. Zeit, &c.
 Tidendi, *nova, res memorabiles quæ nuper acciderunt*,
 108. 58. Dan. Svec. tidende, *id.* Belg. tiidinghe,
 Ger. Zeitung, *nuntium*.
 Tygr, *decas*, 116. *scribitur quoque tigr, togr & tiugr,*
vid. Ol. in Gloss. Diatr.
 Tigugligr, *augustus*, 130. tigin, *nobilis, de Regibus,*
Ducibus & Farlis, sive Dynastis.
 Til, *ad*, 2. til þess, *ut*, 112. Dan. Sv. til, Ger. Zu,
 A. S. to.
 Tio, *decem*, 18.
 Tiotio, *decem decades, centum*, 4.

Tirædr,

INDEX VOCUM.

- Tirædr, *decem decades continens*, 118.
- Tiund, *decima*, 110. Ger. Zehnd, Dan. tiende, Angl. teinds, Belg. teinde, *idem*.
- Tok, *vid. tek*.
- Tol, *instrumenta*, 54. A. Sax. tol, tole, Svec. tol, *idem*, *vid. Ihre in voce. Existit etiam adhuc in Dan. tvetuhlet, hermapbroditus.*
- Tolf, *duodecim*, 86. Dan. Sv. *idem*, Ger. Zwölf, Ulf. tvalif, *duodecim*, *Vid. Ihre in V.*
- Tolfrædr, *qui duodecim decades continet*, 118.
- Tölldu, *vid. tel*.
- Tollr, *tributum*, 138. A. S. Dan. toll, Sv. tull, *idem*.
Vulgo refertur ad Gr. τέλος, idem.
- Törludu, *töllum*, *vid. tala*.
- Tönn, *tannar, dens*, A. Sax. toth, teth, Al. Ger. Zan, Dan. Sv. tand, Hebræis תנן *idem*. tannahvarf, *cingulum dentium, quod prohibet ne videantur; poet. labia.* 52.
- Torf, & torfa, *cespes*, 20. A. S. tyrf, Angl. turf, Belg. turb, Dan. törv, gleba; *vid. Ihre, & Ol. Gloss. Synt. Torfskurdr, cespitum effusio*, 52.
- Torvelldr, *difficilis*, 42. (tor, *partic. insep. difficultatem denotans; velld, molior, ago*).
- Traust, *fiducia, tutamen*, 30. Al. Ger. Belg. trost, Dan. Svec. tröst, *idem*.
- Tru, *fides, religio christiana*, 4. 8. 16. A. S. treova, truva, Al. truwa, Ger. trewe, Dan. Sv. troc, *fides fiducia*.
- Trui, *credo*, 100.
- Tveir, tvær, tvö, tveggia, tveim, tva, *duo*, 14. 114. 88. 58.
- Tun, *campus intra sepimentum, ædibus sæpissime adjacens*, A. Sax. dun, Al. zun, Germ. zaun, *sepimentum*, Ang. town, villa. Tunnvöllr, *idem*, 44. Tuttigo,

INDEX VOCUM.

Tuttigo, *viginti*, 108. (tveir, tygr).

Tæki, *vid. tek.*

U. V.

Vago, *vid. veg.*

Vagr, *vid. vogr.*

Valldi, *vid. velld.*

Valldr, *vid. vel.*

Vallfeti, *equus*, vallfeti varrar, *equus portus i. e. navis*,
poët. 62. (völlr, *campus*; feti, *vestigia legens*).

Valr, *accipiter*, ut *videtur*, *compendiose dictum pro val-*
haukr i. e. accipiter stragem amans, sicut hræ-fugl,
avis carnivora; hac enim, sine dubio, ratione A.
Saxones rapacem hunc avem appellant vealhafoc &
valhabuc, unde Wachtero judicè, contractum falk,
falco. stafn-valr, accipiter proræ, & valr strand-
ar, accipiter lisoris i. e. navis poët. 36. 62.

Van, *vid. von.*

Vandræde, *periculum, res difficilis*, 86. (vandr, *diffi-*
lis; rad, *consilium, conditio*).

Vapn, *vid. vopn.*

Var, *imperf. ab er.*

Var, *vid. vor.*

Var, *cautus*, D. Sv. var, *persentiscens, à primitivo sensu*
vocis vara, videre. At verda var, certior de re qua-
dam fieri, 26. 24.

Vara, vöru, *merx. a veria, mercari, negotiari; vid. Ihre,*
in v. vöruvirdr, ad pretium mercium æstimatus,
126.

Vardar (þat), *constat. Þat vardar fiörbaugsgard, rele-*
gatione puniendum est, 100. (verd, pretium), alij ta-
men aliter.

Vargr,

INDEX VOCUM.

- Vargr, *lupus, meton. hostis*, 50. Ol. Gloss. Synt. ubi
vox hæc derivatur ab A. S. vræca, profligatus, exul
Isl. rækr, id.
- Varkunn, *indulgentia, conniventia*, 132. (var, *partic.*
defectum indicans; at kunna einn, animadvertere in
aliquem). Similis etymologiæ ratio est in miskunn,
misericordia.
- Varla, *vix*, 58. (var, *partic. defectum indicans, liga;*
varla, enim dicitur pro varliga).
- Varrar, *vid. vör.*
- Vatn, *agua, vox plerisque l. Gothicæ dialectis communis.*
vatnavöxtr, incrementum fluxus, 36.
- Vattar, *testes*, 88. 100. A. S. *vita, testis, it. gnarus*
confcius, a vita, scire, votta, notum facere.
- Vaxinn, *adultus*, 28. (vex, *cresco).*
- Ve, *pax*, 52. Ol. Gl. Syn.
- Ved, *od, ædi, vel vædi, vada, vado*, 14. 64. Dan. Sv.
vade, Latino cognatum.
- Vedr, *constitutio aeris*, 94. A. S. *veder, vder, Al.*
uueter, Dan. vejr, Sv. væder, idem. godan vedr-
dag, aëre placido, 70.
- Veg, *vog, vel vag, vagi, occido*, 26. 22. *proprie notat*
attollere & vibrare (ensem), & hinc percutere, cæde-
re; vocis cognat. vide apud Ihre.
- Vegr, *via. Ulf. wigs, A. S. wæg, Al. weg, cat.*
hvörn veg, quomodo, 74.
- Veit, *visi, vita, certe scio, comperio*, 12. 16. 106.
Ulf. & A. S. witan, Al. wizzan, idem, &c.
- Veiti, *dono, concedo, cognatum certè verbo vita scire,*
sicut enim Islandi dicunt: ek kann þer þackir, gra-
tias tibi habeo, ita quoque A. Saxones suo vitan, &
Germani wissen, utuntur: ex gr. dank wissen,
gratias habere, are vitan, honorem habere; þat
veitti

INDEX VOCUM.

- veitti hann þeim, *hoc iis concessit*, 106. at veita einum gudsiðnar, *susceptorem alicujus agere*, 80. at veita einum i ordum, *intercedendo patrocinari*, *ibid.* at veita tider, *sacra peragere*, 120.
- Veitsla, *convivium*, (veiti).
- Vel, valldi, velia, *eligo*, 94. Ulf. waljan, *Al. Ger. we-*
len, idem, &c.
- Vel, *bene*, 22. 32.
- Velld, valldi, *in causa sum*, 36. *Dan. volde, Sv. waalla*
idem, proprie Island. velld, posui sum, efficio. (valld, po-
testas).
- Venflamenn, *necessarii, consanguinei*, 86. (venzl &
vandi, necessitudo).
- Ver, vardi, veria, *propugno, tueor*, 66. *A. S. weran,*
Al. werjan, Ger. wehren, Dan. værge, cet.
- Vera, verit, *vid. er.*
- Verd, *pretium*, 58. 133. *A. S. wurth, weorth, Al.*
werd, Belg. weerde, Ger. wert, Dan. værd, pre-
zium, Ol. Gloss. Synt. Ihre in v.
- Verd, vard, urdu, vordinn, *fo. 2. 56. at verda til*
nockurs, in se negotium suscipere, 96. mer verdr
mein at, *mibi nocet*, 40.
- Verk, labor, 44. *A. S. veorc, Al. Ger. werk, D. værk:*
- Værst, *pesfime*, 34.
- Verstr, *pesfinus*, 92. a compar. verri, *sic A. S. værr,*
vyrrest, A. worse, worst, Dan. værre, værst, &c.
- Versu, *vid. hverfu.*
- Vestan, *ab occidente*, 64.
- Vestr, (*ad locum*) *occidentem versus*, 48. (*in loco*) *ab oc-*
cidente, 6. *A. S. west, occidens Dan. Sv. vester,*
idem, ignotæ originis.
- Vestri, *ad occidentem situs*, 68.

Vetr,

INDEX VOCUM.

- Vetr, *hyems*, 10. *annus*, 4. 108. Ulf. wintrus, *reliquæ dialecti winter, habent.*
- Vextil, *vid. vöxtr.*
- Ufridr, *bellum*, 98. (u, fridr, pax).
- Uggr, *terribilis, nomen Odini, hinc üggsbialki, lignum vel trabs Odini, i. e. homo, vir militaris, poet. 50.*
- Ugipta, *infortunium*, 40. (u, gipta, *fortuna*).
- Vid, *nos*, 42. *vid. ek.*
- Vid, *apud, cum, in* 16. *erga*, 76. *per*, 50. *vid landi, in terram*, 60. *hann kom vid Noreg, in Norvegia appulit*, 130. *vid þat (causal.) ideo*, 3. 24. *his factis*, 24. *vid þeste ummæle, sub hac conditione* 133.
- Vida, *passim*, 2.
- Vidr, *lignum, materies lignea*, 26. 120. *A. S. vudu, silva, lignum, Belg. woud, id. Dan. ved, lignum, referri solet ad Ger. wald, & hoc ad Gr. ἄλσος, ἄλδος silva.*
- Vig, *cedes*, 56. (*veg, cædo*).
- Vigi, *consecro*, 14. Ulf. *weihan, Al. wihan, Ger. wei-*
hen, D. vie, Sv. wiga.
- Vik, *veik, vel vek, vikia, A. S. wican, Ger. weichen, Dan. vige, cedere, Gr. εἶπω cedo. Þeir vikust líttr under, parum obsequiebantur*, 8.
- Vika, *septimana*, 118. *A. S. uka, vuka, vik, Dan. uge, Sv. wika, weka, idem.*
- Vil, *villdi, vilia, volo*, 4. 40. *verb. auxil. futur. 18. 24.*
- Vindr, *ventus*, 38. 88. Ulf. *winds, A. S. wind, Al. vvint, Lat. ventus.*
- Vingan, *amicitia*, 98. (*vihr*):
- Vinn, *vann, unnu, operor*, 44. *A. S. vinuan, Dan. vinde, Sv. vinna, superare, vincere.*

Vinr,

INDEX VOCUM.

Vinr, *amicus*, 18. *A. S.* vine, *Fr.* u vino, *Dan.* ven, *Sv.* wän, *non à vänn*, pulcher, quæ est sententia *Dn.* Ihre.

Vinsall, *popularis*, *amicis beatus*. *Olim & Dan.* vennesallig, *Germ.* freundselig, *idem.* (vinr, säll, beatus).

Virde, *astimo*, *taxo*, 110. *in honore habeo*, 130. mer virdist, *astimo*, *aurumo*, 74. (verd, *pretium*).

Virding, *honos*, 132. virdingamenn, *viri honoratiores*, *optimates*, 116.

Vis, *sapiens*. *A. S.* Dan. *Sv.* vis, *sciens*, *prudens*, *Ger.* weis, *id. cognatum verbo*, vita, videre, *scire*. at verda vis, *certiorem fieri*, 72. *Conf.* viss.

Visa, *causilena*, 50. *Dan.* vilæ, *id. Ihre à Fenn.* weisan, *canere*. *Ol. l. c.*

Visa, *commonstro*, 42. *A. S.* visan, *Al.* uueizan, *Ger.* weissen, *Dan.* viise, *idem.*

Visk, *manipulus*, *penicillus*, 68. *Angl. Dan.* wisk, *Belg.* wisch, *scopula*.

Viss, vis, vist, *certus*, 36. 74. *revera idem quod vis, quod vide.* Vissi, *vid. veit.*

Vist, *mansio*, 96. *vid. Ol. Gl. Diatrib.*

Visundr, *urus*, *bifon*, *vox peregrina & eadem ac Lat. barb. bifon*, *Camb.* wisunt, *bubalus*, *bos ferus*. mastallz-visundr, *bifon maris*, i. e. *navis*, *poët.* 62.

Viti, *vid. veit.*

Vitr, *sapiens*, 110. (*vit, intellectus*).

Um, (*olim*, umb, *Al.* umbi, *Ger.* umb, *Dan.* om, *Lat.* am, amb, *in comp. Gr. αμφι*) de, 66. per, 64. um sumarit, *astate*, *ibid. ob.* 90. sottr um vig, *cædis accusatus*, 56. fudr um fiörd, *meridiem versus per sinum*, 64. vel um fig, *ornatus*, *instru-ctus*, 140.

Ummæle, *præfamen*, 133. (um, mal, *sermo*).

T

Umråd,

INDEX VOCUM.

- Umråd, *consilium, auspiciun*, 114. (um, råd, *consilium*).
 Umræda, *sermo, disceptatio*, 66. 110. (um, ræda, *sermo*).
 Umtala, *persuasio*, 110. (um, tala).
 Undan, (*adv. de loco*) *desub*, 68. (under, *sub*).
 Undarlīga, *mire*, 132. (undr, *mirum*).
 Under, *sub*, 46. Ulf. undar, *A. Sax. Dan. Sv. Angl.*
     under, *Ger. unter, quin conv. Lat. inter, cuius*
     sensum, nostrum undir, quandoque admittit.
 Understend, *intelligo*, 8. *A. Sax.* understandan, *Angl.*
     understand, *Sv. understaa, intelligere* (under, stend).
 Undr, *A. S.* vunder, *Ger.* wunder, *Dan.* under, *mi-*
     rum, mirabile, 90.
 Undrá, *miror*, 88.
 Ungr, *etate non provectus*, 130. Ulf. jugg, *Al. Ger.*
     jung, *A. Sax.* geong, *Angl.* young, *D. S.* ung.
 Vog, *vid. veg.*
 Vogr, *sinus brevis & latus*, 64. 84. *videtur idem ac A.*
     S. væg, Ulf. vegs, Al. uuag, mare, is. fluctus
     maris, Ger. wage, woge, Angl. wave, id.
 Voldugr, *potens*, 44. *G.* gewaltig, *D.* vældig, *idem,*
     conv. Lat. validus, (valld, potestas).
 Völlr, *A. S.* vold, *planities S. wall, campus*, 86. *Hinc*
     vallfeti, Þingvöllr, tunvöllr, vid. suis locis.
 Von, *spes*, 74. 76. *A. S.* vena, *gevene, Ulf. vena, Al.*
     uuan, spes, Svecis Upplandis, wan, idem.
 Vopn, (*Ulf. vepna, A. S. wæpna, Al. waffan, Angl.*
     weapon, Dan. vaaben &c). arma, 24. 66. vopna-
     burdr, *armorum gestatio*, 116. 124.
 Vor, *noster*, 28. *A. S.* ure, *Angl.* our, *Dau.* vor.
 Vor, *ver*, 38. *Dan. Sv. vaar, idem. Convenit ipsum Lat.*
     ver & Gr. ἐταρ idem.
 Vör, varrar, *statio, locus nares appellendi. Hinc vall-*
     feti varrar, equus stationis, i. e. navis poet. 627
     A. S.

INDEX VOCUM.

- A. S. öra, portus, idem certe ac Gr. πῶρος statio
navium.*
- Vordinn, *vid. verd.*
- Vöru, *vid. varu.*
- Vottr, *testis, vid. vattar.*
- Vöxtr, vaxtar, véxti, *incrementum, 36. statura, 130.*
à vex, *creasco Ulf. wachsen, A. S. veaxan, Al.*
nuahsan, *Ger. wachsen, Dan. voxce, crescere.*
- Upp, *fursum, 14. 24. Svecis upp, Dan. opp, idem conv.*
Ulf. uf, sub, Gr. ὑπο. uppra, superne, 88.
- Uppfæde, *educō, 140. (upp, fæde, nutrio).*
- Uppfaga, *promulgatio, 98. (upp, sege).*
- Ur, *ex, 16. idem quod Ulf. uz, us, Ger. aus, & Lat. ex.*
- Urdu, *vid. verd.*
- Uškelfr, *imperfertitus, fortis, 50. Ita & Sturlungasaga
libr. 7. cap. 4. uskelfande nlsar. (u, skelfe, per-
cello; skelf, tremo).*
- Uspakliga, *violenter, 78. (u, spakr, mitis, facilis).*
- Úspekt, *turbæ, violentia, 40. (u, spakr).*
- Ut, *foras, de terrâ, peregre, de portu, 56. 18.*
- Utan, *peregre, 2. Ger. aussen, von aussen, extra, ab
extra Vid. Ol. Gl. Diatr. in v. ut. (ut).*
- Utan, *nisi, præterquam, 20. (ut).*
- Utbúdr, *expositio, 100. bera ut, efferre, specialiter ex
ponere infantem.*
- Uti, *sub dio, 120. (ut).*
- Utlaufr, *redemptio, 2. (ut, laufr, solutio).*
- Utlendr, *peregrinus, 106. 78. (ut, land, terra).*
- Uverdigr, *indignus, (u, verdigr, dignus).*
- Uvinr, *inimicus, 86. (u, vinr, amicus).*
- Uvirduliga, *irreverenter, 66. (u, virduliga, decenter,
reverenter).*

INDEX VOCUM.

Uvænn, *desperatus*, 96. (u, væn, *bonæ spei*, a von *spes*).

Vægi, *vid. veg.*

Vænn, *venustus, præstans*, 130. 140. q. *bonæ spei*, a von *spes*.

Væri, *vid. er.*

Y *vid. J.*

P.

Pa, *tunc*, 4. A. S. tha, *Al. tho*, *Ger. Dan. da*, *tunc*.

Pa, *banc*, *illos*, 16. *vid. fa*, *peir*.

Padan, *inde*, 48. (*par*).

Pakka, *gratias ago*, 72. A. S. thancian, *Ger. danken*,
Dan. takke, a þöck, *gratia*.

Pangat, *eo*, *in illum locum*, 30. 136. *aliàs þingat*, *idem*,
Sv. tingat & tangat, *idem*.

Pænn, *vid. fa*.

Par, *ibi*, 10. Ulf. thar, A. Sax. thær, *Ger. dar D.*
der, *Angl. there*. *Par til*, *eo usque*, 86. 18. *Par*
um, *de illo*, 36. 60.

Parf, þurfti, þyrfti, *opus habeo*, 30. 42. Ulf. taurban,
A. S. teorfan, *Al. tarban*, *indigere*, *opus habere*.
(þörf).

Pat, *illud*, *vid. fa*.

Pattr, *pars historie*, *narratio*, 130. *proprie filum vel fu-*
nis tenuior, *ex quo funis crassior conficitur*.

Pau, *casus rect. neutr. plur.* a *fa*.

Pegar, *e vestigio*, *statim*, 96. 26. a Pa, *tunc*, q. v.

Pegit, *vid. þigg*.

Peim, *Dat. plur.* a *fa*, *peir*.

Peir, *illi*, *plur.* a *fa*. 72. *Occurrit impersonaliter*, 104.
collective, 4. 10.

Penna, *hunc*, 14. *accusat.* a *þesli*.

Per,

INDEX VOCUM.

- Per, *tibi*, 28. *Dat. a þu.*
 Per, *vos*, 30. *Nomin. plur. à þu.*
 Þess, *genit. sing. a fa.*
 Þessi, þetta, þetna, *hic*, 4. *Dan. den, Sv. then, idem.*
 Þetta, *hoc*, 16. *neutr. a þessi.*
 Þid, *vos*, 78. *Nominat. dual. a þu.*
 Þie, *vid. þe.*
 Þigg, þag & þadi, þægi, þeginn, *accepto*, 130. 74.
     A. S. diggean, Sv. tigga, idem, conv. Gr. δεχομαι.
 Þykkir, þotti, *aurumo, mihi videtur*, 66. 78. 104. *ver-*
     bum finitum non est, sed imperf. Þickir, videtur,
     A. Sax. thincan, Al. thancan, Ger. dunken, videri.
 Þin, *genit. a þu.*
 Þin, *feminin. a þinn.*
 Þing, *forum, conventus*, 24. *proprie colloquium à þinga,*
     Al. dingan, loqui, special. pro alþing, sive comitiis
     universalibus, 14. 20. 120.
 Þingfararkaup, 114. *Quid sit vid. pag. 138. sq. (Þing,*
     för, kaup, merces).
 Þingheimr, *universitas comitiorum*, 88. (*Þing, heimr,*
     Ulf. hjuma, cætus).
 Þingmenn, *contribules*, 84. (*Þing, madr).*
 Þingvöllr, *campus comitiorum*, 86. (*Þing, völlr, campus).*
 Þinn, þin, þitt, *tuis*, 72.
 Þiodmenni, *vir per totam terram celebratus*, 138. (*Þiod,*
     natio, madr).
 Þiona, *servio*, 44. *A. S. thenan, Al. deonan, Ger.*
     dienen, Dan. tiene, id.
 Þionusta, *ministerium, servitium*, 42. *sacra cam, 120.*
     (*þiona).*
 Þitt, *vid. þinn.*
 Þo, þoat, & *contractè* þott, *quavis*, 42. 130. *Ulf.*
     thau, A. S. theah, Al. thah, D. dog. Ger. doch,
     licet. T 3 Þokknast,

INDEX VOCUM.

- Þokknaft, *placet*, 46. (Þocki, *affectus*, *beneplacitum*).
 Þori, *audeo*, 64. 84. *A. S. dearran*, *dyrran*, *Al. durra*,
audere, *Gr. θαρσύνω confido*. (Þor, *audacia*).
 Þott, *vid. þó*.
 Þotti, þottist, *vid. þykki*.
 Þralyudi, *pervicacia*, 66. (Þra, *pervicacia*, *lund*, *animus*).
 Þraung, *turba*, *tumultus*, *compressio*, 124. *Dan. Sv.*
trang, *angustia*, à *Þrengia*, *comprimere*.
 Þreyti, *certo*, 72. (Þraut, *certamen*).
 Þreskiölldr, Þreskilldi, *limen*, 20. *scribitur & Þrösk-*
uldr, *levi mutatione à Germ. thurschwelle*, *q. d. li-*
men forium, *Dan. dörterskel*, *idem*.
 Þrettan, *tredecim*, 10. (Þrir, *tiu*).
 Þrevetr, *trimus*, 48. (Þrir, *vetr*, *hiems*).
 Þria, *vid. Þrir*.
 Þriatio, Þriatygir, *triginta*, 118. (Þrir, *tio vel tygr*).
 Þridi, *tertius*, 118. 20. Þridia brædra, *vid. broder*,
 (Þrir).
 Þrir, Þria, Þriu, Þriggia, Þrimr, *tres*, 24. 124.
 Þritugr, *tricenarius*, 118. (Þrir, *tio*).
 Þræll, *servus*, 26. *A. S. threal*, *Dan. Sv. træl*, *A.*
trall, *conv. Gr. θαλλευσ certi generis mercenari-*
us, *Itine tamen non abs re derivare mavult ab A.*
Sax. threan, *castigare*, *corripere*, *threale*, *disciplina*.
 Þu, Þin, Þer, Þid, ydr, yckar, yckr, *tu*, 40.
 Þverliga, *stricte*, *obstinare*, 58. (Þver, *adversus*, *contu-*
max) *A. S. thevor*, *thvar*, *Al. dwer*, *D. tver*,
perversus.
 Þvi, *igitur*, 14. (*Dan. ti*, *Sv. thy*, *idem*, *revera abla-*
tivus pronom. þat), Þvi betr, *co melius*, 94. Þviat,
quia, 8.
 Þvi, *Dat. & Ablat. sing. neutr. a sa.*

Þvilikr,

INDEX VOCUM.

Þvilikr, *talis*, 132. *Dan.* deslige, *Sv. contr.* tolke. (Þvi, likr, *similis*).

Þumill, *Nomen Propr. piratæ celebris, de cujus nomine navis poëtis Þumilsdyr, animal vel jumentum Thumilis, appellatur.* 60.

Þurfti, *vid.* þarf.

Þurr, (*A. S.* þyrre, *Ger.* durr, *Dan.* tör), *aridus*, 20.

Þufund, *mille*, 102. 112.

Þær, *illas, a* fa.

Æ.

Ædi, *pro vædi, vid.* ved.

Ætla, *autumo, opinor*, 18. *mibi est in propositis*, 48. *Sve-*
cis etiam ætla, eodem sensu, convenire putatur Gr.
ἐθέλω.

Corrigenda.

- Pag. 28. not. lin. 8. *Ærii*, lege: *Arii*.
— 58. lin. ult. Landraugsh. lege: Landraugsholte.
— 78. not. lin. 5. pro: Guttormus Bardi filius post
Norvegiæ Rex factus, lege: Gurtormus Ringa-
rikæ Princeps, Haralldi Pulchricomi Norve-
giæ Regis avunculus.
— 95. lin. 2. *viſtinos*, lege: *viſtinas*.
— 110. lin. 15. *Sæmundur*, lege: *Sæmundar*.
— 115. not. lin. 9. *ſtatis*, lege: *fatis*.
— 129. lin. 1. *ſilius*, lege: *ſiliam*.
— 192. 193. linea, quæ *Vilborgam* & *Teitum* conjun-
git, deleatur.
— 193. linea, quæ *Iſgerdam* cum *Thora* conjungit, de-
leatur.

